

Een krachtige, ondernemende partner.
Dat zijn wij!

Colofon

Ontwerp/opmaak: JohnGaasbeek.nl

Fotografie: Marcel Otterspeer, Timo Reisiger, Gemeente Moerdijk, Adobe Stock

Uitgave: mei 2023

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gemeente Moerdijk.

Inhoud

Inleiding	5
Programma's	
Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk	7
Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk	19
Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk	35
Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben	55
Partnerschap in een veranderende samenleving	66
Financiële paragraaf	82
Corona paragraaf	164
Paragrafen	
Paragraaf Bedrijfsvoering	88
Paragraaf Financiering	94
Paragraaf Lokale heffingen	99
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	107
Paragraaf Grondbeleid	119
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	129
Paragraaf Verbonden partijen	136
Paragraaf Subsidies	159
Paragraaf Woo (Wet Open Overheid)	162
Beleidsindicatoren	167

Inleiding

Voor u ligt de jaarrekening en het jaarverslag 2022. In het jaarverslag leest u de resultaten die we samen met onze inwoners, onze organisaties, onze bedrijven en onze mensen hebben gerealiseerd.

U leest mooie voorbeelden van doelen die we door goed samen te werken hebben kunnen halen.

Zo zetten we stappen op het gebied van samenwerken en participatie door het aanstellen van een aanjager participatie en dienstverlening, het actieplan samenwerken en participatie en de leergang van medewerkers Zo Werkt Moerdijk Samen.

Op het gebied van wonen werden 111 woning een de woningvoorraad toegevoegd. Daarnaast zetten we stappen voor de ontwikkeling van Zevenbergen Oost door het startdocument vast te stellen, een Rijkssubsidie van 10 miljoen binnen te halen en Wet voorkeursrecht gemeenten te vestigen.

Daarnaast verkochten we het eerste deel van het Logistiek Park Moerdijk aan een mondiaal opererend logistiek- en transportbedrijf.

In met name het buitengebied hebben we met het opnieuw asfalteren van 66 kilometer aan wegen een grote stap gezet in het inlopen van de achterstand die we hadden bij wegenonderhoud.

Binnen het sociaal domein werd de Scan Mens en Maatschappij deel II opgeleverd. Alle wettelijke en niet-wettelijke taken en de gemeentelijke doelen zijn in kaart gebracht en geordend naar tien leefgebieden. Dit heeft tot talloze inzichten en kansen geleid om te komen tot een duurzame effectieve en efficiënte inzet van het sociaal domein. Ten aanzien van de WMO heeft dit al geleid tot andersoortige zorg die passender maar lichter is én een bijdrage heeft geleverd aan de realisatie van de taakstelling.

En ten slotte gaf de raad groen licht voor de verbouwing van het gemeentehuis waarmee we de eerste stap gezet hebben naar een gemeentehuis dat passend is bij deze tijd en ondersteunend is aan de wijze van werken die hoort bij de opgaven van vandaag en morgen.

Maar 2022 was ook een jaar dat erom vraagt om nader te duiden.

Naast de hoge inflatie die we in 2022 kende, constateren we dat ook de term bijzonder aan inflatie onderhevig is. De afgelopen jaren zeiden we in de jaarrekening namelijk steeds dat er sprake was van een bijzonder jaar. In een trits aan bijzondere jaren steekt 2022 de voorgaande ruimschoots naar de kroon. Eerst was er corona en de nasleep ervan en toen we dat achter ons lieten en alles weer wat meer normaal leek te worden, viel Rusland de Oekraïne binnen. Met afschuw zagen we dat een soeverein Europees land werd binnengevallen. Met desastreuzere gevolgen. In eerste instantie voor de mensen in de Oekraïne. Maar daar bleven de gevolgen niet toe beperkt. In 2022 merkten we hoe we wereldwijd met elkaar verbonden zijn. Er kwam er, ook naar Nederland en Moerdijk, een vluchtelingenstroom op gang én de energieprijzen schoten omhoog met de eerder genoemde inflatie tot gevolg.

En dit was niet de enige crisis waarmee we te maken kregen. Het vertrouwen in overheden heeft een grote deuk gekregen door de toeslagenaffaire. De impasse in de stikstofcrisis raakt aan het vertrouwen, leidt tot polarisatie en legt bouwprojecten stil. Juist nu de woningnood ongekend groot is, en huizen door de hoge prijzen en oplopende rente om de inflatie te beteugelen, voor velen niet meer betaalbaar zijn. Daarnaast zagen we dat we met man en macht alle zeilen moesten bijzetten om naast Oekraïners ook onze statushouders en asielzoekers een dak boven het hoofd te bieden. Dit omdat de landelijke voorzieningen onvoldoende zijn om de mensen een menswaardige opvang te bieden.

2022 was een jaar waarin we met elkaar hebben ervaren dat alles met elkaar samenhangt en alles op elkaar doorwerkt.

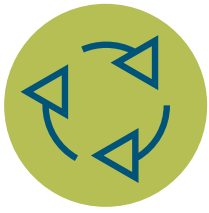
Dit was dus 2022. Een jaar waarin er ook gemeenteraadsverkiezingen waren en de coalitiepartijen een ambitieus bestuursakkoord opstelden. Een akkoord waarin we lef en realisme vooropstellen en waarin we de manier waarop we willen samenwerken met, inwoners, partners en organisaties, als eerste hoofdstuk benoemde. De inhoudelijke ambities benoemden we pas daarna.

In 2022 hebben we de begroting 2023 voorbereid waarin we de ambities uit het bestuursakkoord lieten landen. Ambities op wonen, mobiliteit en sociaal maatschappelijke voorzieningen. Ambities op inhoud die passen bij Moerdijk. Maar die wel onder druk stonden door de grote krapte op de arbeidsmarkt én het feit dat onvoorziene zaken zoals Oekraïne-opvang, crisishulpverlening en de voorbereiding van asielopvang veel tijd en aandacht vragen. Niet alleen van ons in het afgelopen jaar maar ook de komende jaren omdat deze mensen niet alleen moeten wonen, maar hier ook leven moeten kunnen opbouwen en dus steeds meer gebruik gaan maken van gemeentelijke voorzieningen zoals huisartsen, scholen, Wmo-zorg, jeugdzorg en inkomensondersteuning, maar ook sport, cultuur en recreatie.

In 2022 werden we steeds meer geconfronteerd met kostenstijgingen. Grondstoffen werden duurder, dit resulteerde in stijgende productkosten. Maar ook stegen de kosten van arbeid door hogere Cao-lonen en krapte op de arbeidsmarkt. Een deel van deze kosten werden via het gemeentefonds gecompenseerd maar niet allemaal. Daarnaast zagen we dat klimaatverandering voor het eerst kosten met zich meebracht. Door de grote droogte in 2022 zien we dat dijken inklinken en wegen op die dijken sneller vervangen moeten worden dan verwacht. Een ook stegen kosten door boomsterfte.

In de jaarrekening zien we de financiële effecten van de bovengenoemde ontwikkelingen. We sluiten het jaar als met een positief saldo van 7,8 miljoen. We zien hierna net als voorgaande jaren dat dit saldo vooral wordt veroorzaakt door onvoorziene meevallers waarbij de ontwikkelingen gemeentefonds een grote bijdrage levert. We constateren dit verschijnsel inmiddels al meerdere jaren achter elkaar en worden hierin bevestigd door het rapport van de Raad voor Openbaar Bestuur met de titel: "Een financieel fundament voor grote opgaven." Ook hopen we van harte dat bij de overstap naar een nieuwe landelijke financieringssysteem dit verandert zodat we al eerder weten over welke middelen we kunnen beschikken en hier dus ook consistent beleid mee kunnen maken.

We kunnen 2022 met recht een bewogen jaar noemen. Financieel zien we de effecten in de prijsontwikkelingen, maar nog steeds staat de gemeente Moerdijk goed voor en realiseren we onze doelen. Dit geeft ons een goede uitgangspositie om ook de komende jaren, wellicht in roerige tijden, aan onze ambities te kunnen blijven werken.

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor het behoud van onze leefbaarheid.

Energietransitie en klimaatadaptatie hebben ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. De klimaatadaptatie en energietransitie gaan ons landschap veranderen. Het vraagt om een ontwikkelend perspectief op onze ruimtelijke ordening, waarbij we opgaven slim combineren en de kwaliteit van het landschap bewaren.

THEMA ENERGIETRANSITIE

Strategisch doel

We leveren een evenredige bijdrage aan mondiale en Rijksdoelstellingen (inclusief het Klimaatakkoord), zoals minimaal 49% reductie van uitstoot van broeikasgassen in 2030 (t.o.v. 1990)

Operationeel doel

- We werken in regionaal verband aan de uitvoering van de Regionale Energie Strategie (RES)
- We werken aan de uitvoering van het Energieprogramma Moerdijk
- We starten met de eerste uitvoeringspunten van de Transitievisie Warmte
- Met onze samenwerkingspartners continueren we onze inzet op het gebied van sociale participatie en maatschappelijke betrokkenheid in de energietransitie

is een verduurzamingsregeling voor een vooraf geselecteerde groep woningen die binnen een bepaalde afstand van de windmolens staan. Hiermee worden maatregelen als extra isolatie, (drie)dubbel glas, zonnepanelen of een warmtepomp aangeboden. Verdeeld over de vier Brabantse A16-gemeenten is inmiddels al voor € 576.900 aan maatregelen uitgevoerd. Met de Bomenactie konden inwoners bomen en heesters bestellen om het zicht op de windmolens vanuit de woning te verzachten. Alleen de kern Moerdijk heeft hieraan meegedaan, hier hebben 23 huishoudens bomen en/of heesters besteld. Het beschikbare budget voor Langeweg en Zevenbergschen Hoek wordt in overleg met de bewoners aan de gemeente overgedragen voor alternatieve groenprojecten in de nog op te stellen groenplannen voor deze kernen.

Mijlpalen

Lokale Energie Agenda voor Langeweg, Moerdijk en Zevenbergschen Hoek

In februari 2022 is de Lokale Energie Agenda (LEA) vastgesteld voor en door de dorpen Moerdijk, Langeweg en Zevenbergschen Hoek. Inmiddels is in samenwerking met inwoners gestart met de ontwikkeling en uitvoering van de eerste projecten uit de LEA.

Energie A16

Vanuit Energie A16 zijn diverse ontwikkelingen gaande. Enkele mijlpalen uit 2022 zijn de uitvoering van de Burenregeling en de Bomenactie. De Burenregeling

Eerste stappen in energiedeals

De aanpak Moerdijkse Energiedeals, zoals die is geïntroduceerd in het Energieprogramma Moerdijk, is een transitiegerichte manier van werken die bijdraagt aan de versnelling van de energietransitie, door met partners nieuwe oplossingen te ontwikkelen. Met deze aanpak zetten we niet zozeer in op het optuigen van aparte samenwerkingsstructuren of het sluiten van contracten, wat de term energieDEAL zou kunnen oproepen. We proberen met deze aanpak als gemeente binnen diverse samenwerkingsverbanden oplossingen te vinden die bijdragen aan CO₂-reductie. Daarbij zoeken we steeds de rol waarin we als gemeente het verschil kunnen maken.

We gaan altijd voor brede maatschappelijke meerwaarde door energietransitie te verbinden aan andere (lokale) opgaven, zoals leefbaarheid, economie, landschap en participatie. Dit uit zich bijvoorbeeld in de Pilot MIEK regio Moerdijk, waarin de projecten die nodig zijn voor de verduurzaming van de industrie worden verbreed naar meerwaarde voor de energietransitie-opgaven van andere sectoren en waar ook de meerwaarde voor de omgeving belangrijk gespreksonderwerp is, om gelijktijdig de voortgang van de projecten waar mogelijk te versnellen. Ook onze deelname aan de verkenningen voor de verduurzaming van het Amer-warmtenet, waarin Moerdijk mogelijk een belangrijke rol kan spelen, is hier een voorbeeld van.

Regionaal ontwikkelfonds voor lokale duurzame energieprojecten: FRES

Eind 2022 is besloten het Fonds versnelling Regionale Energie Strategie (FRES) op te richten, met als doel kennis en ondersteuning te geven aan bewoners die een gezamenlijk energieproject willen opstarten of die deel willen nemen aan een groter project. De opzet is dat de FRES-ondersteuning biedt aan West-Brabantse initiatieven op het gebied van energiebesparing, opwekking en opslag. Die ondersteuning kan zijn juridisch of technisch maar ook financieel. Ook Moerdijkse initiatieven kunnen een beroep doen op dit fonds.

Uitvoering Transitievisie Warmte (TVW) gestart

In de uitvoering van de TVW zijn diverse acties uitgevoerd en opgestart in 2022. Zo is in de vesting van Willemstad en het centrum van Klundert gestart met een doelgroep- en gebiedsgerichte aanpak op gebied van isolatiemaatregelen met ondersteuning van Stichting Buurkracht. In deze projecten gaat een buurtteam van betrokken inwoners onder begeleiding van professionals zelf aan de slag met het verkennen van de collectieve wensen om vervolgens een inkoopactie op te tuigen.

Daarnaast zijn er diverse bewustwordings- en stimuleringscampagnes uitgevoerd, zoals in de Klimaatweek. Energiek Moerdijk heeft een belangrijke rol in het informeren en faciliteren van onze inwoners bij de verduurzamingsopgave. Afgelopen jaar heeft ze onder meer bij 150 huiseigenaren een energiescan uitgevoerd. Recent is het onderzoek gestart naar de haalbaarheid van een warmtenet in de verkenninggebieden die gedefinieerd zijn in de TVW. De resultaten daarvan worden in kwartaal twee van 2023 verwacht.

Elektrificatie eigen wagenpark en materieel

In 2022 is een belangrijk deel van het gemeentelijke wagenpark en materieel geheel of gedeeltelijk geëlektrificeerd. Zo wordt er gewerkt met een elektrische verreiker, een hybride vrachtwagen met elektrische kraan, en is ook een belangrijk deel van het gemotoriseerde handgereedschap inmiddels elektrisch.

Ontwikkelingen

Grootschalige energie-infrastructuurprojecten

Voor de energietransitie is nieuwe infrastructuur nodig op nationale, regionale en lokale schaal. Vanwege de in Moerdijk aanwezige grootschalige industrie én de ligging in diverse bestaande infrastructuur-corridors van (inter)nationaal belang, krijgen we de komende decennia te maken met een flink aantal grote energie-infrastructuurprojecten. In 2022 hebben we daarom stevig ingezet op een integrale aanpak van deze projecten. Zodat we niet alleen de juiste dingen doen voor het energienetwerk van de toekomst, maar dat ook in relatie gezien met leefbaarheid, verstedelijkingsopgaven, landschap en recreatie. Deze inzet continueren we in 2023 en verder, in onder andere de pilot MIEK regio Moerdijk, onze eigen Omgevingsvisie en in de regionale verstedelijkingsstrategieën.

Van RES 1.0 naar RES 2.0

2022 heeft in de RES-samenwerking vooral in het teken gestaan van de transportschaarste op het elektriciteitsnet, de gevolgen van de energiecrisis en het eerlijk verdelen van lusten en lasten van energieopwek. Er is voor gekozen om nog geen RES 2.0 te maken, maar in te zetten op een voortgangsrapportage. De oplevering van de RES 2.0 is nu gepland voor eind 2024. Daarin zal de focus ten opzichte van de RES 1.0 verschuiven van 'slechts' opwek naar het energiesysteem van de toekomst, van sectoraal naar integraal en gebiedsgericht, en van een technische opgave naar sociale opgave.

Energie-armoede

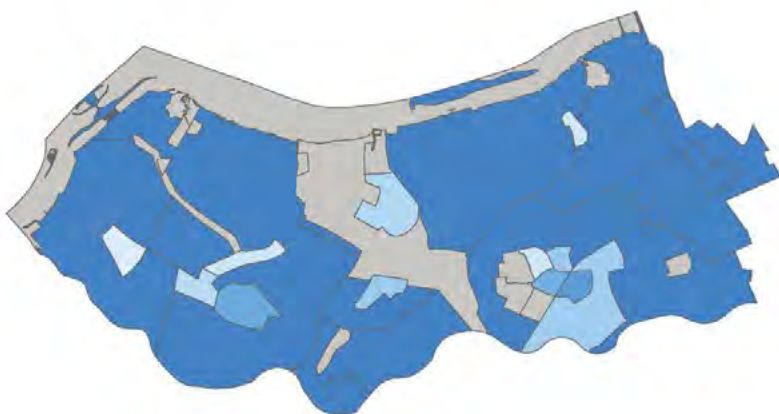
De prijsontwikkelingen op de energiemarkt hebben in het hele land geleid tot een toename van energie-armoede. Vanuit het sociaal domein is de verdeling van energietoelagen aan deze doelgroep gecoördineerd. Daarnaast heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor kleine maatregelen aan de woning. Eind 2022 is vanuit die middelen een opdracht verstrekt voor een klusdienst, die in 2023 actief bewoners gaat ontzorgen in het uitvoeren van deze woningverbeteringen.

Effecten

Geïnstalleerd vermogen windmolens en grootschalige zonne-energie

Op basis van de RES-monitor was er eind 2022 in gemeente Moerdijk 73 MW windenergie, 48 MW grootschalig zon op dak en 37 MW zon op veld geïnstalleerd vermogen gerealiseerd. Daar zitten de windmolens langs de A16 nog niet in, aangezien die nog niet in productie zijn genomen. Opvallend in deze cijfers is dat met name de ontwikkeling van grootschalig zon op dak een grote vlucht heeft genomen, er is inmiddels ruim 33% meer zon op dak ontwikkeld dan er aan ambitie in de RES was voorzien. Gezamenlijk resulteert dit in een duurzame energie opwek van 285 GWh per jaar in gemeente Moerdijk.

Productie per jaar (GWh) per buurt

Vermogen (MW)

Soort	Bestaand	Totaal
Grootschalig zon op dak	47,5	47,5
Wind op land	72,7	72,7
Zon op veld	37,2	37,2
Totaal	157,4	157,4

Productie per jaar (GWh)

Soort	Bestaand	Totaal
Grootschalig zon op dak	45,4	45,4
Wind op land	204,5	204,5
Zon op veld	35,3	35,3
Totaal	285,3	285,3

Vorming en gebruik energietransitiefondsen

De energietransitiefondsen zijn verbonden aan de windparken op het Haven- en industrieterrein en langs de A16. De windmolens op het industrieterrein zijn in 2022 in productie genomen. De eerste opdrachten in dit fonds hebben inmiddels ook al plaatsgevonden. STEM, de stadstafel Klundert en gemeente onderzoeken momenteel hoe deze middelen ingezet kunnen worden. De windmolens langs de A16 zijn nog niet in productie. De eerste middelen in dat fonds worden in 2024 verwacht.

Vermeden CO2-uitstoot als gevolg van uitvoeringsacties

In 2022 is de Regeling Reductie Energieverbruik afgerond. Hier hebben in totaal 1734 huishoudens aan deelgenomen, waarvan er 319 daadwerkelijk zijn overgegaan tot investeringen in zonnepanelen, vloer- of spouwmuurisolatie, HR++ glas of een warmtepomp. Er is geen zicht op deelnemers die wel overgegaan zijn tot investeringen, buiten het collectieve aanbod om. Over de gehele uitvoeringsperiode heeft deze RRE-regeling geresulteerd in een CO2-emissiereductie van 450.000 kg per jaar in de gebouwde omgeving.

Haven- en industrieterrein Moerdijk

Ook op het haven- en industrieterrein Moerdijk worden flinke stappen gezet. De grootste bijdragen aan ontwikkeling van zon op dak en zon op veld zijn daar geleverd. De industrie maakt bovendien stevige plannen voor vergaande energiebesparing, overgang naar duurzame brandstoffen en CO2-reductie.

Risico's

Update op risico's beschreven in 2021

In 2021 noteerden we het risico op transportschaarste voor afname van elektriciteit nog als risico. In 2022 werd die daadwerkelijk afgeroepen door TenneT. Met tot gevolg dat er inmiddels stevige wachtlijsten zijn voor nieuwe aansluitingen en voor verzwaren van bestaande aansluitingen. Dat geldt niet alleen voor Moerdijk, maar inmiddels voor grote delen van Nederland. Er wordt vanuit veel verschillende invalshoeken en bestuurslagen ingezet op het oplossen van deze problemen. Onder andere op gebied van versnelde realisatie van nieuwe infrastructuur, in het beter verdelen en balanceren van vraag en aanbod en in het onderling uitwisselen van energie zonder tussenkomst van de netbeheerder. In de RES-samenwerking, maar ook in de samenwerking in de stedelijke regio's en met de provincie blijft dit voorlopig een onderwerp dat hoog op de agenda staat.

Betaalbaarheid van energie

In 2022 heeft vrijwel iedereen de gevolgen ondervonden van de enorme stijging van de energieprijzen. Betaalbaarheid van energie en vermijden van energiearmoede zijn daarmee belangrijke onderwerpen in de energietransitie geworden. De komende jaren is hier ook nog veel aandacht voor nodig, waarbij het uitgangspunt is dat iedereen mee moet kunnen doen met de energietransitie en we in ons beleid en onze projecten dus de focus zoveel mogelijk leggen op de huishoudens die hulp het meest nodig hebben.

Totaal bereikte effect RRE-regeling 2020-2022

THEMA KLIMAATADAPTATIE

Strategisch doel

We handelen klimaatbestendig bij het (her) inrichten van onze openbare ruimte

Operationeel doel

- We zorgen voor verbetering van onze (regionale) waterkeringen
- We stellen een Systeemanalyse Stedelijk Water (SSW) op waarmee we inzicht hebben in de samenhang in onze waterketen en de kansen ten aanzien van de (her) inrichting van de openbare ruimte in brede zin (inclusief uitvoeringsprogramma)
- We leggen afspraken vast (rollen en opgaven) met onze partners voor het klimaatadaptiever maken van de gemeente

Mijlpalen

Invulling programmamanager Klimaat in de begroting en strategische samenwerking

Met de vaststelling van de begroting is er financiële ruimte ontstaan voor de structurele invulling van het beleidsveld klimaatadaptatie. Daarbij zijn tevens middelen beschikbaar gesteld voor de samenwerking met strategische partners en de kernen voor de verdere vergroening van onder andere de schoolpleinen en het opstellen van vergroeningskaarten voor alle kernen op basis van een vergroeningsstrategie.

Soortenmanagementplan

De gemeenteraad heeft een krediet van € 350.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een soortenmanagementplan om inzichtelijk te maken waar in de gemeente Moerdijk veel voorkomende (beschermde) soorten zoals de huismus, verschillende vleermuizen en de (gier)zwaluw, zich bevinden. Na een (Europese) aanbesteding is eind december de opdracht verleend aan bureau Regelink en kunnen de onderzoekers starten met de inventarisatie.

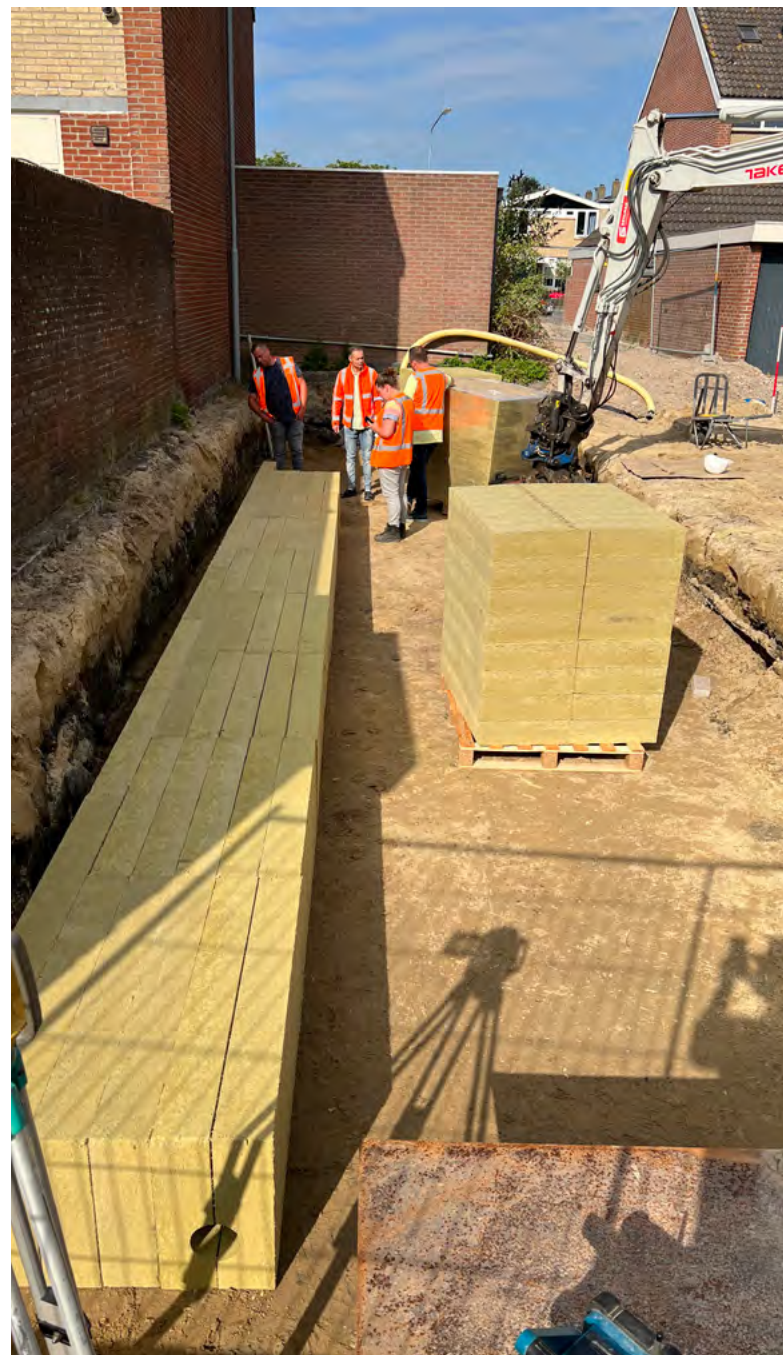
Een groene tuin, een gezonde tuin

Als gemeente hebben we deelgenomen aan het onderzoek "Een groene tuin, een gezonde tuin" dat uitgevoerd is door Wageningen University & Research. Het onderzoek is gestart in 2019 en liep tot eind 2022. Het vergroenen van bestaande tuinen is niet alleen belangrijk voor klimaatadaptatie en stedelijke

biodiversiteit, maar blijkt ook van aanzienlijk belang voor de gezondheid en het welzijn van de bewoners. Het gehele rapport downloadt u via de homepage van Steenbreek.

Rockflow toegepast

Bij de reconstructie van de Den Engelsenstraat te Zevenbergen is het hemelwater afgekoppeld. Omdat de ruimte voor waterberging bovengronds beperkt is, is hier als pilot Rockflow toegepast. Volledig circulaire steenwol voor het opvangen, vasthouden en infiltreren van regenwater. Boven de grond bleef hiermee ruimte beschikbaar voor onder andere parkeren.

Havenbedrijf

Gemeente Moerdijk is wettelijk verantwoordelijk voor de invulling van de zorgplicht afval-, hemel- en grondwater. Het havenbedrijf Moerdijk is volgens de huidige governanceregeling de uitvoerende partij voor het benodigde beheer en onderhoud ter uitvoering van deze zorgplicht binnen het beheergebied van Havenbedrijf Moerdijk. Voor de periode 2023-2027 heeft het Havenbedrijf een nieuw assetmanagementsplan Riolering en watersysteem opgesteld. De financiële gevolgen worden verwerkt in de begroting en Rioolheffing Beheersgebied riolering Zeehaven en Industrierrein Moerdijk.

Het havenbedrijf verstrekt op jaarbasis informatie aan de gemeente ter vaststelling van de rioolheffing en controle op een adequate invulling van de uit te voeren watertaken.

Ontwikkelingen

Groen Blauwe mantel

Ten aanzien van de Groen Blauwe mantel rondom het Haven- en Industrierrein Moerdijk zijn er drie ontwikkelingen te noemen. Allereerst de verwerking en verfijning hiervan in de omgevingsvisie die wordt opgesteld. Ten tweede zijn voor het Klimaatbos A17 gesprekken gevoerd met de grondeigenaren en zijn er taxaties uitgevoerd om door te kunnen praten over mogelijke grondruil of aankoop. De gesprekken gaan in goede harmonie, maar zijn nog niet afgerond. Parallel wordt de inrichtingsschets verder uitgewerkt en gedetailleerd. Tot slot de toekomstvisie voor de Groenstrook. In samenwerking met Waterpoort is hiervoor opdracht verleend aan bureau KrachtigBuiten om allereerst met de kinderen in Klundert in gesprek te gaan over de toekomst. De visie van de kinderen wordt input voor een gesprek met de reguliere stakeholders in 2023.

SSW

De Systeemanalyse Stedelijk Water (SSW) is een innovatief proces wat voorzien was om bestuurlijk aan te bieden in 2022. Dit is niet gelukt. De benodigde onderliggende digitale informatie bleek niet een op een over te nemen. Het aanpassen heeft extra tijd gekost. Wel zijn er deelberekeningen uitgevoerd voor Zevenbergen, Standdaarbuiten en Fijnaart zodat hier geen vertraging ontstaan.

ZLTO

Belangrijke partner bij de klimaatopgave zijn onze agrariërs. Afgelopen jaar is veel geïnvesteerd in de samenwerking met de ZLTO. Dit heeft zich geuit in:

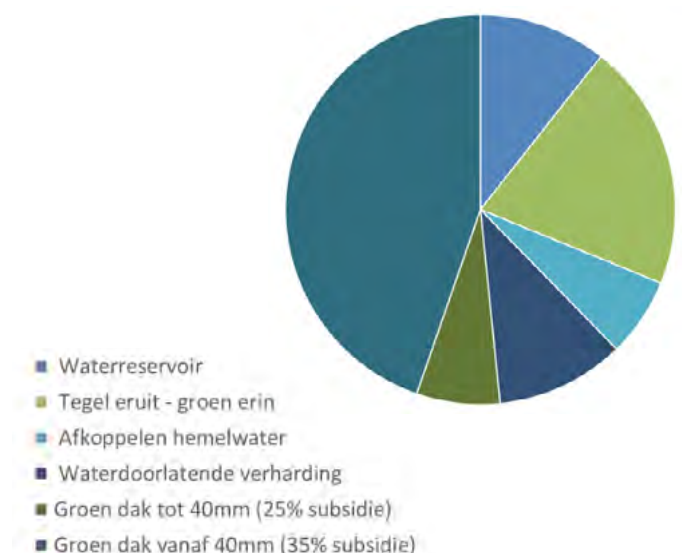
- Presentatie van de Klimaatstrategie tijdens de algemene ledenvergadering van de ZLTO;
- Extra overleg over de formulering van klimaat en klimaatmaatregelen in de omgevingsvisie;
- Informatiebijeenkomst georganiseerd in samenwerking met de ZLTO over stalaanpassingen. De bijeenkomst in november was druk bezocht. Duidelijk is dat er een grote opgave op ons en onze gebruikers van het buitengebied afkomt. Ter ondersteuning hiervan zal in 2023 een coördinator buitengebied starten;
- Voorbereiding voor de proef met Carbon Farming. Carbon farming is een oplossingsrichting die bijdraagt aan het terugdringen van de klimaatverandering. Via carbon farming wordt extra CO₂ uit de lucht verwijderd en vastgelegd in organische stof in de bodem. Door carbon farming te ondersteunen kunnen bedrijven invulling geven aan hun klimaatdoelstellingen. Meer informatie vindt u op de website dichter bij de boer.

Effecten

Klimaatsubsidie

Vanaf december 2021 was het mogelijk om subsidie aan te vragen voor klimaatmaatregelen zoals het aanleggen van groendaken, het installeren van regentonnen en hemelwaterreservoirs.

In totaal is voor ruim € 70.000 (inclusief circa € 20.000 verleende subsidie) geïnvesteerd in klimaatadaptatieve maatregelen door particulieren in de gemeente Moerdijk. Er zijn in 2022 geen aanvragen gedaan vanuit verenigingen van eigenaren of bedrijven.

- Installatie waterreservoir € 7.500
- Tegel eruit - groen erin € 14.500
- Afkoppelen hemelwater € 4.500
- Waterdoorlatende verharding € 7.500
- Groen dak tot 40mm (25% subsidie) € 5.000
- Groen dak vanaf 40mm (35% subsidie) € 31.000

Hiermee is 465 m² aan dakoppervlak vergroend en in totaal berging gerealiseerd voor 30.000 liter hemelwater.

(Klachten van) wateroverlast inclusief duiding

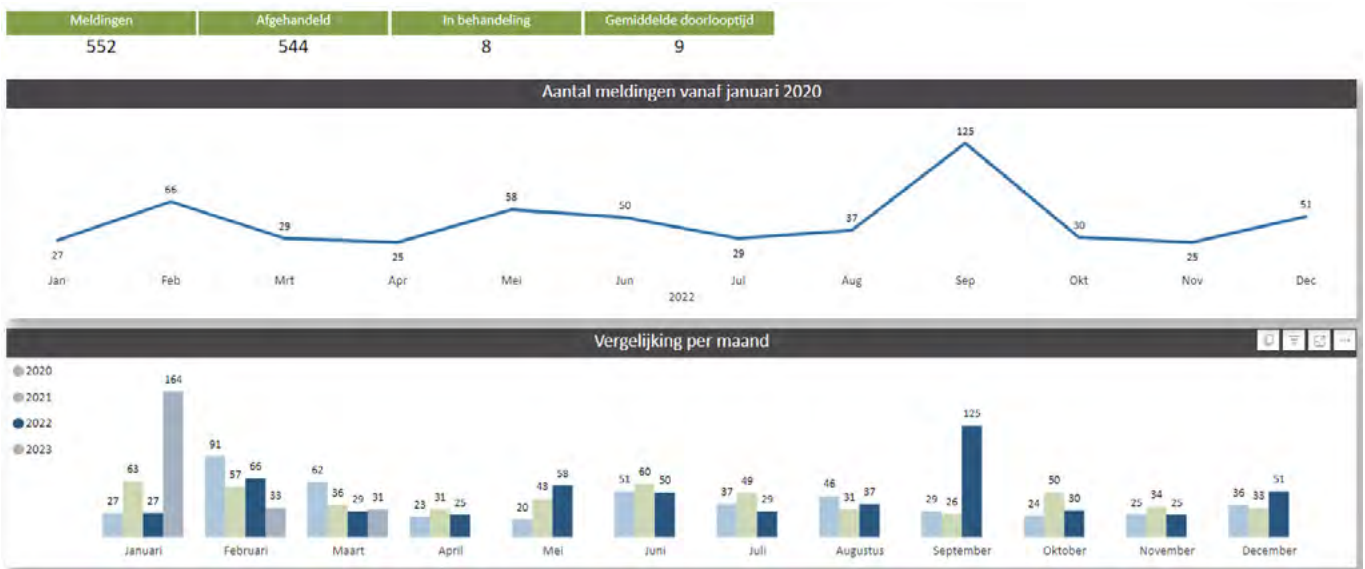
Hiervoor is met behulp van Power BI software een analyse gemaakt van de meldingen. Welke meldingen komen binnen, en wat is de doorlooptijd voor de afhandeling. De gemiddelde doorlooptijd is 9 dagen.

Het aantal meldingen is ten opzichte van 2021 (513) nagenoeg gelijk gebleven. Belangrijke piek in het aantal meldingen (125) zien we in september toen het zuidwesten van Nederland te maken had met onstuimig weer, met in Zeeland, het zuiden van Zuid-Holland en het westen van Noord-Brabant plaatselijk 200-250 mm aan regen. Bron: website KNMI september 2022.

Risico's

De (financiële) impact van klimaatverandering blijft nog niet in te schatten. We kunnen slechts een deel van de opgave bekostigen uit de rioleringszorg. We leggen de relatie tussen klimaatadaptatie en de (her)inrichting van de openbare ruimte en hiermee krijgen we inzicht in de benodigde aanvullende investeringen en waar ruimte is voor de aanvullende investeringen. Op basis het vGRP is sowieso 40% extra budget maar met de stijgende prijzen zien we dat dit ook niet altijd voldoende is. We werken doelmatig en veel via 'werk-met-werk', bij renovatie, beheer en onderhoud en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Anderzijds zien we dat de extremen in het klimaat zorgen voor niet voorziene beheersopgaven, zoals op het gebied van essentaksterfte en de versnelde noodzaak tot het uitvoeren van grootschalig wegonderhoud als gevolg van de verdroging van onze kleidijken (zie programma 2).

Afbeelding via PowerBI, meldingen i.r.t. water en riolering 2022

THEMA LEEFOMGEVING

Strategisch doel

Van Afval Naar Grondstof is onze bijdrage aan een circulaire economie

Operationeel doel

- We verminderen de hoeveelheid restafval tot maximaal 100kg per inwoner door het stimuleren van afvalbewustzijn en een effectieve wijze van inzamelen

Strategisch doel

Er is een betere balans tussen de kwaliteit van de leefomgeving in relatie tot (economische) activiteiten

Operationeel doel

- We stellen de Omgevingsvisie op met inwoners, bedrijven en overige partners
- We implementeren de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
- We voorkomen verdere verslechtering van de luchtkwaliteit in Moerdijk (peiljaar 2017)
- We bewaken de balans tussen kwaliteit leefomgeving en evenementen
- We versterken de biodiversiteit in buitengebied en bebouwd gebied
- We verminderen de geluidsoverlast van wegverkeer en spoor
- We verminderen de geuroverlast van bedrijven op industrieterrein Moerdijk

Mijlpalen

Nota Bodembeheer 2022 vastgesteld

Het bevoegd gezag van het Besluit Bodemkwaliteit onder de omgevingswet wordt overgedragen van de provincie naar de gemeente. Hiervoor moet de gemeente zelf regels opstellen. Deze zijn opgenomen in de Nota Bodembeheer 2022-2032 met als doel de bodem binnen gemeente Moerdijk te beschermen en de uitvoering van werken met grondverzet binnen de gemeente Moerdijk te vereenvoudigen.

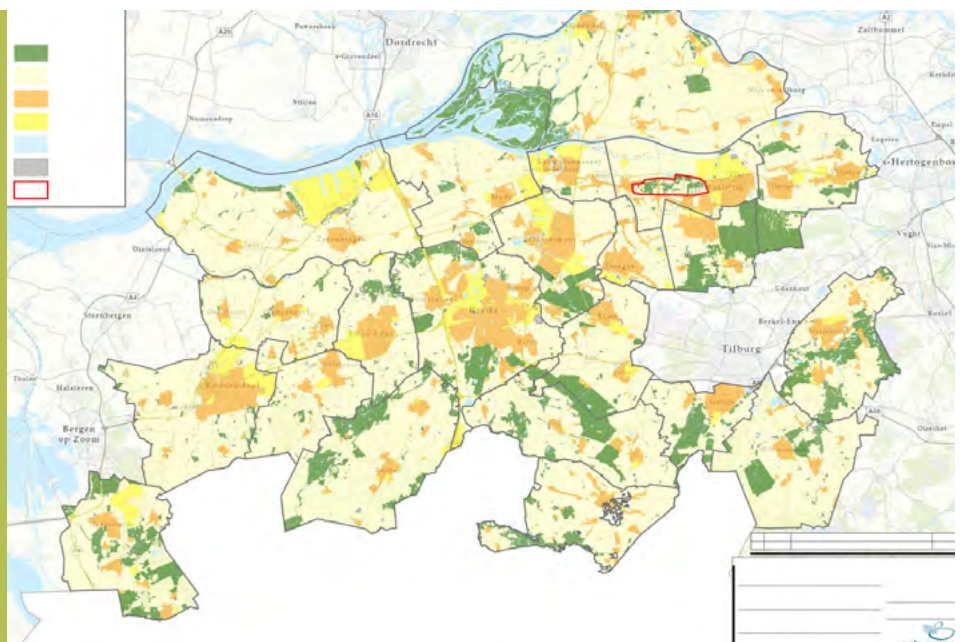
Geluidsaneringsprogramma vastgesteld

Het Geluidsaneringsprogramma restant B- en Eindmeldingslijst Heijningen en Fijnaart is vastgesteld door het college en aangeboden aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Na vaststelling door het ministerie zal de uitvoering worden gestart door het onderzoeken van de woningen, zoals vermeld in de lijst.

Publiekscampagne openbare ruimte

Nadat in 2021 de publiekscampagne 'Zo doen we dat' is gelanceerd, heeft de campagne in 2022 een vervolg gekregen. Voor afval geldt dat de publiekscampagne 'Zwerfafval rapen' na de zomer opnieuw is gelanceerd. De reacties op de campagne zijn wederom positief. In 2022 zijn 2.272 meldingen binnengekomen over zwerfafval tegenover 2.539 meldingen in 2021 en 2.670 meldingen in 2020.

Geactualiseerde
bodemfunctieklassenkaart
Midden- en West-Brabant uit
Nota Bodembeheer 2022

Afbeelding via PowerBI, aantal zwerfafvalmeldingen per maand in 2022.

Afbeelding via PowerBI, aantal zwerfafvalmeldingen per maand in 2021.

De publiekscampagne heeft ook een eigen website: www.zodoenwedat.nl waarop informatie wordt gedeeld over zwerfafval en gft-scheiden.

Lagere kosten op afval

De kosten op het product afval zijn lager uitgevallen dan verwacht in 2022. Dit komt met name doordat er minder restafval en minder afval op de milieustraat is aangeboden. We hebben daarmee een kostenstijging op de afvalstoffenheffing in 2023 beperkt, er is zelfs een lichte daling geweest.

Ontwikkelingen

Monitoring zwerfafval

In het kader van de zwerfafvalvergoeding in 2022 is een Monitoring Minimaal uitgevoerd. Er is daarbij gekeken naar de hoeveelheid zwerfafval in de gemeente. De scores zijn goed. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen grof en fijn zwerfafval op verharding, in beplanting en in gras.

Afbeelding afkomstig van zwerfafval.incijfers.nl

Afvalsamenwerking in de regio

Begin 2022 is het plan van aanpak om te komen tot een rapport met aanbevelingen over een regionale samenwerking op het gebied van afval vastgesteld. Gedurende 2022 zijn diverse bijeenkomsten en werksessies georganiseerd door Antea om te komen tot een advies. Vanwege de complexiteit van het onderwijs en de veranderingen in de markt, is het rapport begin 2023 opgeleverd.

Optimalisatie van inzamelingsroutes

Eind 2022 zijn de routes van papier en PMD voor een deel aangepast in samenspraak met de afvalinzamelaar. Lange routes zijn ingekort en extra routes zijn gemaakt om de werkzaamheden op de juiste manier uit te kunnen voeren.

Programma Omgevingswet, inclusief Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Het parlementaire besluitvormingsproces over de inwerkingtreding blijft weerbarstig. De wet is in oktober 2022 voor de vierde én in januari 2023 voor de vijfde keer uitgesteld. De datum van inwerkingtreding is nu definitief 1 januari 2024. De budgettaire gevolgen worden verwerkt in de begroting 2024. Het voortdurende uitstel heeft met name impact gehad op de planning van de oplevering van de minimale eisen in het kader van processen en het DSO. De opgave is niet veranderd.

De totstandkoming van de Omgevingsvisie Moerdijk 2040 door middel van een participatief proces is niet afhankelijk van de datum van inwerkingtreding van de wet en zal nog in 2023 worden afgerond. Na het opleveren van de Notitie Koers 2040 en het houden van externe ateliersessies, wordt de ontwerp-omgevingsvisie opgesteld en kan deze in het tweede kwartaal van 2023 in procedure worden gebracht. Vaststelling van de omgevingsvisie is gepland voor het vierde kwartaal van 2023.

Op de datum van inwerkingtreding vormen de huidige bestemmingsplannen samen met enkele verordeningen en de zogenaamde bruidsschat (de rijksregels die met de Omgevingswet gemeentelijke regels worden) het omgevingsplan van rechtswege. In de jaren daarna wordt dit getransformeerd tot een gebiedsdekkend omgevingsplan. De methodiek om deze transitie vorm te geven wordt toegepast in een pilot waarbij een deel van het centrum van Zevenbergen met een deel van de wijk Torenveld wordt beschreven. Het voorontwerp van dit

omgevingsplan-nieuwe-stijl wordt in het derde kwartaal van 2023 verwacht.

Moerdijk heeft zich via de VNG hard gemaakt om het Rijk zover te krijgen dat zij een deel van de implementatiekosten zou vergoeden. Dit is uiteindelijk gelukt. Het Rijk heeft een bedrag van € 436.000 als tegemoetkoming in de kosten aan de gemeente vergoed. In verband met het verdere uitstel zijn deze middelen toegevoegd aan het eerder beschikbaar gestelde krediet. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet zal een verantwoordingsdocument worden opgesteld en zullen de niet benodigde middelen worden toegevoegd aan de algemene reserve. De financiële verwerking is opgenomen in de financiële toelichting bij programma 2.

Herziening VTH-beleid uitgesteld

Herziening van het VTH-beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving), samen met de De6-partners, is uitgesteld. Vaststelling door het college staat nu gepland in het vierde kwartaal van 2023. Het nieuwe beleid loopt dan synchroon met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Voordat het college tot vaststelling over gaat consulteren we de raad over het conceptbeleid.

Onderzoek illegale stort shredderafval Dintelmond

Het strafrechtelijk onderzoek naar de illegale stort van shredderafval op een locatie aan de Arbeidsweg op het industrieterrein Dintelmond is afgelopen zomer afgerond. We hebben hierover frequent overleg gehad met onze handhavingpartners. Begin 2023 is het afval afgevoerd naar een verwerker in Barneveld. Het dossier is hiermee gesloten.

Ongewoon voorval

Op 23 november vond een ernstig ongewoon voorval plaats bij een tankcleaningbedrijf op het haventerrein Moerdijk. Bij werkzaamheden is de stof Fosfortrichloride (PCl₃) vrijgekomen bij het reinigen van een tankcontainer. Acht medewerkers van het bedrijf en het naastgelegen bedrijf zijn onwel geworden en afgevoerd naar het ziekenhuis. Het bedrijf is door ons aangeschreven op haar rapportageverplichting (Wet milieubeheer) en er zijn door ons voorwaarden gesteld aan de verdere verwerking van en handelingen aan de tankcontainer. De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) stelt op verzoek van het Openbaar Ministerie een strafrechtelijk onderzoek in.

Effecten

Restafvalkilo's per inwoner

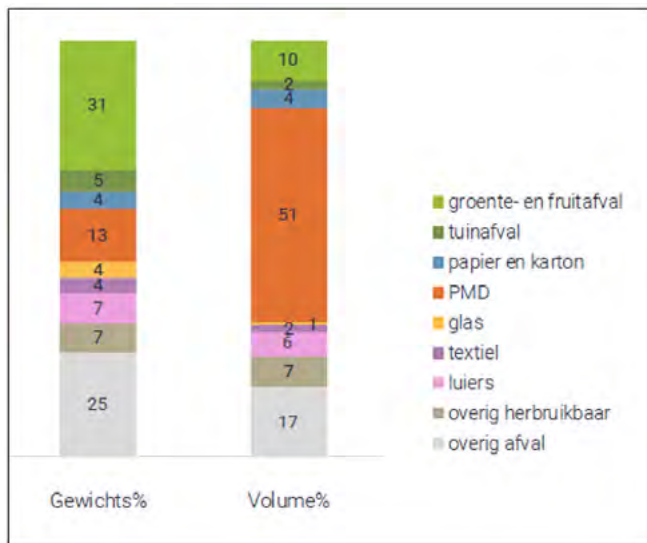
Het aantal restafvalkilo's per inwoner is na twee jaar stijgen in 2022 weer gedaald. Daar waar in 2021 nog 189 kilogram restafval per inwoner werd aangeboden, is dit in 2022 172 kilogram. Een goede ontwikkeling, maar nog steeds te veel als we kijken naar de VANG-doelstellingen. Het is wel goed om daarbij op te merken dat VANG niet alleen meer focust op de kilogrammen, maar ook op de zuiverheid van stromen. Dit laatste wordt de komende jaren steeds belangrijker voor het goed kunnen recyclen van grondstoffen. De daling in het aantal restafvalkilo's wordt naar verwachting (voor een groot deel) veroorzaakt door het einde van de coronacrisis. De huizen en garages zijn opgeruimd en ook in andere afvalstromen (op de milieustraat) zien we minder aanbod.

Restafvalkilo's per inwoner

Sorteeranalyse

In het najaar van 2022 is een sorteeranalyse uitgevoerd op het restafval en PMD. Net als in eerdere sorteeranalyses blijkt dat het grootste gedeelte van het restafval (31%) bestaat uit gft-afval. Dat is onwenselijk, omdat gft-afval verwerkt kan worden tot compost en daarnaast ook goedkoper is om te verwerken dan wanneer het verbrand wordt als restafval. Ook het PMD heeft nog een relatief groot aandeel in het restafval, zeker wanneer gekeken wordt naar volume.

Afbeelding afkomstig uit rapport Afvalspiegel, Sorteeraanalyses 2022.

Ontvangen milieuklachten (uitgesplitst naar vier hoofdcategorieën)

Klachtencategorie	Aantal
Ik hoor ...	172
Ik ruik ...	141
Ik voel ...	54
Ik zie ...	61
Totaal	428

Asbestsanering

In 2022 is 6.660m² asbestdak verwijderd.

Risico's

Stikstof

In 2022 is de vrijstelling voor de bouwfase ten aanzien van stikstofdepositie vervallen door een uitspraak van de Raad van State. Bij de ontwikkeling van projecten op alle gebieden is het overschrijden van de stikstofdepositie in de bouwfase een extra risico. De norm wordt echter niet bij alle projecten overschreden, dit is afhankelijk van de omvang en de ligging van een project. Bovendien zijn er mogelijkheden om intern te salderen door bijvoorbeeld elektrisch materieel in te zetten tijdens de bouw of door de bouw gefaseerd uit te voeren over meerdere jaren.

Prijzontwikkelingen afval

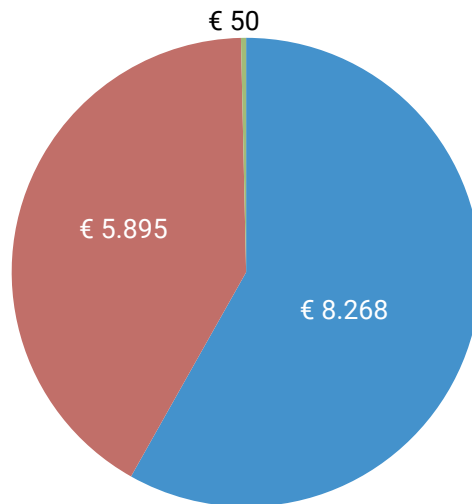
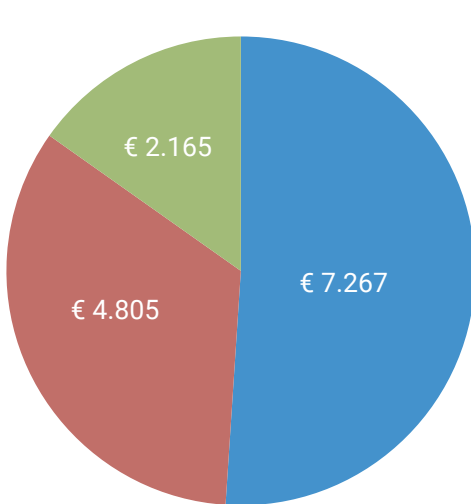
Om het product afval ook de komende jaren betaalbaar te houden, moeten we de trend op het aantal restafvalkilo's zien om te buigen. We hebben daarbij te maken met marktontwikkelingen die zich niet altijd goed laten voorspellen.

LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 14.238

BATEN € 14.213

- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer

OVERZICHT TAAKVELDEN

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo
7.2 Riolering	7.267	-8.268	-1.001
7.3 Afval	4.805	-5.895	-1.090
7.4 Milieubeheer	2.165	-50	2.115
Resultaat voor bestemming	14.238	-14.213	25
0.10 Mutaties reserves	100	-25	75
Resultaat na bestemming	14.338	-14.237	100

OVERZICHT PROGRAMMA 1

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Bedragen x € 1.000)				
Totaal Lasten	11.687	14.871	14.238	-633
Totaal Baten	-11.448	-14.543	-14.213	330
Resultaat voor bestemming	239	328	25	-303
Storting in reserves	100	100	100	0
Onttrekking aan reserves	0	-18	-25	-7
Resultaat na bestemming	339	410	100	-310

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk

Wonen in een fijne omgeving die prettig en veilig voelt, is een belangrijke pijler van het dagelijks welzijn. Met elf woonkernen is daar binnen de gemeente dan ook dagelijks aandacht voor. Met de juiste woningen, beschikbare voorzieningen, een goede bereikbaarheid, een gevoel van veiligheid en gezondheid en een aangename sociale omgeving.

THEMA WONEN

Strategisch doel

We proberen huidige bewoners te behouden en nieuwe inwoners aan te trekken

Operationeel doel

- Inzetten op het tijdig realiseren van voldoende woningen om in de behoefte van huidige en toekomstige inwoners te voorzien. Daarbij is speciale aandacht voor starters en inwoners met een zorgvraag
- Ruimte bieden aan innovatieve woonconcepten en bijzondere woonmilieus, zodat Moerdijk zich ook als woongemeente voor een specifieke doelgroep onderscheidt
- Faciliteren van het treffen van verbetermaatregelen in de bestaande woningvoorraad die bijdragen aan het wooncomfort, de levensloopbestendigheid, de veiligheid en de duurzaamheid van een bestaande woning

Mijlpalen

Grote stappen gezet in de woningbouwopgave

In het kader van de (versnelling van de) woningbouwopgave is in 2022 een behoorlijk aantal besluiten genomen door de gemeenteraad, waaronder:

- Vestiging Wet voorkeursrecht gemeenten voor de woningbouwprojecten Zevenbergen Oost (Zevenbergen) en Westschans (Klundert);
- Vaststelling van het startdocument voor de integrale gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost. Deze ontwikkeling behelst de realisatie van 1000 woningen, het afronden van de rondwegenstructuur rondom Zevenbergen en de tweezijdige ontwikkeling van

station Zevenbergen NS;

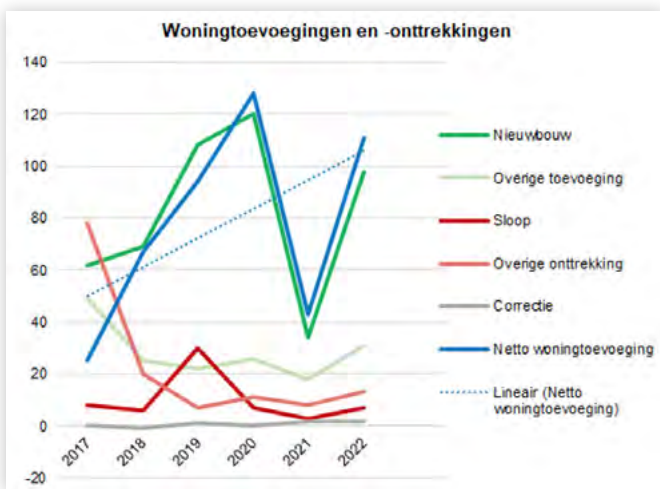
- Vaststelling van de startdocumenten voor de projecten Willemstad-Oost en Schansdijk (Zevenbergen). In het project Willemstad-Oost wordt uitgegaan van het toevoegen van circa 180 woningen. Het project aan de Schansdijk voorziet in de huisvesting van vluchtelingen uit Oekraïne. Deze huisvesting wordt in het eerste kwartaal van 2023 opgeleverd;
- Vaststelling haalbaarheidsdocument en grondexploitatie Westschans (Klundert);
- Afronding initiatieffase Zevenbergsche Hoeve (Zevenbergen);
- Vaststelling van het bestemmingsplan voor de projecten (verdichting) Bosselaar Zuid (Zevenbergen), Wethouder Trompersstraat (Langeweg), Olavstraat (Zevenbergschen Hoek), Sporenbergstraat (Zevenbergschen Hoek), Oevers Roode Vaart (Zevenbergen), Kop Roode Vaart (Zevenbergen) en Koningin Julianastraat (Fijnaart). De meeste bestemmingsplannen zijn inmiddels onherroepelijk. Dit geldt niet voor Oevers Roode Vaart en Kop Roode Vaart. Voor deze bestemmingsplannen loopt momenteel een procedure bij de Raad van State.

Netto 111 woningen toegevoegd aan de woningvoorraad

We organiseren én programmeren om de woningbouwambitie de komende 10 jaar waar te maken. Wel is het aantal woningen dat op jaarbasis netto (inclusief sloop en onttrekking) aan het totaal wordt toegevoegd aan fluctuaties onderhevig. In 2022 zijn 111 woningen netto toegevoegd aan de woningvoorraad, o.a. in de projecten Molenstraat (Zevenbergen), Bosselaar Zuid (Zevenbergen), Waterwijk

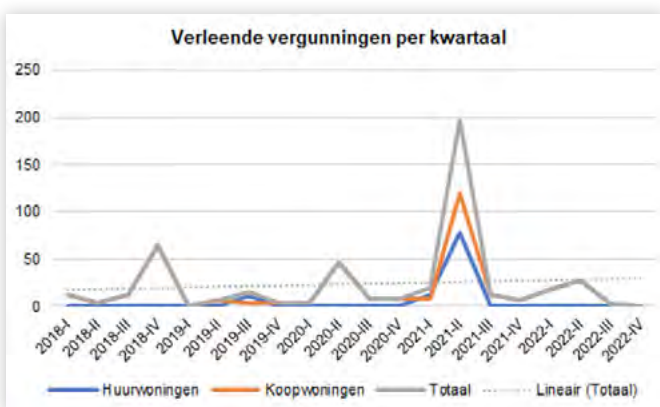
(Fijnaart), Noordhoeksedijk (Noordhoek), Kloosterblok IV (Willemstad), Plein 1940 (Zevenbergschen Hoek). Het aantal woningen dat we jaarlijks netto aan de woningvoorraad toevoegen laat een stijgende trendlijn zien over de afgelopen jaren.

De verwachting is dat in de jaren 2023 en 2024 opnieuw een behoorlijk aantal woningen zal worden toegevoegd. De piek in afgegeven vergunningen (2021) leidt dan tot oplevering van woningen die in 2021 en 2022 in aanbouw zijn genomen.

Aantal verleende vergunningen ligt aanzienlijk lager

Op grond van de gegevens van het CBS zijn in 2022 48 vergunningen verleend voor nieuwbouw van woningen. Dat aantal ligt aanzienlijk lager dan in 2021 (235 woningen).

Deze cijfers wijken af van het aantal zoals dat door de gemeente is geregistreerd. In 2022 hebben we door het verlenen van Omgevingsvergunningen een bijdrage geleverd aan de realisatie van 70 nieuwbouwwoningen/appartementen en is vergunning verleend voor een complex van 90 wooneenheden voor ontheemden.

Verder is door het verlenen van de benodigde vergunningen voor de renovatie van 176 bestaande woningen (Woonkwartier) ook een bijdrage geleverd aan de duurzaamheidsambities. Noemenswaardig is dat de piek in 2021 voor een aanzienlijk deel is toe te rekenen aan de laatste fase van de woonwijk Bosselaar Zuid in Zevenbergen.

Opdracht verleend tot het opstellen van een soortenmanagementplan

De raad heeft in mei 2022 opdracht gegeven om een soortenmanagementplan op te stellen. Het soortenmanagementplan leidt tot een algemene ontheffing voor de Wet natuurbescherming voor de soorten: huismus, (gier)zwaluw en vleermuizen waarmee de algehele staat van instandhouding van deze soorten voor de gemeente Moerdijk kan worden gegarandeerd en ontwikkelingen eenvoudiger (financieel en procedureel) mogelijk worden gemaakt. Dit draagt ook bij aan de versnellingsopgave van de woningbouw.

Nieuwe nota grondbeleid vastgesteld

Het grondbeleid van de gemeente Moerdijk vormt het instrumentarium om ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder woningbouw, mogelijk te maken. Het grondbeleid biedt de basis om in projecten die significant bijdragen aan de woningbouwopgave een actievere en ondernemendere rol in te nemen als gemeente. De vestiging van een aantal voorkeursrechten (Wvg) en een aantal strategische vastgoedtransacties (panden en gronden) in 2022 zijn daarvan het resultaat.

Prestatieafspraken gemaakt met Woonkwartier – HV Fijn Wonen – gemeente Halderberge

Woonkwartier is voor Moerdijk een belangrijke partner op de woningmarkt. Daarom stellen wij één keer in de vier jaar samen met Huurdersvereniging Fijn Wonen en Gemeente Halderberge kaderafspraken op en worden jaarlijks tussen de vier partijen afspraken gemaakt. Op 17 juli 2021 zijn de Kaderafspraken 2021-2024 ondertekend, eind 2021 is de besluitvorming over de jaarschijfafspraken 2022 voorbereid. Op 21 februari 2022 zijn deze jaarschijfafspraken ondertekend. Het betreft samenwerking en organisatie, beschikbaarheid en de gewenste ontwikkeling van de sociale woningvoorraad, betaalbaarheid, sociaal-maatschappelijke opgaven en zorg, kwaliteit en duurzaamheid van de woningvoorraad en de woonomgeving, inzet in kernen, wijken en buurten.

Aanvullend krediet startersleningen beschikbaar gesteld

Op 14 april 2022 heeft de raad ingestemd met het voorstel om een aanvullend krediet van € 2.000.000 beschikbaar te stellen voor startersleningen. Ook in 2022 is dit een succesvol instrument gebleken om een koopwoning bereikbaar te maken. In totaal werden er 38 startersleningen verstrekt.

Diverse raadsinformatiebijeenkomsten georganiseerd

In 2022 zijn diverse raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd gerelateerd aan wonen:

- Verstedelijkingsopgaven/ Regionale InvesteringsAgenda (RIA)
- Gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost / woningbouwversnelling
- Schansdijk
- Werkbezoek Woonkwartier
- Nieuwkomers

Ontwikkelingen

Het Rijk heeft in 2022 de Nationale woon- en bouwagenda vastgesteld. Daaronder hangt een zestal programma's. De Nationale woon- en bouwagenda inclusief de zes programma's is vertaald in afspraken tussen Rijk en corporaties en in afspraken tussen Rijk en provincies. Dit alles is vertaald in regionale woondeals. Op dit moment werkt het Rijk aan de Wet versterking regie op de volkshuisvesting. Deze wet heeft als doel het juridisch instrumentarium van gemeenten, provincies en het rijk te versterken, omdat de actuele opgave groot is en er gecoördineerde en sturende inspanning van alle overheden nodig is. Deze wet zal naar verwachting op 01-01-2024 in werking treden.

Dit alles leidt ertoe dat er meer taken naar de gemeente komen (waaronder het 5-jaarlijks vaststellen van een

volkshuisvestingsprogramma en het vaststellen van een huisvestingsverordening (vooralnog elke vier jaar). Dit vraagt extra capaciteit danwel het inhuren van externe expertise.

Effecten

• Aantal inwoners 01-01-2022:	37.313
Aantal inwoners 31-12-2022:	37.676
==> Toename van inwoners:	363
• Ontwikkeling woningvoorraad, netto toevoeging woningen:	111
• Aantal verstrekte startersleningen:	38
• Aantal verstrekte stimuleringsleningen:	20

Risico's

- Demografische ontwikkelingen vragen om een scherp kwalitatief woningbouwprogramma;
- De opgave om 2/3 deel van de woningbouwopgave als betaalbare woning (huur en koop) te bouwen staat in veel projecten op gespannen voet met gestelde kwaliteitseisen en financiële haalbaarheid;
- In algemene zin geldt dat de beoogde versnelling ook een voortvarend verloop van ruimtelijke procedures vergt. Zienswijzen en met name beroepsprocedures bij de Raad van State vanuit omwonenden en overige belanghebbenden kunnen van negatieve invloed zijn op doorlooptijden;
- Macro economische ontwikkelingen, met name prijsstijgingen, oplopende levertijden en stijging van de hypotheekrente, hebben een behoorlijke impact op zowel vraag als aanbod op de woningmarkt. Dit - in combinatie met de ontwikkelingen op het gebied van stikstof - zet de woningbouwproductie voor de komende jaren onder druk.

THEMA BEREIKBAARHEID EN VERKEERSVEILIGHEID

Strategisch doel

Woningen en (noodzakelijke) voorzieningen zijn goed en veilig bereikbaar

Operationeel doel

- Nadelige (verkeers)effecten in de woonkernen zoveel mogelijk reduceren
- Verbetering OV, ook voor kwetsbare doelgroepen (o.a. statushouders, uitkeringsgerechtigden en mensen met een beperking)
- Optimalisatie fietsverbindingen
- Optimalisatievoetpaden voor kwetsbare deelnemers
- Inzetten op kleinschalige vervoersmogelijkheden tussen kernen

Strategisch doel

Werklocaties zijn goed en veilig bereikbaar voor zowel personen als goederen

Operationeel doel

- Verbeteren bereikbaarheid Haven- en Industrieterrein Moerdijk door ontwikkeling HUB Lage Zwaluwe
- We blijven inzetten op lange termijn oplossingen voor personenvervoer naar het Haven- en Industrieterrein samen met de bedrijven en inzet van Brabants Mobiliteitsnetwerk
- We zetten in op een nieuwe of grotere truckparking binnen de gemeente Moerdijk, samen met partners (RWS, RWB en Provincie)
- Knelpunten rijkswegen (A16 met knooppunten Klaverpolder en Zonzeel en A17 bij Entree Haven- en Industrieterrein) reduceren

Strategisch doel

De buurt is (verkeers)veilig

Operationeel doel

- Extra aandacht voor fietsers. Inzet op een duidelijk en uniform ingericht fietsroutenetwerk naar voorzieningen
- We weren sluipverkeer uit de kernen en realiseren nieuwe verbindingen
- We willen veilige looproutes
- We gaan de drukte en overlast op de wegen in het buitengebied tegen
- We stimuleren verkeersveilig gedrag

Mijlpalen

Perspectief Stationsgebied Lage Zwaluwe nog in de maak

Voor 2022 was een perspectief en een plan van aanpak voor de Hub Lage Zwaluwe beoogd. Streven hierbij was om de ontwikkeling van het stationsgebied mee te laten liften op de ontwikkeling van het gehele plangebied. Vanwege vertraging in de gesprekken tussen de grondeigenaren ligt de ontwikkeling van het brede gebied momenteel stil. Aangezien er rond het stationsgebied Zevenbergen als gevolg van de ontwikkeling van Zevenbergen Oost momenteel wel veel dynamiek is, is besloten om eerst te focussen op de ontwikkeling van deze mobiliteitshub. In 2023 wordt gezien hoe de ontwikkeling van Lage Zwaluwe een vervolg kan krijgen.

Diverse acties voor verkeersveiliger schoolomgevingen

We steunen scholen met deelname aan verkeersveiligheidsprojecten volgens het Brabants VerkeersveiligheidsLabel (BVL) en Totally Traffic (TT).

De provincie verstrekt hiervoor subsidie. Voor een aantal scholen is een plan van aanpak voor verkeersveiliger schoolomgevingen en schoolroutes opgesteld of in de maak. Adviesbureau SOAB uit Breda begeleidt scholen bij de verkeersveiligheidsprojecten.

Ontwikkelingen

Bravo Flex onderdeel van reguliere OV

Bravo Flex is een flexibele vervoerservice op afroep die zonder vaste route rijdt van halte naar hub. In onze gemeente kennen we al een aantal jaren dit openbaar vervoer concept. Na een succesvolle pilot wordt het nu onderdeel van het reguliere OV in West-Brabant. In 2023 wordt het samen met het kleinschalig collectief vervoer (KCV) aanbesteed. Hiermee wordt Bravo Flex in 2024 een vast vangnet voor onze inwoners op de momenten dat er geen regulier openbaar vervoer rijdt.

Buslijn Breda-Zevenbergen wordt HOV-verbinding

De buslijn tussen Breda, via Prinsenbeek naar Zevenbergen is een belangrijke verbinding met voldoende reizigers. In 2022 was deze lijn onderdeel van de Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) studie Breda. Besloten is dat de verbinding wordt opgewaardeerd tot HOV-lijn, mede ingegeven door de plannen voor Zevenbergen-Oost en de nieuwe wijk 't Zoet in Breda.

Hubs

In de ontwikkelstrategie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk' van de provincie Noord Brabant zijn voor Moerdijk vijf Hubs opgenomen, met Station Lage Zwaluwe als geprioriteerde Hub. Met de plannen voor Zevenbergen-Oost is bij zowel gemeente als provincie echter ook steeds meer aandacht voor de doorontwikkeling van station(sgebied) Zevenbergen. Ook Zevenbergen krijgt nu prioriteit bij de provincie.

Werkzaamheden Haringvlietbrug voorbereid

Tussen 9 juni en 28 juli 2023 wordt het beweegbare deel van de Haringvlietbrug vervangen. Ter gezamenlijke voorbereiding zijn in 2022 vijftien bedrijven aangesloten bij het BrabantMobiliteitsnetwerk en is met 8 bedrijven een adviestraject doorlopen. De gemeente heeft kunnen regelen dat voor voetgangers en fietsers een pont gaat varen. Ook voor landbouwverkeer wordt een pont ingezet om agrariërs te faciliteren wanneer zij werkzaamheden uitvoeren aan de Zuid Hollandse kant van het Hollands Diep.

Vervanging verkeersborden gestart

In 2022 is een begin gemaakt met de vervanging van verouderde en versleten verkeersborden. Ook hebben we aanvullende inventarisaties gemaakt en is het beheerbestand bijgewerkt. Dit project loopt.

Kwaliteit oude dijkwegen achteruit

Uit aanvullend (asfalt)onderzoek blijkt dat veel oude dijkwegen sneller achteruitgaan dan verwacht. Dit heeft meerdere oorzaken:

- Inklinking van de fundering door lange perioden van droogte bij kleidijken en hierdoor ontstaat grote schade aan het wegdek
- Intensiever gebruik van de weg door zwaarder verkeer dan waar bij het ontwerp vanuit is gegaan
- Ouderdom van de fundering van de weg. In het buitengebied zetten we in op eeuwigdurend onderhoud. Dit lukt, zolang de fundering in orde is. Dit blijkt in veel gevallen niet het geval.

Om deze problemen tegen te gaan, is het nodig keuzes te maken in wat wij verwachten van onze wegen. Zetten we in op weren van (zwaar) sluipverkeer? Moeten we onze wegen geschikt maken voor het steeds zwaarder wordende landbouwverkeer? En hoe zorgen we dat de wegen veilig blijven voor onze overige gebruikers? Het Moerdijs Mobiliteitsverhaal moet antwoord geven op deze vragen, omdat deze keuzes cruciaal zijn voor de toekomst van enerzijds de landbouwsector, anderzijds de benodigde investeringen in ons buitengebied.

Effecten

Effectindicatoren:

- Aantal gebruikers Bravoflex (afgezet tegen de kosten)
In 2022: aantal ritten in heel West-Brabant 632. Daarvan hadden er 429 een bestemming in de gemeente Moerdijk. De kosten BravoFlex komen in 2022 voor rekening van de provincie, de gebruiker betaalt voor een rit 2,5x OV-tarief. De gemiddelde ritlengte ligt op 9,1 km met een gemiddelde ritprijs van €6,27.
- Beeld over het sluipverkeer
In Moerdijk zijn door het ontbreken van verkeerskundige personele capaciteit in 2022 geen tellingen uitgevoerd. Deze tellingen zullen in 2023 alsnog plaatsvinden.

- Waardering inwoners voor reconstructie entree Zevenbergen

De waardering van inwoners voor de reconstructie van de Hazeldonkse Zandweg is over het algemeen goed te noemen. Bij aanvang was de verkeerssituatie, zoals verwacht, erg wennen. We hebben daarom extra aandacht besteed aan duidelijk signalering van de veranderde situatie. Als we nu in het gebied zijn krijgen we veel positieve reacties. Ook inwoners die gebruik maken van de ontsluiting zijn over het algemeen tevreden.

Risico's

- Capaciteit vakinhoudelijke expertise, collegebesluit prioritering werkzaamheden voor verkeer blijft nodig
- Onderhoudsbudgetten hebben geen ruimte voor verkeersveiligheidsmaatregelen, kosten dienen te worden opgevangen met een krediet verbetering verkeersveiligheid, in 2022 waren deze nog niet aangevraagd
- De juridische basis voor verkeersmaatregelen is op orde, in 2022 echter door capaciteitstekort nog niet uitgevoerd

THEMA VEILIGE BUURT

Strategisch doel

We hebben veilige kernen met een sterke sociale structuur

Operationeel doel

- Inwoners kennen elkaar en zorgen voor elkaar (zie ook programma 4)
- Boa's en wijkagenten zijn zichtbaar en wijktoezichtsprojecten worden uitgebreid
- Buurtpreventieteams worden nog effectiever en efficiënter ingezet. Deze werken nog beter samen met wijkagenten, boa's en wijkconsulenten
- Tegengaan huiselijk geweld, voorkomen burenoverlast, opvang personen met verward gedrag

Strategisch doel

De buurt is goed ingericht, schoon en heel

Operationeel doel

- Verloederde plekken worden aangepakt en ingericht
- Er wordt gestructureerd toegewerkt naar de kwaliteit van het onderhoudsniveau dat is afgesproken
- Voldoende sport- en speelruimte
- Duurzame en goed functionerende openbare verlichting van de openbare weg. Meer aandacht voor verlichting van "onveilige plaatsen"
- Ruimte voor waterberging en klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte
- Samen met onze inwoners zorgen voor meer bewustwording over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en over het belang van duurzaam beheer voor de dagelijkse staat van onderhoud

Mijlpalen

Nieuw bestek Grijs+ in uitvoering

Eind 2022 is het Grijs+ bestek gegund aan een aannemer. Met het professionaliseren van onze beheerprocessen willen we de kennis en kunde vanuit de markt benutten in het strategisch aanpakken van de onderhoudsopgave van de riolering en elementenverhardingen. Het succes van dit contract meten we door toepassing van Better Performance (CROW-systematiek). Deze systematiek is gericht op een

professionele samenwerking, waarbij houding en gedrag centraal staan. Door open en eerlijk te communiceren verbetert de samenwerking, en daarmee ook de kwaliteit van het werk. Door opname van de resultaten in een landelijke database wordt 'goed werk' beloond.

Nieuw bestek Groen+ van start

In 2021 is het onderhoudsbestek voor het openbaar groen, straatreiniging en een aantal aanvullende zaken opnieuw in markt gezet. Met de nieuwe aannemer is in 2022 een nieuwe start gemaakt. Er is voortvarend te werk gegaan en veel onderwerpen waaronder de gewenste communicatie richting onze inwoners o.a. via sociale media, maar ook direct vanaf straat verloopt goed. Een onderdeel dat later wel is opgenomen in het bestek is het plaatsen van bladkorven. Hierop heeft in het najaar een monitoring plaatsgevonden om in 2023 met een nieuw voorstel te komen ten aanzien van het toepassen van bladkorven.

Achterstand wegen is vermindert

Met het uitvoeren van het bulkcontract asfalt is 66 km aan wegen in het buitengebied opgeknapt en weer veilig voor de weggebruiker. Daarnaast zijn meerdere wegen binnen de bebouwde kom voorzien van nieuwe verhardingen, onder andere Graaf Bernadottestraat, Pastoor van Kessellaan, Rosmolen, De Lint, De Wieken (Zevenbergschen Hoek), Rubenstraat, Jan Steenstraat, Eksterstraat, St Jansstraat en Den Engelsenstraat. Daarnaast zijn er vele fiets- en voetpaden hersteld.

Speelruimtebeleid

Conform het vastgestelde speelruimtebeleid zijn in 2022 de speelplekken in Langeweg, Zevenbergschen Hoek en Standdaarbuiten besproken en opgeknapt. Ook heeft de inspraak voor de speelplekken in Klundert en Noordhoek plaatsgevonden. Hiervoor is een enquête uitgezet en zijn basisscholen benaderd om mee te denken over de herinrichting van de speelplekken. De uitvoering hiervan vindt plaats in 2023. Er is ook gestart met het vervangen van de hekkeren rondom de bestaande hondenlosloopterreinen.

Brand Huizersdijk

In de avond van donderdag 15 december 2022 heeft er een brand gewoed in een viertal loodsen gelegen aan de Huizersdijk 17-19 in Zevenbergen. Bij deze

brand is asbesthoudend materiaal vrijgekomen en terechtgekomen in de wijk Bosselaar Zuid. In de daaropvolgende nacht is het verspreidingsgebied bepaald. De eigenaar van de afgebrande loodsen heeft te kennen gegeven dat hij geen uitvoering kan of wenst te geven aan het verwijderen van het asbest.

Met inachtneming van de noodzakelijke juridische stappen heeft gemeente vervolgens onder bestuursdwang opdracht gegeven tot het saneren van asbest op de openbare wegen, trottoirs en toegangen tot woningen (paden en opritten), inclusief het gebouw waarin basisschool de Neerhof en kinderdagverblijf zijn gevestigd. Het opruimen en schoonspuiten werd bemoeilijkt door de strenge vorst. Deze werkzaamheden zijn net voor kerst afgerond. In januari is gestart met het verwijderen van asbest in het openbaar groen. Parallel aan het opruimen van het asbest loopt een intensief juridisch traject om de kosten die worden gemaakt voor het verwijderen van het asbest te verhalen op de eigenaar van de afgebrande loodsen. Dit traject loopt door in 2023.

De kosten voor de uitgevoerde werkzaamheden in 2022 bedragen in totaal € 474.000. Van deze kosten is € 409.000 verhaald op de betrokken partij.

Ontwikkelingen

Graafwerkzaamheden kabels en leidingen

We zien een toename in het aantal vergunningaanvragen voor het leggen van kabels en leidingen in onze openbare ruimte. De komende jaren zal dit niet verminderen, door verouderde netten en ambities op het gebied van klimaat (warmtepompen, elektrische auto's, zonnepanelen). Dit zorgt voor hogere legesopbrengsten en hogere degeneratievergoedingen. De degeneratievergoedingen zijn bedoeld om de snellere achteruitgang van straatwerk of asfalt te compenseren.

De uitgaven voor onderhoud aan wegen worden hoger door de vele graafwerkzaamheden. Regelmatig moeten voetpaden naar voren geschoven worden in de planning, omdat er na afloop te veel meldingen komen. Uiteraard moet de gravende partij het in dezelfde staat achterlaten als voor zij begon met graven. Een verharding die voor aanvang van het werk in matige staat is, wordt vaak

snel slechter als deze geroerd wordt. Dit kunnen we niet neerleggen bij de nutspartijen.

Op dit moment zijn de opbrengsten van degeneratie nog niet gekoppeld aan het onderhoud wegbeheer. Dit willen we in de toekomst aanpassen, om te voorkomen dat er door graafwerkzaamheden een hogere druk op het onderhoudsbudget van wegen ontstaat.

Inzetbaarheid BOA's en kadervoorstel

De gewenste zichtbaarheid van en de inzet bij wijktoezichtsprojecten door de gemeentelijke Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) stond in 2022 onder druk. BOA's worden steeds vaker ingezet ter ondersteuning van de politie en andere samenwerkingspartners. Daarnaast was er in 2022 sprake van een hoog ziekteverzuim. Versterking van de huidige capaciteit van de BOA's is wenselijk. Dit is in lijn met het door de raad aangenomen kadervoorstel dat is verwerkt in de meerjarenbegroting 2023-2026. Een raadsvoorstel om het gemeentelijk toezicht (inclusief handhaving) te gaan versterken wordt in het eerste kwartaal 2023 aangeboden.

Openbare verlichting

Verleden jaar is er voortvarend aan de slag gegaan met het nieuwe onderhoudscontract om te zorgen dat alle huidige verlichting blijft branden. Op basis van afschrijving werden er naast 76 masten 173 armaturen vernieuwd en omgebouwd naar LED-verlichting. Inmiddels is ook het nieuwe beleidsplan 2023-2032 ter besluitvorming aan uw raad aangeboden.

Civiele kunstwerken

In het afgelopen jaar zijn er veel zaken uitgevoerd om het achterstallig onderhoud bij met name de bruggen terug te brengen. Er zijn in 2022 zes bruggen vervangen door een zogenaamde standaardbrug en is er aan dertigtal bruggen onderhoud uitgevoerd. Inmiddels is er na aanbesteding een partner gevonden voor het regulier onderhoud zoals reinigen, leuningherstel en het vervangen van dekplanken via een raamovereenkomst. Hiermee borgen we voor de komende twee tot vier jaar dat de bruggen weer schoon, heel en veilig blijven. Omdat we met het later opstarten met de nieuwe aannemer minder werk hebben kunnen uitvoeren wordt er voorgesteld om 100.000 euro door te zetten voor uitvoering in 2023.

De waterbouwkundige objecten ter aanvulling van het huidige beheerplan civiele kunstwerken zoals steigers,

kademuren en grote duikers worden in het derde kwartaal van 2023 ter besluitvorming aan uw raad aangeboden. De inventarisatie en inspectie hiervan heeft inmiddels plaats gevonden. U bent hierover geïnformeerd via een RIB in december 2022.

Effecten

- In 2022 hadden we 2100 meldingen op groen. In 2021 was dat nog bijna 2900. Dit kan enerzijds verklaard worden door andere weersomstandigheden, aan de andere kant is het onderhoudsbestek opnieuw gegund en is onze huidige contractpartner aantoonbaar op orde met betrekking tot het onderhouden op beeldkwaliteit.
- Omdat we flinke stappen maken met de inhaalslag op verhardingen, hadden we meer meldingen verwacht op het gebied van wegen. Werkzaamheden geven immers overlast. Toch zien we slechts een stijging van 2304 naar 2379 meldingen. Dat is slechts 3%.
- De klanttevredenheid is gelijk gebleven en staat gemiddeld op 5,8.

Risico's

- Kostenverhogende omstandigheden. De kostenstijging in de GWW-sector ligt aanzienlijk hoger dan de "normale" kostenstijgingen.
- Het blijft lastig voldoende capabel personeel te vinden. Ook onze aannemers ondervinden dit steeds vaker. Dit is soms terug te zien in de kwaliteit van de werken buiten.
- Veel dijkwegen hebben een zwaardere onderhoudsmaatregel nodig dan vooraf is voorzien.
- Vanuit klimaatverandering zien we concrete effecten ontstaan in het dagelijks onderhoud van onze groenvoorzieningen. Concreet is onder andere het effect van een droge zomer ten opzichte van het in leven houden van beplantingen door het geven van water. In de praktijk moeten er in het seizoen keuzes gemaakt worden of watergeven nog zin heeft (doelmatig, kostenbeheersing) of dat we een vak verloren moeten beschouwen. Dit heeft direct invloed op de vervangingsopgave in het najaar waarvan de grootte dus niet altijd is te voorspellen. Ook heeft droogte een effect op de conditie van bomen op de langere termijn welke ook niet te voorspellen is.

THEMA ACCOMMODATIES EN VOORZIENINGEN

Strategisch doel

Sociaal maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan een stevige sociale structuur en hulp en ondersteuning dichtbij (link met programma 4)

Operationeel doel

- We faciliteren accommodaties en voorzieningen op basis van behoefte, draagvlak, kwaliteit en maatwerk
- We bieden accommodaties en voorzieningen aan op kansrijke en aantrekkelijke plekken waar duurzame en veilige instandhouding en exploitatie mogelijk is
- Er is in de accommodaties een samenhangend, en zoveel mogelijk geclusterd aanbod van onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting
- We stimuleren eigen verantwoordelijkheid van gebruikers voor instandhouding en exploitatie van sociaal maatschappelijke voorzieningen
- We bieden goede faciliteiten voor een waardig afscheid van en een laatste rustplaats/asbestemming voor een overledene

Mijlpalen

Eerste fase onderzoek gemeenschapshuizen afgerond

In 2022 is de eerste fase afgerond met een uitgebreide inventarisatie naar de bestaande situatie van de gemeenschapshuizen/MFA's. Deze resultaten zijn onder andere in een raadsinformatiebijeenkomst aan de gemeenteraad teruggekoppeld. Inmiddels loopt de tweede fase waarin een beleidsnotitie wordt opgesteld. Deze beleidsnotitie wordt in Q3 2023 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Na de vaststelling van het accommodatiebeleid start in de tweede helft van 2023 de implementatiefase. In de implementatiefase wordt per kern een plan van aanpak gemaakt dat uitgaat van de eigen kwaliteiten (en behoefte) van de verschillende kernen.

Routekaart verduurzaming vastgoed vastgesteld

In Q1 2022 heeft de gemeenteraad de routekaart vastgesteld om de gemeentelijke vastgoedportefeuille te verduurzamen en tot 95% CO₂-reductie in 2050 te komen. Deze maatregelen worden zoveel mogelijk in combinatie met het geplande gebouwonderhoud uitgevoerd en daarom is de voorziening voor onderhoud opgehoogd.

Succesvolle aanbesteding beheer en onderhoud begraafplaatsen WVS

Het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen is opnieuw aanbesteed. Vanwege het bijzondere karakter van een begraafplaats is ervoor gekozen om dit onderhoud niet meer bij het Groen+ bestek te voegen, maar in een apart bestek op de markt te zetten om zo meer regie te hebben op het werk. Het werk is gegund aan het Werkvoorzieningsschap, hetgeen nu na een jaar een goede samenwerking heeft opgeleverd met goed resultaat.

Fusie basisschool Maria in Langeweg en basisschool De Hoeksteen in Zevenbergschen Hoek

Het schoolgebouw en het terrein van basisschool Maria zijn in eigendom overgedragen aan de gemeente op 1 augustus 2022. De leegstaande school wordt beheerd door een leegstandsbeheerder.

Nieuwe aanbesteding gymvervoer

Er is een nieuwe aanbesteding gedaan voor het gymvervoer van vier basisscholen met een nieuw contract van 1 augustus 2022 tot 1 augustus 2026 met optie om 2x met 1 jaar te verlengen.

Buitensportaccommodaties

- We zijn gestart met het beleidskader 'Toekomstbestendige buitensportaccommodaties' en de eerste participatie met verenigingen heeft daarvoor al plaatsgevonden. In 2023 ronden we dit af.
- We hebben in 2022 geen gebruik gemaakt van chemische bestrijdingsmiddelen bij het beheer en onderhoud van sportvelden en daarmee voldoen we aan de Greendeal.

In overleg met een tweetal verenigingen is bepaald om de renovaties uit te stellen tot 2023. Ook het kunstgrasveld van VIOS incl. led is niet uitgevoerd.

Deze verenigingen hadden geen teams meer in de competitie. Bij zowel Vv Noordhoek als bij Vv De Fendert zijn op de trainingsvelden de conventionele verlichtingen vervangen door Led. Daarnaast is het trainingsveld van Vv Noordhoek en de keepershoeke van Vv de Fendert gerenoveerd. Helaas hadden we ook te maken met een flinke schade aan het kunstgrasveld bij Virtus.

Nieuwe technisch beheerder

In mei 2022 is bij het cluster Vastgoed een tweede technisch beheerder gestart. Samen met de invoering van een nieuw vastgoedbeheersprogramma zorgt dit voor een meer programmatische aanpak van het technisch beheer van ons vastgoed.

Ontwikkelingen gymaccommodaties Zevenbergen

Voor fase 1 (nieuwbouw sporthal bij zwembad de Bosselaar) is de hoofdropzet voor de nieuwe sporthal bepaald en de haalbaarheid onderzocht. De aanbesteding voor ontwerp en realisatie wordt voorbereid. In het tweede kwartaal van 2023 wordt de selectiefase opgestart en in het derde kwartaal de gunningsfase. Oplevering van de sporthal wordt beoogd in 2026.

Voor fase 2 (vervanging gymzalen Droge Mark en Lindonk) zijn scenario's ter vervanging van de twee gymzalen in beeld gebracht en is een afweging gemaakt van de mogelijkheden en locaties. In 2023 wordt de haalbaarheid en het ontwerp van een gymzaal bij basisschool de Regenboog uitgewerkt. Voor de locatie van de tweede gymzaal wordt een keuze gemaakt op basis van het nog op te stellen Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs.

Ontwikkeling D'Ouwe School Noordhoek

Na het opstellen van vier varianten is de meest realistische variant uitgewerkt en is een kostenraming opgesteld. Afstemming tussen Woonkwartier en de gemeente over toekomstig eigendom, exploitatie en beheer vraagt meer tijd. Realisatie is doorgeschoven naar 2023.

Ontwikkelingen mbt scholen in Fijnaart

Het opstellen van een visie voor integrale kindcentra heeft vertraging opgelopen vanwege de werkzaamheden rondom de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne. Vooruitlopend op de vaststelling van deze visie zal in 2023 het project voor de scholenontwikkeling in Fijnaart alvast starten.

Ontwikkelingen

Akoestisch onderzoek gemeentelijke gymzalen

Uit akoestisch onderzoek in een tweetal gymzalen (gymzaal Klundert en gymzaal Neerhof in Zevenbergen) is gebleken dat de nagalmtijd niet binnen de NOC-NSF norm valt. Met akoestische panelen is het mogelijk de akoestiek te verbeteren. Inmiddels is in beeld in welke overige gymzalen akoestische maatregelen noodzakelijk zijn. Gezien de totale financiële consequenties van ca. € 200.000 zullen deze uitgaven via de kadernota 2024 worden aangekondigd en zal in 2024 met een raadsvoorstel de gemeenteraad om krediet worden gevraagd.

Overname gyminventaris van Woonkwartier

Woonkwartier heeft de gemeente verzocht het eigendom en het beheer van de sportinventaris van de gymaccommodaties bij de Neerhof en Standaert over te nemen aangezien het niet hun expertise is om dit goed te kunnen beheren. Op dit moment loopt de onderhandeling met Woonkwartier om bij beide gymzalen het beheer en onderhoud van de gyminventaris over te nemen.

Kostprijs dekkende huur Optisport

De gesprekken met Optisport over de kostprijs dekkende huur lopen nog. We wachten op een standpunt van de Belastingdienst of de aanpassingen aan de contracten met terugwerkende kracht mogen worden doorgevoerd.

Hoge energielasten accommodaties

Een aantal vrijwilligersorganisaties die een maatschappelijke accommodatie beheren hebben moeite om de hoge energielasten binnen hun exploitatie op te vangen. Als uitwerking van een door de raad aangenomen motie, wordt op dit moment een inventarisatie uitgevoerd om na te gaan voor hoeveel organisaties dit geldt en wat de omvang hiervan is. Vooruitlopend hierop zijn voorschotten verstrekt aan o.a. beheerstichting Pestalozzihuis en St. Fort Sabina om de eerste nood te ledigen. Aan de hand van de inventarisatie wordt bepaald welke organisaties ook behoefte hebben aan incidentele ondersteuning.

Vandalisme en schades aan accommodaties.

- Er was brandschade door vandalisme aan SBO Het Palet. De kosten zijn geraamd op € 60.065. Eigen risico van gemeente is € 5.000. Reeds uitgekeerd voorschot verzekering is € 30.000. Nog te verwachten uitkering is € 25.065.

- Bij SBO het Palet was ook bliksemschade. De werkelijke kosten waren € 31.428, waarvan na aftrek van het eigen risico de verzekering € 26.428 heeft vergoed.
- Bij basisschool Het Bastion was de schade totaal € 11.296 door aanrijding van de luifel en schade aan tegels bij plaatsing van speeltoestellen door onderaannemer. De verzekering heeft vergoed € 8.960. Voor de overige kosten is de derde partij aansprakelijk gesteld.

Integraal Huisvesting Plan Scholen (IHP)

De verwachting is dat in 2024 landelijke wetgeving wordt aangepast waardoor de gemeente verplicht wordt een IHP op te stellen. Dit fungeert dan als koersdocument en stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om de komende jaren proactief, integraal en planmatig te gaan investeren in de onderwijshuisvesting. De schoolbesturen hebben in 2022 kenbaar gemaakt behoefte te hebben aan een IHP.

Opstellen beleidskader maatschappelijke accommodatiebeleid

Naast beleid voor MFC's/gemeenschapshuizen is er ook behoefte aan beleid voor andere soorten accommodaties, zoals o.a voor binnensport en jeugd. Dit wordt eind 2023 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Er is een aantal overkoepelende aspecten die van toepassing zijn op alle maatschappelijke accommodaties, zoals bijv. eigendom, kwaliteit van onderhoud, verduurzaming, tarifiering etc.

Brandweerkazerne Willemstad

Tot op heden is het niet gelukt om een geschikte locatie te vinden, die voldoet aan de vereisten van opkomsttijden en beschikbaar is of op korte termijn kan worden verworven voor nieuwbouw. In overleg met de brandweer is besloten om te onderzoeken of er toch mogelijkheden zijn om de huidige kazerne aan te passen, zodat er binnen afzienbare tijd een oplossing wordt gevonden voor het huisvestigingsprobleem. In 2022 is gewerkt aan een plan voor de uitbreiding van de huidige kazerne, passend bij de cultuurhistorische waarde van de locatie. Vanwege de Rijksmonumentale status van de vestingwal en het beschermde stadsgezicht dient een eventuele uitbreiding in nauw overleg met het Monumentenhuis Brabant (samenwerking tussen de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de provincie Noord-Brabant) uitgewerkt te worden. Dat gesprek vindt in 2023 plaats.

MFA Willemstad

In het haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een multifunctionele accommodatie in Willemstad, bestaande uit 2 basisscholen, de kinderopvang, gemeenschapshuis en gymzaal is in 2022 een grote slag gemaakt. De onderzoeken zijn afgerond en medio 2023 wordt het resultaat aan de gemeenteraad voorgelegd. Aan de gemeenteraad wordt dan een voorbereidingskrediet gevraagd om het ontwerp van de MFA te gaan maken en de planologische procedure te doorlopen.

Om een multifunctionele accommodatie in Willemstad te kunnen realiseren is eerst verplaatsing van de voetbalaccommodatie Kogelvanglers nodig naar de oostzijde van de Grintweg. De gemeenteraad heeft eind 2022 krediet beschikbaar gesteld voor de vervolgstappen in dit project zoals het uitwerken van het ontwerp van het nieuwe clubgebouw en de plannen voor de nieuwe velden. In 2023 gaat de gemeente in overleg met het bestuur van de voetbalvereniging de plannen verder vormgeven.

Het voorstel voor de herinvestering in De Niervaert kan niet sec worden voorgelegd vanwege de ontwikkelingen rondom maatschappelijke accommodaties en de motie 'Zekerheid voor 4 openbare zwembaden van Moerdijk' van 22 april 2021. Recente ontwikkelingen die hierop van invloed zijn, zijn de forse stijging van bouwkosten (herinvesteringen), forse stijging van energiekosten, baden die verouderd zijn, aflopende contracten met de exploitanten, afnemende bezoekersaantallen en duurzaamheidsnormen. Eind september 2023 wordt een meer integraal voorstel voorgelegd aan de raad over de toekomst van de Moerdijkse zwembaden.

Effecten

Tevreidenheid inwoners maatschappelijke voorzieningen.

Voor het opstellen van een beleidskader voor gemeenschapshuizen is een enquête gehouden onder inwoners en het burgerpanel. In betreffend beleidskader dat in Q3 van 2023 aan de raad wordt voorgelegd ter besluitvorming wordt nader ingegaan op de resultaten hiervan. Een voorbeeld hiervan is dat inwoners die deze voorziening het afgelopen jaar niet hebben bezocht als reden geven; er is onbekend wat er te doen is (50%), er is geen interesse (33%), er vinden niet de juiste activiteiten plaats (16%).

Risico's

Financiële haalbaarheid

In het haalbaarheidsonderzoek MFC Zevenbergschen Hoek is de toekomstige exploitatie van het gemeenschapshuisdeel doorgerekend en financieel haalbaar gebleken op grond van investeringsraming. Na de aanbesteding moet blijken of de werkelijke kosten overeenkomen met de investeringsraming en in hoeverre aanpassingen nodig zijn in ofwel het ontwerp en/of de exploitatiekosten.

In het haalbaarheidsonderzoek MFC Willemstad wordt de toekomstige exploitatie van het gemeenschapshuisdeel doorgerekend en dit maakt onderdeel uit van de financiële haalbaarheid. Hierover dient nog besluitvorming plaats te vinden in Q3 2023.

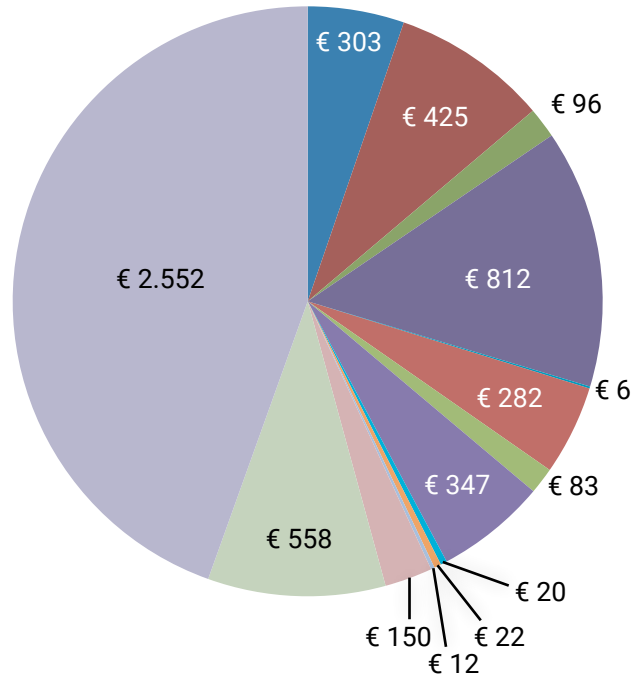
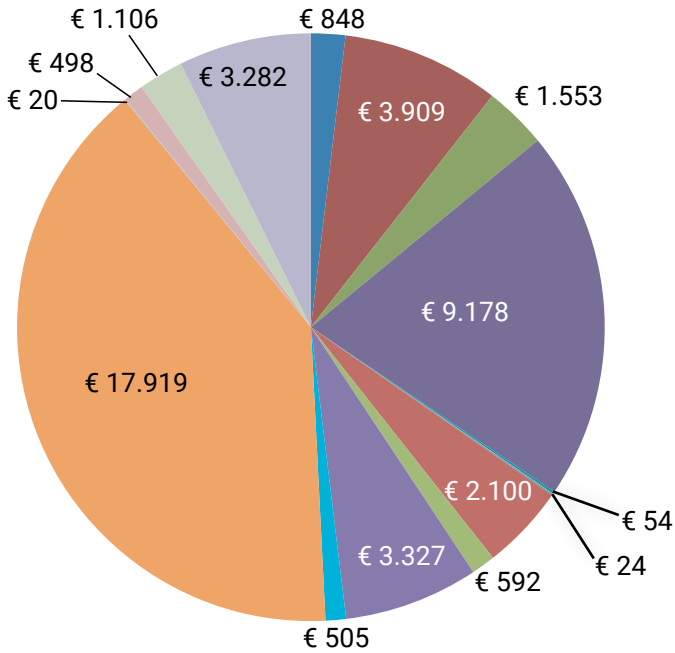

LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 44.939

BATEN € 5.668

- 0.3 Beheer overige gebouw. en grond.
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid
- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.5 Openbaar vervoer
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 4.2 Onderwijshuisvesting

- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.3 Wonen en bouwen

OVERZICHT TAAKVELDEN

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo
0.3 Beheer overige gebouw. en grond.	848	-303	545
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.909	-425	3.484
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.553	-96	1.457
2.1 Verkeer en vervoer	9.178	-812	8.365
2.2 Parkeren	54	-6	48
2.5 Openbaar vervoer	23	-0	23
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	24	0	24
4.2 Onderwijshuisvesting	2.100	-282	1.818
5.1 Sportbeleid en activering	592	-83	509
5.2 Sportaccommodaties	3.327	-347	2.980
5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.	505	-20	485
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea	17.919	-22	17.897
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	20	-12	9
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	498	-150	349
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.106	-558	1.019
8.3 Wonen en bouwen	3.282	-2.552	730
Saldo baten en lasten	44.939	-5.668	39.742
0.10 Mutaties reserves	3.154	-17.205	-14.522
Resultaat na bestemming	48.093	-22.873	25.220

OVERZICHT PROGRAMMA 2

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Bedragen x € 1.000)				
Totaal lasten	26.292	44.731	44.939	208
Totaal baten	-3.317	-5.186	-5.668	-482
Saldo van baten en lasten	22.975	39.545	39.271	-274
Storting in reserves	1.539	3.241	3.154	-87
Onttrekking aan reserves	-1.789	-18.619	-17.205	1.414
Resultaat na bestemming	22.725	24.167	25.220	1.053

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. Hierdoor ontstaat zowel werkgelegenheid voor onze eigen inwoners als voor de regio. De economische doorontwikkeling biedt kansen voor een inclusieve arbeidsmarkt en het aantrekken van nieuwe inwoners om de leefbaarheid te versterken en onze voorzieningen op peil te houden.

De economische positie van de gemeente wordt verder uitgebouwd door economische kansen te benutten, met oog voor de effecten op de leefbaarheid van onze kernen. We kunnen de economische kracht van het haven- en industrieterrein waar mogelijk koppelen aan andere lokale en regionale opgaven. Er liggen kansen om de spin-off vanuit de industrie richting lokale bedrijvigheid te vergroten.

De aanwezigheid van de zeehaven van Moerdijk en ons uitgestrekte buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen hebben helaas een aantrekkingskracht op de georganiseerde criminaliteit. Die kan ondermijnende effecten hebben op onze samenleving.

THEMA HAVEN- EN INDUSTRIETERREIN

Strategisch doel:

Het Haven en Industrierrein ontwikkelt zich in balans met haar omgeving (People, Planet, Profit)

Operationeel doel

- We dragen actief bij aan de ontwikkeling en realisatie van de huidige en nieuwe uitvoeringsagenda Havenstrategie

Strategisch doel

We benutten de economische kracht van het Haven- en Industrierrein ten behoeve van een vitaal en duurzaam Moerdijk

Operationeel doel

- We ondersteunen de realisatie van het Logistiek Park Moerdijk (LPM)
- We realiseren het flankerend maatregelenpakket Moerdijk MeerMogelijk en voeren de Moerdijkregeling uit
- We zetten in op het vergroten van de spin-off vanuit het Haven- en Industrierrein

Mijlpalen

Uitvoeringsagenda Havenstrategie 2018-2021

De uitvoeringsagenda Havenstrategie 2018 –2021 is in 2022 financieel afgehecht. Resterende middelen vanuit deze uitvoeringsagenda zijn toegevoegd aan de algemene middelen. Medio 2022 is de nieuwe uitvoeringsagenda 2022-2025 vastgesteld door de stuurgroep havenstrategie.

De eerste fase van LPM is onder voorbehoud verkocht aan DSV

Vanwege de stikstofproblematiek is de natuurvergunning nog niet verstrekt. Dit is voorwaarde voor het laten passeren van de verkoopakte. De gemeentelijke omgevingsvergunning voor de bebouwing is wel al verstrekt en het bouwrijp maken van het gebied is in volle gang.

De werkzaamheden voor de aanleg van de Interne Baan zijn gestart en de gemeente heeft de benodigde vergunningen verstrekt.

Deze weg vormt straks de directe verbinding voor hulpdiensten en vrachtverkeer tussen het LPM en het haven- en industrieterrein. De gemeente heeft de vergunning verstrekt. Om deze verbinding mogelijk te maken komt er een brug over de Roode Vaart en een viaduct over de A17. Begin 2023 gaat de bouw van start.

Het spoor in het havengebied krijgt een impuls

Tijdens het Bestuurlijk Overleg (BO) MIRT in november heeft het rijk besloten om ruim 7 miljoen te investeren in het spooreplacement bij Lage Zwaluwe. Doordat daar in 2026/'27 langere goederentreinen ontvangen kunnen worden, is een betere spoorontsluiting van het haven- en industrieterrein mogelijk. De inzet van langere goederentreinen maakt het vervoer per spoor goedkoper en draagt daarmee bij aan het stimuleren van de 'modal shift' van weg naar spoor op de corridor. Vlak daarvoor was het gerenoveerde spooreplacement bij Combined Cargo Terminals (CCT) Moerdijk al officieel geopend. Door een gezamenlijke inspanning

en investering van meer dan 12 miljoen euro door CCT, Havenbedrijf Moerdijk en ProRail heeft Port of Moerdijk haar overslagcapaciteit en efficiency als Europees multimodaal knooppunt verder vergroot. Om de toegang tot de terminal te verbeteren en de doorstroming en veiligheid op het haven terrein te verbeteren, zijn drie spoorwegkruisingen voorzien van een geautomatiseerd veiligheidssysteem. Hierdoor kan de trein in één ruk doorrijden en houdt deze de overwegen niet onnodig bezet.

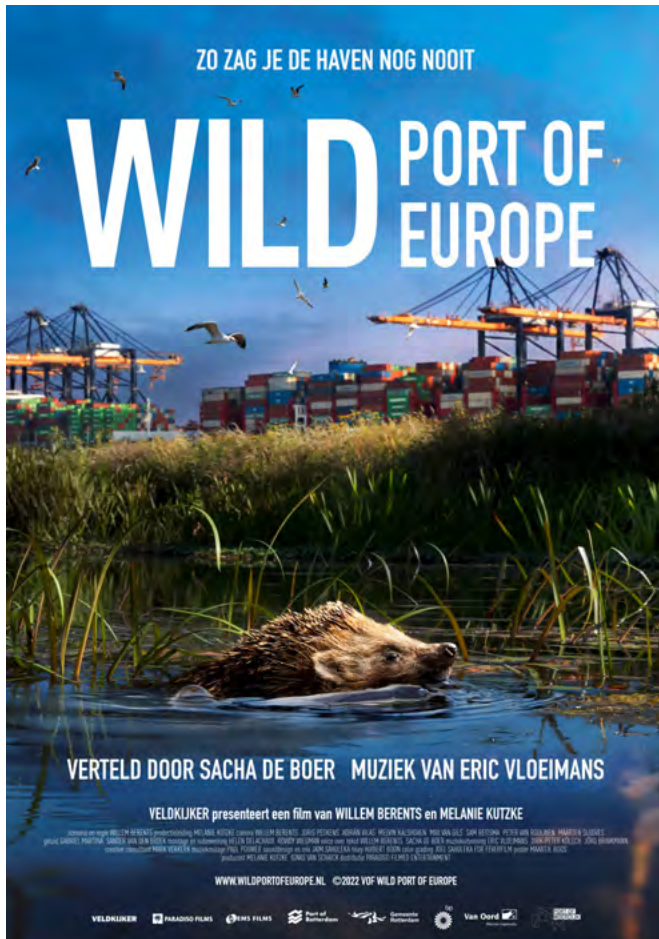
Subsidie voor tunnel bij station Zevenbergen NS

In hetzelfde BO MIRT van november is in het kader van de zogenaamde Versnellingsafspraken een subsidie van 10 miljoen euro aan Moerdijk toegekend voor de langzaamverkeerstunnel bij station Zevenbergen NS. De tweezijdige stationsontwikkeling maakt onderdeel uit van de integrale gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost (inclusief 1000 woningen). De goede positionering van Moerdijk in de regionale verstedelijkingsstrategieën (regio's WBW en SRBT) heeft bijgedragen aan het vergroten van dergelijke subsidiekansen.

Film Wild Port of Europe

De film Wild Port of Europe over de natuur in de haven- en industriegebieden van Moerdijk en Rotterdam is najaar 2022 in première gegaan.

Ontwikkelingen

Modal shift vergt extra inspanningen

De hierboven genoemde investeringen in spoor dragen bij aan de ambitie tot een modal shift: verschuiving van wegvervoer naar bus, boot of spoor. Ondanks de inzet op dit punt blijft dit voor zowel goederenvervoer als personenvervoer een complexe opgave. Zo leidt groei van het spoorverkeer nog niet tot een modal shift omdat het geheel aan vervoersbewegingen ook groeit. Op gebied van personenverkeer is een doorstart gemaakt van een werkgeversbenadering gericht op het uit de auto krijgen van medewerkers. Inmiddels doen 15 bedrijven mee en heeft Brabant Mobiliteitsnetwerk (BMN) met 8 bedrijven het volledige adviestraject doorlopen. Gekoppeld aan de afsluiting van de Haringvlietbrug vindt in 2023 extra inzet op dit thema plaats.

Nieuwe short sea bestemmingen

In lijn met de focus op vervoer via water is het aantal short sea verbindingen uitgebreid. Per 8 september startte een directe dienst tussen Moerdijk en Dublin. Daarnaast start een nieuwe lijndienst waarmee Port of Moerdijk direct verbonden is met Barcelona, Limasol (Cyprus) en Chittagong (Bangladesh).

Urgentie voor grootschalige energie infrastructuur

De nationale opgaven op gebied van de energietransitie en de verduurzaming van de Moerdijkse industrie vragen om veel extra energie infrastructuur, zie programma 1. De energietransitie maar ook de grondstoffentranitie brengen een aanvullende ruimtevrage met zich mee. Deze ruimtevragen leiden tot toenemende ruimtedruk en concurrentie tussen functies op het bestaande industrieterrein, maar ook hierbuiten. Begin 2023 heeft het college een positiebepaling geformuleerd die richting geeft om met de verschillende opgaven rond dit vraagstuk om te gaan. Naar de ruimtedruk als gevolg van de grondstoffentranitie start het havenbedrijf in 2023 een onderzoek.

Nieuwe CEO voor het Havenbedrijf Moerdijk NV

Zomer 2022 kondigde Ferdinand van den Oever zijn vertrek aan. Per 16 januari 2023 is Paul Dirix de nieuwe CEO van het havenbedrijf. Vera Luijendijk is per 1 februari 2023 voor een termijn van vier jaar benoemd als lid van de Raad van Commissarissen. Zij volgt Marjolein Janssen op.

Moerdijk MeerMogelijk

Ten aanzien van de resterende projecten uit Moerdijk MeerMogelijk zijn de volgende ontwikkelingen te melden:

- Noordelijke randweg Zevenbergen: de grondverwingen/onteigeningen zijn afgerond. Ook is de aanbestedingsprocedure (Best Value) voor het ontwerp en de realisatie zo goed als afgerond. Definitieve gunning is uitgesteld als gevolg van onduidelijkheid over stikstofuitstoot. Mogelijk is sprake van een latere opleverdatum dan eerder voorzien
- Waterfront Moerdijk: Op 8 december heeft de gemeenteraad besloten om de vernieuwing van de kades te betrekken bij de scope van het project en hiervoor de benodigde middelen beschikbaar te stellen. Door aanpassing van de rekentool en verbreding van de scope van het project moet de AERIUS berekening (stikstof depositie) worden geactualiseerd
- Ontwikkeling van de voormalige locatie van Mulders

in Zevenbergen staat op pauze. Het is momenteel niet wenselijk schaars beschikbare ambtelijke capaciteit in te zetten op een plan met een lage slagingskans en een minimaal potentieel aan woningbouw

Effecten

In 2022 is voor het eerst de strategische monitor havenstrategie opgeleverd. Dit is een instrument dat is ontwikkeld door Erasmus UPT met als doel om de voortgang op Havenstrategie 2030 te kunnen monitoren. In de Havenstrategie zelf zijn geen concreet meetbare doelen geformuleerd. Dat maakt het lastig te beoordelen of en wanneer doelen bereikt zijn. Om dit te ondervangen zijn in de strategische monitor voor de thema's people, planet en profit indicatoren geformuleerd waarvan de ontwikkeling is uitgezet in de tijd (2014 – 2021). De monitor is te vinden op Voortgang havenstrategie Moerdijk 2030 Moerdijk - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl) en zal jaarlijks worden herhaald en aangeboden aan de raad.

Risico's

- Door de stikstofproblematiek kunnen geen natuurvergunningen worden verstrekt. Hierdoor stagneert de realisatie van het LPM en worden ook bedrijven op het bestaande terrein geremd in hun ontwikkeling en verduurzaming. De stagnatie heeft financiële effecten op de grondexploitatie van LPM. In 2023 worden deze effecten en de impact hiervan in beeld gebracht.
- In juni 2022 is netschaarste aangekondigd. Hierdoor is het voor grootverbruikers en grote opwekinitiatieven (bijvoorbeeld zon op dak) niet meer mogelijk om een aansluiting op het net te krijgen. De duurzame doorontwikkeling van het Haven en Industrierterrein wordt hierdoor geremd. Zonder snelle realisatie van een 380 KV station kan Shell haar plannen op gebied van reductie van CO2 en stikstof uitstoot niet realiseren. Deze reducties zijn noodzakelijk om de gestelde klimaatdoelen te behalen.

THEMA VITALE CENTRA

Strategisch doel:

Zevenbergen, Fijnaart, Klundert en Willemstad hebben een bereikbaar, compact winkelhart dat uitnodigt als ontmoetingsplaats, met een aantrekkelijk aanbod van detailhandel, horeca, culturele en recreatieve functies en evenementen

Operationeel doel

- We realiseren de centrumontwikkeling Zevenbergen
- We verbinden de omgeving rondom de oude suikerfabriek (project Zevenbergen Noord) met het centrum
- Samen met de ondernemersverenigingen geven we uitvoering aan de ondernemersfondsen
- We realiseren de centrumontwikkeling Klundert
- We hebben een visie om tot een vitaal centrum in Fijnaart te komen (inclusief mogelijke verplaatsing van een supermarkt)
- We formuleren een uitvoeringsprogramma voor een vitaal centrum in Willemstad
- We onderzoeken wat er aanvullend op de lopende en beoogde projecten nodig is voor vitale centra in Zevenbergen, Klundert, Fijnaart en Willemstad. In Willemstad ligt daarbij de nadruk op de balans tussen toerisme en wonen

Mijlpalen

Centrumontwikkeling Fijnaart

Voor Fijnaart is op 16 december 2021 de interactief tot stand gekomen Centrumvisie vastgesteld. Om de uitgangspunten uit deze visie nader uit te werken is een intentieovereenkomst getekend tussen marktpartijen en de gemeente Moerdijk om de haalbaarheid van een centrumontwikkeling aan de Molenstraat in Fijnaart te onderzoeken. De raad is hierover met een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Onderdeel van de studie is onder meer de verplaatsing van de Jumbo supermarkt. De overeenkomst loopt tot medio 2023 en moet resulteren in een Ontwikkelingsvisie voor dit deelproject. Bij een positief besluit op de Ontwikkelingsvisie bestaat het vervolg op de intentieovereenkomst uit de verdere uitwerking van het centrumplan en de planologische procedure voor de beoogde ontwikkeling. Overige deelprojecten, waaronder bijvoorbeeld de kerktuin en het evenemententerrein, krijgen een plek in het uitvoeringsprogramma dat in 2023 wordt opgesteld.

Uitvoeringsprogramma Willemstad vastgesteld

Het Uitvoeringsprogramma vitaal centrum Willemstad is op 8 maart 2022 vastgesteld door het college van B&W. Op basis hiervan is een start gemaakt met de uitvoering. Voor het lopende jaar wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij lopende projecten/trajecten van de gemeente, bijvoorbeeld het geplande onderhoud van monumenten, het onderhoud van de openbare ruimte en de verbetering van het bestemmingsmanagement binnen de vesting. Nieuwe projecten, bijvoorbeeld het inrichtingsplan Bastion Groningen en de verbinding aan de Oostbeer, worden vanaf 2023 opgepakt.

Centrumontwikkeling Zevenbergen

De vastgoedontwikkeling aan de Molenstraat is in februari opgeleverd en in gebruik genomen. Met de afronding van dit deelproject en de toevoeging van de Dirk supermarkt is er een 'compact winkelrondje' gerealiseerd, in combinatie met een mooie parkeeroplossing, appartementen en stadswoningen.

Eind 2020 stroomde het eerste water door de nieuwe haven van Zevenbergen. Door corona konden de openingsfeestiviteiten lang niet plaatsvinden. Op 16 september 2022 is de haven onder grote publieke belangstelling feestelijk geopend, in de vorm van een havenspektakel dat tot stand kwam met betrokkenheid van vele vrijwilligers en lokale ondernemers. Klik op de link voor een impressie van de opening van de haven.

Ontwikkelingen

Centrumontwikkeling Klundert

Fase 1, de reconstructie van de vlonders in de Bottekreek is gereed. In de zomer van 2022 is hiervan weer gebruik gemaakt. Fase 2, de herinrichting van de Voorstraat, de Molenstraat en de Zevenbergsche Poort is in voorbereiding. Het krediet hiervoor is reeds gevoteerd door de gemeenteraad. Voor fase 3 is het startdocument in januari 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze fase wordt gestreefd naar een kwaliteitsimpuls door de aanpak van De Doorsteek, de Westerstraat en het parkeerterrein bij de supermarkt.

Evaluatie ondernemersfondsen

De evaluatie van de ondernemersfondsen voor Klundert, Willemstad en Zevenbergen is begin 2023 opgepakt. De evaluatie zal antwoord geven op de toekomst van de ondernemersfondsen.

Deelproject Stooftstraat Zevenbergen vertraagd

In 2022 is de koopovereenkomst met de ontwikkelende partij ondertekend en is de benodigde bodemsanering uitgevoerd. Op verzoek van de ontwikkelende partij is de levering van de grond uitgesteld. Over de periode van uitstel wordt bij de partij verpagingsrente in rekening gebracht. De ontwikkelende partij werkt het bouwplan verder uit en komt in 2023 naar verwachting met een vergunningaanvraag. Start bouw wordt voorzien in 2024.

Oplevering programma vitale centra

Het beoogde programma Vitale Centra is niet in 2022 opgeleverd in verband met personele wisselingen. Inmiddels wordt hier volop aan gewerkt en kan dit medio 2023 worden afgerond.

Evaluatie centrumplan Zevenbergen

Om een beeld te krijgen van de resultaten van de centrumontwikkeling Zevenbergen wordt er in 2023 geëvalueerd aan de hand van de 5 principes uit de centrumvisie:

- Principe 1: Een compacte winkelstructuur.
- Principe 2: Ruim baan voor horeca, recreatie en cultuur.
- Principe 3: Meervoudig ruimtegebruik en het belang van wonen.
- Principe 4: Een bereikbaar centrum.
- Principe 5: Het centrum als verblijfs- en ontmoetingsplek van Zevenbergen.

Op basis van de inzichten uit deze evaluatie kunnen eind 2023 eventuele vervolgacties worden bepaald.

Tevens is er naar verwachting eind 2023, na het vonnis in de procedure bij de Raad van Arbitrage, meer zicht op de afwikkeling van de contractissues met de aannemerscombinatie voor het werk aan de haven en de Markt.

Effecten

Leegstand naar centrumgebied

Ondanks alle trends en ontwikkelingen is de leegstand vrijwel stabiel gebleven in de vitale centra van de gemeente Moerdijk. In Zevenbergen is zelfs een afname waarneembaar. Dit heeft te maken met enkele transformaties van winkelruimte naar wonen.

omvang leegstand	2021	2022	verandering in aantal	verandering %
Centrum Fijnaart	1	2	1	100%
Centrum Klundert	3	5	2	67%
Centrum Willemstad	4	2	-2	-50%
Centrum Zevenbergen	13	26	-13	100%
Totaal vitale centra	21	35	14	67%

Ontwikkeling commercieel aanbod per centrumgebied (vkp)

Als wordt gekeken naar de ontwikkeling van het winkelaanbod in de vitale centra dan is het aanbod licht afgenomen met B4 winkels. De afname ligt in lijn met de landelijke trends en ontwikkelingen waaruit blijkt dat er minder behoefte is aan fysieke winkels.

omvang winkelaanbod	2021	2022	verandering in aantal	verandering %
Centrum Fijnaart	12	10	-2	-17%
Centrum Klundert	28	26	-2	-7%
Centrum Willemstad	9	9	0	0%
Centrum Zevenbergen	61	58	-3	-5%
Totaal vitale centra	110	103	-7	-6%

omvang horeca aanbod	2021	2022	verandering in aantal	verandering %
Centrum Fijnaart	7	8	1	14%
Centrum Klundert	10	9	-1	-10%
Centrum Willemstad	12	13	1	8%
Centrum Zevenbergen	28	29	1	4%
totaal vitale centra	57	59	2	4%

THEMA TOERISME

Strategisch doel

Het gemeentelijk aandeel in het toeristisch product Moerdijk is en blijft op orde

Operationeel doel

- We creëren een goed verbindingennetwerk over water (binnen- en buitenwater) dat belangrijke punten met elkaar verbindt
- We optimaliseren het fiets- en wandelnetwerk door het toevoegen of aanpassen van verbindingen en het toevoegen van elementen die het gebruik en de beleving van het netwerk aantrekkelijker maken
- We zorgen voor onderhoud en optimalisatie van de verdedigingswerken in Willemstad en Klundert
- We zorgen voor behoud van onze monumenten
- De Stelling van Willemstad heeft en houdt een bepalende positie binnen de Zuiderwaterlinie
- We zetten Moerdijk door participatie in samenwerkingsverbanden, zoals Zuiderwaterlinie en NLDelta, ook thematisch en in het grotere toeristisch geheel op de kaart

Strategisch doel

We brengen samen met ondernemers het toeristisch product Moerdijk op een effectieve en inspirerende manier onder de aandacht van inwoners en bezoekers

Operationeel doel:

- We bieden informatie op een toegankelijke en inspirerende manier aan
- We zorgen voor een goed functionerende en vindbare website
- Het informeren van consumenten en het erbij betrekken van de ondernemers krijgt vorm in de door te ontwikkelen website
- We zorgen voor een goede informatievoorziening in meerdere talen
- We faciliteren en stimuleren ondernemers om op enthousiaste en inspirerende wijze bij te dragen aan de promotie van toeristisch product Moerdijk
- We zetten in op een gezamenlijke promotiestrategie met partners in de regio

Strategisch doel

Ondernemers versterken en dragen bij aan de doorontwikkeling van het toeristisch product Moerdijk

Operationeel doel:

- We zorgen voor versterking van de verbinding tussen ondernemers en gemeente en tussen ondernemers onderling. Wij doen dit langs de strategische lijnen vervoer, verblijf en vermaak
- We informeren, faciliteren en stimuleren ondernemers om tot (gezamenlijke) productontwikkeling en nieuwe verdienmodellen te komen

Mijlpalen

Corona voorbij, vele evenementen vinden weer plaats

Het grootste deel van 2022 waren er geen corona beperkingen meer. Dit was terug te zien in het aantal evenementen dat weer heeft plaatsgevonden. Grote blikvanger hierbij was natuurlijk de wielerronde van Spanje (de Vuelta) die in augustus door onze gemeente is gekomen. De recreatieve trends die tijdens corona zijn ontstaan, zoals meer behoefte aan wandelen en fietsen, de natuur en het ontdekken van je eigen omgeving/land, lijken blijvende ontwikkelingen te zijn.

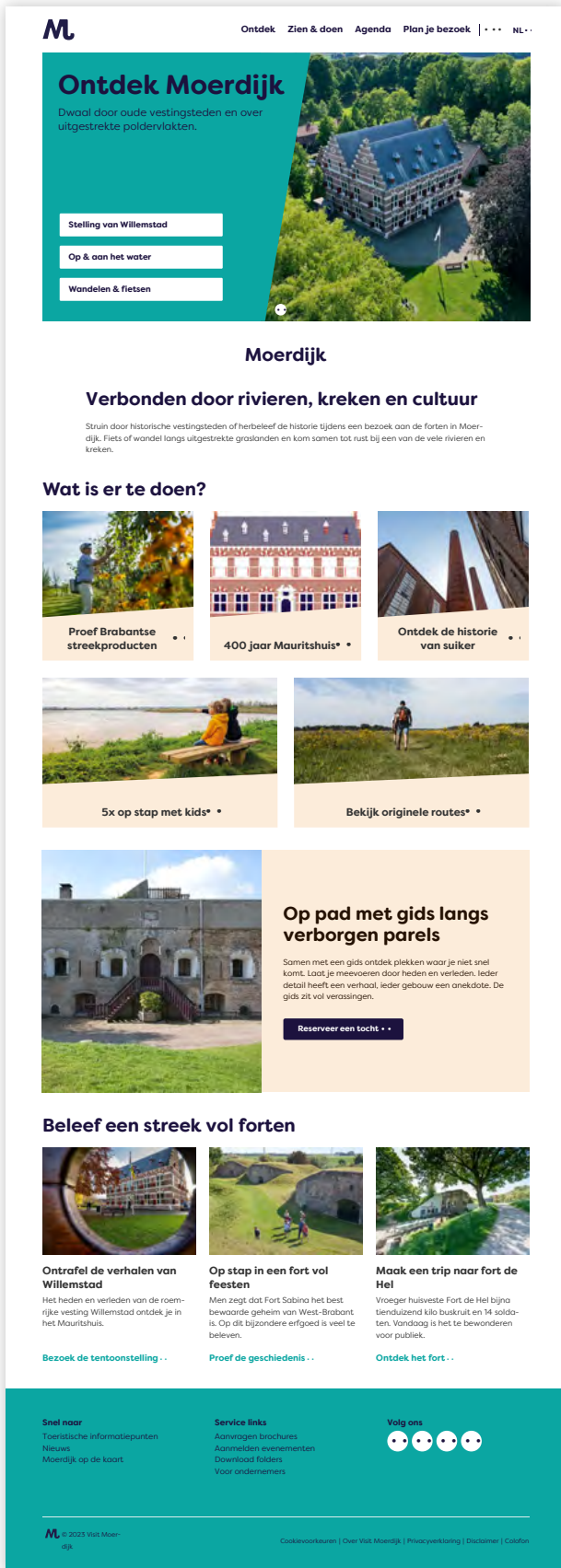
Nieuwe werkwijze samenwerking gemeente en toeristische ondernemers

Hoewel het Toeristisch Fonds Moerdijk in 2022 gestopt is, zijn de ambities die daarmee samenhangen nog steeds actueel. In september is besloten de werkwijze om met de ondernemers samen te werken aan te passen. De gemeente neemt de regie, maar de ondernemers worden actief betrokken in het hoe en wat. De verwachting is dat we in 2023 de resultaten van deze werkwijze terug gaan zien.

Met het stoppen van het Toeristische Fonds Moerdijk is het bij de stichting overgebleven budget terugontvangen door de gemeente. Dit is verwerkt in het jaarrekening saldo.

Toeristische website meertalig gelanceerd

In 2022 is VVV Moerdijk veranderd in Visit Moerdijk. We hebben een nieuwe website ontwikkeld die in drie talen (Nederland, Engels en Duits) is gelanceerd.

Ontwikkelingen

Archeologiekaart

De actualisatie van de archeologiekaart was eind 2022 nog niet volledig afgerond. Oplevering van het rapport is eind maart en op 17 mei wordt de raad hierover geïnformeerd. Op 8 juni is besluitvorming voorzien.

Waterverbindingen

Expeditie Haringvliet

In januari van 2022 is de aanbesteding voor het uitvoeren van de Expeditie Haringvliet positief afgerond. Helaas hebben de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt ervoor gezorgd dat het voor de opdrachtnemer niet mogelijk was de Expeditie Haringvliet ook daadwerkelijk uit te voeren. De opdrachtnemer is hiervoor in gebreke gesteld.

Veerverbinding Moerdijk-Strijensas

Voor deze veerverbinding is een succesvolle aanbesteding uitgevoerd. Het pontje heeft in het toeristisch seizoen ook weer duizenden passagiers overgezet (zie effecten).

Veerverbinding Numansdorp-Willemstad

De aanbesteding voor deze verbinding hebben we zonder inschrijving moeten afsluiten. Hierdoor heeft er geen pont gevaren tussen Numansdorp en Willemstad. Voor 2023 zetten we in op het herstellen van deze verbinding.

Vaarverbinding Volkerak-Zoommeer

De Waterpoortpont, de vaarverbinding over het Volkerak Zoommeer, heeft na de coronaperiode de dienstregeling weer als vanouds opgepakt. De passagiersgegevens zijn verwerkt bij de effecten.

Vaste verbinding Fort Sabina en Fort Frederik

De vaste verbinding tussen beide forten is nog niet gerealiseerd. Met de waterpoortpont is het wel mogelijk om bij Fort Sabina op te stappen en naar Ooltgensplaat te varen, maar doordat deze pont een rondje vaart, kom je niet terug. Omdat op dit moment Fort Frederik ook nog niet te bezoeken is, is het realiseren van deze verbinding opgeschoven naar het moment dat het fort wel te bezoeken is (verwachting toeristenseizoen 2024).

Start ontwikkelplan Fort de Hel

In 2022 hebben we afscheid genomen van de exploitant van Fort de Hel. We zijn gestart met het ontwikkelplan waarin duidelijk moet worden welke functies passend

zijn bij de locatie van het fort, rekening houdend met de historische waarde van het erfgoed en de functie van deze locatie binnen de Stelling van Willemstad en de Zuiderwaterlinie. De opdracht is verstrekt aan Bureau Buiten. Oplevering van het rapport wordt verwacht in het tweede kwartaal 2023.

Fort Sabina – werk in uitvoering

Het groot onderhoud aan de Tour Modèle en het kruithuis zijn afgerond. Ook het natuurlab en het entreegebouw zijn gerealiseerd. De aanbesteding voor de restauratie van de gevel van de kazerne is in voorbereiding. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen om de verduurzamingsmaatregelen te realiseren. De invulling van de botenloods is nog in ontwikkeling.

Ontwerp Stenen Poppen vergt opnieuw aanpassing

In 2022 is gebleken dat het ontwerp voor de inrichting van de ruimte rondom de Stenen Poppen opnieuw aangepast moet worden. Er is een nieuw ontwerp gemaakt dat in maart 2023 bij het bouwplanoverleg van de provincie wordt gepresenteerd. Bij goedkeuring is uitvoering in de tweede helft van 2023 voorzien.

Ontwikkelingen in onze samenwerkingsverbanden

Uitbreiding alliantie Zuiderwaterlinie

In 2022 is gewerkt aan het aansluiten van de Zuid-Hollandse gemeenten Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee bij de alliantie Zuiderwaterlinie en daarmee bij de Stelling van Willemstad. Ook provincie Zuid-Holland sluit zich bij de alliantie aan. De samenwerking wordt in maart 2023 met het aanbieden van de ondersteuningsbrieven bekrachtigd.

Voortzetting Waterpoort

De samenwerkingsovereenkomst in de Waterpoort gebiedssamenwerking loopt in 2023 af. Er is in 2022 gestart met het actualiseren van de overeenkomst waarbij vooral gekeken wordt naar de inhoudelijk focus van de samenwerking en de organisatie van de samenwerking. In 2023 wordt de nieuwe overeenkomst ter besluitvorming aangeboden.

Stil rond NLDelta

Het is in 2022 stil gebleven rondom NLDelta. De wettelijke criteria en de ambities van de standaard nationale parken nieuwe stijl sluiten nog niet goed op elkaar aan waardoor een aanvraag nationaal park (nog) niet aan de orde is.

WILLEMSTAD

De stad van Willem van Oranje, vader des vaderlands: vestingstad Willemstad. Het is de naam die Ruigenhil kreeg nadat Willem in 1584 werd vermoord. Nog steeds hoor je hier de verhalen van beide plaatsnamen: van Willem én van ruig.

Willemstad vestingstad heeft niet alleen een verleden aan namen. Er zijn genoeg verhalen te vertellen over deze historische stad. Fort Sabina in Willemstad speelt in een van die verhalen een grote rol.

Ontdek de Stelling van Willemstad

VEEL ONGENODE GASTEN IN WILLEMSTAD

Door de eeuwen heen heeft het ruige landschap rondom de stad veel ongenode gasten aangetrokken. Van de Spanjaarden tot de Fransen en de Duitsers. Gelegen aan het Hollandsch Diep was dit een ruitstekende plek om de scheepvaart tussen Holland, Zeeland en Antwerpen te beheersen. Willem van Oranje maakte van Ruigenhil in 1583 een vesting. Doel: het verdedigen van de zeearmen die toegang boden tot Holland. Zelfs Napoleon bouwde er verdedigingswerken, zoals Fort Sabina in Willemstad. Jij bent nu van harte welkom in vestingstad Willemstad en zeker geen ongenode gast! Fietsroutes in Willemstad leiden je door het moerasachtige en waterrijke gebied. Als je gaat fietsen in Willemstad zul je zien (en voelen) dat het wordt gedomineerd door water en wind. Misschien lijkt het je daardoor een beter idee om toch te gaan wandelen in Willemstad in plaats van de fiets te pakken. Geen probleem, voor beiden activiteiten zijn routes beschikbaar!

VEEL GENIETENDE GASTEN IN WILLEMSTAD

Tegenwoordig staan de stadspoorten wagenwijd open voor de genietende gast. Ga je wandelen in Willemstad? Dan trakteert Willemstad vestingstad bezoekers op een bijzondere combinatie van historische gastvrijheid en een indrukwekkend natuurgebied. Heerlijk bourgondisch door tal van leuke restaurants. Bijzonder interessant wat betreft cultuurhistorie: het Mauritshuis, de Roepelkerk, het oude raadhuis en de vestingwerken. En uitdagerend door het ruige landschap, bijvoorbeeld rondom het Hollandsch Diep voor als je gaat fietsen in Willemstad. Een groot deel van het stoere natuurgebied is beschermd omdat er veel bijzondere planten en dieren (flamingo's, lepelaars, visarenden en kiekendieven) leven. Zeker de moeite waard dus voor een mooie fietsroute in Willemstad.

Bezoek vestingstad Willemstad

Effecten

Website

WEBSITE	2021	2022
Page views	94184	68855
visits	56786	38626
Unique visitors	49424	21982
Returning visitors	6172	15990

Social Media

SOCIAL MEDIA	2021	2022
Facebook acties	3.656	941
Facebook bereik	47.996	21.492
Facebook volgers	484	727
Instagram acties	5.068	6.755
Instagram volgers	373	433

Toelichting:

- Van 1 mei tot 6 juli is de website visitmoerdijk.nl slecht gemonitord i.v.m. het overzetten naar een nieuwe hostingpartij, de naamswijziging en technische aanpassingen in Google Analytics.
- Onze naam veranderde en op 6 juli lanceerden we een nieuwe website. Daarbij hebben we via Insiders ook een campagne laten draaien op social media waardoor het verkeer richting onze website redelijk op peil bleef ondanks de naamswijziging én we kregen er flink wat nieuwe volgers bij.
- De maanden daarna hebben we, door tijdelijk verminderde capaciteit, flink minder tijd geïnvesteerd in social media waardoor ook het verkeer naar de website weer sterk afnam en ook de interactie op social media steeds verder afnam.

Aantal passagiers

Verbinding	2019	2020	2021	2022
Expeditie Haringvliet	1850-3250	..*	1350	Niet gevaren
W'stad-Numansdorp	2555	1613	2179	Niet gevaren
(Moerdijk-Strijensas	1724	1435	1725	2265
Waterpoortpont	2448	..**	290	1949

* In 2020 was Willemstad geen halte in de Expeditie Haringvliet.

** De Waterpoortpont heeft vanwege corona niet gevaren in 2020, in 2021 is een alternatieve dienstregeling gevaren.

Bezoekers Mauritshuis

In 2022 hebben in totaal 15.833 mensen het Mauritshuis bezocht. Sinds de heropening in juli 2021 is het vernieuwde Mauritshuis nu door 8.585 + 15.833 = 24.418 mensen bezocht.

Archeologische onderzoeken

Er zijn in 2022 in totaal 26 onderzoeken opgevraagd en getoetst. Daarnaast zijn ook 8 algemene vragen beantwoord (meestal of onderzoek nodig is).

Risico's

In 2022 is gebleken dat niet alleen de afhankelijkheid van partners in samenwerkingsverbanden (in alle vormen) een risico is, maar ook de situatie op de arbeidsmarkt. Verwachting is dat dit ook in 2023 nog een rol speelt in de toeristisch recreatieve sector.

THEMA ARBEIDSMARKT

Strategisch doel

We hebben een inclusieve arbeidsmarkt met een arbeidsplaats voor iedereen die kan werken

Operationeel doel

- We scholen mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt om richting de sectoren waar in de toekomst veel werk te vinden is, zoals zorg, techniek en logistiek
- We combineren participatie en integratie door het ontwikkelen van leer-werktrajecten voor statushouders
- We zijn als gemeente een voorbeeld van goed werkgeverschap, onder meer door het bieden van arbeidsplaatsen voor mensen met een beperking
- Wij bieden onze meest kwetsbare inwoners via beschut werk en leerwerktrajecten de mogelijkheid om te werken en zo onderdeel te zijn van de maatschappij

Strategisch doel

Er is voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven

Operationeel doel

- We verbeteren de aansluiting van onderwijs(aanbod) op de personeelsvraag van bedrijven
- We benutten de synergiemogelijkheden met onze arbeidsmarkt door actief in te zetten op realisatie van het onderdeel arbeidsmarkt binnen de Havenstrategie Moerdijk 2030
- We realiseren de gestelde beleidskeuzes van de integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk 2020

Mijlpalen

Businessplan Hybride Leeromgeving goedgekeurd

Na de vaststelling van het businessplan wordt nu invulling gegeven aan de 1e fase, de digitale Hybride Leeromgeving in samenwerking met onderwijsinstellingen en bedrijven. Vanuit West-Brabant Werkt met Talent hebben we subsidie ontvangen gezien het project van grote toegevoegde waarde is voor de regio. RWB beschikt de subsidie in 2022, deze zal financieel verwerkt worden in 2023. In 2023 worden de plannen verder uitgerold.

Inclusief Moerdijk

Binnen het project Inclusief Moerdijk worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleid en ondersteund in hun ontwikkeling met als doel een duurzame plaats op de arbeidsmarkt. Het hoofddoel is om inwoners van Moerdijk met een doelgroepregistratie te helpen aan een baan binnen gemeente Moerdijk. Daarbij worden ontwikkeltrajecten ingezet waar nodig om doorstroom mogelijk te maken en fungeert gemeente Moerdijk als springplank naar een andere geschikte participatieplaats. Dit jaar zijn 12 inwoners naar een betaalde baan ontwikkeld en 3 inwoners participeren d.m.v. vrijwilligerswerk.

Centraal loket voor arbeidsmarktvragestukken gerealiseerd

Het regionaal mobiliteitscentrum staat hiervoor opgesteld, waarbij gemeente Breda als centrumgemeente een leidende rol heeft.

Ontwikkelingen

Huisvesting arbeidsmigranten – 5 kansrijke initiatieven ingediend

Om kwalitatief goede huisvesting voor arbeidsmigranten te kunnen borgen is in 2022 de huisvesting vergunningplichtig gemaakt met de “Verordening huisvesting arbeidsmigranten” en zijn de voorwaarden bepaald waar de huisvesting aan moet gaan voldoen. Daarnaast is er een uitvraag opengesteld waarbij initiatiefnemers van huisvesting voor arbeidsmigranten voorstellen konden indienen voor de huisvesting van in totaal maximaal 1500 arbeidsmigranten. De ingediende initiatieven zijn beoordeeld op de kwalitatieve randvoorwaarden en criteria op gebied van locatie, ontwikkelplan, beheer, het betrekken van de omgeving en te realiseren meerwaarde. Op 11 oktober 2022 heeft het college 5 initiatieven met de hoogste score als kansrijk beoordeeld. De initiatiefnemers van deze 5 kansrijke initiatieven zijn uitgenodigd om een omgevingsvergunning te gaan uitwerken. Daar hoort ook het voeren van de omgevingsdialog bij. In november zijn informatieavonden georganiseerd om de plannen toe te lichten. Deze plannen leiden tot zorgen bij

omwonenden. Hierover wordt in 2023 verder gesproken. Verwacht wordt dat het eerste initiatief in april 2023 een omgevingsvergunning zal gaan aanvragen. De aanvragen van de andere initiatieven worden in de loop van 2023 danwel 2024 verwacht.

Moerdijk heeft in oktober 2022 op basis van de Crisis- en herstelwet de zogenaamde experimentenstatus gekregen voor initiatieven om arbeidsmigranten en andere woningzoekenden tijdelijk te kunnen huisvesten. Met deze status is het mogelijk om de huisvestingsplannen sneller te realiseren, omdat procedures kunnen worden verkort. Er geldt een Verklaring Van Geen Bedenkingen (VVGB) waardoor het college gemandateerd is om de besluiten inzake de omgevingsvergunningen te nemen. Met de raad is afgesproken om elke aanvraag omgevingsvergunning ter advisering aan de commissie Fysiek voor te leggen. Gezien de experimentstatus en de bijbehorende verkorte termijnen zullen hiervoor aangepaste procedures moeten worden gevolgd.

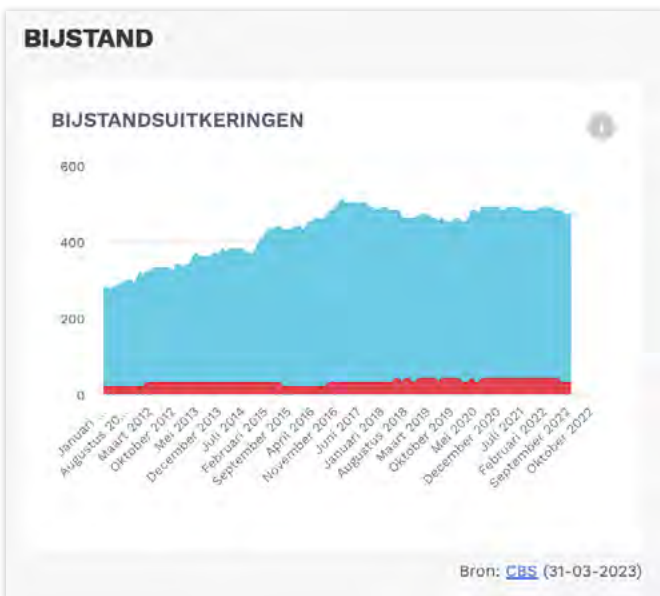
Vorbereiding openstelling JTF

In 2022 zijn voorbereidingen getroffen voor de Europese subsidieregeling Just Transition Fund (JTF). Deze regeling wordt in 2023 opengesteld en omvat een middelenpakket t.w.v. € 58,5 MLN voor projecten in de regio West-Brabant op het gebied van Innovatie, Infrastructuur en Arbeidsmarkt die bijdragen aan de transitie naar een groene economie. Vanuit het thema arbeidsmarkt wordt ingezet op het creëren van nieuwe werkgelegenheid, bijscholing en omscholing van werknemers en werkzoekenden en bv doorlopende leerlijnen.

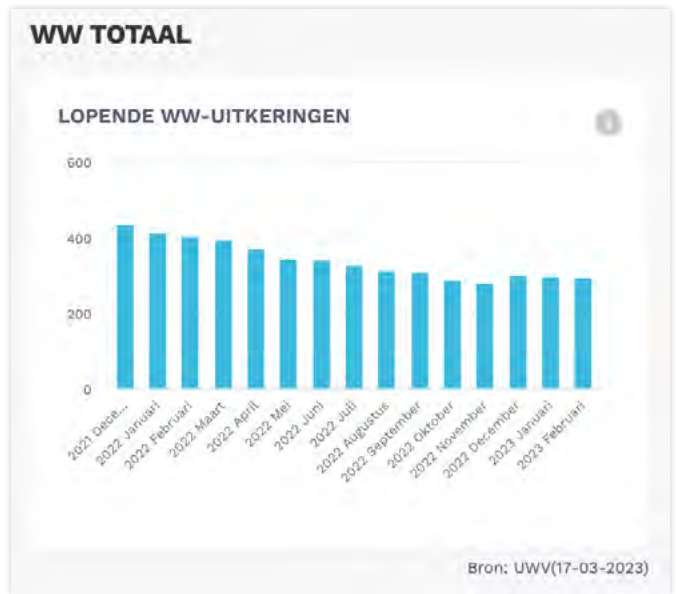
De subsidieregeling kent strikte voorwaarden t.a.v. cofinanciering en drempelwaarden, waardoor het voor de beoogde doelgroep waaronder MKB-bedrijven en onderwijsinstellingen complex is om tot een goede aanvraag te komen. Het fonds gaat uit van een cofinanciering van 50% en 72% van het gehele budget moet voor eind 2023 uitgegeven zijn. Subsidieaanvragen rond het thema "infrastructuur" kunnen last krijgen van de stikstofproblematiek indien voor realisatie van de beoogde projecten een natuurvergunning nodig is. In 2022 zijn vanuit RWB, Rewin en de provincie gezamenlijk kwartiermakers ingehuurd die bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden verbinden en ondersteunen in de voorbereiding van een aanvraag.

Effecten

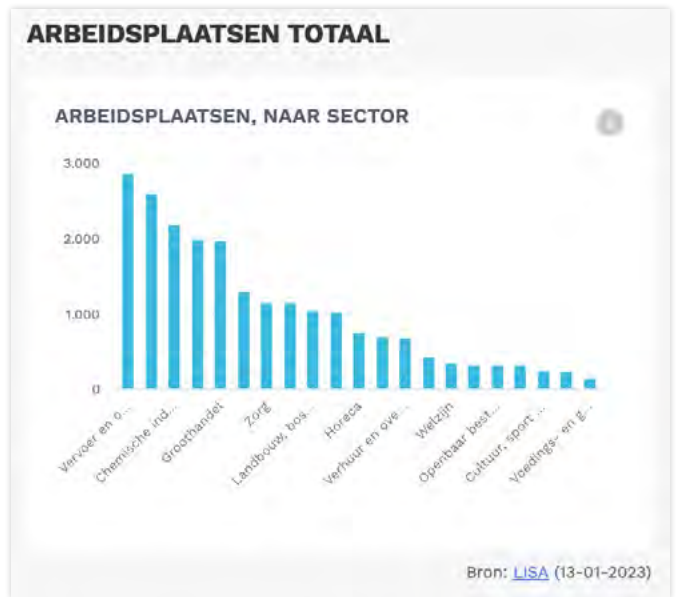
Het aantal bijstandsgerechtigden in Moerdijk:

Aantal inwoners met een WW uitkering:

Het aantal arbeidsplaatsen in Moerdijk per sector:

Tabellen: <https://arbeidsmarktinzicht.nl/>

Risico's

- Huisvesting arbeidsmigranten: gebrek aan draagvlak vanuit de omgeving
- JTF: onvoldoende goede projecten die passen binnen de gestelde randvoorwaarden en termijnen

- De West-Brabantse arbeidsmarkt staat onder druk. Beroepen in sectoren welke sterk vertegenwoordigd zijn in West-Brabant kampen met een grote krapte, zoals vacatures in logistiek, transport en techniek

Tabel: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator?regio=Noordoost-Brabant>

THEMA VESTIGINGSKLIMAAT

Strategisch doel

We positioneren en profileren Moerdijk als aantrekkelijke gemeente voor wonen, werken en recreatie om jonge gezinnen aan te trekken

Operationeel doel:

- We zetten in op het aantrekken en behouden van bedrijvigheid die waarde toevoegt
- We zetten in op het versterken van de verbinding tussen woningbouwontwikkeling en de behoefte van de werknemers van de bedrijven in onze gemeente

Strategisch doel

We beschikken over schone, veilige en bereikbare bedrijventerreinen met voldoende ontwikkelruimte

Operationeel doel

- Inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte sluiten aan op de behoefte van ondernemers en de functie van het bedrijventerrein
- Door (her)ontwikkeling is er voldoende en kwalitatief toereikend aanbod aan bedrijventerreinen beschikbaar

Strategisch doel

We faciliteren ondernemers in aansluiting op hun behoefte, waarbij er ook aandacht is voor economische en maatschappelijke meerwaarde

Operationeel doel

- We ontzorgen ondernemers door vraaggerichte dienstverlening (online en offline)
- We verbinden ondernemers met elkaar en met de gemeente door zowel online als offline communicatiekanalen, platforms, events en bijeenkomsten
- We zetten in op het stimuleren van gebiedsgerichte samenwerking tussen ondernemers t.b.v. participatie bij beleid, projecten en andere lokale actualiteiten
- We werken samen met regionale partners (Rewin, Ondernemersklankbord en de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) om onze lokale ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen en kennis te bieden

Mijlpalen

Woningbouw in relatie tot werkgelegenheid

In de bestuursovereenkomst Moerdijk MeerMogelijk is afgesproken dat als gevolg van de komst van het LPM de gemeente Moerdijk 825 extra woningen mag bouwen om voor nieuwe werknemers in extra woningen te kunnen voorzien. In het meest recente woningbehoefte onderzoek is de extra woningbouwbehoefte als gevolg van de ontwikkelende werkgelegenheid geraamd op 1000 extra woningen. Deze extra woningen zijn in 2022 opgenomen in de woningbouwprogrammering van de gemeente Moerdijk en maken onderdeel uit van de versnellingsopgave. Zie programma 2 thema Wonen.

Implementatie regionale afspraken bedrijventerreinen

De eerder gemaakte regionale afspraken bedrijventerreinen zijn geïmplementeerd. De regionale afstemming over bedrijventerrein Bedrijvenpoort West Brabant (stationsgebied Lage Zwaluwe) heeft plaatsgevonden.

Ondernemersevent weer live

Voor het eerst na corona heeft in juni 2022 het Moerdijs Ondernemersevent weer live plaatsgevonden (zie foto PM)

Ontwikkelingen

Nieuwe provinciale prognose bedrijventerreinen

In 2022 heeft in opdracht van de provincie Noord-Brabant een nieuw prognose onderzoek plaatsgevonden naar de behoefte aan bedrijventerreinen. Uit de prognoses voor de regio West-Brabant blijkt aanvullend behoefte aan 45-142 ha bedrijventerrein tot en met 2030, naast de bestaande harde plannen. Na 2030 blijft sprake van verdere aanvullende ruimtevraag. De ruimtebehoefte wordt versterkt door transformatie van verouderde bedrijventerreinen naar andere functies zoals woningbouw. Naar aanleiding van de prognoses zullen nieuwe regionale afspraken moeten worden gemaakt. Momenteel wordt bekeken of deze afspraken in RWB verband zullen worden gemaakt of dat gekozen wordt voor de schaal van de Stedelijke Regio.

Ontwikkeling bedrijventerrein Zevenbergen Noord

De gemeentelijke regie op deze bedrijventerreinontwikkeling is versterkt door de vestiging van een voorkeursrecht (Wvg). De projectexploitatie (inclusief grondstrategie) met daarbij horend stedenbouwkundig ontwerp voor het nieuw te realiseren bedrijventerrein Zevenbergen Noord heeft vertraging opgelopen. Bewoners van de woningen op de strook tussen het bestaande bedrijventerrein Koekoek I en het nieuw te ontwikkelen terrein hebben de gemeente gevraagd of er een alternatief plan mogelijk is waarin zij in hun woning kunnen blijven wonen. Momenteel wordt verkend of dit haalbaar te maken is. In 2023 zal de raad gevraagd worden hierover een besluit te nemen.

Verkenning gasfabriekterrein Klundert nog niet afgerond

Er wordt een verkenning op hoofdlijnen uitgevoerd naar de financiële haalbaarheid van bebouwing van een deel van het industrieterrein in Klundert, waar het gasfabriek terrein onderdeel van is. Deze is nog niet afgerond.

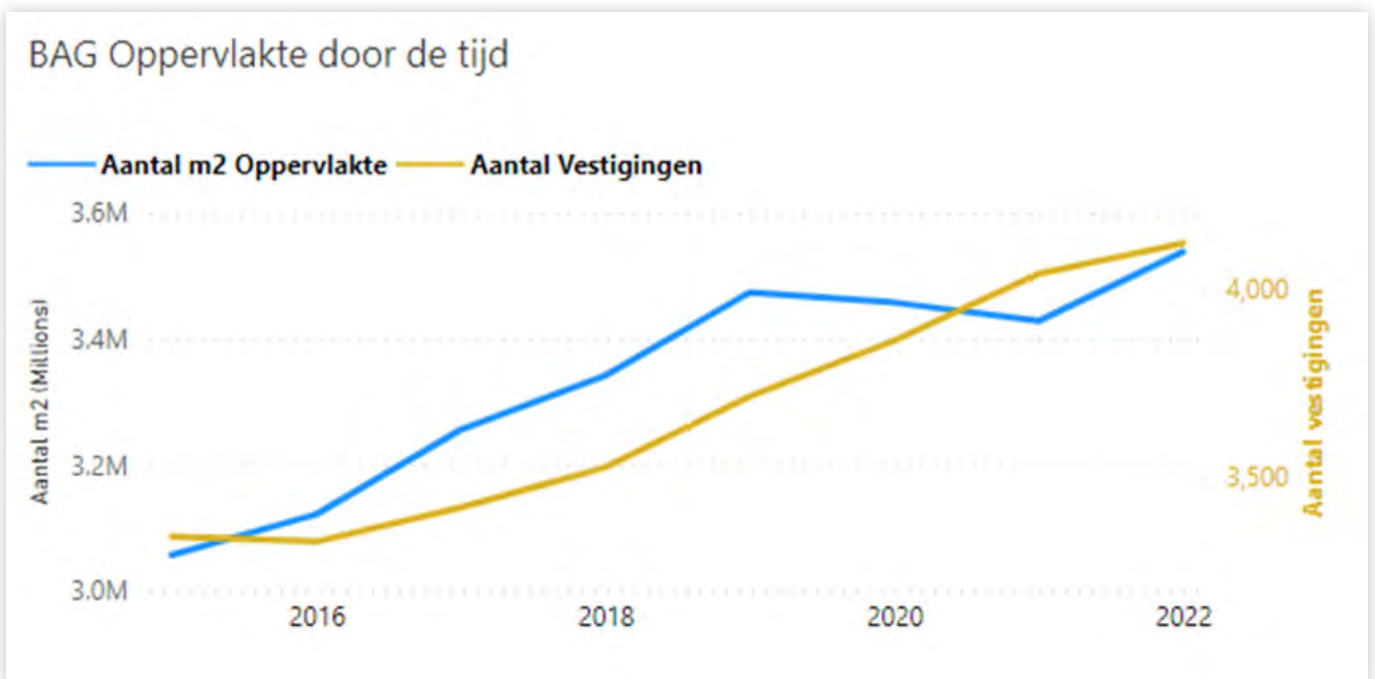
Het vaststellen van een bedrijventerreinprogramma voor de lokale bedrijventerreinen is vanwege personele wisselingen uitgesteld naar 2023.

Effecten

Jaar	Aantal Banen
2022	22.135
2021	21.778
2020	21.965
2019	22.098
2018	21.673
2015	21.123
2017	20.901
2016	20.491

Jaar	Aantal vestigingen
2022	4121
2021	4040
2020	3863
2019	3715
2018	3527
2017	3421
2015	3345
2016	3331

Resultaten online campagnes 2022	Volgers binnen de gemeente Moerdijk t.o.v. 2021
Aantal volgers LinkedIn Ondernemen	+15%
Aantal volgers Facebook	+18%

THEMA VEILIGHEID

Strategisch doel

We bestrijden veiligheidsrisico's en georganiseerde criminaliteit

Operationeel doel

- We beschikken over een actueel beeld van te beheersen risico's in de gemeente
- We zorgen ervoor dat de risico's in onze gemeente beheersbaar zijn
- We beschikken over een actueel beeld van (georganiseerde) criminaliteit en haar ondermijnende effecten binnen de gemeente
- We zijn regisseur, facilitator en innovator binnen het regionale veiligheidsnetwerk
- We optimaliseren de inzet van het Bibob-instrumentarium
- We vergroten de operationele slagkracht voor het bestrijden van ondermijning
- We werken actiegericht samen met alle Nederlandse zeehavens op het gebied van havenveiligheid, inclusief bestrijding van (milieu) criminaliteit en smokkel (drugs, mensen etc.)
- We bevorderen de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners en bedrijven

Mijlpalen

Integraal Veiligheidsplan 2023-2026

Het Integraal Veiligheidsplan van het district De Markiezaten is medio december, iets later dan gepland, opgeleverd. Aansluitend is het ter bestuurlijke besluitvorming aangeboden en op 3 maart 2023 vastgesteld door de gemeenteraad.

Versterken uitvoeringskracht

De boa-capaciteit was in 2022 niet volledig beschikbaar. Met het Havenbedrijf Moerdijk zijn echter afspraken gemaakt over de inzet van boa's op het haventerrein. Het havenbedrijf draagt financieel bij aan deze inzet. De overeengekomen inzet is dan ook geleverd. De uitbreiding van capaciteit voor de aanpak van ondermijning is geëffectueerd in de begroting 2023.

Brandweerkazernes

Er is inmiddels een aantal aanpassingen uitgevoerd in het kader van "Veilig en gezond werken". Dit loopt door in 2023.

Ontwikkelingen

Zoals vermeld in de 2e bestuursrapportage heeft het college medio 2022 besloten om de staf Veiligheid en het team Vergunningen, Toezicht en Handhaving te integreren tot één integraal team VVTH. Dat heeft als consequentie dat een groot deel van de afgesproken prestaties in 2022 is gerealiseerd. Deze prestaties worden geïntegreerd in de op te stellen programmatische aanpak voor de sporen Ondermijning en Omgevingsveiligheid. Dat wordt in de eerste helft van 2023 aan de raad voorgelegd. De gewenste versterking uitvoeringskracht havenveiligheid en aanpak ondermijning is geborgd.

Effecten

In programma 2 onder thema Veilige Buurt zijn indicatoren voor veiligheid opgenomen.

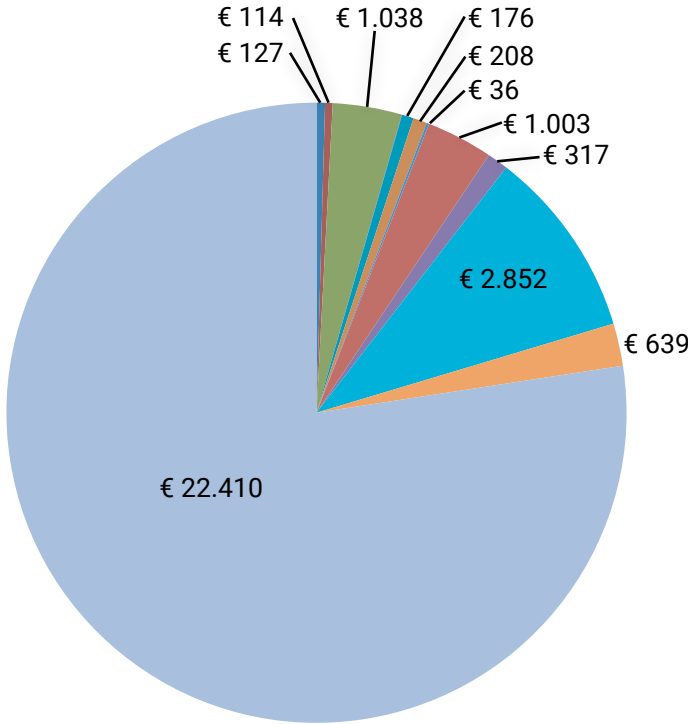
foto: © Port of Moerdijk | CB images

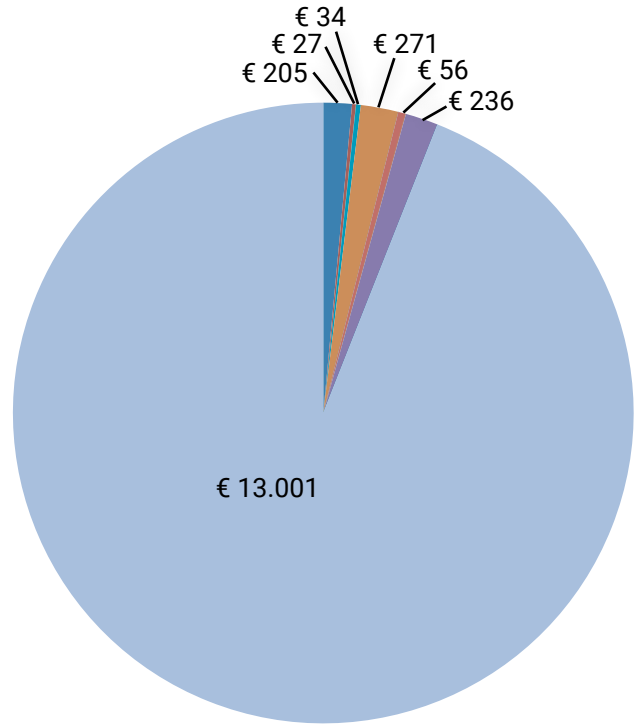
LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 28.927

BATEN € 13.831

- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureelerfgoed
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

OVERZICHT TAAKVELDEN

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo
2.3 Recreatieve havens	127	-205	-78
2.4 Economische havens en waterwegen	114	-27	87
3.1 Economische ontwikkeling	1.038	-2	1.036
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	6	0	6
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	176	-34	143
3.4 Economische promotie	208	-271	-62
5.4 Musea	36	0	36
5.5 Cultureelerfgoed	1.003	-56	947
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	317	-236	81
6.4 Begeleide participatie	2.852	0	2.852
6.5 Arbeidsparticipatie	639	-0	639
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	22.410	-13.001	9.409
Saldo baten en lasten	28.927	-13.831	15.096
0.10 Mutaties reserves	746	-10.151	-9.405
Resultaat na bestemming	29.673	-23.982	5.691

OVERZICHT PROGRAMMA 3

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Bedragen x € 1.000)				
Totaal lasten	9.023	41.806	28.927	-12.880
Totaal baten	-6.066	-28.049	-13.831	14.217
Saldo van baten en lasten	2.957	13.758	15.096	1.338
Storting in reserves	941	1.663	746	-917
Onttrekking aan reserves	-92	-10.311	-10.151	160
Resultaat na bestemming	3.806	5.110	5.691	580

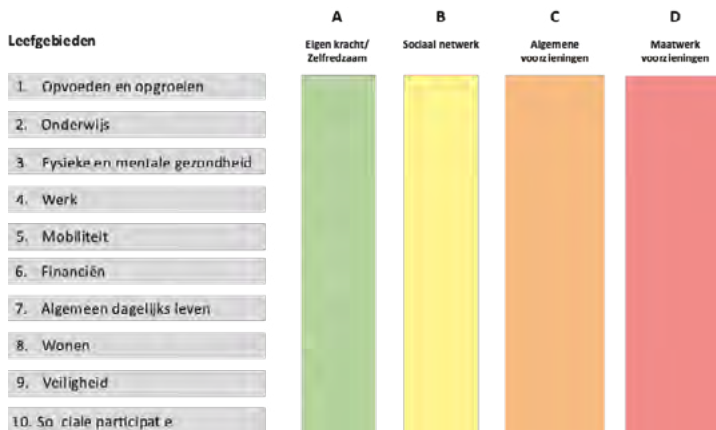
Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben

Algemeen beeld: Crises, complex en toch ontwikkeling

Het jaar 2022 tekende zich door grote maatschappelijke ontwikkelingen: oorlog in Oekraïne; onvoldoende huisvesting vluchtelingen; complexere problematiek bij jongeren door nasleep corona en bij ouderen door het langer (weer) thuis wonen. Maar ook financiële zorgen bij steeds meer mensen door inflatie en stijgende kosten energie.

Al deze ontwikkelingen leidden tot een jaar dat zich kenmerkte door criseswerkzaamheden en onverwachte acties zoals opvang en huisvesting en de uitkering van energietoeslagen. Ondertussen ging de dagelijkse dienstverlening en ondersteuning van onze inwoners gewoon door, daalde het aantal uitkeringen naar onder de 500 huishoudens en werden nieuwe contracten bij de WMO succesvol ingevoerd met de lichtere producten voor begeleiding en huishoudelijke ondersteuning. Bij jeugdhulp zagen we een toenemende wachttijd. Dit door steeds complexere hulpvragen en een stagnerende doorstroming naar de Raad voor de Kinderbescherming en GGZ-zorgaanbieders. Hierdoor bleven vragen noodgedwongen langer bij de jeugdprofessionals in behandeling.

Ondanks alle acute inzet ging de beweging 'naar de voorkant, naar preventie' door, weliswaar met kleine stappen maar wel in de goede richting.

Sociaal domein brede thema's

Scan Mens en Maatschappij deel II opgeleverd

De Scan Mens en Maatschappij deel II is opgeleverd. Alle wettelijke en niet-wettelijke taken en de gemeentelijke doelen zijn in kaart gebracht en geordend naar tien leefgebieden, de belangrijkste pijlers in het dagelijks leven. Dit heeft tot talloze inzichten en kansen geleid om te komen tot een duurzame effectieve en efficiënte inzet van het sociaal domein (zoals grenzen aan de jeugdzorg en grenzen aan de Wmo). Uitgangspunt is lichte hulp waar mogelijk, gespecialiseerde hulp waar nodig. Met het vaststellen van de 9 uitgangspunten voor het sociaal maatschappelijk domein, eind 2021, is er een duidelijk kader waarbinnen de organisatie kan handelen.

Gunstige opbrengst maatregelen 2022 Scan Mens en Maatschappij

De Wmo-maatregelen voor 2022 die genomen zijn met het oog op de financiële taakstelling van de Scan, laten een zeer gunstig resultaat zien. Lichtere producten, inzet op re-ablement en indicatieloze dagbesteding leidden tot een belangrijk aandeel in de Taakstelling Mens en Maatschappij.

Visie adviesraad en communicatieplan sociaal domein naar 2023

De visie op een adviesraad sociaal domein breed en een integraal communicatieplan sociaal domein zullen in 2023 worden opgesteld in plaats van in 2022. De beschikbare capaciteit is met voorrang ingezet op het Oekraïne vraagstuk.

Veel aandacht voor Nieuwkomers

De opvang en huisvesting van arbeidsmigranten, Oekrainers, statushouders (vluchtelingen met verblijfsvergunning) en asielzoekers (vluchtelingen zonder verblijfsvergunning) nam in 2022 een centrale plaats in. Er is een uitgangspuntennotitie opgesteld in 2022. In 2023 volgt een visie op de middellange en langere termijn.

Opvanglocaties ontheemden uit Oekraïne

In 2022 werd op verschillende plaatsen een gemeentelijke opvanglocatie voor opvang en huisvesting van Oekrainers ingericht. Met als hoofdlocatie bij de firma van 't Westeinde. Ook particuliere opvang werd ondersteund. Naast de fysieke inrichting van de locaties is ook veel aandacht besteed aan de sociale kant van de opvang. Er werd waar nodig voorzien in onderwijs, vervoer, ontspanning

en zorg. Leefgeld werd uitgekeerd. Alles bij elkaar een grote opgave waar met voorrang veel capaciteit op werd ingezet. De kosten worden vergoed door het Rijk.

Opvang vluchtelingen in de Lindonk

Tussen juli en oktober 2022 werden in de Lindonk circa 85 asielzoekers opgevangen. Eind 2022 is vervolgens het wetsvoorstel 'gemeentelijke taken mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (beter bekend als de Spreidingswet) in procedure gebracht, waarbij de gemeenten naar rato verantwoordelijk worden voor de opvang van asielzoekers. Via het transitieplan van het Veiligheidsdistrict De Markiezen is een (districtelijk) voorstel gedaan om hier een bijdrage aan te leveren. Naar verwachting wordt de Spreidingswet in 2024 van kracht.

Opgave huisvesting statushouders begin 2023 behaald

Het hoge voorgeschreven aantal én krapte op de woningmarkt leidde tot vertraging van het tijdig huisvesten van statushouders. Ook de inburgering liep hiermee vertraging op. De taakstelling van 2022 bedroeg (inclusief de achterstand van 6) 56 te huisvesten personen en dit is begin 2023 gerealiseerd. Binnen het Veiligheidsdistrict De Markiezen wordt onderling samengewerkt om statushouders passende woonruimte te kunnen bieden. Zo wordt bijvoorbeeld voor grote gezinnen (van 6 of meer personen) regionaal gekeken waar een grote woning beschikbaar is. De stijgende trend van grote gezinnen (met uitschieters tot 10 tot 12 personen per huishouden) is een ontwikkeling die naar verwachting ook de komende jaren doorzet. Vanwege de complexiteit om zulke grote gezinnen passend te huisvesten is het vaak niet mogelijk dit binnen de gestelde termijnen te realiseren.

THEMA PREVENTIE EN MEEDOEN

Strategisch doel

Zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Moerdijk zijn zelfredzaam

Operationeel doel

- We stimuleren dat jongeren minimaal hun MBO niveau2-diploma (startkwalificatie) halen en indien nodig ondersteunen we daarbij;
- Kwetsbare inwoners bieden we actief voorzieningen aan op het gebied van taal(ontwikkeling), vrije tijd in sport en cultuur, vrijwilligerswerk en hulp bij financiële problemen;
- We stimuleren en ondersteunen inwoners zodat ze langer thuis kunnen blijven wonen;
- We vergroten de kans op economische en sociale zelfredzaamheid door heldere samenwerking met de kinderopvang, het onderwijs, ondersteuning in lichte zorg, begeleiding en vrijwilligerswerk;
- Stimuleren van interesses en talenten door een divers vrijetijdsaanbod dat dichtbij en toegankelijk is.

Strategisch doel

Gemeente Moerdijk is een gezonde samenleving waar plek is voor alle inwoners, waar inwoners meedoen en er als vanzelfsprekend voor elkaar zijn

Operationeel doel

- Stimuleren van een gezond leefklimaat en faciliteren van een gezonde leefstijl;
- Inwoners weten hoe ze elkaar kunnen vinden en helpen (Huizen van de Wijk, vrijwilligerswerk) en de informatie daarover is makkelijk te vinden en dichtbij;
- Bereiken en waarderen van meer mantelzorgers en ondersteunen waar nodig;
- Voor alle inwoners (dus ook inwoners die niet geheel zelfredzaam zijn zoals statushouders, mensen met een psychiatrische achtergrond, een beperking, eenzaam, armoedeproblematiek) is een plek. Zij voelen zich prettig en veilig in hun leefomgeving en krijgen ondersteuning waar nodig

Mijlpalen

Leefgebied Onderwijs

Taalontwikkeling ook in de kinderopvang

Taalontwikkeling is een belangrijke pijler van opgroeien. In het consultatiebureau worden de ouders gestimuleerd met 'Boekstart' voor pasgeborenen. Dit jaar is 'Boekstart in de kinderopvang' ontwikkeld, met aanbod vanaf baby tot aan kleuter. Voor de doelgroep 4 t/m 18 jaar hebben we de Bibliotheek op School gecontinueerd, zodat een doorlopende leeslijn wordt gestimuleerd.

Aanpak laaggeletterdheid gedeeltelijk uitgevoerd

Door de inzet die nodig was voor nieuwkomers schoot met name het vergroten van bewustzijn bij professionals, maatschappelijke partners en verwijzers er bij in. De intakes en verwijzingen konden wel gewoon doorgaan en de lange wachtlijsten voor Nederlands als tweede taal (NT2) cursussen zijn grotendeels verdwenen. Daarnaast is er een lokale (taal)cursus opgestart en ontwikkelt het taal-huis zich naar het digi-taalhuis: dé plek in de gemeente waar inwoners terecht kunnen als zij moeite hebben met taal, gebruiken van de computer of het gebruik van internet (zie ook Programma 5, Dienstverlening, Informatiepunt Digitale Overheid)

Verzuim en voortijdig schoolverlaten (leerplicht)

Voor het schooljaar 2021-2022 was het verzuimpercentage tussen 5 tot 18 jaar 4,10%. Ten opzichte van 2020-2021 is sprake van een lichte stijging van 0,34% van het verzuimpercentage (was 3,76%). Er waren in 2020-2021 in Moerdijk 53 (1,84%) voortijdige schoolverlaters. In de schooljaren daarvoor was dat resp: 43 en 37. Er is dus sprake van een lichte stijging. Van deze 53 voortijdig schoolverlaters zijn er 5 afkomstig van het Voorgezet Onderwijs (VO) en 48 van het Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO). In 2022 is een evaluatie gestart en in 2023 zal een herijking plaatsvinden voor de doorontwikkeling van de GR Regionaal Bureau Leren. Er is een taakverzwaring op onderzoek en handhaven, preventie, melding en vroegsignalering, huisbezoeken en regie.

Leefgebied Gezondheid en Sociale Participatie Lokaal Preventie Akkoord

Er is een start gemaakt om de afspraken over mentale gezondheid te evalueren en voor de periode vanaf 2023 aan te scherpen en te verbeteren. Voor 2023 zijn de preventiemiddelen samengevoegd in een brede specifieke uitkering om integraal invulling te geven aan de gemeentebrede preventie- en gezondheidsdoelen: SPUK- Gezond en Actief Leven Akkoord. In september 2023 wordt een integraal preventieplan opgeleverd.

Samenwerking voor eerste 1000 dagen

Er is een samenwerking Kansrijke Start opgezet, waarbij betrokken partners rondom de eerste 1000 dagen van een kind een stevig netwerk gaan vormen.

Rol en positie GGD geëvalueerd

Na de coronacrisis heeft het ministerie een herijking van de rol en positie van de Veiligheidsregio's en GGD-en laten uitvoeren. Een van de uitkomsten is een gewenste verdergaande samenwerking tussen GGD West-Brabant en GGD Hart voor Brabant, zodat een betere aansluiting op de indeling van de Veiligheidsregio's ontstaat. Ook de aansturinglijnen in crisissituaties zijn aangescherpt.

Aandacht voor een veilig sportklimaat en meedoen met een beperking

Binnen het Sportakkoord Moerdijk hebben verschillende projecten gedraaid, waaronder een stimuleringsproject voor kinderen met een beperking. In totaal hebben 75 kinderen meegedaan waarbij de kinderen ook zijn gestimuleerd om lid te worden van één van de aanbieders.

Eerder was er al aandacht voor de thema's VOG en vertrouwenscontactpersonen. Dit is uitgebreid met het thema pedagogische vaardigheden.

Proces inburgering vertraagd

Voor Moerdijk heeft het proces van intakes, opstellen van een persoonlijk inburgeringsplan (PIP) en starten met inburgering vertraging opgelopen. Dit kwam door de lage instroom begin 2022 (vanwege het beperkte aanbod van woningen) en door het wegvallen van de regiovoerder. Inmiddels zijn 2 nieuwe regiovoerders aangesteld en wordt de achterstand met spoed ingelopen.

Leefgebied Financiën

Diverse inzet op inkomensondersteuning

De vacature armoederegisseur is ingevuld; De samenwerking met de externe partners is verbeterd. Bovendien werken we eraan om de regelingen weer beter onder de aandacht te brengen met onder andere de Voorzieningenwijzer; Het armoedebeleid "Een integrale aanpak armoede & schulden in Moerdijk 2018-2021" is geëvalueerd; Er zijn 4000 mondkapjes en zelftesten verspreid, gratis voor alle inwoners met een minimum inkomen; De energietoelage is uitgekeerd, de doelgroep is hierbij vergroot door de inkomensgrens te verhogen naar 130% van het wettelijk minimumloon; het leefgeld voor de Oekrainers is uitgekeerd

Toename aantal meldingen bij Schuldhulpverlening

Binnen schuldhulpverlening is een toename in aanmeldingen te zien, daarnaast is de casuïstiek meer complex.

Platform De6voorondernemers ontwikkeld

Dit platform helpt ondernemers met financiële zorgen op weg naar juiste instantie en/of hulpverlener.

Er ligt een uitgebreid communicatieplan Schuldhulpverlening

De focus ligt op het eerder bereiken van en meer inwoners met financiële zorg. Met o.a. een laagdrempelige website en beeldbrieven.

Samenwerking met het Jeugd Educatie Fonds geëvalueerd.

Onderzocht moet worden hoe de samenwerking anders kan worden vormgegeven om zo veel mogelijk kinderen binnen de gemeente te bereiken.

Kredietbank Nederland

Met ingang van 1 februari is een samenwerking aangegaan met Kredietbank Nederland (KBNL), dit vanwege het onvoldoende functioneren van Plangroep. 2022 heeft vooral in het teken gestaan van het overdragen van dossiers van de ene partij naar de andere.

Uitvoering van de Visie van het Werkplein Hart van West-Brabant.

Hierbij ligt de nadruk op het meer integraal samenwerken, op locatie in het gemeentehuis.

Risico's

De risico's van de taakverzwaring op leerplicht zijn dat meer formatie nodig is voor het Regionaal Bureau Leren West-Brabant, omdat anders dit kan leiden tot meer verzuim door leerlingen en meer voortijdig schoolverlaters (jongeren zonder startkwalificatie).

THEMA LICHTE ONDERSTEUNING WAAR MOGELIJK

Strategisch doel

Inwoners die onze ondersteuning nodig hebben, bieden we een passend aanbod dat bij voorkeur zo licht en zo snel mogelijk wordt ingezet

Operationeel doel

- Gemeente, professionals, vrijwilligersorganisaties, ondernemers en inwoners werken nauw samen om in samenhang en zo vroeg mogelijk passende ondersteuning te bieden;
- Als gemeente en met partners zijn we zichtbaar in de verschillende kernen, we zijn in contact met inwoners en pakken signalen adequaat op;
- We stimuleren en faciliteren professionals, vrijwilligersorganisaties, verenigingen, ondernemers en inwoners om hun maatschappelijke rol te vervullen en signalen op te vangen en daarnaar te handelen;
- Versterking van het zogenaamd 'voorliggend' veld (alle ondersteuning die voor iedereen vrij te benaderen is, zonder doorverwijzing: welzijnswerk, algemeen maatschappelijk werk, schuldhulpmaatjes, Huizen van de Wijk, vrijwilligerswerk, de wijkzuster, Centrum Jeugd en Gezin etc.).

Mijlpalen

Leefgebied opvoeden en opgroeien

Belang Steunpunten in het onderwijs

De jeugdhulp blijft vanuit de visie 'licht waar mogelijk' een positieve ontwikkeling doormaken. Jeugdigen worden vroegtijdig gezien, een intensieve samenwerking met jeugdverpleegkundigen, jongerenwerk en scholen maakt dat de ondersteuning dichterbij zichtbaar en vindbaar aanwezig is. Een voorbeeld hiervan is de inrichting van het Steunpunt op primair- en voortgezet onderwijs (vanuit het Nationaal Programma Onderwijs).

We zagen in 2022 vooral een stijging in complexe en zwaardere problematieken. Nu de coronacrisis achter ons lijkt te liggen, worden de effecten van de lockdown, zoals schoolsluiting, beperkte vrijetijdsbesteding en het ontbreken van sociale contacten zichtbaar. De jeugdigen ervaren meer stress. Ook de toenemende financiële druk in gezinnen heeft impact. We zien dat kinderen meer te maken krijgen met stressfactoren die zich uiten in complex gedrag, onveilige thuissituatie en psychische problematiek.

Vanuit het Steunpunt worden ook de mentoren en leerkrachten ondersteund bij deze problematieken. Hieruit is voortgevloeid dat we extra inzetten in 2023 op voorkomen van depressie en bespreekbaar maken van sombere gevoelens onder onze jeugd. We bieden handvatten om eerder hulp te vragen en het taboe te doorbreken.

Ondersteuning kinderen op kinderopvang

Met het oog op de effecten van corona (o.a. stress in thuissituatie) gaven we kinderen de kans om gebruik te maken van de buitenschoolse opvang, ook al konden zij er normaal geen aanspraak op maken. Ook bood de kinderopvang extra individuele begeleiding voor de peuters met gedragsproblematiek. Inzet om te voorkomen dat de start op een reguliere basisschool niet mogelijk is en doorstroom naar speciaal onderwijs de enige optie lijkt.

Risico's

Wachttijden voor jeugdhulp en jeugdbescherming zijn een risico voor de ontwikkeling van het kind. Lichte hulpvragen kunnen hierdoor uitgroeien naar zwaardere problematiek.

Zwaardere casuïstiek in het voorliggend veld en lokale toegang hebben invloed op de uitvoering van het werk. Het preventief werken staat onder druk. Het risico op personele wisselingen is hierdoor vergroot.

THEMA GESPECIALISEERDE HULP WAAR NODIG

Strategisch doel

De hulp van de gemeente is kwalitatief goed, gemakkelijk vindbaar en dichtbij

Operationeel doel

- De kwaliteit van de hulp staat voorop;
- We pakken de hulp zo vroeg mogelijk op, benaderen verschillende problematiek in een gezin in samenhang en doen dit samen met onze partners;
- We geven de specifiek wettelijke taken rondom de veiligheid van kinderen en volwassenen verder vorm;
- Inwoners weten hoe ze onze hulp kunnen vinden, waarbij de informatie daarover makkelijk te vinden en dichtbij is, zowel digitaal als fysiek;
- Er is meer ruimte voor inhoudelijke goede hulp door het terugdringen van administratieve lasten en regeldruk voor inwoners, zorgaanbieders en gemeente.

Mijlpalen

Leefgebied Veiligheid

Takenanalyse Veilig Thuis

Voor de samenwerking bij 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties' is een takenanalyse uitgevoerd. Wettelijke en niet-wettelijke taken zijn in beeld gebracht evenals de taken per organisatie, waaronder de gemeente. Met de takenanalyse kwamen ook de financieringsstromen in beeld, waarmee de kostenontwikkeling de komende jaren inzichtelijk werd aankomende jaren. Ook zijn de afspraken tussen Veilig Thuis en de gemeente verder aangescherpt om onze inwoners zo goed als mogelijk van dienst te kunnen zijn. Dit gaf de start voor het ontwikkelen van een lokaal (integraal) meldpunt sociaal domein.

Meldingen Veilig Thuis gestegen

Het aantal trajecten van de leerplichtambtenaar nam toe en het aantal complexe scheidingen en beschermingsmaatregelen vanuit de kinderrechter nam ook toe. Deze ontwikkeling heeft in de volledige jeugdhulpketen een grote impact. Er is sprake van wachtlijsten bij de Jeugdbescherming en GGZ zorgaanbieders. Binnen het Centrum Jeugd en Gezin van de gemeente was sprake van vele personele wisselingen en beperkte beschikbaarheid van nieuwe

jeugdprofessionals. In 2022 had het CJG dan ook structureel te maken met onderbezetting.

Inzet Wijk GGZ'er

Vanaf 1 juni 2022 is de Wijk GGZ'er actief. Deze bleek al snel van toegevoegde waarde voor zowel interne als externe collega's (o.a. Veiligheid, Wmo consultants, Politie, Woonkwartier). Zij worden ontlast en door de kennis van de Wijk GGZ'er weten zij beter om te gaan met onbegrepen gedrag in wijk. Van 1 juni tot en met 31 december 2022 heeft de Wijk GGZ'er 34 unieke casussen opgepakt. Na deze succesvolle pilot is het de bedoeling de Wijk GGZ'er structureel te maken.

Inzet Zorgcoördinator structureel

De inzet voor de zorgcoördinator mensenhandel is nu structureel en er zijn lokale afspraken over samenwerking tussen veiligheid, maatschappelijke ondersteuning en de zorgcoördinator. Het college heeft op 20 december 2022 het beleidsplan mensenhandel vastgesteld.

Leefgebied Werk

"Werkend leren"

De WVS heeft in samenwerking met diverse partners en onderwijsinstellingen de handen ineengeslagen om werkzoekenden via zogenaamde mbo-bouwstenen praktijkverklaringen te laten halen. Met dit 'werkend leren' kunnen zij mogelijk doorstromen naar de arbeidsmarkt. Het gaat hierbij om werkzoekenden die geen startkwalificatie kunnen behalen voor de arbeidsmarkt (mbo-niveau 2), maar die wél in staat zijn om met ondersteuning werknemersvaardigheden en vakvaardigheden te ontwikkelen.

Diagnostisch centrum

De WVS heeft binnen de ketensamenwerking het diagnostisch centrum opgezet om inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt toe te leiden naar (betaald)werk. De WVS is voor de toestroom van deze inwoners afhankelijk van het Werkplein Hart van West-Brabant, dat vanwege de uitvoering van de energietoeslag relatief weinig inwoners heeft kunnen doorverwijzen. Om die reden zijn de aantallen met betrekking tot de leerwerktrajecten sterk achter gebleven.

Project Fort Sabina beëindigd

Financiering van het overige deel voor de kosten voor begeleiding kon door de Stichting niet worden gedekt.

SROI-beleid geëvalueerd

Er zijn enkele beleidsmatige wijzigingen doorgevoerd en besloten is om het SROI-beleid te continueren.

Leefgebied dagelijks leven

Daling cliënten en inzet van lichte vormen van ondersteuning begeleiding

In januari 2022 was het aantal indicaties voor begeleiding lager dan het ingeschatte aantal in de begroting, namelijk 421 in plaats van 449. Dit aantal daalde naar 407 eind december. De verwachte stijging voor 2022 heeft zich dus ook niet voorgedaan. Mogelijk heeft het systeem van monitoring hieraan bijgedragen. Wmo professionals hebben periodiek contact met cliënten waardoor er sneller inzicht is of de doelen van een client zijn gehaald en of begeleiding daardoor kan worden afgeschaald (of opgeschaald als er meer nodig is).

Daarnaast zijn lichtere producten voor begeleiding in gezet. Het aantal zogenaamde waakvlam indicaties is in 2022 tussen 1 januari en 1 december gestegen met 37,5 %. Dit zorgt voor lagere kosten per indicatie. In 2022 zijn we door dit alles binnen de begroting gebleven en hebben we het budget voor begeleiding kunnen aframen bij de eerste en tweede bestuursrapportage.

Demping van de groei van het aantal cliënten en inzet van lichte vormen van huishoudelijke ondersteuning

De inschatting voor huishoudelijke ondersteuning was als volgt:

- 1 januari 2022: 790 indicaties
- 31 december 2022: 862 (plus 72).

Werkelijke cijfers:

- 1 januari 2022: 831 actieve indicaties. Verwachte groei na 7 maanden: plus 90.
- 31 december 2022: 896 actieve indicaties (plus 64 indicaties).

De oorzaak van de demping kan mogelijk toegeschreven worden aan de ingezette maatregelen (inzet lichter product en ergotherapeut) en de start van de nieuwe overeenkomst per 1 oktober jl.

Per 1 januari 2022 is het lichtere product HO light geïntroduceerd. In januari 2023 is 12,5% van alle uitstaande indicaties HO een indicatie HO light. Ook

is na de omzetting van de indicaties per 1 oktober (bij de start van de nieuwe overeenkomst) sprake van een flinke daling van de indicaties voor het zware product HO-plus. De indexatie van de tarieven was hoger dan voorzien, maar door de demping van de groei en de inzet op lichtere producten is er geen sprake van een overschrijding van de begroting 2022.

Leefgebied Werk

In 2022 zijn de loonstijgingen voor het wettelijk minimum loon aangekondigd. Dit heeft negatieve financiële gevolgen voor met name de cao Aan de Slag. Ook is nog niet bekend in hoeverre de stijging zal worden gecompenseerd via de LPO.

Leefgebied Financiën

Voor de Kinder-Opvang-toeslag-Affaire (KOT) zijn alle gedupeerden in onze gemeente benaderd en is er gepaste hulp geboden.

Effecten

Waardering Wmo cliënten minimaal gelijk of beter

Cliënten beoordelen het keukentafelgesprek gemiddeld met een 7,6 (clientervaringsonderzoek uitgevoerd in 2022 over het jaar 2021). Vorig jaar was dit een 7,7, in 2019 een 7,9 en in 2021 ook een 7,7.

Cijfers mantelzorgwaardering

Mantelzorgers waardeerden in 2022 de maandelijkse waarderingsactiviteiten met gemiddeld een 9,2. Het aantal deelnemers is gedaald van 703 in 2021 naar 645 in 2022, maar daarentegen is het aantal unieke deelnemers juist gestegen van 303 naar 323 in 2022.

Ontwikkelingen

Leefgebied Wonen

Beschermd wonen Regio Breda

In 2022 was het voornemen om de voorselectie Beschermd Wonen lokaal in alle aangesloten gemeenten te organiseren. Dit is nog niet gerealiseerd en doorgeschoven naar 2023 omdat nadere regionale afstemming nodig was. De toegang voor Beschermd Wonen lag in 2023 daardoor nog volledig bij de gemeente Breda. In 2022 zijn samen met aanbieders stappen gezet om de nieuwe inkoop voor te bereiden voor de nieuwe contracten die per 1-1-2025 in moeten gaan. De begroting Beschermd Wonen sluit in 2022 met betrekking tot het regionaal uitvoeringsbudget Beschermd wonen af met een positief resultaat van € 7,5 miljoen. Het positieve resultaat is naar rato

verdeeld onder de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Beschermd wonen regio Breda, aan Moerdijk is een bedrag van € 607.000 uitgekeerd.

Leefgebied Opvoeden en Opgroeien **Van Jeugdzorg plus (gesloten Jeugdzorg) naar Woonzorg**

Door sturing vanuit de regionale Woonvisie en vanuit de visie van "licht waar mogelijk, zwaar waar nodig" is een zichtbare afname van Jeugdzorgplus (gesloten jeugdzorg plaatsingen) en hiermee een toename van het uitgangspunt 'zo thuis mogelijk' (in eigen omgeving opgroeien). Deze inhoudelijk goede ontwikkeling zorgt voor een nadelig financieel effect op de begroting. De woonzorgkosten waren dan ook hoger dan vooraf was voorspeld. De beweging naar kleinschalige voorzieningen binnen verblijfsvormen voor jeugdigen betekent in eerste instantie geen besparing in jeugdzorggelden, oa. door overheadkosten.

Stijging Maatwerk/ Hoogcomplexwoonzorg

Het aanbod gespecialiseerde woonzorg in de regio WBW bleek in 2022 onvoldoende om deze beweging op te vangen. Dat maakt dat voor een aantal casussen werd uitgeweken naar buiten-regionale zorgaanbieders (maatwerkvoorziening). De complexiteit en beperkte beschikbaarheid van deze zorgvorm maakt dat er op een individuele casus voor één gezin bijna 300.000,- aan jeugdhulp geboden werd.

Woonplaatsbeginsel

In 2022 is het nieuwe woonplaatsbeginsel ingegaan. De financiële aansprakelijkheid is hiermee gewijzigd, de gemeente betaalt voor het vertrekkende kind naar een andere gemeente. Voor Moerdijk betekende dit een afname in de financiële verantwoordelijkheid op voogdij (vaak pleegzorg), maar wel een stijging in maatwerkarrangementen. In 2023 wordt gestuurd op het ombuigen van maatwerk naar regionaal gecontracteerde zorg.

Indexering tarieven jeugdzorg

De regionale tarieven voor jeugdzorg zijn verhoogd met als uitgangspunt een eerlijke prijs te betalen voor zorg. De jeugdhulpregio West-Brabant West heeft haar tarieven laten toetsen door een onafhankelijk bureau. Dit onderzoek leverde de conclusie op dat van de 24 onderzochte profielen, er voor 7 een substantiële ophoging nodig is om op het niveau van een reëel tarief

te komen, conform landelijke afspraken. Deze verschillen worden opgelost in de tariefstelling van 2023.

Jeugdbescherming

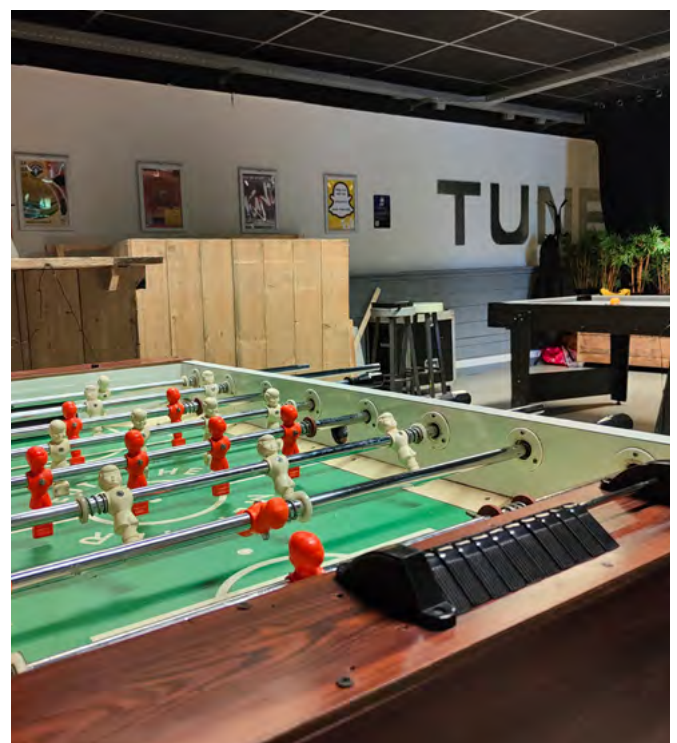
De tarieven van alle gecertificeerde instellingen (GI's) die de gedwongen maatregelen uitvoeren, zijn met terugwerkende kracht verhoogd tot het door de Jeugdautoriteit berekende landelijke gemiddelde. Daarnaast is aan onze grootste GI (Jeugdbescherming Brabant) een incidentele bijdrage verstrekt als steun voor het innovatie plan voor een toekomstbestendige jeugdbeschermingsorganisatie.

In 2022 is het aantal cliënten in de jeugdbescherming binnen de gemeente Moerdijk toegenomen. Met name de ondertoezichtstellingen (OTS) langer dan 1 jaar zijn aanzienlijk gestegen. Dit betekent een verzwaring van de problematiek, waarbij we spreken van complexe veiligheids casuïstiek.

Risico's

Jeugd:

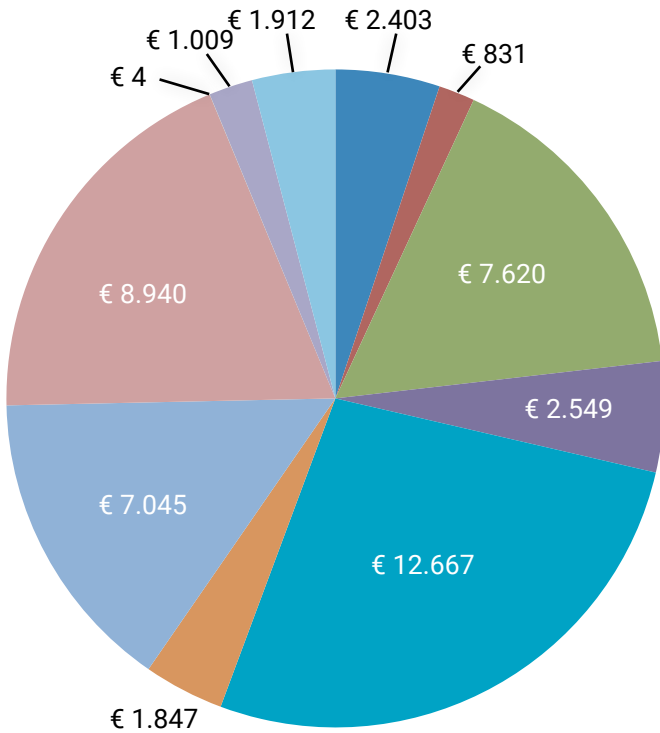
- Toename complexiteit casuïstiek.
- Stijging tarieven niet-vrij toegankelijke zorg.
- Toename maatwerkvoorzieningen vanuit woonplaatsbeginsel en beperkte beschikbaarheid woonzorg.
- Toename wachttijden voor gespecialiseerde zorg en jeugdbescherming

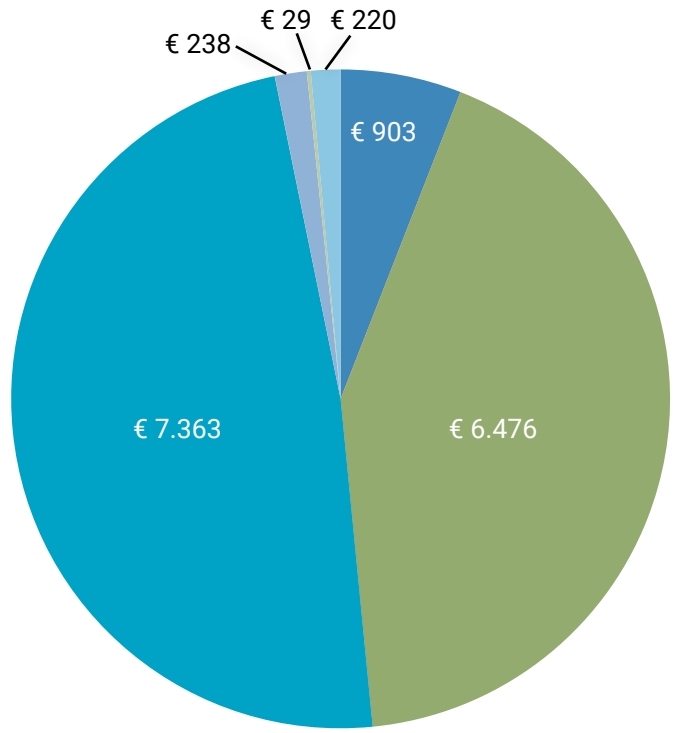
LASTEN EN BATEN 2022

bedragen x € 1.000

LASTEN: € 46.828

BATEN € 15.231

- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- 5.6 Media
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-
- 7.1 Volksgezondheid

OVERZICHT TAAKVELDEN

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.403	-903	1.500
5.6 Media	831	-0	831
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.620	-6.476	1.145
6.2 Wijkteams	2.549	0	2.549
6.3 Inkomensregelingen	12.667	-7.363	5.304
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.847	-1	1.846
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	7.045	-238	6.807
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	8.940	-0	8.940
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	4	-29	-25
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.009	-0	1.009
7.1 Volksgezondheid	1.912	-220	1.691
Saldo baten en lasten	46.828	-15.231	31.597
0.10 Mutaties reserves	2.344	-875	1.469
Resultaat na bestemming	49.172	-16.106	33.066

OVERZICHT PROGRAMMA 4

Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Bedragen x € 1.000)				
Totaal lasten	41.108	48.294	46.828	-1.466
Totaal baten	-9.878	-15.855	-15.231	624
Saldo van baten en lasten	31.230	32.439	31.597	-841
Storting in reserves	61	1.746	2.344	598
Onttrekking aan reserves	-295	-1.025	-875	149
Resultaat na bestemming	30.996	33.160	33.066	-94

Partnerschap in een veranderende samenleving

We streven naar een samenleving die zo is ingericht dat inwoners zich comfortabel, prettig en veilig voelen. Als gemeente hebben we daar een rol in, maar zeker niet als enige. We werken daarbij steeds meer en hechter samen met inwoners, partners en ondernemers. Voor ons vormen partnerschap en participatie de sleutel tot succes. De veranderende samenleving verwacht van het openbaar bestuur concrete resultaten op maatschappelijke opgaven. Daardoor zijn we steeds meer aangewezen op initiatieven vanuit diezelfde samenleving en moeten we onszelf ook sterker positioneren als partner in die samenleving.

Het gaat niet alleen om een andere houding van ons als gemeente, maar ook om een andere verhouding met onze inwoners, ondernemers en partners. De veranderende samenleving heeft ook invloed op de rol van de gemeenteraad. Complexe vraagstukken vragen om een sterke lokale democratie en een bestuur dat in staat is problemen op te lossen en dat te doen op een wijze die aansluit bij de eisen van deze tijd.

THEMA REGIONALE SAMENWERKING

Strategisch doel

We zoeken naar het juiste niveau van samenwerking, zodat we toekomstbestendige oplossingen hebben voor maatschappelijke opgaven

Operationeel doel:

- We bouwen aan en behouden een netwerk van samenwerkingspartners binnen en buiten de regio
- Het is inzichtelijk met welk doel en beoogd resultaat we samenwerken
- We vergroten de bestuurbaarheid van de inzet van regionale samenwerkingsvormen die bijdragen aan het realiseren van gemeentelijke doelen

Mijlpalen

De prestaties zijn gerealiseerd. We hebben in 2022 de ten aanzien van de verbonden partijen het werken met raadsambassadeurs voortgezet.

Na de gemeenteraadsverkiezingen zijn er nieuwe ambassadeurs benoemd. De notitie "De Toekomst van De6" heeft mede bepaald met welke bril we naar (toekomstige) samenwerkingen kijken.

Daarnaast is er een conceptvisie op regionale samenwerking uitgewerkt (prestatie uit begroting 2021). In 2023 werken we hier op door met het opleveren van een regionale samenwerkingsagenda en een handreiking voor regionaal samenwerken voor bestuurders en ambtenaren.

Ontwikkelingen

Kenmerkend voor regionaal samenwerken is dat steeds meer samenwerkingen een informeel karakter krijgen en niet zijn geformaliseerd met een governance structuur. Al bestaande voorbeelden zijn de samenwerking rond de Regionale Energie Strategie maar ook de samenwerking Stedelijke Regio Breda Tilburg en de Regionale Investeringsagenda. In het verlengde hiervan is in 2021 de verkenning Baroniesamenwerking gestart.

Deze verkenning is rond de gemeenteraadverkiezingen stil komen te liggen maar is eind 2022 weer opnieuw opgestart. Deze verkenning komt voort uit de verstedelijkingsagenda SRBT maar wordt nu breder getrokken dan alleen woningbouw. Er wordt ook gekeken naar samenwerking op gebied van het sociaal domein vanuit de gedachte van één daily-urban-system. (Dit is het gebied waarbinnen de belangrijkste dagelijkse

verplaatsingen (woon- werk, studie, sport, etc.) zich afspelen.)

Ook zijn er ontwikkelingen rond de RWB. De RWB is aan het kijken naar haar rolname nu we vaststellen dat we in steeds verschillende samenstellingen in verschillende regio's samenwerken.

Het uitgangspunt dat we als Moerdijk vooral kijken naar welke samenwerkingen ons helpen om onze doelstellingen te realiseren, helpt ons goed om in de samenwerkingen onze positie te bepalen.

De nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen is ingegaan. We hebben tot juli 2024 om ons hierop voor te bereiden en de nota verbonden partijen aan te passen. In 2022 is dit in regionaal verband opgestart.

Effecten

We werken als Moerdijk goed samen in verschillende samenwerkingsverbanden. Ook over samenwerking en de onderlinge samenhang en relaties zelf denken we steeds beter na. Voorbeeld hiervan is het opstellen van de concept visie op regionale samenwerking die in februari 2023 aan de raad is toegestuurd.

Risico's

Het risico dat regionale samenwerking aan het begin van de bestuursperiode weinig aandacht krijgt heeft zich niet voorgedaan.

THEMA PARTICIPATIE

Strategisch doel

Participatie is een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijkse werk van de gemeentelijke organisatie

Operationeel doel

- Investeren in het inbedden van de Moerdijkse visie op participatie in de dagelijkse werkpraktijk
- Raad en college geven samen invulling aan democratische vernieuwing en vertalen dit in concrete doelen en acties

Strategisch doel

We zetten in op versterking van de lokale democratie zodat deze aansluit bij de maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven

Operationeel doel

- Raad, college en organisatie hebben een gedeeld beeld van de veranderende samenleving en de daaruit voortvloeiende maatschappelijke opgaven

Strategisch doel

In elke kern is de gebiedstafel een belangrijke partner voor de gemeentelijke organisatie

Operationeel doel

- Vergroten inwonersvertegenwoordiging aan de gebiedstafels
- Inwoners van de verschillende kernen goed informeren over de rol en status van de gebiedstafels

Strategisch doel

We zetten in op partnerschap bij inwonersinitiatieven

Operationeel doel

- Voor de initiatiefnemer is duidelijk wat hij kan verwachten
- De gemeentelijke organisatie is flexibel en benut en ondersteunt de kracht van de inwoners zoveel mogelijk
- We maken gebruik van en ontwikkelen digitale mogelijkheden om dienstverlening voor inwonersinitiatieven te versterken

Mijlpalen

Adviseur/aanjager participatie

In maart 2022 is een adviseur participatie gestart om collega's te helpen door middel van het ontwikkelde stappenplan te kijken welke participatie het beste past bij het vraagstuk. De adviseur helpt in het proces tot een goede participatiestrategie te komen en is naar wens ook aanwezig bij participatiemomenten (bv een inwonersavond). Bij sommige vraagstukken is de adviseur participatie nauw betrokken in de projectgroep en soms is het een half uur sparren. De adviseur gaat de afdelingen langs om zo bekendheid te creëren voor het stappenplan en werkt nauw samen met de gebiedscoördinatoren.

Actieplan Samenwerken en participatie

De nota Evaluatie Gebiedsgericht Werken (april 2022) bevat de resultaten van een brede evaluatie van het gebiedsgericht werken, zoals die eind 2021/begin 2022 is uitgevoerd. Hierbij is gesproken met diverse betrokkenen vanuit de gemeentelijke organisatie en tevens met een groot aantal extern betrokken stakeholders, zoals Woonkwartier, Surplus, de politie en De Waarden. Ook is gesproken met de voorzitters van de gebiedstafels en met vertegenwoordigers vanuit de raad. De resultaten van de Quick Scan Lokale Democratie (QSLD) vormden onderdeel van deze evaluatie.

Op basis van de evaluatie en de opgave uit het bestuursakkoord (2022-2026) is gewerkt aan het opstellen van het actieplan 'Samenwerken en participatie'. Dit plan vormt het kader voor de verschillende acties en uitvoeringsmaatregelen die de komende jaren vorm en inhoud moeten geven aan de verbeteropgave. Het doel van het actieplan is dat er een duidelijke en integrale richtlijn is, waarmee we deze bestuursperiode de participatie intenties en het gebiedsgericht werken verder ontwikkelen. Dat vraagt niet alleen om inzet van de gemeente maar ook inzet vanuit de samenleving. Om hiervoor draagvlak te verkrijgen heeft dit document dan ook een uitgebreid en intensief participatieproces doorlopen, waarbij met diverse betrokkenen binnen en buiten het gemeentehuis overleg is gevoerd.

Loket Ruimtelijke Initiatieven

Als onderdeel van de voorbereiding op de Omgevingswet is in 2022 het loket voor Ruimtelijke Initiatieven ontwikkeld. In dit digitaal loket kunnen inwoners en bedrijven informatie vinden en hun plan laten toetsen op haalbaarheid. Initiatieven worden toegewezen aan een casemanager die zorgt voor continuïteit en de integrale beoordeling.

Kernkaarten

Ook zijn in 2022 de zogenaamde Kernkaarten opgesteld, overzichtskaarten die als onderdeel van de actualisatie van de gebiedsplannen een helder integraal overzicht bevatten van de ruimtelijke projecten per kern.

Leergang "Hoe werken we in Moerdijk: samen!"

In 2022 is de tweede groep van enthousiaste collega's gestart met de leergang. De leergang wordt gegeven door een interne collega samen met Twystra Gudde. De leergang biedt kennis, tools en inzichten over participatie en samenwerken.

Ontwikkelingen

Leergang "hoe werken we in Moerdijk: samen!"

De leergang wordt komend jaar nog drie keer gegeven. We maken meer collega's enthousiast om de participatietools in te zetten.

Actieplan samenwerken en participatie

In het actieplan worden concrete acties genoemd waar we komende jaren aan werken.

Effecten

-

Risico's

In de coronaperiode zijn in veel kernen de activiteiten van de gebiedstafels op een lager pitje komen te staan. Een aantal tafels is deels digitaal gestart of heeft in een hybride vorm plaatsgevonden. Vanaf april 2022 zijn de gebiedstafels weer fysiek bij elkaar gekomen. Mocht in de toekomst weer de urgentie ontstaan, dan zijn we beter in staat om digitaal met elkaar in contact te komen.

THEMA INFORMATISERING

Strategisch doel

We zetten verdere stappen naar een meer datagedreven organisatie en bouwen verder aan samenhang in de informatiehuishouding

Operationeel doel

- We voeren het programmaplan datagedreven werken uit, dat in 2020 is opgesteld. We blijven ons in 2022 richten op de drie programmalijnen:
 - Focus & doen: gezamenlijk projecten datagedreven oppakken. Identificeren van de belangrijkste gemeentelijke opgaven en het organiseren van een gezamenlijke, datagedreven aanpak voor deze opgaven.
 - Bouw: investeren in de randvoorwaarden die medewerkers in staat stellen om dagelijks datagedreven te werken.
 - Realiseer: sturen en leren van de verandering: voor deze nieuwe manier van werken moeten nieuwe vaardigheden worden ontwikkeld.

Strategisch doel

Toegankelijke en betrouwbare overheidsinformatie is essentieel voor goed bestuur en kenmerkt Moerdijk als betrouwbare partner voor inwoners, bedrijven en ketenpartners. In de dingen die we doen, maken we steeds een risicoafweging en zoeken we de balans tussen veiligheid en privacy enerzijds en het doel van ons handelen anderzijds.

Operationeel doel

- We voldoen aan wet- en regelgeving en geldende normenkaders, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)
- ENSIA (zelfevaluatie Eenduidige Normatiek Single Information Audit) toont aan in hoeverre we 'in control' zijn op het gebied van informatieveiligheid en het beheer van basisregistraties, waarvoor de gemeente verantwoordelijkheid draagt
- We blijven werken aan het bewustzijn rondom informatieveiligheid, in een goede balans met de organisatorische afspraken en de techniek. De samenhang tussen menselijk handelen, de techniek en het beleid dat we hanteren bepaalt ons risicoprofiel. We zijn ons bewust van de overblijvende risico's en accepteren de consequenties daarvan

Strategisch doel

De gemeente Moerdijk wil informatie beter toegankelijk maken. Door online samen te werken kunnen we onderlinge betrokkenheid vergroten, waardoor de organisatie beter zal presteren.

Operationeel doel

- Stroomlijnen en gelijk trekken van de ICT-voorzieningen, informatieveiligheidsbeleid en ondersteuning voor de interne medewerkers, inhuurkrachten en gemeenteraad
- Door een bewustzijns campagne, trainingen, kennisuitwisseling en ondersteuning wordt draagvlak en eigenaarschap gecreëerd onder de medewerkers waarbij iedere medewerker een rol vervult en eigenaar is van het nieuwe samenwerkingsplatform.
- De inrichting van de beheersorganisatie waarbij met name de functioneel beheerder een coördinerende rol zal innemen om te komen tot een goed beheersbaar digitaal samenwerkingsplatform
- De vertaling van de informatie-visie naar een uitvoeringsprogramma
- Het opstellen van een visie ICT-dienstverlening die ingaat op de behoeften van de organisatie met de veranderingen op het gebied van infrastructuur, software, technisch beheer, ondersteuning, inkoop en projectmanagement

Mijlpalen

Datagedreven werken:

Een van de projecten binnen het programma datagedreven werken is de ontwikkeling van de "woningbouwmonitor". Met deze monitor kunnen we de woningbouw beter in de gaten houden en versnellen. De eerste ervaringen zijn heel positief. We kunnen nu op een eenvoudige manier analyses maken over wat voor soort woningen er wanneer en waar worden opgeleverd.

Informatieveiligheid:

Met de BIO (Baseline informatiebeveiliging Overheid) nulmeting is de volwassenheid van de informatiebeveiliging in kaart gebracht. Daarnaast hebben we met trainingen (ARDA) en workshops aandacht geschonken aan het verbeteren van de digitale vaardigheden van onze medewerkers.

Informatisering:

De gemeenteraad is gefaciliteerd in de IT-voorziening voor raadswerk. Dit betreft de aanschaf en inrichting van Windows laptops, Microsoft365 licenties, beheer, training en ondersteuning. Dit helpt de gemeenteraad beter haar rol te kunnen vervullen.

In het kader van binden en boeien van nieuwe medewerkers is de digitale onboardingstool gelanceerd. Deze tool maakt het voor nieuwe medewerkers mogelijk om op een leuke en toegankelijke manier kennis te maken met de omgeving, de organisatie en de collega's. Waardoor ze zich niet alleen snel thuis voelen in onze gemeente, maar ook snel leren wat wij als organisatie belangrijk vinden op bijvoorbeeld het gebied van dienstverlening en samenwerken.

De I-visie is afgerond en vertaald naar een concretisering. Hierin is in kaart gebracht hoe de verschillende thema's op het gebied van digitaal samenwerken, informatiebeheer, ICT en informatieveiligheid leiden tot projecten. Enkele projecten zijn hierin gestart zoals uitvoering geven aan de SaaS strategie, professionalisering applicatiebeheer en de doorontwikkeling van Microsoft 365. In het programma Microsoft365 is het functioneel beheer geborgd, zijn medewerkers gefaciliteerd in trainingen en workshops en is een start gemaakt op intensiever (samen)werken met Teams. Daarbij werkt de afdeling KCC als eerste onderdeel van de organisatie volledig met Teams en maakt geen gebruik meer van de lokale netwerkschijven als werkomgeving.

Ontwikkelingen

- Door langdurige uitval van de CISO en een informatieadviseur zijn niet alle ambities gehaald. Dit heeft met name effect gehad op het oppakken van de aanbevelingen vanuit de BIO.
- Eind 2022 is regionaal commitment uitgesproken om te investeren in toekomstbestendige ICT in samenwerking met de dienstverlener ICT WBW. Er is een start gemaakt met diverse deelopdrachten (basis op orde, samenwerken op de i, digitale volwassenheid en informatieveiligheid) om de regionale samenwerking op het gebied van automatisering en informatisering verder te versterken.

Effecten

-

Risico's

- Risico: datakwaliteit wordt beter door volwassenheidsniveau. Als data meer gebruikt worden komen er ook meer vragen over de kwaliteit.
- Beperkt kennisniveau medewerkers op het gebied van datagedreven werken, informatieveiligheid en digitaal werken.
- Onvoldoende capaciteit; door de toenemende druk van steeds snellere ontwikkelingen en verwachtingen binnen digitalisering en wetgeving op het gebied van gegevensbescherming dreigt een personeelstekort. Daarnaast wordt het vinden van goed personeel in de krappe arbeidsmarkt steeds moeilijker.

THEMA TOEKOMSTBESTENDIGE ORGANISATIE

Strategisch doel

De organisatie wordt ondersteund door moderne (eigentijdse) en veilige ICT-middelen en -mogelijkheden

Operationeel doel

- We moderniseren onze werkplekken aan de hand van een doordacht en toekomstvast concept, waarin we zoeken naar nieuwe gebruikers/samenwerkingspartners die ruimte huren die we als gemeente zelf niet nodig hebben
- We verhogen de digitale vaardigheden van onze medewerkers

Strategisch doel

Onze gemeentelijke organisatie is een flexibele organisatie die adequaat reageert op initiatieven en regie vanuit de samenleving

Operationeel doel

- We hebben een gezonde financiële huishouding.
- We zijn een aantrekkelijke werkgever en binden en boeien (nieuwe) medewerkers
- Leren en blijven leren is de norm. Er wordt een lerende cultuur en organisatie gecreëerd door 'te doen'.

Mijlpalen

Jaarrekening 2021

Bij de jaarrekening 2021 heeft de accountant zowel een goedkeurende verklaring afgegeven voor getrouwheid, als rechtmatigheid. In 2021 hebben wij al proefgedraaid met het opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording door het college. Vanaf 2023 is dit verplicht. De verklaring die het college voorafgaand heeft gedaan aan de accountantscontrole komt overeen met de bevindingen van de accountant. Geconcludeerd kan dan ook worden dat de proef geslaagd is dit geeft alle vertrouwen voor de toekomst.

De jaarrekening had een positief resultaat van € 8,6 miljoen. Voor het afronden in 2022 van een aantal specifieke onderwerpen (gestart in 2021) is bij de resultaatbestemming een bedrag van bijna € 2 miljoen beschikbaar gesteld. Het restant van ruim € 6,6 miljoen is toegevoegd aan de algemene reserve.

Meerjarenbegroting 2023-2026

De structurele begrotingspositie was voor alle jaren sluitend. Voor de jaren 2024 en 2025 was zelfs sprake van een fors positief saldo van respectievelijk € 5,4 miljoen en € 7,4 miljoen. Voor 2023 was het positief saldo van € 3,5 miljoen bijna volledig nodig om het negatieve saldo van incidentele baten en lasten op te

kunnen vangen. Uiteindelijk was er nog een kleine plus van € 250.000. Voor 2026 lag het structurele saldo behoorlijk lager dan voor de overige jaren, te weten € 1,2 miljoen.

De provincie heeft aan de begroting het repressieve toezichtsregime toegekend. Dit betekent dat in 2023 wijzigingen op de begroting slechts ter kennisname hoeven te worden ingestuurd.

Programma van eisen gemeentehuis

In 2022 is door de architect het programma van eisen voor de verbouwing van het gemeentehuis uitgewerkt in een definitief ontwerp. Begin 2023 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het definitieve ontwerp en de gestegen kosten. Deze kostenstijging had betrekking op de stijgende bouwkosten, de keuze om de raadszaal op de begane grond te houden, het meenemen van de keuken en de keuze om het gebouw geheel gasvrij te maken. Medio 2023 wordt na de aanbestedingsprocedures een start gemaakt met de verbouwing.

Activiteitgerelateerd werken

Begin 2022 hebben alle teams afspraken gemaakt over thuiswerken en werken op kantoor. Om effectief te werken wordt afhankelijk van het type werk gekozen voor de tijd, plaats en manier waarop het werk gedaan wordt. Dit wordt altijd ingegeven vanuit de vraag: "hoe kan ik de Moerdijker het beste bedienen?" Eind 2022 is een gedragsanalyse gemaakt van het huidige en gewenste gedrag. De nieuwe manier van werken vraagt om het doorbreken van oude gewoontes en het aanleren van nieuwe gewoontes. Ook tijdens de verbouwing is dit van belang. Met de gedragsanalyse is een communicatiestrategie opgesteld bedoeld om voor, tijdens en na de verbouwing op een duidelijke manier aan te geven wat van de medewerkers wordt verwacht.

Ontwikkelingen

Treasurybeleid

In het jaarverslag 2021 was aangegeven dat de actualisatie van het treasurybeleid was doorgeschoven naar 2022. Er is in 2022 een start gemaakt en inmiddels is een eerste concept opgesteld. Verwacht wordt dat dit in de loop van 2023 aan het bestuur kan worden aangeboden.

Verruiming gemeentelijk belastinggebied

Zoals in de begroting vermeld loopt deze discussie al meerdere jaren. Tot op heden zijn er op dit gebied nauwelijks ontwikkelingen geweest. Mogelijk wordt dit onderwerp betrokken bij de actualisering van de gemeentefondsuitkering die vanaf 2026 gestalte moet krijgen. Vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn randvoorwaarden gesteld waaraan moet worden voldaan om deze discussie verder te kunnen brengen. Deze randvoorwaarden zijn, dat:

- De financiële verhoudingen tussen het rijk en de gemeenten op orde moeten zijn;
- De verruiming niet mag leiden tot een verhoging van de lastendruk.

Financiële verhoudingen; Gemeentefonds

In de meicirculaire 2022 is duidelijkheid verschaft over een gewijzigde verdeling van de middelen binnen het gemeentefonds. Omdat de omvang van het fonds niet wijzigt levert een andere wijze van verdeling voor- en nadeelgemeenten op. Om deze herverdeeldeffecten (positief of negatief) geleidelijk binnen de gemeentelijke begrotingen door te voeren is gekozen voor een ingroei-pad. Voor 2023 is het herverdelingseffect gemaximeerd op € 7,50 per inwoner. Voor 2024 en 2025 op een bedrag van € 15 per inwoner per jaar. Dus na 3 jaar komt het maximale effect daarmee op € 37,50 per inwoner. Na een evaluatie van het nieuwe verdeelmodel zal over het ingroeitraject vanaf 2026 worden besloten. Voor Moerdijk pakt de herverdeling positief uit en komt deze na 3 jaar uit op een bedrag van € 1.387.500.

Naast de herverdeeldeffecten gaf de meicirculaire 2022 voor gemeenten een forse hogere gemeentefondsuitkering voor de jaren tot en met 2025. Dit werd vooral veroorzaakt door het verwerken van het effect van de maatregelen uit het coalitieakkoord van het kabinet-Rutte IV. De voorziene extra rijksuitgaven werken conform de bestaande afspraken namelijk door naar gemeenten en provincies. Voor Moerdijk gaat het dan om bedragen van afgerond € 2 miljoen in 2022, oplopend naar € 8,5 miljoen in 2025. Voor 2026 valt de verhoging terug naar € 3,3 miljoen. Dit omdat er vanaf 2026 een andere financierings- en normeringssystematiek tussen het Rijk en de provincies en gemeenten komt en omdat het kabinet de ontwikkeling van de rijksuitgaven alleen voor de huidige regeerperiode heeft meegenomen.

De totale opbrengst van de algemene uitkering over

2022 is uiteindelijk bijna € 1,4 miljoen hoger dan was voorzien in de 2e bestuursrapportage 2022. Voor € 600.000 is dit een gevolg van de te ontvangen suppletie-uitkering bommenregeling. Hier staat op het taakveld Openbare Veiligheid een kostenpost tegenover voor opsporing en ruiming van niet-gesprongen explosieven. Verder zijn er in de decembercirculaire 2022 nog bedragen toegekend waar in de begroting geen rekening mee was gehouden. Onder andere betreft dit een compensatie voor de energietoeslag 2023 en ondersteuning van huishoudens via vroegsignalering of bijzondere bijstand. Het gaat hier om een bedrag van € 700.000. Omdat de uitgaven voor deze taken pas in 2023 plaatsvinden wordt voorgesteld om de in 2022 ontvangen compensatie over te hevelen naar 2023.

P-budget

In de 2e bestuursrapportage 2022 was een prognose opgenomen voor het P-budget over het volledige jaar 2022. De uitkomst hiervan was een overschrijding van € 214.000. Inmiddels kan een overzicht over het jaar 2022 worden gegeven op basis van de werkelijke kosten. De cijfers zijn verwerkt in onderstaande tabel

Verloop personeelsbudget 2022

	Raming na aanpassing	Werkelijke kosten	Saldo
Reguliere loonkosten	€ 20.397.985	€ 18.217.716	€ 2.180.269
Terugontvangsten	€ -32.500	€ -169.024	€ 136.524
Subtotaal	€ 20.365.485	€ 18.048.692	€ 2.316.793
Inhuur tijdelijk personeel	€ -	€ 2.079.833	€ -2.079.833
Totaal	€ 20.365.485	€ 20.128.526	€ 236.959

Ten opzichte van de verwachte overschrijding in de 2e berap is er uiteindelijk een overschot op het P-budget van € 237.000, een verbetering van het resultaat met € 450.000. Dit is grotendeels het gevolg van de overheveling van de loonkosten van de inzet van eigen personeel bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen, zoals in de toelichting in de 2e berap op de verwachte overschrijding al was aangegeven. Totaal gaat dit om een bedrag van ruim € 350.000. Het resterende verschil van € 100.000 heeft te maken met een positief saldo op de inhuur van medewerkers ter opvulling van vacatures.

Inhuur bij ziekte

Het totaal beschikbare budget van € 150.000 te vermeerderen met de WAZO-uitkeringen en ziekte-uitkeringen in 2022 van € 99.000 bedraagt € 249.000. Voor vervangende inhuur bij ziekte en zwangerschap

is in 2022 totaal € 435.000 uitgegeven, wat een overschrijding betekent van € 186.000. In de 2e berap werd de overschrijding nog geraamd op € 171.000. De organisatie heeft te maken met enkele langdurig zieke medewerkers, waaronder ook Covid-gerelateerd.

Arbeidsmarktcommunicatie

Eind 2022 is een start gemaakt met een arbeidsmarktstrategie om de positie van de gemeente op zowel de interne als externe arbeidsmarkt te handhaven en te versterken. Voor de interne arbeidsmarkt ligt de focus op het goede gesprek (nieuwe gesprekscyclus) door kwaliteiten en ambities van eigen medewerkers zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de opgaven van de organisatie én het behoud van talentvolle medewerkers. Extern ligt de focus op het versterken van het werkgeversmerk en het verleiden en aantrekken van nieuwe medewerkers passend bij de organisatie, nu én in de toekomst.

Hybride werken

Met de regeling hybride werken worden medewerkers gefaciliteerd om zowel op kantoor als thuis op een gezonde en veilig manier te kunnen werken. Hybride werken vraagt om goede afspraken. De afspraken hebben betrekking op o.a. aanwezigheid, bereikbaarheid en informatieveiligheid. De continuïteit van de dienstverlening staat altijd centraal. Voor werknemers die structureel 1 of meer dagen thuiswerken voorziet de werkgever in een thuiswerkbudget voor noodzakelijke voorzieningen voor het inrichten van een thuiswerkplek die voldoet aan de Arboret.

Effecten

-

Risico's

-

THEMA DIENSTVERLENING

Strategisch doel

Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voelen zich op een prettige manier door ons gefaciliteerd en ondersteund

Operationeel doel

- Onze dienstverlening is waar het kan digitaal en indien nodig persoonlijk. Het uitgangspunt is 'click-call-face'. We sturen hierbij op het meest geschikte kanaal. Inwoners houden keuzevrijheid in de wijze waarop ze met ons communiceren
- Onze medewerkers werken volgens de dienstverleningsprincipes: ze zijn betrouwbaar in hun afspraken, denken mee met de inwoners, geven een volledig antwoord, gebruiken duidelijke taal en hanteren een persoonlijke werkwijze
- De informatie over producten is makkelijk vindbaar en begrijpelijk
- We werken volgens de vastgelegde bereikbaarheidsafspraken

Mijlpalen

In 2022 is veel gedaan om de (publieks)dienstverlening voor inwoners te verbeteren.

Adviseur dienstverlening

Sinds maart 2022 is een adviseur dienstverlening (en participatie) in onze organisatie actief, met als opdracht: het verbeteren van onze dienstverlening aan te jagen en te coördineren. Elke zes weken komt een kernteam met vertegenwoordigers uit diverse afdelingen bij elkaar om de voortgang te bespreken (KCC, Communicatie, Zaaksysteem, Datagedreven Werken).

De voortgang wordt besproken in het portefeuillehoudersoverleg met de wethouder, domeinregisseurs en teamleiders.

Keuzemenu telefonie

Wanneer een inwoner het Klantcontactcentrum (KCC) belt volgt er sinds de zomer 2022 een keuzemenu. Vragen met betrekking tot Jeugdhulp en WMO-ondersteuning worden gelijk doorgeleid naar de juiste medewerkers.

Beeldbrieven

Er is gestart met het maken en versturen van

beeldbrieven, die zijn duidelijker en makkelijker leesbaar. De brief voor het verlengen van het paspoort is een beeldbrief geworden en wordt goed ontvangen. Het inwonerspanel heeft aan de beeldbrief de voorkeur gegeven. Daarnaast is er een ontwerp gemaakt voor een beeldbrief voor schuldhulpverlening. De brief over het verlengen van het paspoort wordt al verzonden en de brief voor schuldhulpverlening gaat in het eerste kwartaal in 2023 verstuurd worden. We gaan verder met het maken van beeldbrieven waar dat mogelijk is.

Duidelijke taal

Naast de beeldbrieven zijn de 200 meest gelezen pagina's op de website gescreend en aanpast op duidelijke taal. De tien meest verstuurd brieven naar inwoners worden onder de loep genomen en daar waar nodig ook aangepast, of naar duidelijke(re) taal of naar een beeldbrief.

Telefonisch consult vergunningen

Binnen gemeente Moerdijk hanteren we de eerder genoemde werkwijze van click-call-face. Bij de afdeling Vergunningen was het nog niet mogelijk om een telefonische afspraak te maken. In oktober zijn we een pilot gestart. Het is voor inwoners nu mogelijk een telefonisch consult in te plannen. Op het ingeplande tijdstip wordt de inwoner gebeld door een medewerker van Vergunningen. Deze pilot wordt als positief ervaren. Ongeveer 2 aanvragen per week worden tot nu toe via het telefonisch consult afgehandeld. Met extra communicatie uitingen in 2023 willen we er voor zorgen dat meer mensen deze mogelijkheid weten te vinden.

Niet elke inwoner hoeft meer naar het gemeentehuis te reizen en sommige vragen zijn binnen een paar minuten duidelijk, het is daarmee ook efficiënt voor de inwoner. De medewerkers kunnen weer meer mensen helpen. Natuurlijk blijft de mogelijkheid bestaan voor het maken van een fysieke afspraak.

Meldingen Openbare Ruimte

Al geruime tijd worden de meldingen openbare ruimte door middel van data bijgehouden, bekeken en ondernemen we daar actie op. Afgelopen jaar hebben we het meldingsformulier verbeterd en zijn de teksten die inwoners ontvangen over de stand van zaken van de melding duidelijker gemaakt. Meldingsteksten zijn

vereenvoudigd. Van: 'uw melding is geregistreerd in zaaknummer xx' naar: 'Bedankt voor uw melding, we gaan voor u aan de slag'.

Informatiepunt digitale overheid (IDO)

Sinds november 2022 is het IDO geopend. Dit is een informatiepunt gevestigd in de bibliotheek in Zevenbergen waar inwoners terecht kunnen met vragen over de digitale overheid. Sinds de opening loopt het punt goed, er komen dagelijks vragen binnen. Ook de inwoners van de andere kernen kunnen het IDO bereiken via een telefoonnummer of via de servicepunten van de bibliotheek. De vragen variëren over hulp met DigiD tot het helpen bij het maken van een afspraak. Medewerkers kijken waar ze inwoners direct kunnen ondersteunen of verwijzen door naar partners of aanbod (zoals een cursus Klik- en Tik). Dit draagt bij aan digitale inclusie en zelfredzaamheid, het IDO heeft een relatie met programma 4.

Interne bewustwording

Om onze organisatie bewust te houden van het belang van onze dienstverlening is een poster gemaakt met de

vijf dienstverleningsprincipes en is deze verspreid onder de medewerkers en besproken in de teams.

Daarnaast is dienstverlening onderdeel van de nieuwe onboardingstool voor nieuwe medewerkers. Dit is een online module die nieuwe medewerkers volgen en zo de basis informatie hebben wanneer zij starten met werken voor Moerdijk. Vanaf hun start bij de gemeente weten de nieuwe medewerkers welke principes we in Moerdijk hanteren en dat iedereen werkt voor onze inwoners.

Ontwikkelingen

Ook in 2023 blijven we onze dienstverlening verbeteren. We gaan verder met interne bewustwording, het maken van beeldbrieven en brieven in duidelijkere taal. Er start onder andere een onderzoek voor een nieuwe website, de terugbelverzoeken worden onder de loep genomen en er wordt geschreven aan een plan van aanpak voor onze digitale dienstverlening.

Effecten

We zien dat veel inwoners onze digitale weg weten te vinden. Er zijn ook ontwikkelingen die dat laten zien zoals de afvalwijzer. Met het in gebruik nemen van de afvalwijzer enkele jaren geleden, merken we dat het opvragen van een papieren versie van de afvalkalender is gedaald. Bij de start van de digitale afvalkalender hadden we vier A4's vol met inwoners die de papieren versie wilden ontvangen. In 2022 is dat aantal gedaald naar bijna 1 vol A4 papier. Onze inwoners weten de digitale weg te vinden of ze maken gebruik van mantelzorgers, familie of vrienden om een papieren versie te verkrijgen.

Ook komen er jaarlijks veel meldingen openbare ruimte binnen via onze digitale kanalen. Onze werkwijze is volgens het click-call-face principe. We willen dat de inwoners in principe via de digitale weg hun melding doen, maar er blijft altijd een mogelijkheid om te bellen of een fysieke afspraak te maken.

Kanaal	Aantal meldingen
BuitenBeterApp	6578
Webformulier	5879
Telefoon	2335
Balie	43
Totaal in 2022	17632

Inwonerspeiling

Eens per twee jaar wordt er een inwonerspeiling gehouden onder de inwoners van onze gemeente. Elk huishouden wordt aangeschreven en kan meedoen. De peiling is digitaal, maar er is ook de mogelijkheid een papieren versie aan te vragen. Onderzoeksbureau Moventum voert deze voor ons uit. Onze gemeentelijke dienstverlening scoort deze keer een 6.4. Dat is licht gedaald ten opzichte van de voorgaande jaren.

De stellingen over het contact met een medewerker van de gemeente zijn als volgt ingevuld:

'De medewerker heeft mijn vraag zo goed mogelijk beantwoord':

60% (helemaal) eens – 20% (helemaal) oneens.

'De medewerker toonde zich verantwoordelijk om echt tot een oplossing te komen':

58% (helemaal) eens – 20% (helemaal) oneens.

'De medewerker was deskundig':

55% (helemaal) eens – 16% (helemaal) oneens.

'De medewerker kon zich goed inleven':

50% (helemaal) eens – 22% (helemaal) oneens.

'De medewerker bood ruimte om mee te denken':

43% (helemaal) eens – 26% (helemaal) oneens.

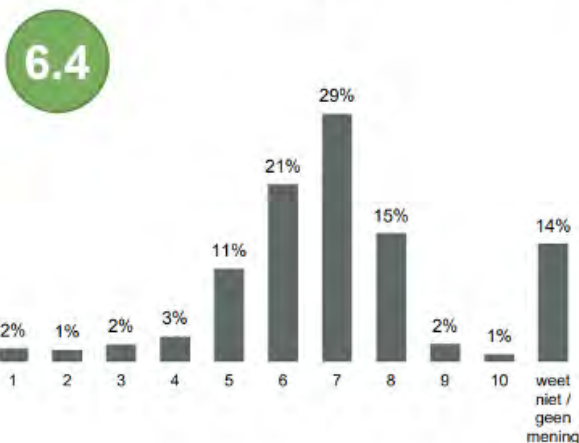
'De medewerker verraste mij positief met de service die hij/zij bood':

32% (helemaal) eens – 32% (helemaal) oneens.

Resultaten gemeentelijke dienstverlening

Gemeente Moerdijk Moventem
Onderzoek | Adviesgeving | Procesbegeleiding

Wat vindt u -over het algemeen- van de dienstverlening van uw gemeente? (n=2361)

Woonplaats	Gemiddelde	N
Fijnaart	6.1	264
Heijningen	6.5	43
Helwijk	6.5	36
Klundert	6.4	266
Langeweg	6.0	42
Moerdijk	6.2	58
Noordhoek	6.2	51
Standdaarbuiten	6.2	175
Willemstad	6.5	220
Zevenbergen	6.5	816
Zevenbergschen Hoek	6.4	68
Totaal Moerdijk 2017	6.9	-
Totaal Moerdijk 2019	6.7	-
Totaal Moerdijk 2021	6.6	2354

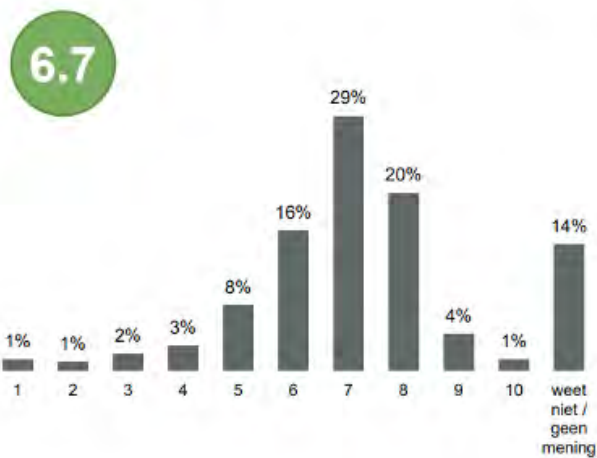
De dienstverlening van de gemeente scoort een voldoende. Het gemiddelde is licht gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

Aangezien een groot deel van onze dienstverlening inmiddels via de digitale weg verloopt en we via het principe click-call-face werken, is ook te zien dat de inwoner ons het meeste bereikt via de digitale weg.

Resultaten gemeentelijke dienstverlening

Gemeente **Moventem**
Moerdijk Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

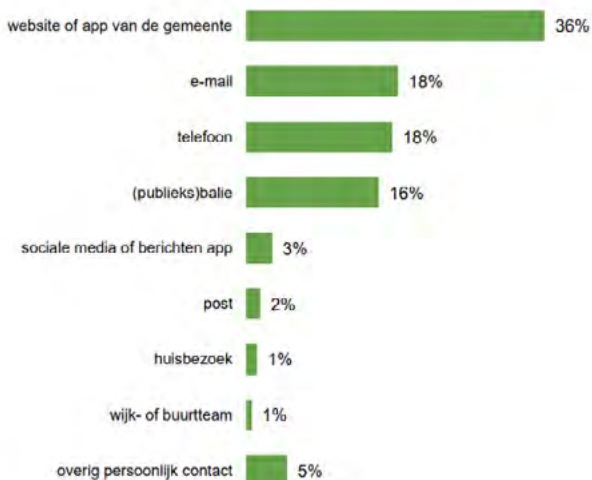
Wat vindt u van de digitale dienstverlening van de gemeente? (n=2361)

Woonplaats	Gemiddelde	N
Fijnaart	6.6	257
Heijningen	6.8	36
Helwijk	6.6	33
Klundert	6.7	268
Langeweg	6.4	35
Moerdijk	6.3	57
Noordhoek	6.2	49
Standaardbuiten	6.6	171
Willemstad	6.8	217
Zevenbergen	6.8	810
Zevenbergschen Hoek	6.6	64
Totaal Moerdijk 2017	6.9	-
Totaal Moerdijk 2019	7.0	-
Totaal Moerdijk 2021	6.9	2352

De digitale dienstverlening van de gemeente scoort een voldoende. Het gemiddelde is licht gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

Op welke manier had u (meestal) contact met uw gemeente? (n=1465)

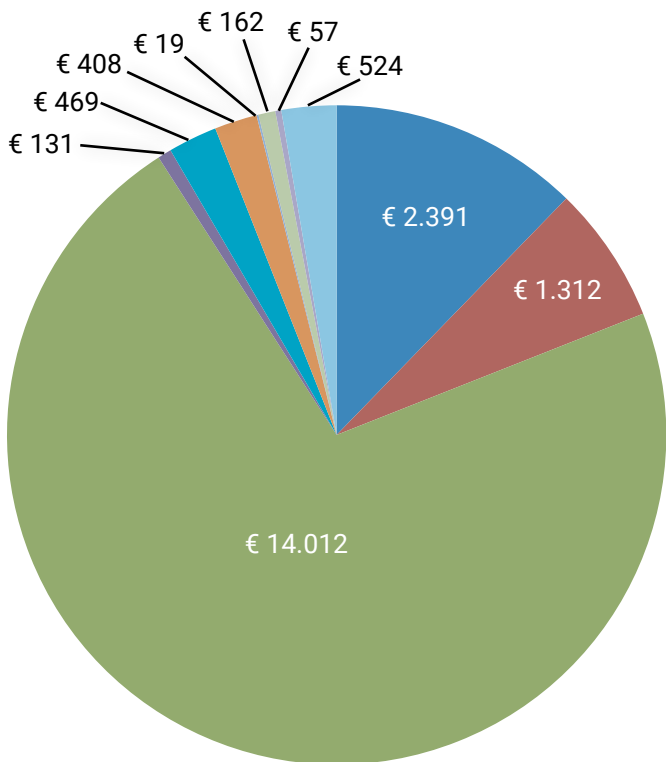
Risico's

De digitale dienstverlening ontwikkelt zich in rap tempo. Het is een groot onderdeel geworden van ons dagelijks werk en ook in de samenleving. Goede ondersteuning en begeleiding van de medewerkers in het ontwikkelen van digitale vaardigheden is hierin belangrijk. We verliezen niet uit het oog dat er inwoners zijn die minder digitaal vaardig zijn. Hiervoor blijven de telefoon, een persoonlijke afspraak en de post beschikbaar.

LASTEN EN BATEN 2022

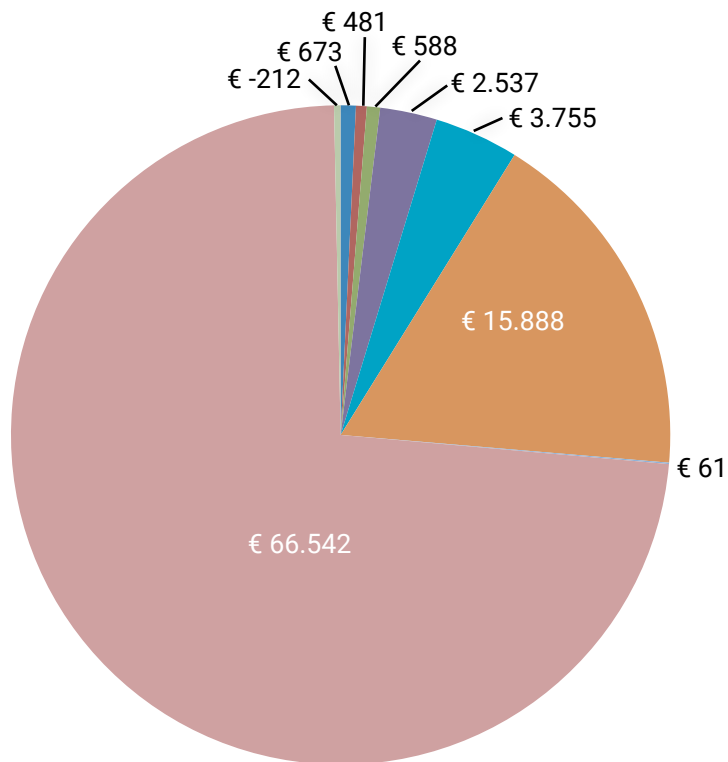
bedragen x € 1.000

LASTEN: € 19.485

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen

BATEN € 90.739

- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 Alg. uitk. en overig uitk. gem. fnd.
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

OVERZICHT TAAKVELDEN

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	2.391	-673	1.718
0.2 Burgerzaken	1.312	-481	831
0.4 Overhead	14.012	-588	13.425
0.5 Treasury	131	-2.537	-2.406
0.61 OZB woningen	469	-3.755	-3.286
0.62 OZB niet-woningen	408	-15.888	-15.480
0.64 Belastingen overig	19	-61	-42
0.7 Alg.uitk. en overig uitk.gem.fnd.	0	-66.542	-66.542
0.8 Overige baten en lasten	162	-212	-50
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	57	-0	57
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	524	-1	523
Saldo baten en lasten	19.485	-90.739	-71.253
0.10 Mutaties reserves	7.006	-8.019	-1.014
Resultaat na bestemming	26.491	-98.758	-72.267

OVERZICHT PROGRAMMA 5

Partnerschap in een veranderende samenleving	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil realisatie en begr. na wijz.
(Bedragen x € 1.000)				
Totaal lasten	20.803	19.525	19.485	-40
Totaal baten	-79.881	-87.939	-90.739	-2.800
Saldo van baten en lasten	-59.078	-68.414	-71.253	-2.839
Storting in reserves	0	6.859	7.006	146
Onttrekking aan reserves	-123	-8.203	-8.019	183
Resultaat na bestemming	-59.201	-69.757	-72.267	-2.510

Financiële paragraaf

Algemeen

Voor u ligt het jaarverslag 2022 en de jaarrekening 2022.

Het jaarverslag en de jaarrekening zijn het sluitstuk van de Planning en Control (P&C) cyclus 2022. In de begroting zijn de kaders en prioriteiten gesteld, de beoogde effecten aangegeven en heeft op programmaniveau autorisatie plaatsgevonden van budgetten. Via het jaarverslag en de jaarrekening legt het college verantwoording af. Tussentijds is over de voortgang gerapporteerd via de bestuursrapportages.

De jaarrekening 2022 sluit aan bij de voorschriften met betrekking tot de gemeentelijke begroting en jaarrekening, de zogenaamde BBV-regels (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten).

In deze paragraaf worden de belangrijkste financiële inzichten samengevat.

Resultaat

De jaarrekening 2022 sluit met een resultaat vóór bestemming van € 14,7 mln. nadelig. Dit is het resultaat zonder rekening te houden met de reservemutaties.

Als alle mutaties op de reserves worden meegenomen bedraagt het resultaat 2022 € 8,2 mln. voordelig, zijnde 5% van de totale uitgaven. Op basis van de aangepaste begroting 2022 werd een voordelig resultaat verwacht van € 6,9 mln.

Het verschil tussen het resultaat vóór bestemming en het resultaat na bestemming (incl. reservemutaties) kan worden verklaard doordat in 2022 diverse (waaronder enkele omvangrijke incidentele) uitgaven gedekt zijn uit de reserves van de gemeente. Deze reservemutaties zijn allen gebaseerd op eerdere raadsbesluiten. De gedane reservemutaties zijn in dit document nader toegelicht in de onderdelen "toelichting op de balans" en "programmarekening".

Het voordelig resultaat van € 8,2 mln. is afzonderlijk op de balans opgenomen onder het eigen vermogen. Gelijktijdig met een voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022 zal aan de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd om dit voordelig resultaat te bestemmen.

Baten en Lasten 2022 (Cijfers x € 1.000)	Begroting 2022 voor wijziging	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil realisatie en begr. na wijz.
Totaal lasten	108.913	169.227	154.417	-14.810
Totaal baten	-110.590	-151.571	-139.681	11.890
Resultaat voor bestemming	-1.677	17.656	14.736	-2.920
Storting in reserves	2.641	13.609	13.350	-259
Onttrekking aan reserves	-2.299	-38.175	-36.275	1.899
Resultaat na bestemming	-1.335	-6.910	-8.190	-1.280

Analyse resultaat

Op basis van de aangepaste begroting 2022 werd een voordelig resultaat verwacht van € 6,9 mln. Het gerealiseerde resultaat voor 2022 bedraagt € 8,2 mln. voordelig.

Verschillen t.o.v. begroting na wijziging

Het uiteindelijke resultaat is dus € 1,3 mln. hoger dan op basis van de begroting (na wijziging) werd verwacht. In de tabel hieronder zijn de belangrijkste oorzaken van dit voordelige verschil in beeld gebracht. In het document "Jaarrekening 2022" zijn per programma alle afwijkingen > € 50.000 nader toegelicht.

Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)		Prog
Uitkeringen gemeentefonds	0,8 mln.	V	5
Voorziening pensioenen weth.	0,4 mln.	V	5
OZB niet-woningen	0,3 mln.	V	5
Bijzondere bijstand	0,3 mln.	V	4
Verschillen € 100.000 <> € 200.000	1,6 mln.	V	div.
Verschillen € 50.000 <> € 100.000	0,9 mln.	V	div.
Overig (<€ 50.000)	0.4 mln.	V	div.
Totaal voordelen	4,7 mln.	V	
Totaal	1,3 mln.	V	

Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)		Prog
Grondexploitatie	0,9 mln.	N	3
Niet vrij toegankelijke zorg	0,8 mln.	N	4
Wegbeheer	0,7 mln.	N	2
Jeugd, veilig, reclassering en opv.	0,3 mln.	N	4
Verschillen € 100.000 <> € 200.000	0,3 mln.	N	div.
Verschillen € 50.000 <> € 100.000	0,5 mln.	N	div.
Totaal Nadelen	3,4 mln.	N	

Verschillen t.o.v. primitieve begroting

In de jaarrekening worden (cf. wetgeving) de verschillen ten opzichte van de actuele begroting (na wijziging) toegelicht.

Het is echter ook interessant om een beeld te krijgen bij de ontwikkeling van het totale jaarrekening resultaat. In onderstaande grafiek zijn de gerealiseerde resultaten van de afgelopen jaren weergegeven. Daarbij is ook in beeld gebracht hoe deze zich verhouden tot de resultaten zoals die in de oorspronkelijke begrotingen van de betreffende jaren werden verwacht.

* Primitieve begroting incl. 1e begrotingswijziging

In de grafiek is te zien dat het verwachte resultaat (structureel + incidenteel) in de begroting doorgaans licht positief is. Dat komt logischerwijs voort uit het feit dat de gemeente jaarlijks een sluitende begroting moet opstellen waarin de structurele uitgaven moeten worden gedekt door even zo grote structurele inkomsten.

Voor de uiteindelijke gerealiseerde resultaten geldt dat deze in de periode 2013-2019 (m.u.v. 2016) gemiddeld ca. € 2 mln. hoger liggen dan oorspronkelijk was begroot. Daarnaast is te zien dat het gerealiseerde resultaat vanaf 2020 een opwaartse lijn kent.

Voor de periode vanaf 2020 is een opwaartse ontwikkeling te zien in het resultaat. In 2020 bedroeg het uiteindelijke

resultaat in de jaarrekening € 5,6 mln. en in 2021 was dat € 8,6 mln. Het resultaat voor 2022 bedraagt zoals gezegd € 8,2 mln.

In de begrotingen van de afgelopen jaren waren deze voordelen nog niet voorzien. Wel is in de bestuursrapportages (vooral in de 2e berap 2020, 2e berap 2021 en 2e berap 2022) tussentijds aan de gemeenteraad gerapporteerd over de verwachting dat het uiteindelijk resultaat hoger zou uitvallen dan begroot. Zo werd in de 2e bestuursrapportage 2022 (raadsvergadering 8 december 2022) reeds een voordelig resultaat voor 2022 verwacht van € 7,4 mln.

Een belangrijk aspect wat de afgelopen jaren terugkomt zijn de middelen die de gemeente vanuit het Rijk ontvangt uit het gemeentefonds. De uitkeringen uit het gemeentefonds hebben met een omvang van ruim € 60 miljoen een groot aandeel in de totale inkomsten van de gemeente. Als gevolg daarvan hebben ontwikkelingen binnen dat onderdeel ook een grote impact op het jaarlijkse begrotingsresultaat van de gemeente. Periodiek worden de gemeenten via circulaire's geïnformeerd over de verwachte inkomsten vanuit het gemeentefonds. Bij het opstellen van de begroting wordt (conform de uitgangspunten van de provincie) uitgegaan van de meicirculaire. Eventuele tussentijdse effecten uit de septembercirculaire en decembercirculaire worden verwerkt in de tussentijdse bestuursrapportages en de jaarrekening.

De uiteindelijke resultaten zijn de afgelopen jaren sterk beïnvloed door deze tussentijdse (opwaartse) bijstellingen. In de diverse bestuursrapportages en jaarrekeningen van de afgelopen jaren zijn de ontwikkelingen op dit gebied nader toegelicht.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid is het van belang dat de werkelijke lasten van de diverse programma's de begrote lasten niet overschrijden.

De totale lasten binnen de meeste programma's blijven binnen de begrote lasten. Voor 1 programma (programma 2) geldt dat de hogere lasten gecompenseerd worden door direct gerelateerde opbrengsten. Ook binnen de diverse investeringskredieten blijven de uitgaven die t/m 31-12-2022 zijn gedaan binnen de beschikbaar gestelde investeringskredieten. Naar ons oordeel is er in 2022 dus geen sprake van begrotingsonrechtmatigheden. Voor de volledige onderbouwing en toelichting wordt verwezen naar het onderdeel "analyse begrotingsrechtmatigheid" in het document "Jaarrekening 2022".

Reserves

De reserves vormen het eigen vermogen van de gemeente. De reserves vormen daarmee een belangrijk aspect bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente.

Van het verloop van de reserves over 2022 kan het volgende overzicht worden gegeven:

Stand reserves per 1-1-2022 (bedragen x € 1.000)	89.680
Mutaties 2022:	
-bij: stortingen 2022	13.343
-af: onttrekkingen 2022	27.658
Stand reserves per 31-12-2022	75.365

Het totaal van de reserves per 31-12-2022 bedraagt € 75,4 mln. Dit bedrag bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene reserve

De omvang van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2022 € 25,4 mln. (2021: 23,1 mln.)

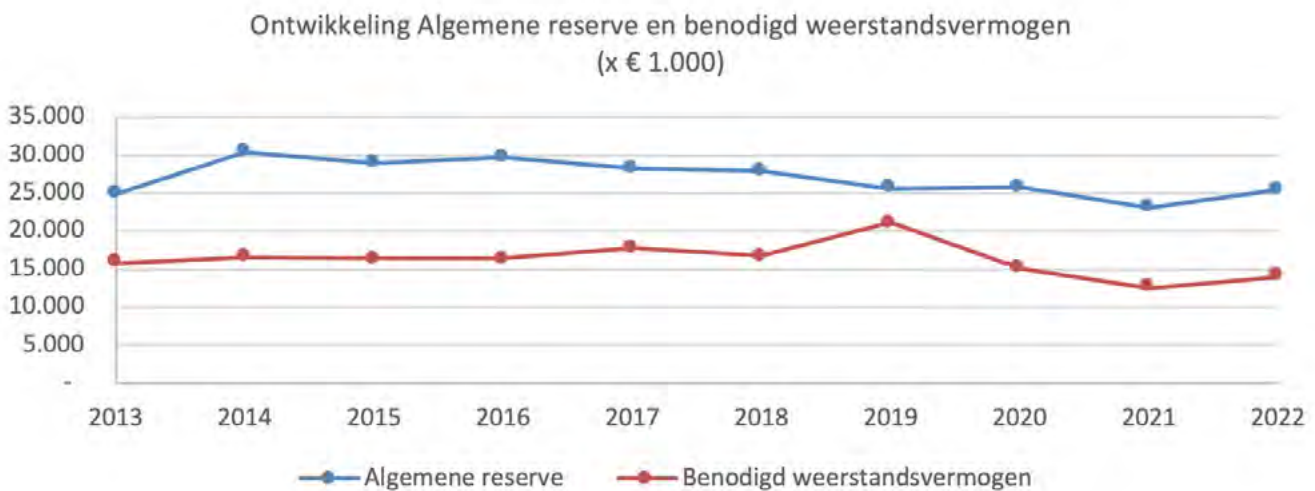
Om een goed beeld te geven van de (toekomstige) vrije ruimte binnen de algemene reserve dient tevens rekening gehouden te worden met in 2023 genomen besluiten en eerdere aangegeven claims ten laste van deze vrije ruimte. Door middel van een raadsinformatiebrief wordt de gemeenteraad periodiek geïnformeerd over de stand van de algemene reserve. Rekening houdend met de besluiten die door de gemeenteraad zijn genomen (tot en met 5 april 2023), resteert een algemene reserve van afgerond € 23,8 mln.

Van dit bedrag moet €13,9 mln. worden afgezonderd voor het aan te houden weerstandsvermogen. De algemene reserve heeft namelijk een belangrijke functie als algemeen weerstandsvermogen en buffer tegen niet gecalculerde risico's. Dit is nader toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De 'vrije ruimte' in de algemene reserve bedraagt hierdoor € 9,9 mln.

Het jaarrekeningresultaat 2022 (€ 8,2 mln. voordelig) is hier nog niet in verwerkt. Bij het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening zal voorgesteld worden dit overschot deels in te zetten voor een aantal activiteiten die in 2022 zijn gestart, maar nog doorlopen in 2023. Voor het restant zal worden voorgesteld om dit ten gunste van de algemene reserve te brengen.

Meerjarige ontwikkeling

In onderstaande grafiek is de meerjarige ontwikkeling van de omvang van de algemene reserve en het benodigde weerstandsvermogen weergegeven.

De omvang van beide onderdelen is de afgelopen 10 jaar redelijk constant gebleven. De omvang van de algemene reserve bedroeg de afgelopen jaren gemiddeld ruim € 25 mln. De benodigde weerstandscapaciteit bedroeg gemiddeld genomen ca. € 16 mln. De "vrije ruimte" in de algemene reserve bedroeg daarmee gemiddeld € 9 mln. De uitkomsten per 31-12-2022 liggen daarmee in lijn met de ontwikkeling van de afgelopen 10 jaar.

Bestemmingsreserves

De omvang van de bestemmingsreserves bedraagt per 31 december 2022 € 50 mln. (2021: € 66,6 mln.). De bestemmingsreserves worden aangehouden voor door de gemeenteraad specifiek benoemde bestemmingen. Deze middelen zijn daarom afgezonderd van de algemene reserve.

De daling ten opzichte van 2021 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er een onttrekking van € 13,2 miljoen heeft plaatsgevonden uit de reserve centrumplan Zevenbergen ter dekking van de gedane investeringen.

In de jaarrekening zijn alle reservemutaties die in 2022 zijn gedaan nader toegelicht.

Voorzieningen

Op 31 december 2022 bedraagt de stand van de voorzieningen € 48 mln. (2021: € 39,9 mln.). Omdat hier verplichtingen voor de toekomst aan ten grondslag liggen, zijn voorzieningen niet vrij besteedbaar.

De stijging ten opzichte van 2021 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er ca. € 9,1 miljoen gestort is in de verliesvoorziening grondexploitaties. Een groot deel van deze mutatie is toe te rekenen aan de nieuwe verliesvoorzieningen die getroffen moesten worden voor drie grondexploitaties die in 2022 zijn vastgesteld. Dit betreffen de projecten Waterfront Moerdijk (zie ook raadsbesluit 8 december 2022), Westschans Klundert (zie ook raadsbesluit 8 september 2022) en Wethouder Trompersstraat Langeweg. In de paragraaf grondbeleid wordt dit nader toegelicht.

In het document "jaarrekening 2022" zijn ook alle andere mutaties die in 2022 zijn gedaan nader toegelicht.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoeringsprocessen ondersteunen de realisatie van de opgenomen doelstellingen in de 5 programma's. Denk hierbij aan de inzet van personeel, financiën, control, informatievoorziening en automatisering. In deze paragraaf geven wij inzicht in de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering voor zover daarop in de hoofdstukken en programma's van de begroting niet nader is ingegaan.

Ambitie, wat willen we bereiken op de totale bedrijfsvoering?

We zijn voortdurend bezig om onze organisatie en de bedrijfsvoering te versterken en hierdoor nog betere resultaten te boeken. Hierbij wordt een integrale aanpak gehanteerd. We werken gericht aan het in samenhang ontwikkelen van de structuur, de systemen, de mensen en de cultuur van onze organisatie.

Bijzondere aandachtspunten in 2022 waren:

- Procesoptimalisatie
- Digitale toegankelijkheid
- Arbeidscommunicatie
- Visie op werken (o.a. activiteitgerelateerd werken)
- Werkplekconcept / verbouwing gemeentehuis
- Voorbereiding op de Wet Open Overheid
- Voorbereiding op de invoering van rechtmatigheidsverklaring door het college
- Integriteit
- Facilitaire strategie

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Personele formatie en loonkosten

Onderstaand een overzicht van de aangepaste begrotingsgegevens voor wat betreft de onderdelen fte's en loonsom en de werkelijke cijfers over 2022. Het is goed hierbij te realiseren dat in de primitieve begroting uitgegaan wordt van de toegestane formatieruimte. Of er op dat moment vacatures zijn is niet relevant. Bij de start van het jaar blijkt vaak dat op dat moment niet alle toegestane formatieruimte ook werkelijk is ingevuld. Dit komt hoofdzakelijk door vacatures die er dan zijn. Afgesproken is dat de loonkosten behorende bij de toegestane formatieruimte de grens is voor de uitgaven voor het reguliere werk. De ruimte die ontstaat door aanwezige vacatureruimte kan ingezet worden voor tijdelijke inhuur van capaciteit voor hetzij het reguliere werk, hetzij projecten en tijdelijke werkzaamheden. Dit past in het streven om vooral te sturen op de loonsom en niet op fte's. Het totaal aantal fte's en de loonsom zijn exclusief het bestuur.

Begroting 2022 na wijziging:	247,26 fte	loonsom € 20.398.000
Werkelijk 2022:	244,01 fte	loonsom € 18.218.000

Het verschil tussen de begrote loonkosten en de werkelijke loonkosten bedraagt € 2.180.000. Daarnaast is er nog een bedrag van € 137.000 aan loonkosten terugontvangen. Op dit totaal van € 2.317.000 wordt de inhuur tijdelijk personeel van € 2.080.000 in mindering gebracht. Dit resulteert in een overschot over 2022 van € 237.000; dit is 1,2% van het beschikbare P-budget.

Overhead

Voor de indirecte kosten is een specifiek taakveld in het leven geroepen t.w. 'overhead'. Het totaal aan overhead is als volgt opgebouwd:

• Personeelskosten	€	8.261.000
• Huisvestingskosten	-	1.202.000
• Overige kosten	-	3.962.000
• Totaal	€	13.425.000

De verhouding tussen indirecte en directe kosten bedraagt (afgerond) 41% : 59%.

De opslag bedraagt 70,37%.

PLANNING & CONTROL

Betrouwbare overheid

Wij streven naar een organisatie die betrouwbaar is in zijn doen en laten en een voorbeeld is voor zijn burgers als het gaat om het handelen volgens geldende van wet- en regelgeving.

We zetten hiervoor de volgende instrumenten in:

De rechtmatigheidsverantwoording van het college

Vanaf het verantwoordingsjaar 2023 moet het college in de jaarrekening verantwoording afleggen over het rechtmatig handelen aan de gemeenteraad. Het college dient er in dit kader op toe te zien dat geldende wet- en regelgeving wordt nageleefd. Basis hiervoor is de jaarlijks door de gemeenteraad vast te stellen verantwoordingsgrens. Voor 2022 is deze grens vastgesteld op circa €1.677.000, zijnde 1% van de totale lasten (inclusief stortingen in reserves). Het jaar 2022 is (net als 2021) als proefjaar voor de rechtmatigheidsverantwoording gebruikt. Op basis van de resultaten van de uitvoering van interne controles is verslag gedaan over de toepassing van de 3 onderscheiden rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium: Wordt er binnen financiële kaders van de raad gehandeld?
2. Het voorwaardencriterium: Wordt wet- en regelgeving nageleefd?
3. Het M&O criterium: Hoe wordt misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke diensten en voorzieningen voorkomen?

De verrichte interne controles en analyses die in dit kader hebben plaatsgevonden, leiden tot de volgende bevindingen en conclusies:

1. Begrotingscriterium: Er is in 2022 binnen de financiële kaders van de gemeenteraad gehandeld. Er zijn geen begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd.
2. Voorwaardencriterium:
 - a. Gedurende het jaar zijn door de controles enkele onrechtmatigheden aan het licht gekomen. Vastgesteld is dat ter correctie van deze onrechtmatigheden (niet geformaliseerde mandaten voor coördinator Jeugd en onrechtmatig verstrekte subsidie) tijdig de benodigde herstelbesluiten zijn genomen. Per saldo kan dan ook worden geconcludeerd dat de uitvoering van de gemeentelijke taken en levering van gemeentelijke diensten en producten volgens de geldende wet- en regelgeving hebben plaatsgevonden.
 - b. Er zijn tijdens de verrichte controles geen fouten ten aanzien van getrouwheid waargenomen.
3. M&O-criterium: Met de vaststelling van de nota "Voorkomen Misbruik en Oneigenlijk gebruik" door het college van B&W in september 2022 is de basis gelegd voor een sluitende aanpak. Daarnaast is vastgesteld dat in 2022 in de diverse processen voldoende maatregelen worden genomen om misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke diensten en producten te voorkomen. In de meeste gevallen gaat het hierbij om de toepassing van het 4-ogenprincipe.

De verrichte controles en analyses hebben ook geleid tot een beperkt aantal aanbevelingen ter verbetering van de kwaliteit van procesbeheersing. Het betreft vooral de bevestiging van de noodzaak van het voortvarend realiseren van eerder overgenomen aanbevelingen m.b.t. verbetering van de sturing op de processen "Van inkoop tot betalen" (o.a. vaststellen en vastlegging prestatielevering) en subsidieverlening aan professionele instellingen (o.a. het tijdig afhandelen van subsidieaanvragen). Aanvullend is aanbevolen te investeren in het realiseren en borgen van voldoende basiskennis van deze processen van (nieuwe) medewerkers. Naast de hiervoor genoemde aanbevelingen gaat de organisatie verder met het optimaliseren van het contractbeheer en contractmanagement.

Het college heeft in mei 2023 de rapportage, waarin het bovenstaande is vermeld, vastgesteld als zijnde een goede basis voor de rechtmatigheidsverantwoording aan de raad. Op basis hiervan geeft het college een rechtmatigheidsverklaring af (zie bijlage). Hierin komt het college van B&W tot het oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten én balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de door de raad gestelde kaders.

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Het college van B&W is zich bewust van inherente risico's van fraude die bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken (kunnen) voordoen. Het college heeft in 2022 een frauderisicoanalyse opgesteld om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren. De rapportage waarin van deze analyse verslag wordt gedaan is in mei 2023 door het college vastgesteld. Uit deze rapportage blijkt dat de organisatie zich meer en meer bewust is van frauderisico's en op basis hiervan de nodige maatregelen heeft getroffen om frauderisico's tot een minimum te beperken. Zo blijkt dat in vele processen diverse maatregelen zijn ingebouwd die mogelijke fraude dienen te voorkomen. Vastgesteld is dat deze maatregelen, vaak gebaseerd op de inzet van het 4-ogenprincipe, zichtbaar worden toegepast.

Voorts blijkt dat het thema integriteit periodiek onderwerp van bespreking is van organisatie, college en raad. Dit heeft geleid tot het vaststellen van het -interactief tot stand gekomen- gemeentelijk integriteitsbeleid eind 2022. Het voorkomen van fraude en corruptie door medewerkers, bestuurders en raadsleden is één van de hoofddoelen van dit beleid. Ter uitvoering van dit beleid worden tal van bestaande instrumenten in samenhang ingezet. Te denken valt aan instrumenten als gedragscodes, diverse meldregelingen (waaronder de regeling melding vermoeden integriteitsschending), het melden van nevenwerkzaamheden, het afleggen van de eed of belofte bij indiensttreding en bewustwordingsactiviteiten. Daarnaast is met de aanwijzing en inzet van specifieke functionarissen, zoals de integriteitscoördinator en interne en externe vertrouwenspersonen, een belangrijk fundament gelegd. Over de uitvoering van integriteitsbeleid in 2022 is kort en bondig verslag gedaan in de rapportage integriteit bestuur en ambtelijke organisatie 2022, welke separaat aan de raad is aangeboden. Op basis hiervan kan onder meer worden geconcludeerd dat op de gemelde integriteitskwesaties en ontvangen hulpvragen over integriteit adequaat is gehandeld.

Op basis van het bovenstaande concludeert het college dan ook dat de belangrijkste frauderisico's zijn ondervangen door (a) de inrichting van de administratieve organisatie en (b) uitvoering van het vastgestelde integriteitsbeleid en hierop toegespitste jaarlijkse actieplannen. Voor het college zijn er dan ook geen concrete aanwijzingen of vermoedens dat zich in het afgelopen boekjaar fraudes hebben voorgedaan.

Doelmatige overheid

Wij streven naar een effectieve en kostenbewuste organisatie. Hierbij is de inzet gericht op het realiseren van gemeentebrede kwaliteitszorg, gericht op continue, vanzelfsprekende, aandacht voor het verbeteren van onze diensten en producten.

We zetten hiervoor het volgende instrument in:

Integraal risicomanagement

Een belangrijke basis voor kwaliteitszorg is integraal risicomanagement. Het doel hiervan is immers dat zowel bij het realiseren van gemeentelijke doelen als het benutten van kansen die zich voordoen we in staat zijn om risico's te herkennen en vervolgens bewuste keuzes te maken over hoe met deze risico's om te gaan. Dit betekent dat de focus van de afgelopen jaren op de beheersing van financiële en juridische risico's dient te worden verbreed naar andere (bedrijfsvoerings)risico's. In dit kader is in 2022 onder meer de beheersing van fiscale risico's onderwerp van onderzoek geweest. Dit heeft geleid tot de vaststelling van de notitie "Een bewust fiscale strategie" door het college in januari 2023. Op basis van deze nota is de inzet de komende jaren gericht op het realiseren van duurzame fiscale control, waarbij:

- Rollen en verantwoordelijkheden duidelijk zijn;
- Gehandeld wordt op basis van actuele inzichten van risico's en kansen;

- De hiervoor benodigde in- en externe samenwerking wordt belegd en onderhouden;
- De kwaliteit van de onderliggende processen wordt geborgd en bewaakt;
- Het stimuleren van het fiscale bewustzijn continue aandacht heeft.

Nazorgonderzoeken

Het instrument nazorgonderzoek wordt ingezet om te monitoren of de door de gemeenteraad overgenomen aanbevelingen van rekenkameronderzoeken ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. In 2022 heeft zodoende nazorgonderzoek m.b.t. het rekenkameronderzoek Inkoop- en aanbestedingsbeleid van 2019 plaatsgevonden. Over de resultaten van dit onderzoek is de raad in december 2022 via een raadsinformatiebrief op de hoogte gesteld. Vastgesteld is dat nagenoeg alle aanbevelingen zijn gerealiseerd door middel van het uitgevoerde verbeterprogramma "Van inkopen tot betalen". Het inkoopproces is hiermee aanzienlijk verbeterd. De verbeterstap met betrekking tot contractmanagement is nog niet afgerond en de voortgang hiervan wordt daarom gemonitord via de interne controles. Het rekenkameronderzoek wordt zodoende als afgerond beschouwd.

FINANCIËN: een gezonde financiële huishouding

Het nieuwe financiële pakket Financials versie 14 is in 2021 geïmplementeerd. In 2022 is een optimalisatiescan en evaluatie uitgevoerd en is in beeld gebracht welke optimalisatie mogelijkheden uitgevoerd kunnen worden. De focus van deze optimalisatie ligt op gebruikersvriendelijkheid. Om dit in goede banen te leiden is een integrale gebruikersgroep samengesteld.

We werken aan het digitaliseren en optimaliseren van processen, het genereren en verbeteren van managementinformatie en analyse van data voor verbetering en verantwoording van processen, zoals versnelling van de betaaltermijn van facturen. Hiervoor is een koersplan gemaakt op welke wijze en binnen welke termijnen de verbeteringen gerealiseerd worden en wat hiervoor nodig is. De belangrijkste processen zijn in kaart gebracht en worden in 2023 geoptimaliseerd.

De ontwikkeling van de P&C-cyclus is een continu proces. In de begroting 2023 zijn voor het eerst de te behalen prestaties in meerjarig perspectief in beeld gebracht. Bij de volgende P&C documenten vindt hiervan een vertaling plaats.

INKOOP: een gezonde (financiële) huishouding

We willen een organisatie die in control is voor wat betreft het inkopen van werken en diensten/leveringen. Hierbij is het uitgangspunt dat tegen zo laag mogelijke kosten kwalitatief hoogwaardige producten en diensten op een rechtmatige wijze verworven kunnen worden. De rechtmatigheid van inkopen en aanbestedingen zijn de afgelopen drie jaren op orde. Focus en aandacht ligt vooral om dit te behouden en in te zetten op de verdere professionalisering van contractbeheer- en management. Dit proces vraagt de nodige aandacht. In 2022 heeft de focus en aandacht gelegen op welke manier de volgende stap in de professionalisering het beste gemaakt kan worden. Hierbij is een koppeling gelegd met andere opgaves zoals proces- en kwaliteitsmanagement, data gedreven werken en digitalisering. In 2023 wordt hiervoor een integraal plan opgesteld, dat niet alleen gericht is op rechtmatigheid maar vanuit een breder perspectief wordt benaderd.

In 2022 is ingezet op:

Permanente scholing

In het programma van de Moerdijk Academie is veel aandacht voor scholing van medewerkers op het gebied van inkopen en aanbesteden. Verantwoordelijkheden liggen laag in de organisatie en veel medewerkers hebben bevoegdheid om binnen het eigen vakgebied en budget inkopen te doen. Dat stelt eisen aan de scholing. Inkopen en aanbesteden is een onderdeel van het reguliere takenpakket van veel medewerkers.

Mercell (voorheen Negometrix)

Deze software maakt het mogelijk om het gehele inkooptraject digitaal te doorlopen. De dossiervorming ten behoeve van het rechtmatig handelen wordt op automatische wijze gegenereerd.

Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Medewerkers in de organisatie kunnen een beroep doen op inkoopadviseurs bij deze Stichting. Hiertoe neemt de gemeente Moerdijk 14 (2021: 14) dagdelen per week af. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 202.664. Vanwege extra uitgevoerde aanbestedingen zijn in 2022 nog extra 50 en 37 dagdelen afgenomen. Hiermee was een bedrag gemoeid van € 20.950 en € 15.530.

Inwerkingtreding 'Klachtenregeling aanbestedingen Moerdijk' (per 1-11-2022)

Vooruitlopend op de wettelijke plicht vanuit de Aanbestedingswet heeft de gemeente per 1-11-2022 een klachtenregeling vastgesteld, alsmede een digitaal klachtenloket ingericht, waarbij ondernemers de mogelijkheid wordt geboden om problemen die zij tijdens een aanbestedingsproces ervaren in een vroeg stadium aan te kunnen kaarten.

JURIDISCHE ZAKEN: een gezonde (financiële)huishouding

In 2022 is naast de reguliere advisering en de kwaliteit hiervan vooral ingezet op de implementatie van nieuwe wetgeving. Het uitstellen van de invoering Omgevingswet heeft geen vertraging in de voorbereidingen opgelopen. Er is in de tussentijd gewerkt om de juridische instrumenten hierop aan te passen zoals verordeningen en bijvoorbeeld het actualiseren van Locatie-Ontwikkelovereenkomsten.

Nieuwe wetgeving vraagt aanpassing van processen, systemen en het handelen van medewerkers. Naast de Omgevingswet heeft de Wet open overheid ook een impact op de manier van werken.

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden, als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Er is door cluster Juridische zaken ingezet op de implementatie van de wet door o.a. trainingen te geven wat de wet betekent in de uitvoering van de taken en de communicatie binnen deze processen. Er wordt vooral ingezet op bewustwording van de Woo en het bieden van handelingsperspectief voor organisatie en bestuur. Per 1 juli 2022 is ook de Wet elektronische publicaties in werking getreden. De wet verplicht de bestuursorganen om alle officiële publicaties online te zetten via de website officiëlebekendmakingen.nl. Met deze wet wordt de burger centraal gesteld bij de informatieverstrekking met als doel dat over besluiten tijdig het recht van inspraak uitgeoefend kan worden. Naast de inspraak en participatie draagt deze wet ook bij aan de digitalisering van producten en diensten van de gemeente.

Daarnaast is geïnvesteerd in het actualiseren van modellen voor overeenkomsten, besluiten en regelgeving, ter uniformering en vereenvoudiging voor toepassing in de organisatie. Er is permanent aandacht voor juridisch kennismangement met scholing zowel voor juristen als niet-juristen. Via de Moerdijkacademie worden diverse trainingen aangeboden. Juristen maken verder veelvuldig gebruik van kennisuitwisseling- en vergaring in samenwerking met de regio. Voor college en management is een actualiteitencollege verzorgd over de Algemene wet bestuursrecht. Juridisch risico-bewustzijn is voor elke bestuurder en medewerker van belang.

Digitale toegankelijkheid

Met ingang van 1 juli 2018 is het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid in werking getreden. Dit tijdelijke besluit is de voorloper van de Wet digitale overheid, waarvoor momenteel een wetsvoorstel bij de Eerste Kamer ligt. In het Tijdelijk besluit is bepaald dat websites en mobiele apps van Nederlandse overheidsinstanties – stapsgewijs - moeten voldoen aan (Europese) toegankelijkheidseisen om te voorkomen dat de digitale informatie en dienstverlening mensen met een functiebeperking buitensluit. Het is van belang dat iedereen kan (blijven) meedoen (inclusie) en dat de autonomie van de burger gerespecteerd wordt.

Overheidsinstanties moeten een toegankelijkheidsverklaring publiceren voor iedere website en app waarvoor zij verantwoordelijk zijn. We hebben in 2022 een inventarisatie opgesteld van alle gemeentelijke websites en apps die aan de digitale toegankelijkheid moeten voldoen. Uit de voorlopige inventarisatie is gebleken dat het in totaal om meer dan 30 websites/apps gaat.

We kunnen dit alles niet in één keer oppakken en richten ons daarom in eerste instantie op (het verbeteren van) de toegankelijkheid van de website Moerdijk.nl en websites met Moerdijk als domeinnaam.

Voor deze websites is eind 2022 het traject gestart voor het (verplicht) laten uitvoeren van een toegankelijkheidsonderzoek, om te bezien in hoeverre de betreffende websites nu al voldoen aan de digitale toegankelijkheidseisen en wat de overgebleven toegankelijkheidsissues zijn.

De resultaten van de toegankelijkheidsonderzoeken nemen we vervolgens op in een zogenaamde toegankelijkheidsverklaring welke gepubliceerd zal worden in het centrale register van Logius. Logius beoordeelt de toegankelijkheidsverklaringen met een A, B of C status. In de verklaring staat in hoeverre de website of app al aan de eisen voldoet en welke maatregelen de organisatie eventueel neemt om de toegankelijkheid te verbeteren. Elke 3 jaar moet deze toegankelijkheidsverklaring (per website of app) vernieuwd worden, wat betekent dat er opnieuw een toegankelijkheidsonderzoek uitgevoerd moet worden.

Daarnaast hebben we in 2022 een start gemaakt met de campagne "Samen werken aan digitale toegankelijkheid". Deze campagne is erop gericht om de organisatie stap voor stap mee te nemen in het waarom en hoe van het verbeteren van de digitale toegankelijkheid van documenten, websites en applicaties. Naast het creëren van (meer) bewustzijn wordt ook ingezet op het faciliteren van de organisatie, zoals het organiseren van trainingen om documenten (meer) digitaal toegankelijk te maken. Deze campagne zal in 2023 e.v. worden voortgezet.

Paragraaf Financiering

KADERS EN BELEID

De paragraaf Financiering geeft aan hoe invulling is gegeven aan het treasurybeleid van de gemeente Moerdijk, zoals dat is vastgelegd in het Treasurystatuut. De kader stellende uitgangspunten van het Treasurystatuut zijn vastgelegd in de financiële verordening (Artikel 212 Gemeentewet). Dit is gebaseerd op de bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). De intentie van de wet is gericht op het bevorderen van de kredietwaardigheid en transparantie van het financieringsbeleid. Voor de beheersing daarvan is een aantal instrumenten geformuleerd zoals:

- Het stellen van een kwantitatieve kasgeldlimiet en renterisiconorm voor de begroting;
- Het verplichten van een Treasurystatuut, met onder meer het stellen van kwalitatieve en duurzame uitgangspunten voor uitzettingen en rente-instrumenten.

Treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en daarmee samenhangende risico's. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de wijzigingen in de bestaande leningenportefeuilles, onder meer door vervroegde aflossingen, herfinanciering, herbeleggingen en renteaanpassingen. Het treasurybeleid is primair gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door maatregelen te treffen zodat de organisatie financierbaar blijft. Voor de renterisico's en risico's uit financiële posities treffen we beheersmaatregelen (vermijden, spreiden). We gaan in de uitwerking verder dan de wettelijke kaders. In principe zijn de uitgangspunten als volgt:

- zorgdragen voor voldoende financierbaarheid op korte en lange termijn;
- bewerkstelligen van passende financieringslasten;
- beheersen van wettelijke en feitelijke rente- en of financieringsrisico's;
- risicomijdend uitzetten van gelden en afgeven van garanties;
- zorgdragen voor een effectief, veilig en efficiënt betalingsverkeer;
- actief onderhouden van contacten met marktpartijen om toegang tot de financiële markten open te houden.

Deze uitgangspunten leiden tot het zo nauwkeurig mogelijk toepassen van de matching tussen opgenomen en uitgezette gelden. Dit principe zetten we ook in de komende periode door. Voorts maken we actief gebruik van de wettelijke mogelijkheden om passende financieringslasten te bewerkstelligen. Dit resulteert onder meer in het maximaal benutten van de kasgeldlimiet bij financieringsbeslissingen. In geen geval wordt de limiet onnodig overschreden. Verder is het natuurlijk ook zo dat alleen financieringsmiddelen worden aangetrokken op basis van structurele kapitaalbehoeften.

Expliciet zijn de doelstellingen gericht op het versterken van de financierings- en vermogenspositie. Door de te betalen rente op de opgenomen leningen terug te dringen, trachten wij de rentekosten van de totale portefeuille te minimaliseren. Hierbij mag de renterisiconorm niet worden overschreden, wordt het gebruik van kortlopende leningen beperkt tot de kasgeldnorm en moet de match tussen opgenomen gelden (o/g) en uitgezette gelden (u/g) niet in gevaar worden gebracht. De genoemde doelstellingen wijken niet af van vorige jaren.

Rentebeleid

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit BBV is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van de renteomslag.

Onderstaand de belangrijkste uitgangspunten die gehanteerd zijn met betrekking tot het rentebeleid van de gemeente Moerdijk:

1. In de berekening van de totale rentekosten wordt rekening gehouden met het berekenen van zgn. bespaarde rente over de reserves en voorzieningen. Het percentage bedraagt 1,80%. Dit is het gemiddelde percentage van de rente

- in verhouding tot de restant hoofdsommen van de aangegane langlopende leningen.
2. Ingevolge de afspraken in het kader van het zgn. Schatkistbankieren moeten de overtollige middelen aangehouden worden in de rijkskas. Hierover wordt geen rentevergoeding ontvangen.
 3. De rentetoerekening aan de complexen van de grondexploitatie (bouwgrond in exploitatie) is conform de voorschriften bepaald. Het betreft het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen.
 4. De Moerdijkregeling wordt beschouwd als een project en derhalve worden de spelregels met betrekking tot projectfinanciering toegepast. In dit kader is van de provincie een bedrag ontvangen van € 10 miljoen, waarover een vergoeding wordt verstrekt van 2,5% tot en met 2020 en vanaf 1 januari 2021 0,52%. Voor de boekwaarde van de regeling boven de € 10 miljoen voorziet de gemeente Moerdijk in de financiering. Ook aan dit bedrag wordt een vaste vergoeding verstrekt van 2,5% tot en met 2020 en vanaf 1 januari 2021 0,52%

Renteschema en renteresultaat

Conform het advies van de commissie BBV is een overzicht opgenomen waarmee we transparant inzicht bieden in de rentelasten en -baten en de wijze van rentetoerekening aan grondexploitaties, projectfinanciering en taakvelden (programma's). De rentetoerekening moet worden toegerekend met behulp van een rente-omslagpercentage.

Renteschema

Renteschema		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	191.545
	Rentelasten verwacht financieringstekort	0
b.	De externe rentebaten	83.942
	Saldo rentelasten en rentebaten	107.603
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-421
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld	
c2.	moet worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	108.024
d1.	Rente over eigen vermogen	1.617.119
d2.	Rente over voorzieningen	719.356
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	2.444.499
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.456.230
f.	Resultaat op taakveld treasury	11.731
g.	Boekwaarde vaste activa waarover rente wordt berekend	122.811.516
	Omslagrente	
	Berekende omslagrente 2022 (afgerond)	2,00%

Het uiteindelijke rente-omslagpercentage voor 2022 komt uit op 2% (begroting 2022: 1,50%). De renteomslag wordt conform de financiële verordening artikel 12 lid 4 berekend en wordt als volgt toegelicht. Het percentage van de omslagrente voor de toerekening van rente voor de financiering van de in gebruik zijnde activa, bedoeld in het eerste lid, wordt jaarlijks met de begroting vastgesteld. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende en kortlopende geldleningen en het rentepercentage van de rentevergoeding over de reserves en voorzieningen. De uitkomst van dit percentage van de omslagrente wordt op een half procent afgerond.

Indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de

rentelasten die op basis van de voor gecalculerde renteomslag zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%. In de jaarrekening 2022 is de werkelijke renteomslag gehanteerd voor de berekening van de kapitaallasten en wordt dus aan de verplichte correctie voldaan.

Rente grondexploitatie

Het rentetarief voor de grondexploitatie komt uit op 0,67% (begroting 2022: 0,75%). Onderstaand de berekening:

Rente grondexploitatie	
rentelast geldleningen	191.545
totaal leningen	12.628.346
gemiddeld percentage	1,5168%
VV per 31 december 2021	77.097.000
EV per 31 december 2021	98.290.000
	175.387.000
percentage VV	43,96%
Rentetarief grondexploitatie	0,67%

De rentetoerekening aan de complexen van de grondexploitatie (bouwgronden in exploitatie) is conform de voorschriften bepaald. Het betreft het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Om te voorkomen dat deze renteparameters ook in de meerjarenprognose van de grondexploitatiebegroting elk jaar fluctueert, is het mogelijk om als gemeente te kiezen voor het rekenen met een stabiel rentepercentage in de meerjarenprognose. Dit betreft dan het rentepercentage zoals berekend in het jaar van vaststellen van de grondexploitatiebegroting en kan alleen gehanteerd blijven indien de werkelijke rente niet meer afwijkt dan 0,5% boven of onder het initieel vastgestelde rentepercentage.

RENTERISICO

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee een financieringstekort met een kortlopende lening gefinancierd mag worden. De omvang van de kasgeldlimiet is bepaald in de Wet fido en wordt via ministeriële regeling vastgesteld. Op dit moment is de limiet vastgesteld op 8,5% van het totaal van de begroting van de programma's. In absolute zin komt dit voor 2022 neer op een bedrag van afgerond € 9,2 miljoen (zie onderstaand). In 2022 zijn geen kasgeldleningen afgesloten.

Kasgeldlimiet	2022
Totale lasten volgens de begroting	108.823.000
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	9.249.955

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De

jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevast periode) mogen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. Onderstaande tabel geeft de renterisiconorm voor 2022 weer.

Renterisiconorm	2022
jaarrekeningtotaal voor reserves	108.823.000
renterisiconorm 20%	21.764.600
Berekening renterisico	
renteherzieningen	0
aflossingen	1.026.317
renterisico	1.026.317
ruimte onder renterisiconorm	20.738.283

De gemeente Moerdijk heeft naar verhouding weinig leningen. Overschrijding van de renterisiconorm is niet aan de orde. Bij de genoemde leningen is geen sprake van een renteherziening gedurende de looptijd van de leningen. Het renterisico is derhalve beperkt.

Vaste schuld

De gemeente heeft op dit moment 4 vaste geldleningen om in de financieringsbehoefte te voorzien. Als ondersteunende maatregel om de leefbaarheid in de kern Moerdijk te verbeteren is er in 2015 een waarborgregeling "Moerdijkregeling" tot stand gebracht, hiervoor is een bedrag ad € 10 miljoen geleend van de provincie Noord-Brabant. In 2022 is een bedrag van € 3.600.000 afgelost op deze lening. Volgens het afsprakenkader tussen gemeente, provincie en Havenbedrijf dekt het Havenbedrijf het financiële resultaat van de Moerdijkregeling in 2030.

Opgenomen langlopende geldleningen							
Omschrijving	Geldgever	Saldo 01-01-2022	opname 2022	aflossingen 2022	Saldo 31-12-2022	rente- percentage	laaste jaar aflossing
400.088.112	BNG	907.560	0	453.780	453.780	5,440	2023
40.109.450	BNG	5.720.785	0	272.537	5.448.248	1,775	2039
164.412	AG Insurance	6.000.000	0	300.000	5.700.000	1,280	2041
		12.628.346	0	1.026.317	11.602.028		
Moerdijkregeling	Provincie N-B	10.000.000	0	3.600.000	6.400.000		2030
		22.628.346	0	4.626.317	18.002.028		

Ontwikkelingen

De rente op de geldmarkt was in 2022, zeker bij de aanvang van het jaar, extreem laag. Vanaf juli 2022 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) rente verhogingen doorgevoerd. Met deze verhogingen probeert de ECB om de inflatie in de Eurozon tot bedaren te brengen. Ook in 2023 zijn al weer verhogingen doorgevoerd (tot en met april). Verwacht wordt dat in het verdere verloop van 2023 ook nog verhogingen zullen worden afgekondigd. Deze renteverhogingen hebben ook gevolgen voor de financiering van lagere overheden. Begin 2022 konden nog financieringsmiddelen worden aangetrokken tegen een rentepercentage van 0,5%. Medio april 2023 is dit percentage opgelopen naar 3%.

De verwachtingen voor wat betreft de economische ontwikkeling en rentevisie worden door ons gehaald uit de publicaties van diverse grote banken en financiële instellingen. Maandelijks worden deze ontwikkelingen gevolgd. Voorts worden wij door onze contactpersonen regelmatig op de hoogte gehouden van actuele belangrijke ontwikkelingen. Overigens is het niveau van de rente voor kort geld nog beduidend lager als voor lang geld. Reden dat wij zoveel mogelijk financieren met kort lopende leningen. Wel zullen we bij verwachting dat het renteniveau zal stijgen, afwegen of het dan gewenst is kort vreemd vermogen om te zetten in lang vreemd vermogen.

Financieringsbehoefte

De gemeente Moerdijk kent diverse inkomstenbronnen om uitgaven te financieren. De belangrijkste inkomstenbronnen op een rij:

- Uitkeringen uit het gemeentefonds (algemene uitkering, integratie- en decentralisatie uitkeringen);
- Gemeentelijke heffingen (belastingen);
- Specifieke uitkeringen van het Rijk en andere overheden (provincies).

Met deze zogeheten lopende (= jaarlijkse terugkerende) inkomsten kunnen niet alle uitgaven gedaan worden. De lopende inkomsten dienen in beginsel de lopende uitgaven te dekken. Omdat het tijdstip waarop inkomsten worden ontvangen niet altijd gelijk loopt met het tijdstip waarop de uitgaven worden gedaan, ontstaat er behoefte aan financieringsmiddelen. Een andere oorzaak voor het ontstaan van financieringsbehoefte zijn (grote) investeringen en rente- en aflossingsverplichtingen van al opgenomen geldleningen.

Regelmatig kijken we – binnen de wettelijke kaders – naar de optimale verhouding tussen lang- en kortlopende leningen. Gelet op de ambities en de hieraan gekoppelde investeringsverwachtingen in de komende jaren zal op enig moment een beroep moeten worden gedaan om kapitaalmarkt om geldlening(en) aan te trekken.

EMU-SALDO

Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van gemeente op transactiebasis. Het geeft het saldo weer van de inkomsten en uitgaven op de lopende rekening en kapitaalrekening. De veranderingen in de vorderingen en schulden op de financiële balans van de gemeente geven inzicht in de wijze waarop de gemeente (per saldo) hun tekort hebben gefinancierd of hun overschot hebben uitgezet. Hieronder de berekening van het EMU-saldo van de jaarrekening 2021, het begrotingsjaar 2022 en de jaarrekening 2022:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.250	1.678	-14.736
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	5.698	2.131	-13.595
3. Mutatie voorzieningen	6.044	-102	3.720
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.428	-869	-3.631
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	1.524	314	6.210

Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht is het EMU-saldo sterk afhankelijk van de omvang van de investeringen in enig jaar en de mutatie op de bouwgronden in exploitatie. De berekende saldi zijn zodanig van omvang dat van enige beïnvloeding op nationaal niveau geen sprake is.

Paragraaf Lokale heffingen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen en rechten. Naast de onroerende-zaakbelastingen (OZB) zijn de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten en de rioolrechten van groot belang voor het totaalbeeld van de lokale lasten. Hieronder wordt een beeld gegeven van de geraamde en werkelijke opbrengsten 2022 van de diverse gemeentelijke belastingen en rechten.

Overzicht lokale heffingen

(bedragen x 1.000)	Begroting	Rekening	Mutatie nominaal	Mutatie in %
Naam heffing	2022	2022		
Onroerende-zaakbelastingen (OZB)	€ 19.223	€ 19.601	€ 378	1,97%
Toeristenbelasting	€ 192	€ 246	€ 54	28,13%
Afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht	€ 5.131	€ 5.125	€ -6	-0,12%
Rioolheffing Moerdijk	€ 4.191	€ 4.006	€ -185	-4,41%
Rioolheffing Havenbedrijf	€ 1.686	€ 1.648	€ -38	-2,25%
Leges	€ 2.177	€ 2.675	€ 498	22,88%
Marktgeden	€ 30	€ 28	€ -2	-6,67%
Reclamebelasting	€ 64	€ 58	€ -6	-9,38%
Begraaf- en onderhoudsrechten	€ 143	€ 108	€ -35	-24,48%
Totaal lokale heffingen	€ 32.837	€ 33.495	€ 658	2,00%

Tariefbeleid

De algemene uitgangspunten voor de belastingen en retributies voor 2022 waren als volgt:

- toepassing prijsindexcijfer 1,2%;
- kostendekkendheid (max 100% overhead m.u.v. lijkbezorgingsrechten);
- er is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw.

TOELICHTING PER HEFFING

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Beleid onroerende-zaakbelastingen

De opbrengsten m.b.t. onroerende-zaakbelastingen gelden als een algemeen dekkingsmiddel. Als zodanig zou de OZB gebruikt kunnen worden als sluitpost van de begroting. Het beleid is dat de gemeentelijke belastingen in principe jaarlijks mogen stijgen met het prijsindexcijfer.

Met ingang van het belastingjaar 2022 golden weer nieuwe vastgestelde taxatiewaarden naar een waardepeildatum van 1 januari 2021. Voor 2022 is uitgegaan van een stijging van de tarieven van 1,2% (prijsindexcijfer).

De OZB-tarieven voor 2022 zijn definitief vastgesteld in de belastingverordeningen die de raad in december 2021 zijn aangeboden. In deze voorstellen is uitgegaan van de nieuwe taxatiewaarden. Uitgangspunt hierbij was dat bij een stijging van de totale economische waarden de tarieven zullen dalen, terwijl bij een daling van de waarden de tarieven stijgen.

Bij de berekening van de tarieven 2022 voor de OZB is rekening gehouden met:

- Nieuwe taxatie uitkomsten;
- Toepassing van prijsindexcijfer (1,2%);
- Autonome ontwikkelingen (nieuwbouw/verbouw/objecten in aanbouw)
- Kwijtschelding en oninbaar

De tarieven, geraamde opbrengst en daadwerkelijke opbrengst (x € 1.000) over 2022 bedragen:

Omschrijving	Tarieven	Opbrengst begroting na wijziging	Opbrengst Rekening
	2022	2022	2022
Eigenaar woningen	0,0807%	€ 3.724	€ 3.726
Eigenaar Niet-Woningen	0,3206%	€ 9.010	€ 9.229
Gebruik Niet-Woningen	0,2653%	€ 6.489	€ 6.646
Totaal OZB	0,6666%	€ 19.223	€ 19.601

Relatie OZB met de algemene uitkering

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Financiële Verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over de gemeenten. De algemene uitkering wordt verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die de verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook de verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de totale waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend, van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop worden zogenaamde rektarieven toegepast (0,0838% van 80% van de totale WOZ-waarden voor eigenaren woningen, 0,1315% van 70% van de totale WOZ-waarden voor gebruikers niet-woningen en 0,1631% voor eigenaren niet-woningen). De uitkomsten hiervan worden gekort op de algemene uitkering. De aftrek in de algemene uitkering 2022 bedraagt voor eigenaren woningen € 3.065.000, voor gebruikers niet-woningen € 2.561.000 en voor eigenaren niet-woningen € 3.250.000; totaal is dit € 8.876.000.

Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert heeft geen enkel effect op de aftrekpost in de algemene uitkering. Alleen de WOZ-waarden hebben invloed op de algemene uitkering.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht

Uitgangspunt is dat de totale kosten van afvalverwijdering worden gedekt door de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten. Het tarief afvalstoffenheffing voor 2022 voor alleenstaanden was € 255,11 en voor meerpersoons-huishoudens € 340,14.

Werkelijke kosten:

De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Daarnaast biedt de gemeente aan kleine ondernemers de mogelijkheid hun bedrijfsafval af te voeren. In het afgelopen jaar heeft de gemeente hiervoor € 5,1 miljoen aan kosten gemaakt. Uit onderstaande grafiek blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van programma 1 (€ 3,9 miljoen). Deze kosten zitten vooral in inzameling en verwerken van bedrijf- en huishoudelijk afval. Daarnaast zijn binnen programma 4 € 190.000 aan kosten gemaakt voor kwijschelding en binnen programma 5 € 642.000 aan BTW en € 307.000 aan overhead.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit de heffingen afvalstoffenheffing € 5.079.000, en reinigingsrecht € 58.000. Ten opzichte van de originele begroting 2022, waarop de tarieven afvalstoffenheffing 2022 zijn gebaseerd, zijn de werkelijke opbrengsten op het product afval € 103.000 hoger dan de werkelijke kosten. De totale kosten ten opzichte van de primitieve begroting vallen € 103.000 lager uit. Dit wordt met name veroorzaakt doordat er veel minder afval op de milieustraat is aangeboden en minder restafval dan in de vorige paar jaar. Dit overschot wordt gestort in de voorziening tarief afvalstoffenheffing.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing/Reinigingsrecht (bedragen x € 1.000)			
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente		€	4.746
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen		€	-758
Netto kosten taakveld		€	3.987
Toe te rekenen kosten		€	201
Overhead incl. (omslag) rente		€	307
BTW		€	642
Totale kosten		€	5.137
Opbrengst heffingen		€	5.137
Dekkingspercentage			100,00%

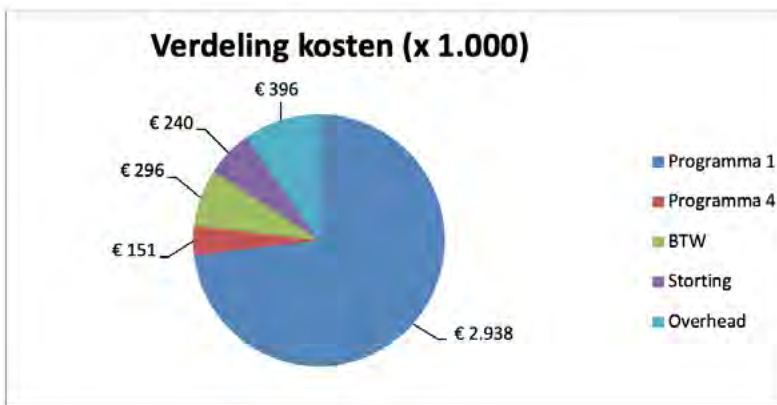
Rioolheffing

Rioolheffing is een heffing die wordt geheven van gebruikers van onroerende zaken die direct of indirect op de gemeentelijke riolering lozen.

De tarieven voor 2022 waren € 201,10 voor alleenstaanden en € 268,13 voor meerpersoonshuishoudens.

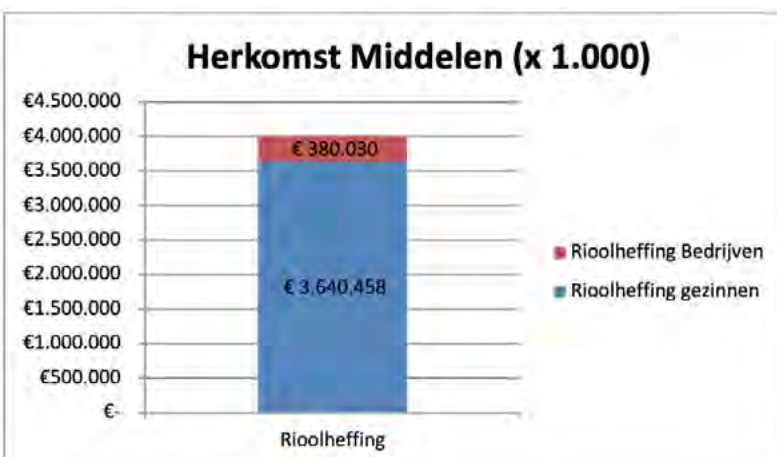
Werkelijke kosten:

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Uit onderstaande grafiek blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van programma 1 (€ 2,983 miljoen). Daarnaast zijn binnen programma 4 € 151.000 aan kosten gemaakt voor kwijtschelding en € 296.000 aan BTW. De overhead bedraagt € 396.000.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit Heffingen: Rioolheffing Gezin € 3.640.000, Rioolheffing Bedrijf € 380.000.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Rioolheffing			
(bedragen x € 1.000)			
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente		€	3.345
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen		€	-182
Netto kosten taakveld		€	3.163
Toe te rekenen kosten		€	165
Overhead incl. (omslag) rente		€	396
BTW		€	296
Totale kosten		€	4.020
Opbrengst heffingen		€	4.020
Dekkingspercentage			100%

Het saldo van baten en lasten van € 240.000 is gestort in de Voorziening riolering.

Rioolheffing Havenschap

De geraamde opbrengst voor 2022 was € 1.687.000. De feitelijke opbrengst voor 2022 was € 1.648.000. De totale kosten bedroegen in 2022 € 1.263.000. Het verschil tussen werkelijke opbrengst en werkelijke kosten is gecompenseerd in de Voorziening tariefegalisatie Havenbedrijf.

Marktgelden

Binnen de kernen Zevenbergen, Klundert, Willemstad en Fijnaart worden wekelijks markten gehouden. De gemeente heeft de mogelijkheid om op grond van artikel 229, eerste lid onderdelen a en b van de Gemeentewet marktgeld te heffen van degene aan wie een standplaats wordt toegewezen.

Werkelijke kosten:

In onderstaande grafiek zijn de kosten van de markten, de overhead en de kostencomponent BTW weergegeven.

Werkelijke inkomsten:

In onderstaande grafiek zijn de werkelijke inkomsten (excl. doorberekende elektra) van de markten weergegeven. De in rekening gebrachte elektra is privaatrechtelijk in rekening gebracht en is geen onderdeel van de marktgeden.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendeckendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendeckendheid Marktgeld	
(bedragen x € 1.000)	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€ 29
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€ -
Netto kosten taakveld	€ 29
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. (omslag) rente	€ 13
BTW	€ 2
Totale kosten	€ 43
Opbrengst heffingen	€ 28
Dekkingspercentage	65,51%

Leges

Er worden leges geheven voor onder andere bouw- en sloopvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en APV. In onderstaand overzicht zijn de werkelijke kosten en werkelijke opbrengsten voor 2022 opgenomen met daarbij het % kostendeckendheid.

Lasten 2022			Baten 2022			Kosten-dekking
1.	Algemene dienstverlening	€ 2.036.843	1.	Algemene dienstverlening	€ 656.900	32,25%
2.	Omgevingsvergunningen	€ 1.598.992	2.	Omgevingsvergunningen	€ 1.993.235	124,66%
3.	Europese dienstenrichtlijn:	€ 600.347	3.	Europese dienstenrichtlijn:	€ 24.911	4,15%
	Totaal	€ 4.236.182		Totaal	€ 2.675.047	63,15%

Lijkbezorgingsrechten

De Wet op de lijkbezorging geeft regels voor een zorgvuldige omgang met het stoffelijk overschot tot en met de begrafenis of crematie, voor de asbestemming en voor het ruimen van graven. De kosten die hiermee verband houden kunnen op grond van artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b van de Gemeentewet worden verhaald.

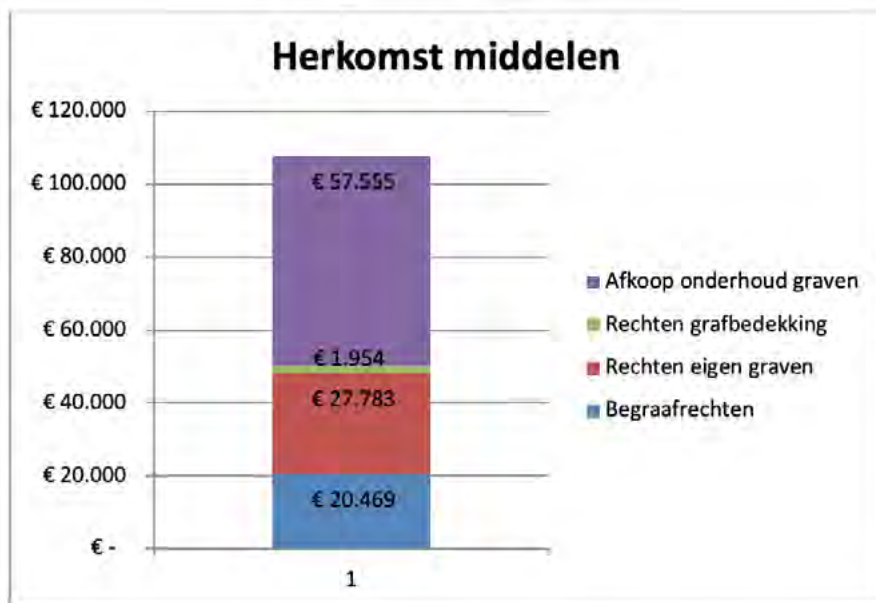
Werkelijke kosten:

De kosten zijn verdeeld in, Begraafplaatsen, BTW, Overhead en extra Overhead. In onderstaande grafiek zijn de werkelijke kosten weergegeven.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit heffingen van Lijkbezorgingsrechten. In onderstaande grafiek zijn de inkomsten per onderdeel weergegeven.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten			
(bedragen x €1.000)			
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€		456
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€		-
Netto kosten taakveld	€		456
Toe te rekenen kosten	€		-
Overhead incl. (omslag) rente	€		56
BTW	€		32
Totale kosten	€		544
Opbrengst heffingen	€		108
Dekkingspercentage			19,83%

Toeristenbelasting

Deze belasting geldt als een algemeen dekkingsmiddel en wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf met overnachten binnen de gemeente.

Het tarief voor 2022 bedroeg per persoon, per overnachting € 1,28. De oorspronkelijk geraamde opbrengst bedroeg voor 2022 € 192.000; De werkelijke opbrengst voor 2022 is € 246.000.

Reclamebelasting

Vanaf 2020 is er voor de kernen Zevenbergen, Fijnaart en Klundert een reclamebelasting geïntroduceerd om te komen tot een ondernemersfonds. De ondernemersverenigingen zien de oprichting van een ondernemersfonds als een manier om tot meer gezamenlijke investeringen in de centra te komen en om de onderlinge samenhang tussen ondernemers te versterken.

De werkelijke opbrengst voor 2022 is € 58.000.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Kwijtschelding kan in principe voor elke gemeentelijke belasting worden verleend. Uitgangspunt bij het verlenen van kwijtschelding is het ontbreken van draagkracht. Die draagkracht moet steeds individueel worden beoordeeld. Bij de beoordeling van de draagkracht kan worden aangesloten bij het rijksbeleid (95% bijstandsnorm). Gemeenten kunnen ervoor kiezen die kwijtscheldingsnorm te verruimen tot maximaal 100% van de bijstandsnorm.

In de gemeente Moerdijk wordt met ingang van 2005 kwijtschelding verleend voor de onroerendezaakbelastingen (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, met toepassing van de maximale 100% van de bijstandsnorm. In 2007 is gestart met het verstrekken van automatische kwijtschelding aan bijstandsgerechtigden.

Vanaf 2013 is het ook mogelijk voor natuurlijke personen die een bedrijf of zelfstandig een beroep uitoefenen kwijtschelding toe te passen voor hun privé-belastingen. Ook worden met ingang van 2013 de netto kosten van kinderopvang als uitgaven bij de berekening van het netto besteedbaar inkomen meegenomen. De norm voor de kosten van bestaan voor 65-plussers is verhoogd tot de maximaal toegestane 100% van de toepasselijke netto AOW bedragen.

In 2022 zijn 934 kwijtscheldingsverzoeken ontvangen. In de begroting 2022 is rekening gehouden met een kwijtscheldingsraming van € 298.000. Daadwerkelijk is een bedrag van € 339.000 kwijtgescholden.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt ingegaan op de vraag in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen. Om dat te kunnen beoordelen is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de aanwezige risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Het doel van risicomanagement is driedig:

1. Het maken van verantwoorde keuzes t.a.v. het al dan niet aanvaarden van risico's;
2. Ervoor zorgen, dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de te behalen (beleids)doelen en de voorzieningen;
3. Het minimaliseren van financiële, juridische, imago-en vertraginggevolgen van ontstane risico's.

In het kader van het risicomanagement worden periodiek de belangrijkste risico's geïnventariseerd.

We zijn voortdurend bezig om het risicomanagement in de organisatie verder te optimaliseren. Stappen die daarin al zijn ondernomen betreffen het duidelijker beleggen van de verantwoordelijkheid van goed risicomanagement bij het management en het vergroten van de kennis op het gebied van risicomanagement bij de teamleiders en medewerkers. Voorts besteden we op aangeven van de accountant op een meer gestructureerde wijze aandacht aan frauderisico's.

Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Het weerstandsvermogen van de gemeente Moerdijk is de mate waarin de gemeente in staat is niet begrote, substantiële financiële tegenvallers op te vangen met het doel de gemeentelijke taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen geeft de robuustheid van de financiële huishouding weer.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de berekende benodigde weerstandscapaciteit. Deze verhouding wordt uitgedrukt in de zogenaamde weerstandsratio, die door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De weerstandsratio is de factor hoeveel keer de risico's financieel zijn afgedekt in het weerstandsvermogen.

De raad heeft aangegeven dat de weerstandsratio **minimaal 1,0** moet bedragen. Het bedrag van het benodigde weerstandsvermogen wordt binnen de algemene reserve afgezonderd, zodat dit derhalve niet vrij meer inzetbaar is voor andere investeringen e.d..

Benodigde weerstandscapaciteit

De geïnventariseerde risico's met daarbij het ingeschatte maximum schadebedrag en de inschatting van de kans dat het risico zich zal voordoen, leveren tezamen de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit op. Het totaal van de geïnventariseerde risico's bedraagt ca € 30 miljoen, maar rekening houdend met de kans dat de risico's zich gaan voordoen komt de benodigde weerstandscapaciteit uit op € 13.900.000.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit komt overeen met de stand van de algemene reserve per 31-12-2022 van € 25.400.000.

Berekening weerstandsratio

De ratio van het weerstandsvermogen = de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit = € 25.400.000 : € 13.900.000 = **1,8** (1,0 is voldoende en 2,0 is uitstekend). De weerstandsratio dient volgens het gemeentelijk beleid minimaal 1,0 te zijn.

Ontwikkeling weerstandsvermogen	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2021
	Benodigd weerstandsvermogen	€ 13.900.000	€ 13.600.000
Beschikbaar weerstandsvermogen (algemene reserve)	€ 25.400.000	€ 24.172.000	€ 23.100.000
Weerstandsratio	1,8	1,8	1,8

De weerstandsratio is gelijk gebleven ten opzichte van de begroting 2023. Het saldo van de algemene reserve is iets hoger, terwijl ook het risicoprofiel licht is toegenomen. Met name als gevolg van toegenomen risico's op het gebied van het sociale domein (jeugdzorg) en inschatting juridische claims.

Top 10 risico's

De belangrijkste risico's en de daaraan gerelateerde bedragen in het weerstandsvermogen zijn:

	Raads-progr.	Risicogebied	Risicobedrag rekening 2022	Risicobedrag begroting 2023	Risicobedrag rekening 2021
1	alg.	Kostenstijgingen (incidenteel/structureel)	€ 800.000	€ 800.000	€ 0
2	3-4	Opvang vluchtelingen (incidenteel)	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 0
3	2	Kapitaalgoederen (incidenteel/structureel)	€ 400.000	€ 400.000	€ 800.000
4	3	Projecten (incidenteel)	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ 5.400.000
5	3	Externe veiligheid (incidenteel)	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
6	3-4	Sociaal domein (incidenteel/structureel)	€ 700.000	€ 500.000	€ 500.000
7	5	Algemene uitkering (incidenteel/structureel)	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.100.000
8	5	Bedrijfsvoering (incidenteel/structureel)	€ 1.800.000	€ 1.900.000	€ 1.900.000
9	5	Juridische claims (incidenteel)	€ 1.700.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000
10	5	Samenwerkingsverbanden (inc./structureel)	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
		Overige risico's (incidenteel/structureel)	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
		Totaal	€ 13.900.000	€ 13.600.000	€ 12.500.000

Incidentele risico's zijn eenmaal meegerekend in het weerstandsvermogen, structurele risico's tweemaal. De gedachte hierachter is dat de gemeente in staat moet worden geacht om structurele risico's in twee jaar tijd in een sluitende meerjarenbegroting te kunnen verwerken.

1. Kostenstijgingen (incidenteel/structureel)

Als gevolg van de diverse crises, zoals de oorlog in Oekraïne, stijgen de prijzen van energie, brandstoffen, grondstoffen en lonen sterk of stagneert de leverantie van goederen en diensten als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt of de aanvoer van grondstoffen/producten. In de begroting wordt al rekening gehouden met hogere prijsindices, maar de reële prijsontwikkelingen in de markt gaan echter zo snel dat het risico van budgetoverschrijdingen in de exploitatiebegroting en bij (voorgenomen) investeringen flink is toegenomen. Gemeenten worden via de algemene uitkering in principe gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkelingen. Deze compensatie hoeft echter geen gelijke pas te lopen met de werkelijke kostenstijging van onze gemeente. Het risico van budgetoverschrijdingen wordt verder verhoogd, doordat er vanaf de begroting 2023 scherper wordt geraamd om zo lucht die in de begroting zat en de afgelopen jaren bijdroeg tot de rekeningoverschotten eruit te halen.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 800.000 meegenomen.

2. Opvang vluchtelingen (incidenteel)

Sinds maart 2022 wordt in de gemeente voorzien in de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Ook ten aanzien van deze opvang levert de gemeente een bijdrage door middel van tijdelijke opvang. De opvangkosten worden in principe volledig gecompenseerd door het rijk. Het is de bedoeling dat de eerste crisisopvang op diverse locaties wordt vervangen door een semi-permanente, centrale huisvesting op de locatie Schansdijk te Zevenbergen.

Een en ander is wel afhankelijk van het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning voor de centrale opvanglocatie en van de duur van het verblijf van de Oekraïense vluchtelingen. Hierbij loopt de gemeente een risico van doorlopende huurkosten tot het moment dat een andere definitieve bestemming voor de opvanglocatie is gevonden, terwijl daar in dat geval geen compensatie vanuit het rijk tegenover staat.

De tijdelijke extra inwoners vanuit Oekraïne worden, waar nodig, ondersteund in hun weg naar zelfredzaamheid.

De toename van zorg – en ondersteuningsvragen heeft impact op de diverse gemeentelijke voorzieningen en daarmee mogelijk een toename van kosten.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 1.000.000 meegenomen.

3. Kapitaalgoederen (incidenteel/structureel)

De gemeente Moerdijk heeft diverse kapitaalgoederen, waaronder een groot areaal aan wegen, openbare verlichting, openbaar groen, rioleringen, civiele objecten en verschillende soorten vastgoedobjecten. De aanleg, het beheer en het onderhoud van deze kapitaalgoederen maken een groot onderdeel uit van onze gemeentebegroting. De wettelijke verplichtingen die uit onze rol als beheerder voortkomen zijn aanzienlijk. (Letsel)schade en kapitaalvernietiging, veroorzaakt door achterstallig onderhoud moeten altijd voorkomen worden. Voor de diverse onderdelen van de kapitaalgoederen worden daarom meerjarige beheerplannen opgesteld. Deze zijn ook financieel en worden vertaald naar de meerjarenbegroting. We houden terugkerende inspecties om de onderhoudsstaat te controleren en passen zo nodig de meerjarenplannen en de meerjarenbegroting daarop aan.

Met de vaststelling van de beheerplannen rioleringen (2020), wegen (2021), civiele kunstwerken onderdeel bruggen (2020) en de daarmee samenhangende ophoging van middelen en beheerformatie hebben we inmiddels een flink deel van het risico in de openbare ruimte weten te beheersen. In 2023 worden de beheerplannen openbare verlichting en civiele kunstwerken voor de onderdelen kademuren en duikers geactualiseerd. Deze actualisatie was eerder voor 2022 voorzien. Daarna neemt het risico op onverwachte kosten steeds verder af. In 2022 hebben we voor het eerst een nieuw fenomeen waargenomen. Namelijk dat door de droogte verschillende klei-dijken in die mate zijn ingeklonken, dat we veel zwaardere en duurdere maatregelen moeten treffen om deze veilig te houden. Dit effect van klimaatverandering nemen we mee in de kadernota 2024 en zal naar verwachting een effect gaan hebben op de beheercyclus van wegen op klei-dijken. De financiële risico's voor de nog te actualiseren beheerplannen zijn in het weerstandsvermogen zo goed mogelijk ingeschat. Binnen het vakgebied stedelijk water is de onduidelijkheid over de staat van riolering onder particuliere percelen en opstallen een risico dat we steeds beter in beeld krijgen. Daar kunnen onverwachte kosten uit voortkomen. Stedelijk water (rioolbeheer) heeft een gesloten financiering en daarom blijft het risico voor de primaire begroting laag. De

beheerplannen groen en buitensportaccommodaties behoeven op dit moment geen grootschalige actualisatie. Deze blijven vigerend tot en met 2024.

Verder is er in de openbare ruimte altijd een risico aanwezig op onvoorziene zaken zoals o.a. bodemverontreiniging, archeologie, niet gesprongen explosieven, niet ontplofte oorlogsresten, onbekende objecten, onbekende kabels en leidingen, calamiteiten et cetera.

Naast de openbare ruimte heeft de gemeente veel verschillende soorten vastgoed in bezit om zowel haar strategische positie te behouden of te verstevigen als om beleidsdoelen te realiseren. Binnen het gemeentelijk vastgoed worden diverse risico's onderkend, zoals hogere exploitatiekosten of hoge onderhouds- en vervangingskosten van bijvoorbeeld vestingwerken.

Dit risico wordt verkleind door het uitvoeren van driejaarlijkse inspecties van al onze panden. Daarnaast wordt jaarlijks een indexatie toegepast om o.a. de stijging van de bouwkosten en personeelskosten op te vangen. Vervolgens vormt de wijze van het realiseren van beleidsdoelen door middel van het beschikbaar stellen van vastgoed een potentieel financieel risico. Het bezit en onderhoud van vastgoed betekent dat moet worden voldaan aan toenemende wettelijke eisen, zoals brandveiligheid, asbestverwijdering en het duurzaam maken en houden van het vastgoed. Door middel van het project verduurzaming wordt dit risico deels ondervangen. Om het risico verder te verkleinen is de afgelopen periode het deel van het gemeentelijk vastgoed waar personen verblijven geïnspecteerd op brandveiligheid en de oudere gebouwen ook op de aanwezigheid van asbest. Naar aanleiding van deze inspecties vinden de bouwkundige aanpassingen plaats.

Een bijzondere categorie panden en objecten binnen het gemeentelijk vastgoed betreft de gemeentelijke monumenten, zoals het Mauritshuis, het stadhuis Klundert en de vestingwerken in Willemstad en Klundert. Dit zijn kwetsbare gebouwen/objecten die hoge onderhoudslasten met zich meebrengen.

Het zelf beheren van vastgoed ten behoeve van beleidsdoelen vraagt extra ambtelijke capaciteit (die weer schaars aan het worden is). Door het op andere wijze realiseren van beleidsdoelen door het beschikbaar stellen van subsidies aan maatschappelijke instanties in plaats van het beschikbaar stellen van vastgoed kunnen de (financiële) risico's worden gereduceerd en de politieke sturingskracht van de gemeentelijke organisatie worden bevorderd. Om dit te bereiken is een herstructurering van de vastgoedportefeuille noodzakelijk. Vanwege de beperkte financiële middelen in de begroting is in eerste instantie gefocust op de twee groepen waarbij we het meeste financiële risico lopen, namelijk de zwembaden en multifunctionele accommodaties.

De gemeente Moerdijk heeft een groot scala aan maatschappelijke accommodaties waar zij middelen aan besteden. De afgelopen jaren hebben diverse ontwikkelingen plaatsgevonden die impact hebben (gehad) op deze accommodaties. Hierdoor is de behoefte toegenomen naar visie en kaders hoe Moerdijk in de toekomst wil omgaan met deze accommodaties. Deze visie en kaders worden vastgelegd in het maatschappelijk accommodatiebeleid. Als er nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden, zoals een vraag vanuit de samenleving of nieuwbouw van een accommodatie, kan dit in de toekomst getoetst worden aan de visie en kaders beschreven in het maatschappelijk accommodatiebeleid. Het beleid wordt naar verwachting eind 2023 voorgelegd ter besluitvorming aan de gemeenteraad.

Ten aanzien van het in stand houden van de diverse kapitaalgoederen worden de schaarste aan grondstoffen, energie en personeel en daarmee sterk stijgende kosten in de markt een steeds groter risico. Nieuwe aanbestedingen, die periodiek plaatsvinden, leiden zeer waarschijnlijk tot hogere kosten. De sterk fluctuerende energieprijzen hebben met name impact op openbare verlichting, vastgoed en mechanische riolering.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 300.000 meegenomen (risico kostenstijging is meegenomen bij onderdeel 1).

4. Grondexploitaties / ruimtelijke projecten (incidenteel)

Algemeen

In 2022 lijkt (vooralsnog) een eind te zijn gekomen aan de langdurige trend van sterk stijgende woningprijzen. Medio het jaar stagneerde de gemiddelde prijs van verkochte woningen, waarna deze zelfs licht afnam in de laatste maanden van het jaar. Dit werd o.a. veroorzaakt door een stijgende hypotheekrente, waardoor financiering voor veel mensen lastiger werd en de maandlasten van wonen sterk stegen ondanks de relatief stabiele prijzen. Deze ontwikkeling resulteerde ook in een daling in het aantal verkochte woningen t.o.v. 2021 en vormt een klein risico voor nog te realiseren woningbouw op grotere schaal.

In tegenstelling tot de woningprijzen is nog geen echte stagnatie te zien in de bouwkosten, hoewel de inflatie hierin wel lichtelijk aan het afvlakken is. Doordat de opbrengsten niet evenredig zijn meegestegen, zet dit extra druk op projecten in initiatieffasen, bovenop een verhoogd afzetrisico en andere projectproblematiek, zoals stikstof en het Didam-arrest. In de gemeentelijk actieve projecten is geanticipeerd op grote fluctuaties in kosten door een verbeterde kostenindexatie toe te passen die nauwkeuriger en responsiever reageert op actuele ontwikkelingen. Hierdoor zou de discrepantie tussen begrote en uiteindelijk werkelijke kosten geminimaliseerd moeten worden voor zover mogelijk.

Qua vraag naar woningen lijkt echter op zowel de korte als middellange termijn nog geen rem te komen. Vooral in de categorie tijdelijke en betaalbare woningbouw lijkt er een groot tekort te zijn, wat wordt gestimuleerd door de vraag naar arbeidsmigranten en een schaars aanbod voor bijvoorbeeld studenten en starters. Op de langere termijn wordt verwacht dat in landelijke gemeenten, zoals ook Moerdijk, een lichte daling zal plaatsvinden in het aantal inwoners. Dit zou betekenen dat er in de komende 1 à 2 decennia een piek in onze woningbehoefte plaats zal vinden. Andere trends zoals onder andere een daling in de gemiddelde huishoudensgrootte zouden echter een blijvende vraag naar meer woningen kunnen betekenen.

Kijkend naar het totaal aan ontwikkelingen en de schommelende conjunctuurcyclus in acht nemend, is een volgende recessie op niet al te lange termijn niet ondenkbaar. Dit vraagt extra aandacht voor risico's in projecten en vooral ook hoe we omgaan met de gemeentelijke rol in grootschalige projecten. Economisch mindere tijden bieden echter ook altijd kansen om grootschalige ambities te realiseren als hierop juist wordt geanticipeerd.

Gronden voormalig Caldic-terrein

Op 30 september 2020 heeft de Raad van State eindelijk groen licht gegeven inzake het Planologische Inpassingsplan Logistiek Park Moerdijk (LPM). Een jarenlang fors beslag op het weerstandsvermogen ten behoeve van grondverwerving en de voorfinancieringslast i.v.m. de uitplaatsing van het bedrijf Caldic is toen komen te vervallen. Een bedrag van € 5 miljoen gerelateerd aan de uitplaatsing van Caldic blijft vooralsnog gereserveerd in verband met het risico van afwaardering van deze locatie.

Haven Zevenbergen

De werkzaamheden aan de haven in Zevenbergen zijn fysiek gereed, het water stroomt vanaf eind 2020 door de haven. Het werk is echter nog niet formeel opgeleverd. Het opleverdossier dat de Bouwcombinatie dient aan te leveren is nog onvoldoende van kwaliteit en daarnaast zijn er kwaliteitsissues in het werk zelf geconstateerd. De gemeente heeft de kwaliteitsissues bij de Bouwcombinatie aangekaart en aangedrongen op een oplossing. Afronding hangt af van de resultaten van de procedure bij de Raad van Arbitrage in het 4de kwartaal van 2023. Ook zullen er nog herstelwerkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Een voorzichtige inschatting is dat bij een gunstige uitspraak van de Raad van Arbitrage de posten onvoorzien en de risico-alliantievoorziening voldoende zijn om tegenvallers te dekken. Voor het aspect planschade, wat een volledig gemeentelijke risicopost is, is een bedrag meegenomen in de risicoberekening bij het onderdeel juridische claims. Dit zal nog enkele jaren als reservering moeten worden gehandhaafd.

Waterfront Moerdijk

Ten behoeve van een aantal projecten is er bewust voor gekozen om als gemeente zelf actief de grondexploitatie uit te voeren. Hier zitten ook de grootste risico's aan verbonden. Het Waterfront in de kern Moerdijk is zo'n complex project waar de gemeente primair voor aan de lat staat. Als gevolg van de verkrijging van een onherroepelijke titel voor het LPM zijn de grote verwervingsrisico's inmiddels afgedekt, maar het project kent nog andersoortige risico's die gaandeweg het traject voor tegenvallers kunnen zorgen. Hierbij valt te denken aan zaken, zoals de kwaliteit van de (water)bodem en de kadeconstructie.

Moerdijkregeling

Als ondersteunende maatregel om de leefbaarheid in de kern Moerdijk te verbeteren is er een waarborgregeling tot stand gebracht met als doel een deel van de (financiële) onzekerheid over de consequenties van de havenstrategie bij inwoners met een eigen woning weg te nemen. In totaal gaat het hierbij om circa 300 woningen. Volgens het afsprakenkader tussen gemeente, provincie en Havenbedrijf dekt het Havenbedrijf het financiële resultaat van de Moerdijkregeling af in 2030, zodat er voor de gemeente geen direct financieel risico aan de regeling is verbonden. Er zijn bij de start van de regeling 3 scenario's in beeld gebracht, te weten een best case, base case en worst case, waarvan de prognoses uiteenliepen van € 1 miljoen negatief tot € 19 miljoen negatief in 2030. De resultaten uit 2022, te weten gemaakte kosten waaronder saneringskosten, de nieuwe prognoses voor 2023 en een iets hoger aantal aankopen dan verwacht, zorgen voor een lichte verslechtering van de voorspelde eindwaarde van de base case van -€ 6,3 miljoen naar -€ 6,4 miljoen, prijspeil 2030. Dit kan binnen het weerstandsvermogen van het Havenbedrijf worden afgedekt. Jaarlijks wordt dit bij de jaarrekening van het Havenbedrijf beoordeeld. Om de werking en de financiële gevolgen van de regeling te monitoren is een administratiemodel opgezet dat is beoordeeld door de accountant. Jaarlijks wordt op basis van dit model geëvalueerd en gerapporteerd.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 5.000.000 meegenomen (risico kostenstijging is meegenomen bij onderdeel 1).

5. Externe veiligheid (incidenteel)

De brand bij Chemie-Pack heeft laten zien dat het risico van grootschalige incidenten en rampen voor de gemeente Moerdijk niet denkbeeldig is en de financiële gevolgen hoog kunnen zijn. De financiële impact van het risico wordt ingeschat op € 5 miljoen. De kans op een incident met een dergelijke impact wordt ingeschat op eens in de 10 jaar.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 500.000 meegenomen.

6. Sociaal domein (incidenteel/structureel)

De kosten van jeugdhulp en Wmo zijn de afgelopen jaren flink gestegen. Vrijwel alle gemeenten in Nederland kampen met een tekort op het sociaal domein.

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt met behulp van de extra beschikbaar gestelde rijksmiddelen ingezet op een nieuwe werkwijze ten behoeve van vroegtijdige ondersteuning en kostenreductie. Het relatief grote aandeel aan intensieve en hoogcomplexie jeugdzorg is teruggedrongen door in te zetten op het voorliggend veld op een verhoogde inzet van preventieve en lichte vormen van zorg. Dit draagt bij aan het beheersbaar krijgen/houden van de uitgaven op dit terrein. Vanwege de verzwaring in casuïstiek en vertraagde doorstroom staat de inzet op lichte hulp onder druk. Hoewel de hoogcomplexie zorg afneemt, zien we dat deze jeugdigen nu gebruik maken van woonzorg of maatwerkvoorzieningen, die inhoudelijk de lijn van zwaar naar licht volgt, maar financieel hogere kosten met zich meebrengt.

De verwijzingen via de huisarts, kinderarts, specialisten en gecertificeerde instelling is een recht in Nederland. Dit geldt dus ook in de Jeugdwet. Ouders kunnen een verwijzing krijgen via artsen/specialisten. De gemeente is

echter wel de betaler van deze hulp. Er is maar beperkt invloed op deze instroom. Verstevigen van de afspraken en samenwerking met huisartsen en specialisten blijft nodig, willen we op de inzet naar specialistische zorg zelf meer in regie hebben.

De inzet van niet vrij toegankelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en PGB's) vanuit de Wmo is de afgelopen jaren gegroeid ondanks de inzet van Huizen van de Wijk en andere vrij toegankelijke voorzieningen. Bij de huishoudelijke ondersteuning zagen we de groei in aantallen doorzetten. Bij begeleiding hebben we in de eerste helft van 2022 een stabilisatie van de aantallen gezien. Deze ontwikkeling hebben we echter nog voor een te korte periode kunnen volgen, waardoor we geen zekerheid hebben of dit een structurele ontwikkeling is of een tijdelijke ontwikkeling. Wel zien we de complexiteit van de cliëntenbegeleiding toenemen. Door deze complexiteit kan het nodig zijn om meer en duurdere ondersteuning in te zetten. De toekenningen van voorzieningen op grond van de Wmo is een open-einde-regeling. Het risico is mede dat de komende jaren de vraag om individuele voorzieningen blijft toenemen door:

- a. De vergrijzing van de inwoners in Moerdijk
- b. Het landelijk afbouwbeleid van intramurale zorg en de doordecentralisatie beschermd wonen, waardoor inwoners langer thuis blijven wonen of (terug) in de wijk komen wonen.

Sinds 1 januari 2023 werken de gemeenten in de regio Breda voor beschermd wonen samen in een lichte gemeenschappelijke regeling. Overschotten en tekorten worden verrekend onder de deelnemers. Op basis van de begroting beschermd wonen ontvangt de gemeente Moerdijk €270.000 uit het voordelig resultaat. Vanwege onzekerheid over de meerjarenraming en de financiering van deze taak in de komende jaren is er voor de gemeente Moerdijk een risico dat het voordelig resultaat op enig moment lager wordt of om kan slaan in een nadeel.

Mochten er zich binnen de Wmo ontwikkelingen voordoen, bijvoorbeeld vanuit de scan op het domein Mens en Maatschappij, die om personele en eenmalige financiering vragen dan zal daarvoor de bestemmingsreserve 'sociaal domein' worden aangewend.

In de macro-economische verkenningen is het CPB tot een gunstigere ontwikkeling van het bijstandsbestand gekomen dan in eerdere prognoses het geval was. Het CPB gaat uit van een lichte cumulatieve daling tot en met 2023, daarna een lichte stijging van 1.4% in 2024 en vervolgens 0%. Deze cijfers zijn uiterst precair gezien de huidige onzekere tijden in de wereld. De risico's voor de gemeente zijn vooral verbonden aan de grilligheid van de economische ontwikkeling en het uitkeringsgerechtigdenbestand alsmede de ontwikkelingen met betrekking tot het BUIG-budget (rijksbudget).

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 700.000 meegenomen ten aanzien van het sociaal domein.

Algemene uitkering Gemeentefonds (incidenteel/structureel)

Gemeenten zijn in grote mate afhankelijk van de inkomsten van het rijk. De belangrijkste inkomstenstroom is de algemene uitkering, die vaak een grillig verloop kent met soms forse bijstellingen achteraf.

Het Rijk en de VNG hebben voor de begrotingsjaren 2022 tot en met 2025 de afspraak gemaakt dat het volume-acces in de algemene uitkering wordt vastgezet. Het deel van het acces voor de compensatie van de loon- en prijsontwikkeling kan nog wel wijzigen als gevolg van actuele ramingen van het CPB. Maar stel dat het loon- en prijs-deel van het acces in de toekomst zou worden verlaagd als gevolg van een lagere CPB-raming van de inflatie, dan zouden ook de loon- en prijseffecten op onze eigen kosten, zoals salarissen en andere prijsgevoelige posten, moeten dalen waardoor dit elkaar compenseert.

Sinds het uitkomen van het Centraal Economisch Plan (CEP) in maart 2022 ligt de prijsontwikkeling aanzienlijk hoger. Toch was de raming van het CEP destijds de definitieve raming voor het deel van het acces 2022 dat voor

het opvangen van prijsontwikkelingen is bedoeld. Deze dekking voor gemeente-uitgaven is daarmee voor het jaar 2022 niet volledig geïndexeerd. Dit werkt structureel door op de gemeentebegrotingen.

Vanwege de uitzonderlijke stijging van de prijzen sinds het uitkeren van de prijsbijstelling voor het jaar 2022 met de meicirculaire 2022, wijkt het kabinet eenmalig af van de reguliere systematiek. Bij de Voorjaarsnota 2022 en dus de meicirculaire 2023 wil het kabinet nu een extra prijsbijstelling uitkeren die terugkijkt naar het jaar 2022. Met het geld kunnen gemeenten in 2023 onder andere de kosten opvangen voor het op de been houden van (semi)maatschappelijke organisaties die kampen met hoge energielasten, zoals culturele instellingen, verenigingen en andere organisaties in de (semi)collectieve sector. Maar ook om de kostenstijgingen in de eigen begroting te kunnen opvangen.

De extra prijsbijstelling is landelijk becijferd op circa € 300 miljoen, waarvan het aandeel van de gemeente Moerdijk zo'n € 570.000 bedraagt.

Voor 2026 en verder heerst nog veel onzekerheid over de algemene uitkering. Zo heeft het kabinet besloten om te stoppen met de systematiek van trap-op, trap-af, hetgeen tot een forse daling leidt van het Gemeentefonds vanaf 2026. En er is nog grote onzekerheid over de opschalingskorting, die tot en met 2025 is geschrapt, maar voor de jaren vanaf 2026 nog is gehandhaafd. Er zal in de komende jaren een nieuwe financieringssysteem worden uitgewerkt voor de periode ná 2025. Daarbij wordt de mogelijkheid van een groter eigen belastinggebied betrokken.

Conform de meicirculaire 2022 is het effect van de herverdeling van het Gemeentefonds verwerkt in de meerjarenbegroting. Het nieuwe verdeelmodel heeft voor Moerdijk een positief effect van €84 per inwoner, ofwel € 3,1 miljoen. Er wordt volgens een ingroeipad naar toegegroeid, dat voor de eerste 3 jaar vastligt, hetgeen voor Moerdijk uitkomt op € 37,50 per inwoner in 2025. Of en wanneer Moerdijk het resterende voordeel van € 46 per inwoner gaat ontvangen, is op dit moment nog onzeker en onder meer afhankelijk van de uitkomsten van een evaluatie in 2025.

Voor 2023 is incidenteel € 1,4 miljard toegevoegd aan de algemene uitkering ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Over eventuele extra gelden voor 2024 en volgende jaren is in de meicirculaire niets opgenomen. Conform afspraken tussen rijk, provincies en VNG is 75% van die rijks gelden als stelpost in de meerjarenbegroting geraamd. Formeel gezien moet over de bijdragen voor de jaren ná 2023 nog besluitvorming plaatsvinden en die zijn dan ook niet gegarandeerd.

Vanwege de grilligheid van de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, zoals positieve of negatieve bijstellingen achteraf, is in het weerstandsvermogen een bedrag meegenomen van € 1.200.000.

7. Bedrijfsvoeringsrisico's (incidenteel/structureel)

Binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering wordt een aantal risico's onderkend op het gebied van ICT, personeel, financiën, inkoop en aanbesteding, huisvesting, fiscaliteit, het betalingsverkeer en rentekosten. Voor zover deze risico's niet zijn te vermijden, te mitigeren of te verzekeren zijn ze meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Krapte arbeidsmarkt

Een belangrijk risico dat zich de afgelopen jaren steeds sterker is gaan manifesteren is de krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft een stevige impact op de gemeentelijke organisatie en het tijdig en binnen de kostenramingen kunnen realiseren van de gemeentelijke doelen. Het is daarbij niet alleen een kwestie van geld. De krapte op de arbeidsmarkt heeft ook gevolgen voor de mogelijkheden om tijdelijk personeel in te kunnen huren.

Digitale veiligheid & weerbaarheid

Digitalisering is een van de motoren waarop de samenleving draait. De digitalisering in de samenleving zet

door. Niet alleen het dagelijkse werk wordt in hoge mate ondersteund door ICT, steeds vaker nemen slimme applicaties, algoritmes en innovaties werk van mensen over. Daarmee nemen ook de risico's ten aanzien van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijke gegevens toe. Bij gemeenten bestaat het toenemende bewustzijn dat zij aan inwoners, ondernemers en ketenpartners (waaronder partijen in het verlengd lokaal bestuur) verplicht zijn hun verantwoordelijkheid te nemen in de digitale samenleving. Bestuurders streven naar een verdere verhoging van de digitale weerbaarheid in brede zin: in de eigen organisatie, bij ketenpartners en voor inwoners en ondernemers. Dat betekent dat permanent aandacht besteed wordt aan digitale veiligheid bij bestuur, gemeenteraadsleden, management en ambtenaren, zoals online-trainingen.

Ondanks alle maatregelen en inspanningen blijft het mogelijk dat we getroffen worden door (grote) incidenten, 100% veiligheid bestaat immers niet. De gevolgen kunnen variëren van het volledig stil komen te liggen van de organisatie tot het niet kunnen werken van een individuele medewerker. De bedrijfsrisico's, die hiermee samenhangen, laten zich moeilijk kwantificeren. De extra kosten bestaan niet alleen uit eigen uren, een lagere productie en een slechtere dienstverlening, maar ook het inhuren van externe expertise voor forensisch onderzoek, herstel- en vervangingskosten en imagoschade.

Gegevensbescherming

Onze inwoners moeten en mogen ervanuit gaan dat hun gegevens bij ons veilig en vertrouwd worden verwerkt. Daarom zetten we in op informatieveiligheid op onze systemen en leren we onze medewerkers om bewust, veilig en vertrouwd met (persoons)-gegevens om te gaan. Hierdoor wordt de kans op een inbreuk op gegevensbescherming verkleind, zoals een datalek, maar die blijft aanwezig. De impact van een inbreuk kan heel hoog zijn, omdat wij als gemeente veel van de meest gevoelige gegevens van personen verwerken, zoals financiële gegevens, BSN, gezondheidsgegevens en andere bijzondere en/of gevoelige persoonsgegevens.

De kosten naar aanleiding van een inbreuk met een hoge impact zitten in ieder geval in: apparaatskosten, communicatiekosten, expertisecosten, auditkosten, kosten voor technische aanpassingen, herstel van dossiers en mogelijke kosten naar aanleiding van een boete van de Autoriteit Persoonsgegevens.

In het weerstandsvermogen is voor de diverse bedrijfsvoeringsrisico's een bedrag meegenomen van € 1.800.000.

8. Juridische claims (incidenteel)

Het maximaal verzekerde bedrag inzake juridische claims bedraagt € 2,5 miljoen. Eventuele juridische kosten vallen niet onder de verzekering. Er is een risico van (plan)schadeclaims met betrekking tot het project centrumplan Zevenbergen en wijziging van bestemmingsplannen.

In het weerstandsvermogen is voor bovenstaande juridische risico's een bedrag meegenomen van € 1.700.000.

9. Samenwerkingsverbanden (incidenteel/structureel)

Gemeenten bevinden zich in een voortdurend veranderende omgeving. Daarom wordt steeds gezocht naar een meer efficiënte en effectievere uitvoering van taken en activiteiten. Daar waar mogelijk wordt hierbij ingezet op samenwerking met andere gemeenten en private partijen. In de praktijk blijkt de kaderstelling en de controle ten aanzien van verbonden partijen en in het verlengde hiervan risicobeheersing complex te zijn. Met het oog op het versterken van de grip op verbonden partijen is in regionaal verband een 6-tal richtlijnen vastgesteld ten aanzien van onder andere de kaderstelling door de raden en de wijze van verantwoording door de verbonden partijen. Naast het toezien op het toepassen van deze richtlijnen wordt daarbij ingezet op het maken van duidelijke prestatieafspraken (bijvoorbeeld door middel van dienstverlenings-overeenkomsten) en het goed monitoren van de uitvoering hiervan. Tot slot is in de regio een quickscan ontwikkeld gericht op een zevental risicovolle regelingen (o.a. BWB, OMWB, Veiligheidsregio, RWB en GGD). Op basis van deze scan kan besloten worden om een diepgaandere evaluatie uit te voeren.

Een aantal gemeenschappelijke regelingen, zoals bijvoorbeeld de Veiligheidsregio en het Werkvoorzieningsschap (WVS), houdt op basis van besluiten van het algemeen bestuur zelf geen of een beperkt weerstandsvermogen

aan. Dat betekent dat de samenwerkende gemeenten het resterende risico dragen. In die gevallen zullen de deelnemende gemeenten zelf dienen zorg te dragen voor voldoende weerstandsvermogen.

Jaarlijks neemt de gemeentelijke bijdrage per geplaatste deelnemer (SW-er) bij de WVS toe. Ieder jaar worden er voorspellingen gedaan over de uitstroom uit de Sociale Werkvoorziening, die bepalen wat de rijksbijdrage per SW wordt. De afgelopen jaren bleek de uitstroom telkens hoger dan voorspeld, wat betekent dat de WVS een hogere bijdrage per SW-er ontvangt dan geraamd. Dit leidt tot een positiever exploitatieresultaat. In de toekomst bestaat het risico dat de uitstroom uit de SW achterblijft op de prognoses vanuit het rijk, waardoor de gemeentelijke bijdrage voor de deelnemende gemeenten toeneemt.

In het weerstandsvermogen is derhalve een bedrag van € 300.000 meegenomen.

Overige risico's (incidenteel/structureel)

Voor rekeningrisico's, zoals open einde-regelingen is een bedrag meegenomen in het weerstandsvermogen. Te denken valt bijvoorbeeld aan kosten met betrekking tot afval, waarvan de structurele lasten worden afgedekt door de afvalstoffenheffing, maar eventuele tegenvallers in het lopende jaar ten laste komen van het rekeningssaldo.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 500.000 meegenomen.

Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het Besluit Begroting en Verantwoording gemeente en provincies (BBV) is bepaald dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf kengetallen worden opgenomen.

Deze kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie.

De kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument, maar zijn juist bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.

Signaleringswaarde

Er zijn geen wettelijke normen vastgelegd voor de kengetallen. Wel zijn er een aantal signaleringswaarden geformuleerd die kunnen helpen bij de beoordeling van de kengetallen.

In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) behoren. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol.

Kengetal		Categorie A (goed)	Categorie B (middelmatig)	Categorie C (slecht)	
1.	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
		b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
2.	Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50 %	< 20 %	
3.	Grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %	
4.	Structurele exploitatieruimte	Begroting > 0%	Begroting 0%	Begroting < 0%	
5.	Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105 %	> 105 %	

Kengetallen 2022

De volgende tabel laat de kengetallen zien voor het jaar 2022 (inclusief het verloop ten opzichte van de jaarrekening 2021 en de begroting 2022).

Kengetal			Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
1.	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	2%	25%	-1%
		b. met correctie doorgeleende gelden	-8%	15%	-11%
2.	Solvabiliteitsratio		56%	53%	51%
3.	Grondexploitatie		14%	-1%	-2%
4.	Structurele exploitatieruimte		-5%	1%	4%
5.	Belastingcapaciteit		96%	102%	92%

Toelichting per kengetal

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe kleiner de schulden. De netto schuldquote bedraagt in 2022 -1%, de netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden bedraagt -11%. Hoewel vanuit de wetgeving geen externe normen zijn vastgelegd, wordt in de praktijk de netto schuldquote als "goed" gezien als deze onder de 90 % uitkomt. Het kengetal van de gemeente Moerdijk valt daar dus ruimschoots binnen.

Solvabiliteitsratio

Het kengetal solvabiliteitsrisico geeft inzicht het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen van de gemeente. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserves als de bestemmingsreserves). In de praktijk wordt het solvabiliteitsratio als "slecht" gezien als deze onder de 20% ligt. De solvabiliteitsratio van de gemeente Moerdijk bedraagt in 2022 51% zit dus ruim boven die grens, wat betekent dat de gemeente over relatief veel eigen vermogen beschikt.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitaties geeft een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met zijn grondportefeuille. Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitaties af te zetten tegen de totale baten van de gemeente (excl. onttrekkingen aan reserves). In de praktijk wordt dit kengetal als risicovol aangemerkt als deze boven de 35% ligt. Het kengetal grondexploitatie bedraagt in 2022 -2%. Dit lage percentage geeft aan dat er relatief weinig risico wordt gelopen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft informatie over de mate waarin de structurele lasten worden afgedekt met structurele baten. Vanuit het BBV is de norm, dat de structurele exploitatieruimte in evenwicht dan wel positief is. Dit kengetal is voornamelijk van belang in de meerjarenbegroting. Die moet structureel en reëel in evenwicht zijn, waarbij meerjarig wordt beoordeeld in hoeverre de structurele lasten gedekt kunnen worden uit structurele opbrengsten. De structurele exploitatieruimte bedraagt in 2022 4%. In het document "jaarrekening" is in het overzicht "incidentele baten en lasten" nader inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten over 2022.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Moerdijk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden van de gemeente in enig jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde.

In de praktijk wordt dit kengetal als slecht gezien als deze boven de 105% ligt, aangezien er dan relatief weinig ruimte is om de belastingen indien nodig te verhogen. Het kengetal belastingcapaciteit bedraagt in 2022 92%, waardoor deze als goed is aan te merken.

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen i.r.t. financiële positie

Het is niet wenselijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie.

Over het algemeen kan geconcludeerd worden dat de kengetallen 2022 van de gemeente Moerdijk als "goed" zijn aan te merken.

De lage netto schuldquote geeft aan dat de gemeente relatief weinig schulden heeft, waardoor rentelasten en aflossingen geen grote druk leggen op de exploitatie. Daarnaast impliceert het kengetal belastingcapaciteit dat er indien nodig (ten opzichte van het landelijke gemiddelde) ruimte is om extra inkomsten te genereren. Tot slot bedraagt de structurele exploitatieruimte 4%, wat betekent dat er in 2022 meer structurele baten dan lasten waren. Deze kengetallen zeggen iets over de wendbaarheid van de gemeente (in hoeverre kan gereageerd worden op veranderingen in de behoeften, ambities en doelstellingen van de gemeente).

Het kengetal solvabiliteit geeft aan dat de gemeente relatief veel eigen vermogen heeft. Daarnaast impliceert het kengetal grondexploitaties dat het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met zijn grondportefeuille relatief beperkt is. Deze kengetallen zeggen iets over de weerbaarheid van de gemeente (in hoeverre is de gemeente in staat om eventuele risico's en tegenvallers op te vangen).

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf Grondbeleid

In deze paragraaf wordt teruggekeken op de uitwerking van het grondbeleid over het jaar 2022, maar daarnaast zal ook de visie op het toekomstig gemeentelijk grondbeleid worden weergegeven. Verder wordt er ook een toelichting gegeven op de financiële voortgang, verwachtingen en risico's van de actieve grondexploitaties.

Grondbeleid algemeen

Het grondbeleid is dienstbaar aan het realiseren van ruimtelijke opgaven en ambities. Hierdoor is er sprake van een sterke samenhang en wederkerige afhankelijkheid met andere gemeentelijke beleidsvelden. Daarnaast heeft het grondbeleid ook een significante impact op de financiële gesteldheid van de gemeente Moerdijk door de potentiële kosten, baten en risico's die verbonden zijn aan ruimtelijke projecten. Tot 2022 paste de gemeente Moerdijk bij voorkeur zoveel mogelijk faciliterend grondbeleid toe, maar met de vaststelling van de herziene Nota Grondbeleid is een nieuwe weg ingeslagen waarbij meer zal worden ingezet op een actieve en regisserende vorm van grondbeleid. Dit vanuit de gedachte dat eigendom van grond meer sturing geeft op de te realiseren vastgestelde ambities op gebied woningbouw, mobiliteit en vitale centra. Actief grondbeleid vraagt echter wel meer capaciteit van de ambtelijke organisatie en brengt daarnaast ook hogere financiële risico's met zich mee. Per afzonderlijke ruimtelijke opgave zal echter wel worden afgewogen welke strategie het meest passend is om de gewenste resultaten te behalen.

Het doel van grondbeleid is om te dienen als sturingsinstrument voor het realiseren van hoofdzakelijk ruimtelijke doelstellingen en de daarbij behorende niet ruimtelijke spin-off effecten.

Ontwikkelingen op de woningmarkt

De woningmarkt staat de laatste maanden vooral in het teken van sterk stijgende hypotheekrentes met het gevolg van stagnerende en soms zelfs licht dalende woningprijzen. Ondanks dat de trend van steeds duurder wordende woningen lijkt te stabiliseren, is dit niet ten gunste gekomen van de betaalbaarheid. Dit komt met name door de hoge rentelasten. Vooral de lage en middeninkomens zijn beperkt in hun mogelijkheden wat betreft koopwoningen. Vooral de starter lijkt hier het slachtoffer van te zijn, aangezien zij het voordeel van overwaarde op eerdere woningen missen. Als gevolg hiervan zijn veel mensen noodgedwongen aangewezen op het middenhuur segment. Dit draagt dus ook bij aan de hoge vraag en huurprijzen in de vrije sector. In de sociale huur is al langer sprake van grote tekorten in het huuraanbod. Dit wordt mede veroorzaakt door de stijgende inkomensgrenzen hiervoor.

Aan de aanbods zijde van de markt zien we dat vooral de stijging in de bouwkosten een belemmerende werking heeft op de bouw van nieuwe woningen. Dit is ook zichtbaar binnen onze gemeentelijke grondexploitaties. Begin 2023 lijkt deze stijging wel enigszins af te vlakken. Hiernaast is ook de druk op de arbeidsmarkt verder toegenomen, en bestaan er verder nog beperkende externe factoren zoals stikstof, PFAS, spuitzonneringen en hoge kwaliteitseisen. De gestelde eisen aan 'betaalbaarheid' van woningen in nieuwbouwprojecten dienen het belang van mensen met een minder stevige positie op de woningmarkt maar zorgen daarbij ook voor een extra financiële uitdaging. 'Betaalbare woningen' zijn onder de huidige omstandigheden in financiële zin minder (of zelfs niet) rendabel, met het risico op tekorten in de exploitatie. Een groot deel de financiële problemen wordt veroorzaakt i.c.m. de hoge verwervingsprijzen waarvoor gronden in eerdere tijden zijn aangekocht (in onze gemeente voornamelijk door ontwikkelende partijen).

Ondanks dat dit deel in essentie aangemerkt kan worden als het investeringsrisico van de grondspeculant, beperkt dit wel de bereidheid om in deze markt gronden te verzilveren. Vaak wordt nu dus naar de gemeente gekeken voor aanvullende financiering. Deze problematiek vergt in de nabije toekomst extra aandacht, zeker i.v.m. de ingeslagen weg naar gemeentelijke regie en actieve grondpolitiek.

Vanuit de landelijke- en ook lokale ambitie tot versnelling van woningbouw zullen antwoorden gevonden moeten worden op bovenstaande opgaven. Aangezien de gemeentes niet volledig zelf verantwoordelijk gehouden kunnen worden voor de onrendabele top in ontwikkelingen, zijn duidelijke afspraken met derden over de financiering hiervan noodzakelijk. Het is denkbaar dat ook woningbouwcorporaties hierin een rol gaan vervullen.

Verder is er nu helderheid dat de Omgevingswet definitief in werking zal treden per 1 januari 2024. In de nieuwe Nota Grondbeleid is hier al op ingespeeld. In 2023 zal ook het nieuwe kostenverhaalsbeleid ter vaststelling worden aangeboden. Deze is inhoudelijk gekoppeld aan de Omgevingsvisie die in de tweede helft van 2023 wordt vastgesteld. Met al deze wettelijke en beleidsmatige ontwikkeling zal de manier van werken, maar ook de mogelijkheden binnen gebiedsontwikkeling veranderen. Dit zal op sommige gebieden beperkend zijn, maar op andere vlakken juist weer nieuwe kansen bieden.

Tenslotte het onderwerp Vennootschapsbelasting (Vpb) voor de grondexploitatie. Dit betreft de belastingplicht over eventuele fiscale winsten in het grondbedrijf. Uit de analyse die eind 2022 is opgesteld door onze adviseur BDO, komt de verwachting dat de gemeente ook de komende periode geen vennootschapsbelasting over het grondbedrijf hoeft af te dragen. Het blijft zaak om steeds vinger aan de pols te houden. Om die reden wordt (naast steeds de individuele projectbesluiten en de gevolgen daarvan) jaarlijks met die ogen vooruit gekeken in de totale projectenportefeuille in het grondbedrijf. Belangrijk is het zoeken naar mogelijkheden om in financiële zin 'niet rendabele' ontwikkelingen te koppelen aan rendabele ontwikkelingen. Onze adviseur BDO kijkt en denkt daarbij met ons mee.

Projectenvoortgang 2022

Voor het jaar 2022 kunnen wij terugblikken op o.a. een verdere afronding van het centrumplan van Zevenbergen. Zo is het project aan Molenstraat opgeleverd en worden de appartementen bewoond. Ook is middels een tender een ontwikkelaar gevonden voor grond aan de Stoofstraat, waar in 2023 naar verwachting gestart kan worden met de bouw. In de Waterwijk in Fijnaart zijn vrijwel alle percelen in 2022 verkocht en wordt ook flinke voortgang geboekt met de bouw van veel van de woningen. Daarnaast is een grote stap gemaakt in Klundert, waar de actieve grondexploitatie voor het project Westschans in 2022 is vastgesteld. De nieuwe actievare en regisserende rol van de gemeente komt o.a. hierin goed tot uitdrukking. Hierdoor kunnen wij als gemeente zelf een grote bijdrage gaan leveren aan de ontwikkelsnelheid en de realisatie van betaalbare woningen binnen onze gemeenten.

Verder naar de toekomst gekeken zullen er grote stappen gemaakt moeten worden om de doelen in het bestuursakkoord te verwezenlijken. Hierin staat namelijk opgenomen om in de komende 10-jaars periode te groeien naar een gemeente met ten minste 40.000 inwoners, wat bereikt moet worden met de bouw van 2.700 woningen. Deze woningen zijn inmiddels ingepland in reeds lopende projecten. Daar is de gemeentelijke organisatie op basis van een aantal eerder genomen besluiten inmiddels op ingericht. Deze woningen zullen voor een belangrijk deel worden gerealiseerd in wat grootschaliger ontwikkelingen in de grote kernen: Zevenbergen, Klundert, Fijnaart en Willemstad. Beoogde grootschalige projecten die hierin moeten bijdragen zijn Zevenbergen Noord, Zevenbergen Oost, Westschans Klundert en Willemstad Oost. Gekoppeld aan het bestuursakkoord is er tevens aandacht voor woningbouw in de kleine kernen. Daarvoor zijn ongeveer 200 woningen beschikbaar en is de functie aanjager woningbouw kleine kernen in het leven geroepen. Per 1 februari is voor die functie ook iemand aangetrokken.

Instrumentarium

Voor het realiseren van ruimtelijke doelen heeft de gemeente een grondinstrumentarium beschikbaar. Deze kan verdeeld worden in publiekrechtelijke instrumenten en privaatrechtelijke instrumenten. Hieronder een samenvatting van in hoeverre hiervan gebruik is gemaakt in het jaar 2022.

Publiekrechtelijk instrumentarium

Bij het verwerven van gronden in projectgebieden wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de mogelijke inzet van het grondbeleidsinstrumentarium. Dit vergt dan telkens een separaat besluit van de gemeenteraad. In 2022 zijn er 2 voorkeursrechten (Wvg's) vastgesteld, namelijk Zevenbergen Oost 2 en Westschans Klundert. Verder zijn er ook nog 5 andere voorkeursrechten actief die eerder zijn vastgesteld, namelijk Zevenbergen Noord 1 & 2, Zevenbergen Oost 1, Molenstraat 5 Fijnaart en Logistiek Park Moerdijk. In 2024 lopen de eerste Wvg's af, waarvoor dan dus voor deze datum een vastgesteld bestemmingsplan moet liggen. Alleen voor Zevenbergen Noord 2 is het vaststellen van een structuur/omgevingsvisie voor deze datum voldoende voor verlenging. Ten slotte lopen er momenteel geen trajecten voor onteigening.

Privaatrechtelijk instrumentarium

In 2022 hebben een drietal strategische verwevingen plaatsgevonden. Dit betreffen de Achterdijk 10 (Zevenbergen), de Hazeldonkse Zandweg 26A en 28 (Zevenbergen) en de Molenstraat 7 (Fijnaart). Deze verwevingen hebben plaatsgevonden i.v.m. het verkrijgen van een strategische grondpositie voor toekomstige ontwikkelingen/herstructureringen.

COMPLEXEN IN EXPLOITATIE

Bedragen x € 1.000,-

NR.	COMPLEXEN IN EXPLOITATIE	BOEKWAARDE	MUTATIES	BOEKWAARDE	MUTATIES	(VERWACHT) RESULTAAT
		1-1-2022	2022	31-12-2022	vanaf 2023	bij afsluiting
14	Havenfront Willemstad	20	0	21	-33	-12
56	Frisostraat Zev. Hoek	103	-122	-19	-7	-26
80	Waterfront Moerdijk	-	-5.374	-5.374	-508	-5.882
110	Dorpshart Moerdijk	-2.118	-120	-2.237	-65	-2.302
128	Evenemententer. Klundert	415	-239	176	-268	433*
153	Stoofstraat Zevenbergen	-1.338	-130	-1.469	2.376	908
154	Molenstraat Zevenbergen	-672	672*	0	0	-899
163	Sporenbergstraat Zev. Hoek	-914	319	-595	680	85
176	Waterwijk Fijnaart	2.000	2.699	4.699	-2.553	3.927*
185	Westschans Klundert	-	-38	-38	-4.034	-4.072
190	Wethouder Trompersstraat	-	-7	-7	-83	-91
	TOTAAL	-2.503	-2.341	-4.844	-4.495	-7.931

*Reeds genomen winstnemingen hebben een negatief effect op de boekwaarden, het afsluitingsresultaat is hiervoor gecompenseerd. De mutatie 2022 van de Molenstraat betreft een afsluiting van het complex.

Per 31-12-2022 zijn er in totaal 10 actieve grondexploitaties aanwezig in de projectportefeuille. Hiervan zijn er 3 in 2022 in exploitatie genomen en verder is 1 grondexploitatie in 2022 afgesloten. Hieronder de mutaties in de portefeuille aan grondexploitaties:

Afgesloten grondexploitaties per 31-12-2022

Molenstraat Zevenbergen

In exploitatie genomen grondexploitaties in 2022

Wethouder Trompersstraat Langeweg

Westschans Klundert

Waterfront Moerdijk

Parameters grondexploitatie

De begrotingen van de resultaten in de grondexploitatie worden beïnvloed door een set van parameters. De uitgangspunten wat betreft deze parameters worden (ten minste) jaarlijks bij de 2de BERAP herzien. Hieronder een korte toelichting wat betreft de bepaalde percentages. Overigens wordt in de grondexploitatie enkel gerekend met reële bedragen, aangezien deze relevanter zijn voor de gemeentelijke begroting dan netto contante waarde. Er wordt dus geen verdisconteringsvoet toegepast.

Rentepercentage BIE

0,68% (herrekend met 2de BERAP 2022 o.b.v. BBV-voorschriften)

Opbrengstenstijging

0,0% (prijsstijgingen moeten blijken uit geactualiseerde taxatierapportages)

Kostenstijging

In 2022 heeft het college besloten tot een nieuwe methode voor het berekenen van de kostenstijgingsindexaties in grondexploitatie. De geactualiseerde methode maakt onderscheid in de indexatie per (relevante) kostenpost, waarbij elke post wordt gelinkt aan een sector gebonden indexcijfer gepubliceerd door het CBS. Daarnaast vindt er een afvlakking plaats richting de lange termijn d.m.v. cumulatieve percentages voor elk komende jaar o.b.v. mutaties verder in het verleden. In de onderstaande tabel worden de berekende percentages getoond. Voor de niet genoemde posten wordt geen kostenstijging opgenomen, aangezien deze in de basis nominaal bepaald worden. Door de aanhoudende hoge prijsstijgingen is gekozen om bij de jaarrekening de indexaties te herrekenen.

KOSTENSTIJGINGSINDICES	2023	2024	VANAF 2025
Onderzoekskosten	2,32%	2,00%	2,00%
Marketing en verkoopkosten	9,05%	2,00%	2,00%
Bouw- en Woonrijp maken	17,06%	7,52%	2,00%

Aangezien de hierboven genoemde kostenstijgingsindexering aanzienlijk hoger is uitgevallen dan de toegepaste percentages bij de jaarrekening 2021 (en 2de BERAP 2022) ontstaat er een negatieve impact op de verwachte toekomstige kosten in grondexploitatie. Dit heeft als gevolg dat (voornamelijk voor de grondexploitatie met relatief veel resterende kosten verder in de toekomst) de geprognostiseerde eindsaldi significant gedaald zijn.

Grondverkoop

In alle actieve grondexploitatie, is in 2022 in totaal voor ca. € 3.418.000 aan grondverkoop gerealiseerd. Dit betreft enkel de verkoop van kavels in het project Waterwijk Fijnaart West. Het passeren van de gronden aan de Stoofstraat zou in 2022 geschieden, echter is dit o.v.v. de ontwikkelaar met een jaar uitgesteld (hierover meer bij de toelichting op complexen in exploitatie: P153a Stoofstraat).

Resultaat Grondexploitatie

Het totaalresultaat van de grondexploitatie in een bepaald jaar is opgebouwd uit de (tussentijdse) winstnemingen genomen in dat jaar minus de toevoegingen aan de voorzieningen verlies, gecorrigeerd voor negatieve projectafsluitingen (aangezien deze bij afsluiting uit de voorliësvoorziening zijn gehaald). Doorgaans geeft dit geen accuraat beeld van de winstgevendheid van de totale grondexploitatie aangezien vooral nieuw in exploitatie genomen projecten en afgesloten projecten in deze cijfers zijn weergegeven. Verliesvoorzieningen worden namelijk direct getroffen voor het volledig verwachte negatieve resultaat bij het ontstaan van het verlies.

Winstnemingen en positieve afsluitingen

Op grond van de BBV-regels is het verplicht om winstnemingen te doen in grondexploitatie waarbij een postief

eindresultaat wordt verwacht en grondverkopen zijn gerealiseerd. De hoogte van de (tussentijdse)winstneming in een jaar wordt bepaald m.b.v. de POC-methodiek (percentage-of-completion). Ook moet er voldoende zekerheid zijn dat de winst gerealiseerd gaat worden.

Voor het jaar 2022 dienen 2 winstnemingen genomen te worden van tezamen ca. € 555.000. Dit betreffen tussentijdse winstnemingen in de projecten Waterwijk Fijnaart West (ca. € 549.000) en Evenemententerrein Rodeborg Klundert (ca. € 6.000). In 2022 zijn geen grondexploitaties afgesloten met een positief resultaat.

Verliesvoorziening

De omvang van deze post bedraagt per 31-12-2022 ca. € 12.385.000, wat ca. € 9.104.000 hoger is dan een jaar eerder. Een groot deel van deze mutatie is toe te rekenen aan de nieuwe verliesvoorzieningen die getroffen moesten worden voor drie grondexploitaties die in 2022 zijn vastgesteld. Dit betreffen de projecten Waterfront Moerdijk, Westschans Klundert en Wethouder Trompersstraat Langeweg. Daarnaast is door (verwachte) kostenstijgingen ook de verliesvoorziening voor een aantal lopende projecten gestegen en is voor het project Frisostraat Zevenbergschen Hoek ook een verliesvoorziening aangemaakt.

Hiertegenover staat dat de verliesvoorzieningen voor de Molenstraat Zevenbergen en Sporenbergstraat Zevenbergschen Hoek opgeheven zijn. De grondexploitatie Molenstraat is namelijk afgesloten en dus is het verwachte verlies daarmee gerealiseerd, en voor de Sporenbergstraat is uit de taxatie van het definitieve programma naar voren gekomen dat de opbrengsten dermate hoger worden gewaardeerd t.o.v. de aanvankelijk verwachtingen dat het geprognostiseerde eindresultaat positief uitkomt.

Met de hierbovengenoemde (tussentijdse) winstnemingen (ca. € 555.000) en de netto toevoegingen aan de verliesvoorziening (ca. € 9.104.000), en de correctie hierop voor project Molenstraat welke af is gesloten met een negatief resultaat van ca. € 899.000, komt het totaalresultaat van de grondexploitatie voor 2022 uit op ca. € 9.447.000 negatief. Hierbij moet wel de aantekening gemaakt worden dat het verlies van het project Waterfront Moerdijk grotendeels gedekt wordt uit de reserve Waterfront, en voor Westschans Klundert uit de algemene reserve conform het raadsbesluit.

Toelichting complexen in exploitatie 2022

P14 Havenfront Willemstad

Inmiddels hebben de gemeente en Ballast Nedam overeenstemming bereikt over de zaken die nog aangeleverd moeten worden voordat de gemeente een duidelijk beeld heeft van de staat van de openbare ruimte. Tevens zal de gemeente zelf nog extra onderzoeken uitvoeren naar de staat van de voorzieningen en de levensduur hier van. Deze kosten worden in 2023 begroot. Nadat de staat van de openbare ruimte en levensduur van de voorzieningen inzichtelijk is kan een evalueatie worden opgesteld en het project worden afgesloten.

Prognose 2021	€ 13.000	(nadelig)
Prognose 2022	€ 12.000	(nadelig)

P56 Frisostraat Zevenbergschen Hoek

De realisatie van de 12 appartementen en de aanleg van de openbare ruimte is voor de zomervakantie van 2022 afgerond. Gedurende het ontwerpen van de openbare ruimte en de bijbehorende kostenraming werd geconstateerd dat er onvoldoende budget was opgenomen om de openbare ruimte te realiseren. Middels een correctie in de tweede BERAP is dit hersteld en later is ook geconstateerd dat een gedeelte van de kosten verrekend konden worden met Woonkwartier op basis van de LOO. Tevens vielen de werkzaamheden in de praktijk lager uit dan geraamd. Dit leidt tot het resultaat dat het saldo van de grondexploitatie weer naar boven bijgesteld kon worden bij de jaarrekening. In het derde kwartaal van 2023 wordt de openbare ruimte formeel opgeleverd en worden geen kosten meer verwacht. Na oplevering openbare ruimte wordt het project en de grondexploitatie formeel afgesloten.

Prognose 2021	€ 2.200	(voordelig)
Prognose 2022	€ 26.000	(nadelig)

P80 Waterfront Moerdijk

De grondexploitatie voor het project Waterfront is in december 2022 vastgesteld. Eind 2022 is het bestemmingsplan als ontwerp in procedure gebracht, welke begin 2023 vastgesteld dient te worden. Wat betreft de grondexploitatie is er in deze korte periode dus ook weinig veranderd. Alle financiële wijzigingen zijn uitsluitend tot stand gekomen door de nieuwe indexering van kostenstijgingen.

Vaststelling 2022	€ 5.820.000	(nadelig)
Prognose 2022	€ 5.882.000	(nadelig)

P110 Dorpshart Moerdijk

Woonkwartier ontwikkelt op de kavel Steenweg 43 7 levensloopbestendige woningen. De voorlopige koopovereenkomst is getekend en de overdracht en definitieve verkoop vinden plaats nadat de gronden bouwrijp zijn gemaakt. Het bouwrijp maken, wat door de gemeente wordt verzorgd, is gepland in de zomer van 2023 waarna de gronden na de zomer geleverd kunnen worden.

Er zijn plannen van buurtsupermarkt "Het Winkelmandje" om zich te vestigen in het voormalige wit gele kruisgebouw aan de Steenweg 45. Samen met de buurtsupermarkt zijn er ook plannen voor een cateringbedrijf met een daaraan verwante (dag) horecafunctie. De plannen hiervoor zijn bij de gemeente bekend en het overleg bevindt zich in een afrondende fase waarna besloten wordt om het pand al dan niet te verkopen. Het pand is reeds getaxeerd. De kerktoeren wordt begin 2025 overgedragen naar de gemeente en komt bij het cluster Vastgoed in beheer.

Prognose 2021	€ 2.236.000	(nadelig)
Prognose 2022	€ 2.302.000	(nadelig)

P128 Evenemententerrein Rodeborg Klundert

In 2022 is de laatste fase van de woonwijk woonrijp gemaakt binnen het daarvoor beschikbare budget. Het projectsaldo komt na uitvoering van de werkzaamheden uit op ruim € 430.000 voordelig. In 2023 wordt het project geëvalueerd en afgesloten.

Prognose 2021	€ 428.000	(voordelig)
Prognose 2022	€ 433.000	(voordelig)

P153a Stofstraat Zevenbergen

In 2022 is de Koopovereenkomst met de ontwikkelende partij ondertekend en is de benodigde bodemsanering uitgevoerd. Op verzoek van de ontwikkelende partij is levering van de grond uitgesteld. Over de periode van uitstel wordt bij de partij verpagingsrente in rekening gebracht. Ontwikkelende partij werkt het bouwplan verder uit en komt in 2023 naar verwachting met een vergunningaanvraag. Start bouw wordt voorzien 2024. Het verschil in het verwachte eindsaldo komt voornamelijk tot stand doordat de levering van de gronden op verzoek van de koper is uitgesteld en ter compensatie een rentevergoeding van 10,5% (wettelijk bepaald) per jaar vergoed moet worden. Hiernaast is het woonrijp maken van de openbare ruimte uitgesteld, waarop de nieuw berekende kostenstijgingsindex is toegepast, die hoger uitvalt.

Prognose 2021	€ 663.000	(voordelig)
Prognose 2022	€ 907.000	(voordelig)

P153d Molenstraat Zevenbergen (af te sluiten bij jaarrekening 2022)

De GREX Molenstaat Zevenbergen sluit uiteindelijk af met een tekort van € 899.000. Bij de jaarrekening 2021 werd nog uitgegaan van een tekort van € 841.000. Het verschil van € 58.000 wordt, naast een bedrag van € 17.000 voor hoger uitgevallen kosten woonrijp maken, veroorzaakt door de foutieve afwikkeling van een nota voor kosten naar onderzoek van niet gesprongen explosieven. Hierdoor is in feite de afgelopen jaren een te gunstig eind beeld weergegeven voor de GREX Molenstraat. Nu de nota in 2022 is ontvangen en ook betaald moet worden lopen wij tegen deze omissie uit 2019 aan. De laatste werkzaamheden voor het woonrijp maken zijn in 2022 uitgevoerd en dit project zal worden afgesloten.

Prognose 2021	€ 841.000	(nadelig)
Afsluiting	€ 899.000	(nadelig)

P163 Sporenbergstraat Zevenbergschen Hoek

In 2022 is het bestemmingsplan voor de Sporenbergstraat vastgesteld en onherroepelijk geworden. Daarnaast is het definitieve woningbouwprogramma door het college vastgesteld en kan in 2023 aangevangen worden met de uitgifte van de vrije kavels en de sociale huurwoningen en het bouwrijp maken van de gronden. Middels taxatie van het nieuwe programma is naar voren gekomen dat de opbrengsten in dit project hoger uitvallen dan aanvankelijk gedacht. Dit is dus ook de reden van de positieve bijstelling in het verwachte resultaat.

Prognose 2021	€ 191.000	(nadelig)
Prognose 2022	€ 85.000	(voordelig)

P176 Waterwijk Fijnaart-West

Nadat fase 1 en 2 eerder waren verkocht is besloten om meteen ook fase 3 en 4 te verkopen. Momenteel zijn alle kavels op 1 na verkocht (1 kavel in optie) en wordt er al volop in Waterwijk gewoond en gebouwd.

Doordat fase 3 en 4 direct verkocht zijn vindt het woonrijp maken voor de hele wijk in één keer plaats en niet gefaseerd zoals eerder aangegeven. Dit betekent dat inwoners van het eerste uur langer te maken krijgen met bouwstraten en onafgewerkt openbaar groen. We voorzien de woningen van tijdelijke inritten zodat iedereen met droge voeten de woning kan bereiken.

Het woonrijp maken staat in zijn totaliteit gepland voor 2024. Dit is afhankelijk van wanneer het gros van de woningen definitief wordt bewoond en er weinig groot bouwverkeer meer door de wijk hoeft te rijden. We streven ernaar dat het definitief ontwerp voor de openbare ruimte voor de zomer van 2023 gereed is en er op dat moment een uitgewerkte kostenraming beschikbaar is. Naar verwachting vallen de kosten iets lager uit dan dat de index nu voorspelt. Daarnaast verwachten we niet dat de indexering niet met dezelfde trend doorzet. Ten slotte zal er o.b.v. de geactualiseerde cijfers een winstneming gedaan moeten worden ter hoogte van € 549.000.

Prognose 2021	€ 4.367.000	(voordelig)
Prognose 2022	€ 3.927.000	(voordelig)

P185 Westschans Klundert

In mei 2022 is een Wvg gevestigd voor alle gronden onder woonwijk van 132 woningen en de noodzakelijke ontsluitingsweg. Dat is de opstap geweest om de onderhandelingen met de eigenaren te kunnen starten. Verder is de ruimtelijke, financiële en maatschappelijke haalbaarheid van het plan onderzocht. Op 8 september 2022 heeft de gemeenteraad hier een besluit op de haalbaarheid en op de grex genomen. Er is besloten om een negatief eindsaldo van bijna € 3.600.000 te accepteren. Dit tekort wordt in 2023 verder geoptimaliseerd en aan de raad voorgelegd middels een geactualiseerde grex. Door indexering in het kader van de jaarrekening 2022 is het tekort opgelopen naar bijna €4.100.000.

Vaststelling 2022	€ 3.585.000	(nadelig)
Prognose 2022	€ 4.072.000	(nadelig)

P190 Wethouder Trompersstraat Langeweg

De woningbouwlocatie aan de Wethouder Trompersstraat bestaat uit 2 deelprojecten. Enerzijds ontwikkelt Woonkwartier er 10 levensloopbestendige sociale huurwoningen, anderzijds geeft de gemeente Moerdijk 5 bouw kavels uit voor duurdere eengezinswoningen.

De omgevingsvergunning voor de 10 levensloopbestendige woningen wordt in het najaar verwacht waarna de gronden bouwrijp verkocht worden aan Woonkwartier. Nog voor de zomer start de gemeente de openbare biedingsprocedure voor de 5 kavels. Aan deze kavels zijn speciale welstandscriteria verbonden omdat het hier een beeldbepalende locatie aan de N285 betreft. Het bouwrijp maken van de locatie staat in de zomer van 2023 gepland.

Het hondenlosloopterrein is inmiddels verplaatst naar de Kloosterlaan. De kosten voor deze verplaatsing zijn significant lager uitgevallen vanwege een goed alternatief ten opzichte van een eerder plan. Bij de ontwikkeling wordt tevens voorzien in een speelterrein.

Vaststelling	€ 91.000	(nadelig)
Prognose 2022	€ 91.000	(nadelig)

COMPLEXEN NIET IN EXPLOITATIE

Dit betreffen complexen waarvoor nog geen raadsbesluit is genomen inzake (her)ontwikkeling, een projectexploitatie is vastgesteld en/of geen locatie ontwikkelingsovereenkomst is ondertekend. Het betreft hier voornamelijk strategisch verworven objecten. Om zicht en grip te houden op de waardeontwikkeling wordt afhankelijk van het soort object, (met een gemiddelde frequentie van ca. 1x per 2 jaar) de taxatie geactualiseerd dan wel getoetst aan de WOZ-waarde.

Per 31-12-2022 bedraagt de totale waarde aan niet in exploitatie genomen bouwgrond ca. € 13.439.000. In 2022 heeft een mutatie plaatgevonden van ca. € 3.434.000 negatief aan deze complexen, bestaande uit toevoegingen van in totaal ca. € 1.808.000 i.v.m. strategische grondaankopen (zie inzet privaatrechtelijk instrumentarium/reserve strategische verwerving) en daarnaast een onttrekking van ca. € 5.242.000 i.v.m. het in exploitatie nemen van de gronden aan Den Bels in Moerdijk t.b.v. het project Waterfront Moerdijk.

Risico's

Er zijn voor zover bekend op dit moment geen bijzondere risico's ontstaan wat betreft de complexen niet in exploitatie. Enigszins te voorziene risico's zijn in principe afgedekt binnen het weerstandsvermogen.

Reserve strategische verwerving

De stand van de reserve is per 31-12-2022 ca. € 4.607.000 positief. In 2022 heeft enkel een onttrekking van ca. € 25.000 plaatsgevonden inzake de aankoop van de Achterdijk 10. Dit betreft overigens alleen het verschil tussen de aankoopprijs en marktwaarde, aangezien dat het enige deel is dat uit de reserve strategische verwerving gedekt kan worden. Voor de aankoop van de Hazeldonkse Zandweg 26A en 28 (Zevenbergen) en de Molenstraat 7 (Fijnaart) heeft geen onttrekking plaatsgevonden uit de reserve strategische verwerving, wat betekent dat de aankoopprijs (ten minste) gelijk was aan de marktwaarde. Op basis van het bestuursakkoord Moerdijk 2022-2026 zal overigens nog € 3 mln. aanvullend beschikbaar worden gesteld voor de reserve strategische verwerving.

Reserve grondexploitatie

De stand van de reserve is per 31-12-2022 € 458.000 positief. In 2022 is er 1 toevoegingen geweest aan de reserve grondexploitatie, namelijk de toevoeging vanuit de winstneming Waterwijk van ca. € 268.000. Verder is er in 2022 een bedrag ca. € 264.000 aan de reserve grondexploitatie onttrokken. Dit bedrag bestaat uit een onttrekking van ca. € 171.000 ten gunste van de reserve Bovenwijkse voorzieningen (hierover meer onder "Kostenverhaal"), en een onttrekking van ca. € 93.000 in verband met teveel genomen winst in de grondexploitatie Evenemententerrein Klundert.

KOSTENVERHAAL

Met de Nota Kostenverhaal is, in lijn met de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie, een basis gecreëerd om het kostenverhaal juridisch te verankeren. De gemeente Moerdijk maakt momenteel onderscheid in de reserve Bovenwijkse voorzieningen en de reserve Ruimtelijke Ontwikkeling. Daarnaast worden er uiteraard plankosten verhaald in projecten om de ambtelijke uren te dekken. Deze reserves worden vervolgens benut voor wijk overstijgende voorzieningen van openbaar nut. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg van een hoofdontsluiting, rondwegen en grootschalige parkeervoorzieningen, maar ook investeringen in het buitengebied, het uitplaatsen van milieuhinderlijke bedrijven uit kernen, de toekomstige opgave in herstructurering en de revitalisering van zowel woningbouw als bedrijfslocaties.

Mede in verband met de toekomstige Omgevingswet is eind 2022 een start gemaakt aan een nieuwe Nota Kostenverhaal, welke in 2023 ter vaststelling zal worden aangeboden. Hoe verschillend dit nieuwe beleid zal zijn t.o.v. het huidige is vooral het gevolg van wetswijzigingen en juridische houdbaarheid.

De inkomsten uit het kostenverhaal zijn hoofdzakelijk afkomstig uit projecten waarin de gemeente niet of in mindere mate risicodragend participeert, en dus vaak enkel een faciliterende rol heeft. Bij actieve grondexploitaties worden bijdragen aan de reserves doorgaans verdisconteerd uit grondverkopen, mits er geen sprake is van macro-aftopping. Dit conform de systematiek zoals beschreven in de Nota Kostenverhaal. De stand van de reserves per 31-12-2022 is als volgt:

Reserve Bovenwijkse Voorzieningen
€ 1.016.000 (+ ca. € 839.000 in 2022)

Reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen
€ 3.980.000 (+ ca. € 107.000 in 2022)

In 2022 is netto ca. € 839.000 toegevoegd aan de reserve Bovenwijkse Voorzieningen. Deze bijdragen vloeiden voort uit de contractafspraken in drie faciliterende projecten; namelijk Suikerentrepot Standdaarbuiten, Olavstraat Zevenbergschen Hoek en Bosselaar Zevenbergen (deelgebied 3), en verder uit twee actieve grondexploitaties waar bij afsluiting de bijdrage uit de grondverkoop verdisconteerd kon worden; zijnde Vlinderbuurt Standdaarbuiten en Tankstation Standdaarbuiten.

Voor wat betreft de reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen zijn in 2022 drie bijdragen binnengekomen uit de faciliterende projecten Suikerentrepot Standdaarbuiten, Olavstraat Zevenbergschen Hoek en Bosselaar Zevenbergen (deelgebied 3) van in totaal ca. € 107.000.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

INLEIDING

De paragraaf kapitaalgoederen is voor de gemeenteraad hét instrument om op een eenduidige manier overzicht te hebben in hoe we omgaan met onze kapitaalgoederen. De BBV biedt ons daarbij een handvat, waarmee we de vergelijkbaarheid met andere gemeenten vergroten. Per soort kapitaalgoed staan we stil bij het onderliggende beleid, de geplande investeringen voor het volgende jaar en de financiële vertaling daarvan. Bij de jaarrekening verantwoorden we de eventuele achterstanden en geven we aan hoe we met deze eventuele achterstanden omgaan. De onderhoudsstaat van onze gemeentelijke kapitaalgoederen is een actueel onderwerp in de besluitvormingscyclus. Het proces om het areaal in beeld te krijgen duurt jaren en we zijn nagenoeg compleet. We hadden gepland om in 2022 het beheerplan kunstwerken aan te vullen met betonnen en waterbouwkundige constructies. Door vertragingen in het inspectie- en adviesproces wordt dit 2023. Qua wegbeheer merken we dat participatie met bewoners een effect heeft op de voortgang. Ook zien we bij nadere inspecties van wegen op kleidijken, dat veel zwaardere maatregelen nodig zijn dat dat we hadden kunnen voorzien. We zullen in 2023 met een voorstel komen om toch aan de minimale kwaliteit te voldoen.

Overzicht beheerplannen

Omschrijving beheerplan	Vastgesteld door de raad	Volgende actualisatie
Wegen	2021	2025
Openbare verlichting	2018	2023
Groen	2017	2022
Riolering en water	2021	2024
Buitensportaccommodaties	2013	2023
Civiele kunstwerken	2020	2024
Gebouwen	2017	2023

Overzicht kengetallen

Kengetallen	
km gem. wegen	871
ha asfalt	164
ha klinkers en tegels	178
km vrijverval en mechanische riolering	311
aantal rioolgemaal inclusief randvoorzieningen	74
aantal minigemaal (drukriool/installaties)	487
aantal kolken	16.007
ha beplanting	75
ha gazon	86
ha bermen	115
aantal bomen	26.244
aantal panden	90
aantal bruggen	107
aantal lichtmasten	8.670
aantal locaties speelvoorzieningen	89

Wegen

Beleid, beheer en kwaliteit

Het beleid is vastgelegd in het 'Beleidskader beeldkwaliteit, effect gestuurd beheer' (2017); de zorgplicht gemeenten uit de Wegenwet 1930, Woningwet 1991 en het Burgerlijk Wetboek deel 6 en de BBV (Besluit Begroting van Verantwoording provincies en gemeenten).

In 2021 is de notitie "Wegbeheer Moerdijk 2021-2025" vastgesteld. Gebleken is dat de kwaliteit van de wegen dusdanig achteruit is gegaan, dat deze niet langer voldoet aan de vastgestelde beeldkwaliteit. Op veel plaatsen is er een achterstand in het onderhoud en een dusdanig lage kwaliteit ontstaan, dat het onveilig kan worden voor het regulier gebruik.

Om deze verhardingen weer op een minimaal kwaliteitsniveau te krijgen (veilig), is een aanpassing gedaan in de wijze waarop het wegbeheer werd uitgevoerd.

Door middel van functioneel beheer en risico gestuurd onderhoud wordt de onderhoudsachterstand gefaseerd ingelopen. In 2021 is een start gemaakt met het inlopen van de achterstanden, waarbij de prioriteit ligt op de risico locaties (voetpaden, fietspaden en gebiedsontsluitingswegen) en daarnaast op het voorkomen van kapitaalvernietiging op asfaltwegen.

Door capaciteitsproblemen en een onvolledige inspectie is niet gelukt een eerste evaluatie van het wegbeheer in 2022 aan de raad te sturen. Deze volgt medio 2023.

In 2022 zijn de volgende grote werkzaamheden en projecten uitgevoerd:

- Bulkwegen asfalt (55 locaties, 66 km)
- Graaf Bernadottestraat Helwijk
- Lantaardijk en Hellegatseweg Willemstad
- Pastoor van Kessellaan Zevenbergen
- Rosmolen en De Lint Zevenbergen
- De Wieken Zevenbergschen Hoek
- Rubenstraat / Jan Steenstraat Fijnaart
- Eksterstraat Fijnaart
- St Jansstraat Standdaarbuiten
- Den Engelsenstraat Zevenbergen
- Okkerlaak Zevenbergen
- Meerdere fiets- en voetpaden.

Financiële consequenties

Totale uitgaven per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2022
Wegen	onderhoudsuitgaven	€ 919.000
	voorziening groot onderhoud	€ 1.204.000
	Voorziening achterstand wegen	€ 2.647.000
	vervangingsinvesteringen	€ 2.992.000

Riolering

Beleid, beheer en kwaliteit

Samen met de gemeentes binnen de Waterkring West (onderdeel SWWB) is het opstellen van een nieuw Gemeentelijk Waterprogramma (GWP) ter vervanging van het vigerende vGRP aanbesteed en gegund.

Ten behoeve van de beheercyclus vrijvervalriolering was 2021 het eerste jaar dat we met een innovatief traject met een lokale ondernemer gestart zijn. In 2022 heeft dit geleid tot diverse onderhoudswerkzaamheden door de gehele gemeente. In 2022 zijn de volgende grote werkzaamheden en projecten uitgevoerd:

- Renovatieproject pompen en gemalen;
- Versnelling reiniging en inspecties rioleringen;
- Overnamen in beheer van Hazeldonkse Zandweg;
- Rioleringswerkzaamheden in de havenfront Moerdijk;
- Participatietraject vervanging/relining Stationsstraat Zevenbergen;
- Vervanging riolering Den Engelsestraat Zevenbergen inclusief pilot Rockflow ten gunste van berging afgekoppeld hemelwater (FOTO);
- Vernieuwen huisaansluitingen Graaf Bernadottestraat Heijningen en Jan Steenstraat Fijnaart;
- Verbetermaatregelen Kennedyschool Standdaarbuiten.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2022
Riolering	onderhoudsuitgaven	€ 965.000
	vervangingsinvesteringen	€ 1.731.000

Water

Beleid, beheer en kwaliteit

Onder het beleidskader water vallen de thema's bruggen en steigers en baggerwerken.

Deze zijn vastgelegd in het 'Beleidskader Beeldkwaliteit, Effect gestuurd beheer' (2017); de Zorgplicht gemeenten uit de Wegenwet 1930, Woningwet 1991 en het Burgerlijk Wetboek deel 6; het BBV (Besluit Begroting van Verantwoording provincies en gemeenten) en de Waterwet: wetgeving rondom de ontvangstplicht baggerspecie is geregeld in de Waterwet (art. 5.23).

Civiele kunstwerken

In het afgelopen jaar zijn er veel zaken uitgevoerd om het uitgesteld onderhoud bij met name de bruggen terug te brengen. Er zijn in 2022 zes bruggen vervangen door een zogenaamde standaardbrug en is er aan dertigtal bruggen onderhoud uitgevoerd. Begin dit jaar is er na aanbesteding een partner gevonden voor het regulier onderhoud zoals reinigen, leuningherstel en het vervangen van dekplanken via een raamovereenkomst. Hiermee borgen we voor de komende twee tot vier jaar dat de bruggen weer schoon, heel en veilig blijven. In de RIB van december 2022 bent u over de laatste details hierover geïnformeerd. Om het uitvoeren van het uitgesteld onderhoud te borgen wordt er € 100.000 van 2022 naar 2023 overgeheveld.

Baggerwerken

In 2022 heeft het waterschap baggerwerkzaamheden uitgevoerd conform de samenwerkingsovereenkomst en begroting. Belangrijke aanvullende opgave was het in depot brengen van bagger welke niet gestort kon worden aan aanliggende percelen zoals in het buitengebied wel het geval is. Hiervoor is een tijdelijke voorziening gecreëerd bij het depot aan de Schansdijk. De bagger kan ter zijne tijd gebruik worden voor het aanvullen van bermen of beplantingsvakken.

Het meerjarenprogramma baggeren gaat uitsluitend over groot onderhoud uitgevoerd door het waterschap en de hieraan gekoppelde ontvangstplicht voor de gemeente. Ook in 2023 worden er nog baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Hiervoor is de samenwerkingsovereenkomst inmiddels ondertekend.

Financiële consequenties

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2022
Civiele kunstwerken	onderhoudsuitgaven	€ 269.000
Civiele kunstwerken	vervangingsinvesteringen	€ 1.186.000
Watertaken	Baggeren	€ 612.000

Groen

Beleid, beheer en kwaliteit

Voor de investeringen in het groen geldt ook het 'Beleidskader beeldkwaliteit, effect gestuurd beheer (2017)'. Binnen dat kader zijn in 2017 het Groenstructuurplan, het Boombeheerplan en het Groenbeheerplan vastgesteld. In 2022 zou het groenbeheerplan worden geactualiseerd. Dit is wegens personele omstandigheden uitgesteld.

Focus heeft gelegen op het op orde brengen van het groenbeheer op basis van het nieuwe Groenplus bestek dat in 2021 is aanbesteed. Gezamenlijk met de nieuwe aannemer zijn hier grote stappen in gemaakt. Diverse groenvakken zijn omgevormd op basis van integrale reconstructies, voortkomend uit het groenstructuurplan en aanpak van onder andere wortelonkruiden.

De implementatie van de wet Natuurscherming wordt mede aan de hand van het opstellen van een SoortenManagementPlan (SMP) verder vormgegeven waarvoor in 2022 de kaders zijn vastgelegd.

Integrale plannen waarin ook Essen aanwezig zijn, zijn conform het beleidskader Essentaksterfte opgestart. Vanwege de benodigde onderzoeken en tijd voor planvorming zijn er nog geen concrete projecten afgerond. Wel zijn vanuit het reguliere boombeheer Essen aanpak. Ook heeft er in 2022 een nieuwe boomcontrole op Essentaksterfte plaatsgevonden waarvan de resultaten worden meegenomen in de plannen voor 2023 en verder.

Het herzien van het plaagdierenbeleid wordt nu geen verdere voortgang aangegeven. Door het huidige beleid strakker te implementeren zijn er positieve ervaringen opgedaan die ook een positief financieel effect hebben gehad. Het herzien van het beleid is daarmee voor nu niet meer prioriteit.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2022
Groen	onderhoudsuitgaven	€ 4.073.000
	vervangingsinvesteringen	€ 494.000

Gemeentelijk vastgoed

Beleid, beheer en kwaliteit

Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit ca. 90 panden. Het vastgoed bestaat uit zeer verschillende panden, zowel qua functie als materialisatie.

Het gemeentelijk vastgoed wordt op een niveau in stand gehouden dat vergelijkbaar is met conditiescore 3 (redelijk) volgens NEN 2767. Bij deze conditiescore wordt de functievervulling en de kwaliteit van het pand gewaarborgd. Het beschouwingsniveau van de inventarisatie en inspectie betreft de visueel waarneembare en fysiek bereikbare onderdelen van het totale pand. Voor het gemeentehuis in Zevenbergen, het Mauritshuis in Willemstad en het voormalige stadhuis in Klundert houden we dezelfde conditiescore 3 aan, maar plegen we intensiever onderhoud om dit onderhoudsniveau te allen tijde te kunnen garanderen. Daarnaast worden specifieke methodes toegepast voor de instandhouding van Rijksmonumenten. Het onderhoud wordt uitgevoerd conform de geldende wet- en regelgeving, zoals de Arbowetgeving, het Bouwbesluit en de woningwet.

Groot onderhoud

In de volgende gebouwen is er in 2022 groot onderhoud uitgevoerd:

- Afronding vervanging kozijnen Gymzaal de Waai Langeweg en Gymzaal De Bloemendaal Zevenbergschen Hoek
- Vervanging sportvloeren Gymzaal de Waai Langeweg, Gymzaal De Bloemendaal Zevenbergschen Hoek, Prins Willemstraat in Klundert, Margrietstraat in Moerdijk.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2022
Vastgoed	onderhoudsuitgaven	€ 624.000
	voorziening groot onderhoud	€ 791.000
	vervangingsinvesteringen	€ 324.000

Buitensportaccommodaties

Beleid, beheer en kwaliteit

In 2022 is de Europese aanbesteding geweest voor het rentmeesterschap Buitensport. Als nieuwe rentmeester heeft Van Wijlen de werkzaamheden overgenomen van Bras Fijnaart. De aannemer heeft oog voor de kwaliteit, maar ook voor het meenemen van de vrijwilligers bij de werkzaamheden. Het samen opstellen van een goede planning, zodat alle partijen weten waar ze aan toe zijn.

In 2022 is het gelukt door op andere en intensievere wijze onderhoud te plegen op de sportvelden om het "medicijnkastje" dicht te houden. Dus in 2022 hebben we geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt. En hebben we voldaan aan hetgeen gesteld is in de Greendeal.

Daarnaast hebben we een start gemaakt met het Toekomstbestendig buitensport accommodatie beleidskader. De eerste gesprekken met de verenigingen hebben reeds plaatsgevonden.

De voorgenomen renovaties zijn niet allemaal uitgevoerd. In overleg met een tweetal verenigingen is bepaald om de renovatie uit te stellen tot 2023. Ook het kunstgrasveld van VIOS incl. Led is niet uitgevoerd omdat deze vereniging geen teams meer had in de competitie. Bij zowel Vv Noordhoek als bij Vv De Fendert zijn op de trainingsvelden de conventionele verlichtingen vervangen door Led en het trainingsveld van Vv Noordhoek en de keepershoeke van Vv de Fendert zijn gerenoveerd.

Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2022
Buitensport	onderhoudsuitgaven	€ 586.000
	vervangingsinvesteringen	€ 200.000

Openbare verlichting*Beleid, beheer en kwaliteit*

In 2022 is er begonnen met het nieuwe contract onderhoud openbare verlichting waarin 200 lampen zijn vervangen, 170 armaturen zijn omgevormd naar LED en 86 masten zijn vervangen. Gelijktijdig zijn er tijdens het vervangen van de lampen ook de armaturen schoongemaakt. De stijgende energiekosten zijn de oorzaak van de forse overschrijding van de onderhoudsuitgaven. In 2022 is er een nieuw beleidsplan opgesteld voor 10 jaar die ter besluitvorming aan uw raad wordt voorgesteld.

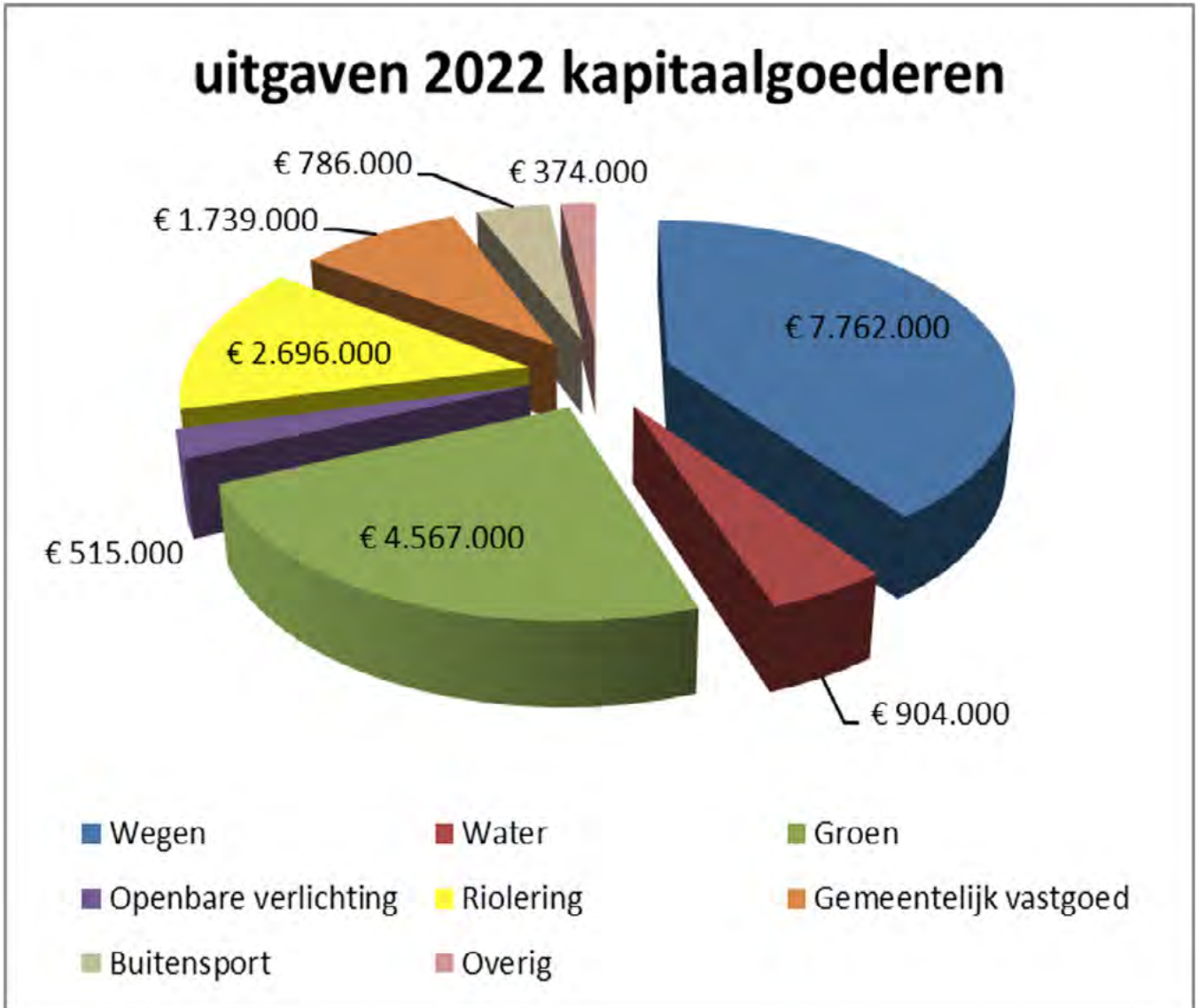
Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2022
Openbare verlichting	onderhoudsuitgaven	€ 171.000
	vervangingsinvesteringen	€ 344.000

Totaal financieel overzicht

In onderstaande diagram staat de verdeling van de totale onderhoudskosten weergegeven per beheerproduct. De overige uitgaven zijn uitgaven aan bijvoorbeeld speelvoorzieningen en objecten.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Moerdijk heeft bestuurlijke en financiële belangen in verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard met inachtneming van de eigen beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

Beleid Verbonden Partijen

Op 28 juni 2015 heeft de gemeenteraad de regionale nota "Verbonden Partijen; zes kaderstellende spelregels" vastgesteld. Deze nota is in regionaal verband opgesteld en is aan de gemeenteraden van de 19 RWB (Regio West-Brabant)-gemeenten voorgelegd. Vrijwel alle gemeenten hebben hiermee ingestemd.

In deze nota zijn de volgende 6 spelregels voor verbonden partijen opgenomen:

1. Bij het aangaan van een verbonden partij leggen de deelnemers nadrukkelijk vast hoe de informatievoorziening (frequentie, vorm en inhoud) dient te verlopen en welke evaluatiemomenten er zijn.
2. Er dient een tijdige, juiste en volledige (actieve) informatiestroom op gang te worden gebracht, die het mogelijk maakt verantwoording af te leggen en die de raad in positie brengt om (gevraagde) nieuwe kaders te stellen. Zowel het college, de verbonden partij als de gemeenteraad zelf dienen hierin hun verantwoordelijkheid te nemen.
3. Gemeenten bundelen de krachten en dragen samen zorg voor integrale aansturing. Zowel ambtelijke als bestuurlijke voorbereiding gebeurt (deels) gezamenlijk met ruimte voor lokale aanvullingen, waarbij één bepaalde gemeente per verbonden partij de leiding neemt.
4. Jaarlijks in november sturen deelnemers van de verbonden partij richtlijnen aan de verbonden partij waarop de beleidsmatige en financiële kaders gebaseerd dienen te worden. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling op hoofdlijnen de uitgangspunten voor de begroting aan.
Voor NV's en BV's gelden uiteraard de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek (BW).
5. De ontwerpbegroting wordt uiterlijk 15 april door de gemeenschappelijke regeling naar de deelnemers gestuurd. De zienswijzen van de deelnemers dienen uiterlijk 1 juli door de gemeenschappelijke regeling te zijn ontvangen.
6. Vierjaarlijks is de gemeenschappelijke regeling verplicht om een meerjarenbeleidsplan op te stellen. Het meerjarenbeleidsplan, dat bij aanvang van een nieuwe raadsperiode wordt opgesteld, is samen met de jaarrekening de basis om de resultaten van de gemeenschappelijke regelingen over een periode van vier jaar te evalueren.

Inmiddels worden de spelregels ruim 5 jaar toegepast, in 2020 heeft een evaluatie plaatsgevonden. In het najaar van 2020 is deze afgerond en aan de deelnemende Westbrabantse gemeenten voorgelegd. In 2021 hebben de raden van de deelnemers hun reactie op de evaluatie gegeven.

De gemeenteraad van Moerdijk heeft in het kader van de evaluatie op 22 april 2021 besloten de nota verbonden partijen in ieder geval te blijven gebruiken totdat de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is aangepast, conform de volgende beslispunten:

1. De doelstellingen voor het opstellen van een voor de gemeenten gelijklopende 'nota Verbonden Partijen zes kaderstellende spelregels' te bevestigen;
2. De werkingsduur van de 'nota Verbonden Partijen zes kaderstellende spelregels' te verlengen tot een jaar nadat de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in de Staatscourant is gepubliceerd en voor de actualisering van deze nota de kaders te hanteren zoals vastgelegd in het voorstel;
3. Op basis van de in het voorstel opgenomen uitgangspunten het gesprek te voeren over de stappen die in afwachting van een te actualiseren Nota Verbonden Partijen nu al gezet kunnen worden om de politiek-bestuurlijke betrokkenheid op de verbonden partijen te vergroten door te bezien in hoeverre de raden meer zicht en invloed kunnen hebben op de doelstelling en prestaties van de verbonden partijen.

In 2022 is gestart met de aanpassing van de regionale spelregels aan de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen. In de loop van 2023 zal dit worden afgerond en worden voorgelegd ter besluitvorming aan de gemeenteraden van de West-Brabantse Gemeenten.

Overzicht verbonden partijen

De verbonden partijen waarin de gemeente deelneemt en/of een belang heeft zijn als volgt in te delen:

Gemeenschappelijke regelingen;

Vennootschappen;

Stichtingen en verenigingen.

Op de volgende pagina's wordt nader ingegaan op de diverse partijen.

Vestigingsplaats	Tilburg					
Website	https://www.ravbrabantmwn.nl					
Visie / doelstelling	Het leveren van kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de budgettaire kaders wordt gerealiseerd.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - dat het voor een goede ambulancezorg van belang is samen te werken; - dat deze samenwerking gericht is op een niveau van ambulancezorg waarbij de patiënt centraal staat; - dat de ambulancezorg een belangrijke pijler is onder de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, waardoor het wenselijk is om het werkgebied samen te laten vallen met dat van de politieregio's Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord. 					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang. AB: wethouder P. Joosten-Wesselius / plv wethouder A.M.J. Dingemans					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 14.180.000	1-1-2022	€ 32.686.000	€ 221.000	€ 0 De RAV wordt niet gefinancierd door de gemeenten, maar door de zorgverzekeraars
	31-12-2022	€ 14.293.000	31-12-2022	€ 29.564.000		
Behaalde resultaten in 2022	<p>- In het afgelopen jaar is er een voorzichtige start gemaakt met 'terug naar normaal' na de COVID-pandemie. De medewerkers hebben zich in COVID-tijd tot het uiterste ingezet om het kwaliteitsniveau dat patiënten gewend zijn te blijven leveren. Dit is gelukt, maar er zijn ook gevolgen van de crisistijd. Niet alleen bij medewerkers die kampen met Long Covid klachten, maar ook bij anderen. Het ziekteverzuim nam af, maar zakte nog niet terug naar het niveau van vóór de COVID-crisis.</p> <p>- De samenleving en het zorglandschap in Nederland veranderen in snel tempo. Dé uitdaging is om kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van (acute) zorg voor iedereen te garanderen, bij een toenemende vraag naar spoedzorg en een groter wordend tekort aan zorgmedewerkers. In september 2022 verscheen het Integraal Zorgakkoord (IZA), een samenwerkingsplan van VWS en een groot aantal zorgpartners, waarin zij afspraken vastlegden over het realiseren van meer passende, preventiegericht, duurzame en gedigitaliseerde zorg in ons land.</p>					
Risico's	Er zijn geen financiële risico's					

Moerdijk	Moerdijk					
Website	N.v.t.					
Visie / doelstelling	Het bedrijfsmatig (doen) verrichten van werkzaamheden m.b.t. het aandeelhouderschap van het Havenbedrijf Moerdijk NV en het optreden als financier van dit bedrijf.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Via het houden van de aandelen van het Havenbedrijf Moerdijk NV kan mede sturing gegeven worden aan deze NV. Verder kan via de GR de NV worden voorzien van de benodigde financiële middelen. Hierdoor is de NV niet aangewezen op financiering vanuit de markt.					
Bestuurlijk belang gemeente	De gemeente Moerdijk wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de wethouders D. Dingemans (economie) en J. van Dorst (financiën).					
Financieel belang gemeente	Gemeente Moerdijk is voor 50% eigenaar. De GR Havenschap Moerdijk is een zgn. 'bedrijfsvoeringsorganisatie' (BVO). De gemeente staat voor 50% garant voor de aan te trekken financieringsmiddelen ten behoeve van Havenbedrijf Moerdijk NV. De begroting van de GR is sluitend, zonder dat een bijdrage van de deelnemers gevraagd wordt. In de begroting is rekening gehouden met het verstrekken van een garantiëpremie aan de deelnemers van € 160.000 per deelnemer. De uitvoeringskosten van de GR komen voor rekening van de NV.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 97.265.000	1-1-2022	€ 212.768.000	€ -	N.v.t.
	31-12-2022	97.265.000	31-12-2022	€ 227.884.000		
Behaalde resultaten in 2022	Nihil.					
Risico's	De GR trekt de financiering aan voor de activiteiten binnen de NV. Als de NV de betalingsverplichtingen niet kan nakomen, komen deze ten laste van de deelnemers van de GR. Bij de verzelfstandiging per 30-12-2016 heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. De bezittingen van de NV (de Gr heeft het 1e recht van hypotheek en pandrecht) en het eigen vermogen van de GR zijn voldoende om de risico's te dekken. Jaarlijks bij de controle van de jaarrekening toetst de accountant of risico's nog steeds volledig zijn afgedekt. Bij de jaarrekening 2020 was hier sprake van.					

Vestigingsplaats	Etten-Leur							
Website	https://www.west-brabant.eu							
Visie / doelstelling	<p>De Regio West-Brabant is een alliantie van zestien gemeenten gericht op behoud en versterking van het regionale vestigingsklimaat. De inzet van de RWB is gericht op vier thema's: economie, arbeidsmarkt, mobiliteit en ruimte.</p> <p>Elke vier jaar stellen de colleges een actieprogramma vast, waarin de strategische opgave voor de komende jaren wordt uitgewerkt. In 2019 is het programma 2019 – 2023 vastgesteld. Het actieprogramma geeft invulling aan de overheidsopgave uit de Economische Agenda die is vastgesteld door de Economic Board West Brabant (overheden, ondernemers en onderwijs). De uitvoeringsstrategie van de RWB is gericht op verbinden, verslimmen en verduurzamen.</p> <p>Hiernaast heeft de RWB een aantal uitvoeringsgerichte taken. Het betreft Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV), Regioarcheologie, Programma Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) en het mobiliteitscentrum. Eind 2023 zal de nieuwe meerjarenagenda worden vastgesteld.</p>							
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Versterking van het regionale vestigingsklimaat kun je niet als individuele gemeente oppakken. - Samenwerking leidt tot focus, meer slagkracht en efficiëntie. Door deelname van de RWB aan de (triple helix) Economic Board West Brabant wordt dit verder versterkt. 							
Bestuurlijk belang gemeente	<p>AB: burgemeester A.J. Moerkerke, plv. wethouder A.M.J. Dingemans</p> <p>Vertegenwoordiging in de bestuurscommissie KCV: weth. P.Joosten-Wesselius</p>							
Financieel belang gemeente								
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022		
	1-1-2022	€ 1.312.000	1-1-2022	€ 5.382.000			€ 275.000	O&O-fonds € 24.134
	31-12-2022	€ 1.128.000	31-12-2022	€ 6.399.000				App.kst.€ 141.509
						KCV Deeltaxi € 696.738		
Behaalde resultaten in 2022	Niet bekend							
Risico's	De RWB heeft geen reserve. Eventuele tekorten komen voor rekening van de deelnemende gemeenten							

Vestigingsplaats	Breda					
Website	N.v.t.					
Visie / doelstelling	Regionale samenwerking op het gebied van de nazorg voor de gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Gezamenlijke verplichting voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaats Bavel-Dorst en voor de nazorg van de gesloten stortplaats Zevenbergen tot overdracht aan de provincie.					
Bestuurlijk belang gemeente	AB: wethouder C.J.A. van Dorst; DB: wethouder C.J.A. van Dorst					
Financieel belang gemeente	N.v.t.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 995.000	1-1-2022	€ 26.597.000	€ 7.838	€ 53.168
	31-12-2022	€ 1.003.000	31-12-2022	€ 26.126.000		
Behaalde resultaten in 2022	<p>Medio 2019 is er een convenant ondertekend, waarbij met de provincie overeengekomen is dat de overdracht van stortplaats Zevenbergen met minimaal 10 jaar is uitgesteld. Binnen deze periode zal de rekenrente gehandhaafd blijven op 5,06%. Het doel is om deze termijn te benutten om alternatieven te onderzoeken hoe met de stortplaats om te gaan en op welke manieren enerzijds kostenbesparingen gerealiseerd kunnen worden en anderzijds mogelijk inkomsten gegenereerd kunnen worden. Deze onderzoeken en gesprekken lopen.</p> <p>Verder zijn er geen bijzonderheden te melden.</p>					
Risico's	Attero heeft de rechtszaak in hoger beroep gewonnen, inzake minder levering van afval in de periode 2015/2016 dan contractueel was vastgelegd. De schadeclaim dient alsnog betaald te worden. Gemeente Moerdijk betaalt enkel mee aan de proceskosten, niet aan de claim zelf. Dit heeft verder geen gevolgen voor de bijdrage.					

Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.ggdwestbrabant.nl					
Visie / doelstelling	<p>Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg.</p> <p>Het bevorderen bewaken en beschermen van de publieke gezondheid: de GGD heeft als doel dat de mensen in West-Brabant zich goed, veilig, gezond en gelukkig (blijven) voelen.</p>					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Artikel 14 lid 1 Wet publieke gezondheid: Ter uitvoering van bij of krachtens deze wet opgedragen taken draagt het college van burgemeester en wethouders zorg voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst. - Hechte samenwerking in regionaal verband m.b.t. de openbare gezondheidszorg is gewenst en noodzakelijk. 					
Bestuurlijk belang gemeente	AB: wethouder P. Joosten-Wesselius					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 6.017.000	1-1-2022	€ 19.394.000	€ 437.000 positief	€ 998.767
	31-12-2022	€ 6.704.000	31-12-2022	€ 11.701.000	(toegevoegd aan algemene reserve GGD)	(€ 868.105 voor de basistaken, € 35.342 plustaken en € 95.320 inspecties kinderopvang)
Behaalde resultaten in 2022	<p>- Naast de reguliere activiteiten vonden in 2022 nog steeds werkzaamheden plaats in de aanpak van corona. Het jaar 2022 startte met een gigantische stijging in de vraag naar coronavaccinaties. In het voorjaar van 2022 waren naar schatting 1.200 (nieuwe) medewerkers actief in de bestrijding van de coronapandemie in West-Brabant. Medio maart 2022 heeft de GGD voor de tweede keer afscheid genomen van een aanzienlijk deel van deze tijdelijke krachten. In september startte een nieuwe herhaalvaccinatiecampagne waarvoor het weer nodig was (kleinschalig) op te schalen in personeel.</p> <p>- Daarnaast kreeg de GGD een rol in de opvang van Oekraïense ontheemden en asielzoekers uit andere landen.</p> <p>- In mei 2022 werd in Nederland het Monkeypox-virus geconstateerd en kreeg de GGD de opdracht vanuit VWS om het virus in West-Brabant op te sporen, te monitoren en te bestrijden.</p> <p>- De inzet in corona in combinatie met het reguliere werk én vervolgens ook de extra werkzaamheden voor de vluchtelingen en het Monkeypox-virus hebben hun tol geëist van de medewerkers. Door het vele online en op afstand werken in de afgelopen jaren, blijkt dat er grote behoefte aan meer onderlinge verbinding binnen en tussen de teams. Daarom is medio 2022 de doorontwikkeling van de GGD-organisatie 'Samen vooruit' in gang gezet.</p> <p>- Door de (landelijke) corona-datalekken en de toename van het hybride werken, werd de noodzaak om onze informatiehuishouding onder controle te krijgen groter. Hiervoor is het Programma 'Informatiehuishouding in Control' in het leven geroepen. Een gezamenlijk programma is gestart voor GGD Hart voor Brabant, GGD West-Brabant en GGD Noord en Oost-Gelderland. De informatiebeveiligingsnorm voor de zorg wordt geïmplementeerd met als doel eind 2023 klaar te zijn voor de externe certificeringsaudit.</p> <p>- In 2022 is gestart met de voorbereidingen voor de nieuwe toekomstvisie 2023-2033.</p>					
Risico's						

Vestigingsplaats	Tilburg					
Website	https://www.omwb.nl					
Visie / doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van (wettelijke) VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) milieu. - Verbeteren kwaliteit leefomgeving, veiligheid en volksgezondheid; - Eenduidige en gelijke behandeling bedrijven en burgers: level playing field. 					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - De gemeente is wettelijk verplicht een aantal basistaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu (VTH-taken milieu) over te dragen aan de OMWB; - Daarnaast is uit oogpunt van continuïteit, kwaliteit, effectiviteit en efficiency besloten de uitvoering van de niet-verplichte VTH-taken milieu en verzoektaken bij de OMWB onder te brengen. 					
Bestuurlijk belang gemeente	Lid AB en DB: burgemeester A.J. Moerkerke. Plv. lid AB: wethouder D. Dingemans					
Financieel belang gemeente	Gemeente is mede-eigenaar en loopt risico voor eventuele financiële tekorten.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 2.918.000	1-1-2022	€ 3.285.000		
	31-12-2022	€ 3.614.000	31-12-2022	€ 4.060.000	€ 538.000	€ 1.581.369
Behaalde resultaten in 2022	Het resultaat van de jaarrekening 2022 bedraagt € 538.000 positief.					
Risico's	De belangrijkste risico's voor de OMWB bestaan uit kostenstijging als gevolg van de hoge inflatie, nieuwe cao-afspraken en het bovenmatig ziekteverzuim. Daarnaast zorgt de problematiek op de arbeidsmarkt voor tijdelijk productietekort in termen van declarabiliteit.					

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom				 West-Brabants Archief	
Website	https://westbrabantsarchief.nl					
Visie / doelstelling	<p>Uit 'WBA Visie en Strategie, mei 2022'.</p> <p>De visie van het WBA is 'Het verleden snel gevonden', waaruit het vier belangrijke opgaven voor de toekomst haalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dienstverlening; - Basis op Orde; - Erfgoed; - Organisatie. <p>Per opgave is de visie als volgt uitgewerkt:</p> <p><u>Dienstverlening:</u> Wat je ook zoekt in ons archief, je vindt het online. Onze website brengt niet alleen informatie logisch en overzichtelijk samen, maar legt ook verbanden met aanvullende gegevens uit andere bronnen. Je vindt makkelijk wat je zoekt op onze website. Dat komt door een makkelijke opbouw en indien nodig een extra woordje uitleg. Wie een vraag heeft, krijgt snel een deskundig antwoord van onze medewerkers.</p> <p><u>Basis op Orde:</u> We bewaren en beheren fysieke en digitale informatie die op orde is. Zowel voor onszelf als voor onze partners hanteren we daarbij professionele standaarden en voldoen we aan de wet- en regelgeving. We houden toezicht voor partners en adviseren hen op maat. Het West-Brabants Archief is een betrouwbaar kenniscentrum dat zijn partners begeleidt in kwalitatief hoogwaardig informatiestructuur.</p> <p><u>Erfgoed:</u> We maken de geschiedenis van West-Brabant toegankelijk en zichtbaar. We verbinden erfgoedspelers in de regio. Dat doen we graag samen met historische, culturele, educatieve en creatieve organisaties. West-Brabants erfgoed krijgt een plek op onze website en activiteiten zetten we online in de kijker. Voor een representatiever beeld van ons verleden, verrijken we doelgericht onze collecties.</p> <p><u>Organisatie:</u> Het West-Brabants Archief kent de mogelijkheden van de digitale samenleving. Daarom spelen we in op ontwikkelingen en innovaties die een meerwaarde blijken voor het behalen van onze doelen. We blijven onze partners, bezoekers en erfgoedcollega's ondersteunen, inspireren en verbinden, zodat ook in de toekomst ons verleden snel is gevonden.</p>					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Regionale aanpak/ uitvoering van wettelijke verplichting; - Het realiseren van efficiencywinst; - Beheren van archiefbewaarplaatsen en een e-depot; - Het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. 					
Bestuurlijk belang gemeente	AB: burgemeester A.J. Moerkerke.					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 263.000	1-1-2022	€ 281.000	€ 2.978 negatief	€ 255.813
	31-12-2022	€ 260.000	31-12-2022	€ 464.000		
Behaalde resultaten in 2022	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen nieuwe beleidsvisie - Investing in en realisering eigen scanstraat - Start nieuw webportaal 					
Risico's	De belangrijkste risico's voor het WBA bestaan uit stijging van de personeels- en huisvestingskosten als gevolg van de nieuwe cao-afspraken en de hoge inflatie.					

Vestigingsplaats	Roosendaal					
Website	https://obo-wbr.nl					
Visie / doelstelling	- Het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief aanbod van onderwijs voor leerlingen van 4 tot 12 jaar.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale coördinatie / aanpak van wettelijke verplichting; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	Regiegroep: wethouder mw. P. Joosten; plv. wethouder dhr. G. Blom					
Financieel belang gemeente	Geen direct financieel belang.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 4.381.000	1-1-2022	€ 3.615.000	Niet bekend	0
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2022	De afgelopen jaren was er dikwijls sprake van een lichte daling van het leerlingenaantal, vanaf 2022 is deze trend gekeerd. Per 1 februari 2022 was het leerlingenaantal 3.009. Voor de komende jaren wordt een kleine stijging van 1 tot 2% per jaar verwacht.					
Risico's	De gemeente Moerdijk blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het bieden van toegankelijk openbaar onderwijs.					

Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.vrmwb.nl					
Visie / doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> - Het vergroten van de slagkracht van en de samenwerking tussen de hulpverlenings-diensten; - Het realiseren van de noodzakelijke kwaliteitsverbetering op het gebied van de (voorbereiding van de) rampenbestrijding. 					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Realiseren van efficiencywinst; - Realiseren van kwaliteitsbevordering; - Invullen wettelijke plicht op grond van artikel 3 van de Brandweerwet 1985 (wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling); - Bewerkstelling doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer- en rampbestrijdingstaken; - Bevordering goede hulpverlening bij een ongeval of ramp 					
Bestuurlijk belang gemeente	Burgemeester A.J. Moerkerke is lid van het algemeen bestuur; plv. wethouder A.M.J. Dingemans					
Financieel belang gemeente	De 26 deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de VMWB over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, waarmee de exploitatie en het afdekken van financiële risico's is gewaarborgd.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	18.703.000	1-1-2022	47.802.000		
	31-12-2022	16.476.000	31-12-2022	50.475.000		
Behaalde resultaten in 2022	In totaal zijn er 63 doelstellingen voor 2022 geformuleerd. Daarvan zijn er 43 gerealiseerd of verlopen volgens planning. Tgv de nasleep van Covid en de prioriteiten i.r.t. de opvang van vluchtelingen is er minder ingezet op opleidingen waardoor op dit thema een begrotingsoverschot is ontstaan.					
Risico's	De egalisatiereserve kapitaallasten wordt bij de resultaatbestemming 2022 opgeheven conform bestuursbesluit AB 2022.0 2.09/3.5. Het gaat om een bedrag van € 8.7M. Dit bedrag wordt terugbetaald aan de deelnemende gemeenten. Door het opheffen van de egalisatiereserve vertalen toekomstige afwijkingen op het investeringsplan zich direct in een wijziging van de gemeentelijke bijdragen. Dit vraagt van gemeenten wellicht extra beheersmaatregelen.					

Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://rblwest-brabant.nl					
Visie / doelstelling	In de RMC-regio West-Brabant via samenwerking het schoolverzuim en het voortijdig schoolverlaten verder terugdringen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Kwaliteitsverbetering; - Efficiencywinst. 					
Bestuurlijk belang gemeente	Lid gemeenschappelijk orgaan: wethouder P. Joosten; Plv.: wethouder G. Blom					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	31-12-2022	1-1-2022	31-12-2022	€ 234.177 negatief	Reguliere bijdrage
	€ 14.302	-/- € 234.177	€ 691.323	€ 884.865	(aandeel Moerdijk € 19.670	RBL € 144.572 Intensivering RMC-functie € 7.706 Totaal € 152.278
Behaalde resultaten in 2022	In het jaar 2022 zien we, na een aantal jaren van daling, weer een stijging in het aantal verzuimmeldingen. Enerzijds vanwege de afname van de directe coronamaatregelen (met name stijging in luxe en relatief verzuim), maar ook de komst van Oekraïense vluchtelingen speelt een rol (m.n. de stijging in absoluut verzuim). De indirecte gevolgen van de coronapandemie zoals de zwakkere psychische gezondheid bij jeugdigen, leerachterstanden en de gevolgen van kansenongelijkheid, omdat niet ieder jeugdige bijvoorbeeld voldoende faciliteiten had tijdens de pandemie., zijn steeds nadrukkelijker aan het licht gekomen. Verder valt op dat de problematiek die bij de jongeren speelt onverminderd groot is. Het vinden van passende oplossingen voor bij voorbeeld Thuiszitters en Voortijdig Schoolverlaters wordt steeds lastiger, kost meer tijd en vraagt meer dan ooit om maatwerk. Ook is in 2022 de aantrekkingskracht van de krappe arbeidsmarkt een aantrekkelijk alternatief voor school gebleken.					
Risico's	Omdat de GR geen weerstandvermogen opbouwt, kan bij de manifestatie van risico's of niet begrote kosten niets zelfstandig opgevangen worden. Het negatief resultaat wordt dan conform gebruikelijke verdeelsystematiek doorbelast naar de deelnemende gemeenten. Het negatief resultaat is ontstaan door hogere kosten voor personeel, huisvesting, facilitair en overige kosten.					

Vestigingsplaats	Roosendaal					
Website	https://www.wvs.nl					
Visie / doelstelling	<p>WVS groep biedt op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) mensen met een (grote) achterstand op de arbeidsmarkt kansen zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen. Doel is het vinden van regulier werk of in een (meer) beschutte omgeving. WVS groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijk beleid van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten.</p> <p>Met de inwerkingtreding van de Participatiewet per 1 januari 2015 vindt er geen instroom meer plaats van mensen in een Wsw-dienstverband. WVS-groep wordt omgevormd tot een leerwerkbedrijf waar mensen, uit de doelgroep Participatiewet, kansen worden geboden om zich te ontwikkelen om zo meer perspectief te krijgen op deelname aan de reguliere arbeidsmarkt. De regie van de leerwerktrajecten vindt plaats onder regie van het Werkplein Hart van West-Brabant. Naast het aanbieden van leerwerktrajecten zal ook het instrument beschut werken via WVS-Groep uitgevoerd worden.</p>					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Regionale samenwerking in de uitvoering van de wettelijke verplichting (Wsw); - Het voorkomen van structurele uitsluiting van mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt; - Het realiseren van efficiencywinst door regionale samenwerking. 					
Bestuurlijk belang gemeente	AB: wethouder B. Blom, plv.wethouder P. Joosten-Wesselius					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 7.321.000	1-1-2022	€ 17.209.000	€ 1.068.000 positief (inclusief de gemeentelijke bijdrage van € 7.532.000). Aandeel Moerdijk € 88.865	Gemeentelijke bijdrage € 399.838 Doorbetalde Rijksmiddelen € 2.589.212 Doorbetalde coronacompensatie € 14.564
	31-12-2022	€ 5.524.000	31-12-2022	€ 19.839.000		
Behaalde resultaten in 2022	<p>Het gerealiseerde resultaat over 2022 bedraagt € 1.068.000 positief (inclusief de gemeentelijke bijdrage van € 7.532.000). In 2021 was het resultaat € 714.000 positief.</p> <p>Deze positieve afwijking is vooral te danken aan niet bedrijfsvoeringsgerelateerde zaken. Dit waren onder andere de versnelde uitstroom SW t.o.v. de toegekende Rijksbijdrage, Covid-19 subsidie en een betere rijkssubsidie per SW-er dan verwacht. In 2022 was er nog maar beperkt invloed van Covid-19 op de bedrijfsvoering.</p>					
Risico's	<p>In 2022 hebben veel risico's zoals toegelicht in de begroting 2022 zich niet voorgedaan. Wederom was er een hogere uitstroom van SW-personeel. Echter, bleef de instroom in het groen over het gehele jaar nagenoeg nihil en bleven de aantallen beschut werk achter op de taakstelling. De compensatie van het Rijk voor de loon- en prijsontwikkeling was ingeschat op 2,5 % en is effectief 3,74 % geworden.</p> <p>Het Lage Inkomens Voordeel (LIV) dat de WVS-groep ontvangt van het Rijk komt na 2024 te vervallen.</p> <p>De hoge inflatie kan mogelijk effect hebben op de kosten die de WVS-groep maakt. De WVS-groep heeft bijvoorbeeld veel gemotoriseerde voertuigen in portefeuille. Dit kan leiden tot hogere kosten. Ook blijkt WVS moeite te hebben met de toelevering van bepaalde grondstoffen, zoals aluminium. De oorlog in Oekraïne heeft daarnaast ook grote impact op de energiekosten.</p> <p>Door de hoge druk op het Werkplein i.v.m. de uitvoering van de regeling energietoeslag was er een gebrek aan instroom in de leerwerktrajecten bij de WVS. Met als gevolg een tekort van € 554.000.</p>					

Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.bwbrabant.nl					
Visie / doelstelling	De taken op het gebied van heffing en invordering van belastingen, de Wet Waardering Onroerende Zaken en de BAG voor de deelnemers uit te voeren.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Terugdringen kwetsbaarheid; - Het realiseren van efficiencywinst. 					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: Wethouder J. van Dorst AB: Wethouder J. van Dorst. Plv. AB-lid: wethouder D. Dingemans.					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 155.400	1-1-2022	€ 6.069.000	€ 436.000	€ 944.600
	31-12-2022	€ 436.400	31-12-2022	€ 6.325.000		
Behaalde resultaten in 2022	Het jaar 2022 wordt afgesloten met een positief resultaat van afgerond € 436.000. Dit resultaat bestaat voor het grootste deel uit een onderschrijding op budgetten voor personeel (€ 452.000) en hogere griffie en proceskosten voor waarden (€ 103.000).					
Risico's	Voor niet afgewerkte bezwaar- en beroepzaken is een bedrag van € 308.000 een voorziening proceskostenvergoeding gevormd.					

Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://werkpleinhartvanwest-brabant.nl					
Visie / doelstelling	<p>In 2022 hebben we aan de hand van de door het Werkplein en gemeenten gezamenlijk opgestelde programmaplaat gewerkt. De strategische doelstellingen daarin dienden als leidraad voor de inspanningen van gemeenten en het Werkplein in 2022.</p> <p>In de bestuursrapportages afgelopen jaar hebben we ieder kwartaal stil gestaan bij deze doelstellingen en de behaalde resultaten. Eind 2022 hebben gemeenten en het Werkplein de visie en doelstellingen in de programmaplaat verder verfijnd. In deze opdracht wordt de visie op de rol van het Werkplein in 2023 als volgt omschreven:</p> <p>“Wij vertrouwen in de talenten en kwaliteiten van onze inwoners. Daarom stimuleren wij iedereen om deze te ontwikkelen, met als doel werk, en als dat (nog) niet lukt, wel meedoen in de samenleving. Dat doen we samen met de inwoner, collega's en partners op basis van maatwerk.”</p> <p>Deze visie sluit goed aan op de maatschappelijke bewegingen van het centraal stellen van de inwoner, en niet het proces. Evenals het nieuwe Werkplein waar het Werkplein de menselijke maat als uitgangspunt hanteert.</p>					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Terugdringen kwetsbaarheid; - Het realiseren van efficiencywinst. 					
Bestuurlijk belang gemeente	Deelnemer Algemeen Bestuur Werkplein Hart van West-Brabant: Wethouder B. Blom, plv.wethouder P. Joosten					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 1.971.129	1-1-2022	€ 26.444.398	€ 359.195 positief	€ 13.048.874, waarvan
	31-12-2022	€ 1.514.855	31-12-2022	€ 18.228.808	Bedrijfsvoering.	€ 1.861.680 aan
					Aandeel Moerdijk	bedrijfsvoering
					€ 46.184	
Behaalde resultaten in 2022	<p>Na een stijgende trend in het bestand kent het Werkplein voor 2022 een daling. Deze is te verklaren als gevolg van de meevallende economische gevolgen na de Coronacrisis.</p> <p>Het Werkplein heeft 2022 afgesloten met een bestandsdaling van 1,1%. Ten opzichte van de eindstand per 31 december 2021 is sprake van een daling van 43 dossiers voor de zes gemeenten gezamenlijk. Bij de uitgaven voor wat betreft de uitkeringen (Buig) is sprake van een matige overschrijding. Daarnaast zijn alle aanvragen voor een uitkering of bijzondere bijstand binnen de wettelijke termijnen zijn afgewikkeld. Gezien de druk die uitvoering van TOZO controles, de Energietoeslag en het leefgeld voor Oekraïners ook in 2022 het Werkplein heeft opgeleverd is dat een goede prestatie.</p>					

Risico's	<p>Het ziekteverzuimpercentage over 2022 van 6,2% is gestegen ten opzichte van 2021.</p> <p>Datalek</p> <p>Het Werkplein werkt met veel privacygevoelige gegevens.</p> <p>Buig en bijzondere bijstand</p> <p>Bij de Werkplein gemeenten in totaliteit is sprake van een tekort op de Buigmiddelen die het Rijk heeft toegekend aan de gemeenten. Deze kosten van Buig en de structurele loonkostensubsidie zijn in 2022 lager uitgevallen dan in de laatste begrotingswijziging geraamd was.</p> <p>De gevolgen van de Coronapandemie en daarmee de economische groei en werkgelegenheid zijn veel gunstiger uitgevallen dan eerder werd aangenomen.</p> <p>Bij de bijzondere bijstand en minimabeleid is geen sprake van bijzonderheden.</p> <p>Uitvoeringskosten</p> <p>Er was in 2022 uiteindelijk sprake van een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden. Van de extra formatie op basis van de rekenregel is geen gebruik gemaakt.</p> <p>Voor de kosten van bedrijfsvoering geldt dat er sprake is van een begrotingsonderschrijding in 2022.</p> <p>Participatiemiddelen</p> <p>Gemeenten hebben voor 2022 80% van het re-integratiegedeelte van de rijksmiddelen participatiebudget aan het Werkplein beschikbaar gesteld. Op deze middelen is een beperkt bedrag onbenut gebleven. Dit heeft voornamelijk te maken met de gevolgen van Covid19. Hierdoor konden minder leerwerktrajecten worden ingezet.</p> <p>Debiteuren Tozo</p> <p>In het kader van de uitvoering van de Tozo regeling zijn bedrijfskredieten verstrekt en zijn teveel verstrekte vergoeding voor levensonderhoud als terugvordering opgeboekt. In de beoordeling van het risico vallen deze onder het normale risicoprofiel voor BBZ. Een risico is dat ondernemers vanwege de Coronapandemie en het vervallen van de steunmaatregelen van het Rijk niet in staat blijken te zijn de vordering terug te betalen. In principe worden alle kosten Tozo door het Rijk vergoed.</p>
-----------------	---

Vestigingsplaats	Zevenbergen					
Website	https://www.ictwbw.nl					
Visie / doelstelling	Het verzorgen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering van de ICT-taken voor de deelnemers.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - het verlagen van de kwetsbaarheid; - het realiseren van kostenreductie door schaalvergroting; - het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening; - het verhogen van de professionaliteit van de medewerkers; - het verhogen van de arbeidsproductiviteit; - het delen van kennis en het creëren van specialisatie. 					
Bestuurlijk belang gemeente	Bestuurslid: wethouder B. Blom. Plv. wethouder J. van Dorst					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	0	1-1-2022	€ 9.664.000	€ 116.000 negatief	€ 1.365.586
	31-12-2022	€ 1.074.200	31-12-2022	€ 6.874.000		
Behaalde resultaten in 2022	Geen afwijkende resultaten anders dan het leveren van de ICT-dienstverlening					
Risico's	De belangrijkste risico's bestaan uit stijgende bijdrage van de gemeente veroorzaakt door de personeels- en ICT infrastructurele kosten als gevolg van de nieuwe CAO-afspraken en de hoge inflatie en energiekosten.					

Vestigingsplaats	Den Haag					
Website	https://www.bngbank.nl/Home					
Visie / doelstelling	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. Wethouder J. van Dorst is afgevaardigde.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. De gemeente bezit 27.027 aandelen à € 2,50 = € 67.567,50 (belang van 0,05%).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 5.062 mln.	1-1-2022	€ 143.995 mln.	€ 300 mln.	n.v.t.
	31-12-2022	€ 4.615 mln.	31-12-2022	€ 107.459 mln.		
Behaalde resultaten in 2022	€ 300 miljoen nettowinst. Dividenduitkering bedraagt € 2,50 per aandeel. De gemeente Moerdijk ontvangt over 2022 een dividend van € 67.567,50.					
Risico's	De BNG wordt als een zeer solide bank aangemerkt. BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Ratingsbureaus Fitch, Moody's en Standard & Poor's waarden BNG Bank op het hoogste ratingniveau.					

						
Vestigingsplaats	Den Bosch (hoofdvestiging); Breda (nevenvestiging).					
Website	https://www.brabantwater.nl					
Visie / doelstelling	De levering van drinkwater van hoge kwaliteit, water op maat en watergerelateerde producten en diensten.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Het behartigen van de streekbelangen (volksgezondheid, milieu en economische ontwikkeling).					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. Wethouder J. van Dorst is afgevaardigde.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder; 53.002 aandelen (1,9% van het totaal).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 684 mln.	1-1-2022	€ 534 mln.	Nog niet bekend	n.v.t.
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2022	Nog niet bekend.					
Risico's	De aanwezige reserves worden voldoende geacht om de risico's af te dekken.					

Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.rewin.nl					
Visie / doelstelling	<p>De regionale ontwikkelingsmaatschappij NV REWIN West-Brabant is een uitvoeringsorganisatie van 18 gemeenten en heeft als doel het versterken van de regionale economische ontwikkeling van West-Brabant.</p> <p>Dit doet zij door uitvoering te geven aan de Economische Agenda van de Economic Board (Overheden, onderwijs en ondernemers).</p>					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<p>De economische agenda van de board en het uitvoeringsprogramma Rewin versterken het lokale vestigingsklimaat en dragen bij aan realisatie van onze lokale economische opgave.</p> <p>Daarnaast sluit de inzet van Rewin goed aan bij de inzet die in het kader van de Havenstrategie noodzakelijk is.</p>					
Bestuurlijk belang gemeente	<p>Gemeente is aandeelhouder.</p> <p>Wethouder A.M.J. Dingemans is afgevaardigde voor de Aandeelhoudersvergadering (AVA).</p>					
Financieel belang gemeente	<p>Gemeente is houder van 17 aandelen met een totale waarde van € 7.714. Er wordt alleen dividend uitgekeerd als de algemene vergadering daartoe besluit.</p>					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Niet bekend	1-1-2022	Niet bekend	Niet bekend	€ 112.422
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2022	<p>Eind 2022 is een nieuw meerjarig uitvoeringsprogramma vastgesteld met een transitie gerichte ambitie: West-Brabant is in Nederland dé voorloper in de transitie naar een 'nieuwe economie' en is de plek voor innovatieve ondernemers die daaraan bijdragen. Hiermee is de eerdere inzet op de topsectoren maintenance, logistiek en agrofood/biobased economy losgelaten.</p>					
Risico's						

Vestigingsplaats	Moerdijk					
Website	https://www.portofmoerdijk.nl					
Visie / doelstelling	Het Havenbedrijf Moerdijk beheert, exploiteert en ontwikkelt het Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	In de Havenstrategie Moerdijk 2030 en de daaraan gekoppelde dynamische Uitvoeringsagenda zijn de doelen op basis van de 3P's People, Planet en Profit geformuleerd. Naast de activiteiten die direct gerelateerd zijn aan het beheer, de exploitatie en de ontwikkeling van het Zeehaven- en Industrierrein Moerdijk levert het Havenbedrijf een belangrijke bijdrage aan de People en Planet doelen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder via de GR Havenschap Moerdijk. De gemeente wordt daarin vertegenwoordigd door wethouder A.M.J. Dingemans en wethouder J. van Dorst. Wethouder A.M.J. Dingemans is afgevaardigde voor de Aandeelhoudersvergadering.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is via de GR Havenschap Moerdijk materieel houder van 50% van de aandelen. Er wordt alleen dividend uitgekeerd als de algemene vergadering daartoe besluit en indien dit past binnen de regels van het dividendbeleid.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	Niet bekend	1-1-2022	Niet bekend	Niet bekend	n.v.t.
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2022	Niet bekend					
Risico's	Stikstofproblematiek. Hierdoor kan momenteel geen natuurvergunning worden afgegeven aan zittende bedrijven of nieuwe vestigers. Dit vertraagt de gronduitgifte door het havenbedrijf, wat kan gaan doorwerken in het financieel resultaat van het havenbedrijf. Dit is nu nog niet het geval.					

Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.inkoopbureauwestbrabant.nl					
Visie / doelstelling	Het uitvoeren van en adviseren in een gezamenlijk inkoop- en aanbestedingsbeleid ter professionalisering evenals voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Het behalen van voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied; - Voldoen aan rechtmatigheid van de aanbestedingsregels en -processen. 					
Bestuurlijk belang gemeente	Algemeen bestuur: wethouder J. van Dorst Plv.: wethouder:					
Financieel belang gemeente	Iedere deelnemende gemeente is een éénmalig entreegeld verschuldigd afhankelijk van het aantal inwoners per gemeente. Dit bedrag wordt terugontvangen na liquidatie (art. 7.3 en 7.4). Verder is de gemeente een bedrag verschuldigd per dagdeel dat afgenomen wordt. In 2022 is voor 14 dagdelen per week een bedrag betaald van € 202.644. Daarnaast zijn nog extra 87,06 dagdelen afgenomen om gepland staande aanbestedingen te kunnen begeleiden. Hiervoor was een bijdrage nodig van € 36.478.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 683.180	1-1-2022	€ 502.104	€ 58.327 negatief	€ 239.122
	31-12-2022	€ 624.940	31-12-2022	€ 610.677		
Behaalde resultaten in 2022	In 2022 is door Twijnstra en Gudde een onderzoek uitgevoerd voor wat betreft een toekomstperspectief voor de Stichting Inkoopbureau West Brabant. Februari 2022 is het eindrapport 'Boeien en Binden' opgeleverd. In 2022 zijn door de Stichting Inkoopbureau West-Brabant met name interne verbeteringen doorgevoerd.					
Risico's						

Vestigingsplaats	Den Haag					
Website	https://vng.nl					
Visie / doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> - De leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurstaken; - Voor de leden of groepen van leden afspraken maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties. 					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Belangenbehartiging voor leden.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is lid van de VNG. Afgevaardigde voor de ledenvergadering is het college van B&W.					
Financieel belang gemeente						
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2022	Bijdrage 2022
	1-1-2022	€ 63,9 miljoen	1-1-2022	€ 116 miljoen	Niet bekend	€ 174.670
	31-12-2022	Niet bekend	31-12-2022	Niet bekend		
Behaalde resultaten in 2022	Niet bekend.					
Risico's	Weinig tot geen risico, gelet op de rechtsvorm, de omvang van het EV en het totaal aantal deelnemers					

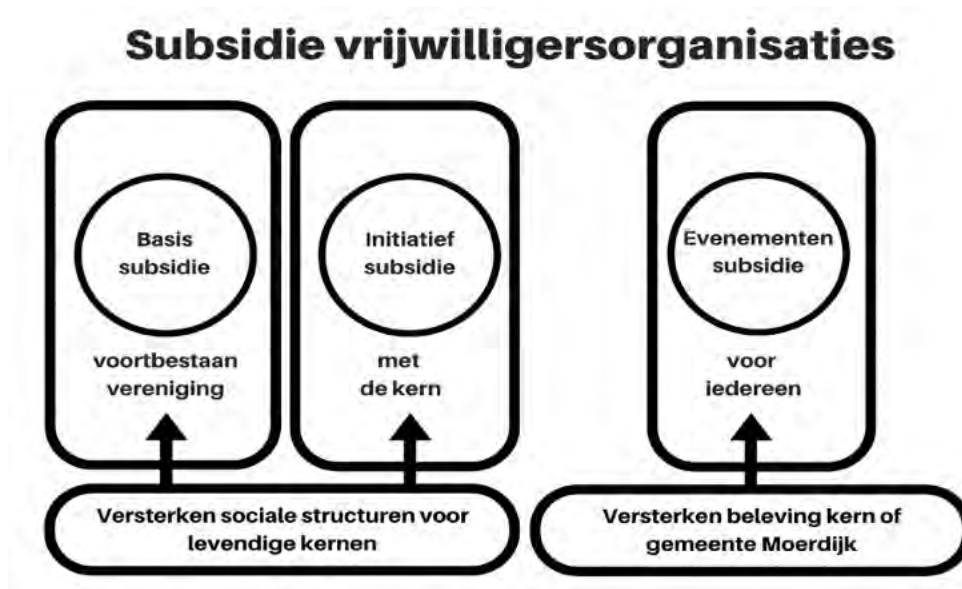
Paragraaf Subsidies

Inleiding

In deze paragraaf worden de diverse categorieën subsidies toegelicht en is de doelstelling vermeld. Hierbij wordt via een link verwezen naar betreffende regeling. Tevens is per regeling aangegeven hoeveel subsidieverleningen in 2022 hebben plaatsgevonden.

1. Subsidie voor vrijwilligersorganisaties

In 2017 heeft het college een nieuw subsidiekader voor vrijwilligersorganisaties vastgesteld. Met dit kader is duidelijk wat voor categorieën subsidies voor vrijwilligersorganisaties wij hebben, wat het algemene uitgangspunt is en waar de subsidie in hoofdzaak voor bedoeld is.

Binnen elke categorie is het mogelijk om verschillende soorten subsidies een plek te geven die specifieke beleidsdoelen nastreven. Dit geeft ons de mogelijkheid om per onderwerp goed te monitoren of een subsidie effectief is. Wat legitimeert om een regeling aan te houden, aan te passen of te laten vervallen. Zo sturen we op resultaat en beperken we de regeldruk.

Basissubsidie

Dit is een structurele subsidie waarmee activiteiten worden gewaardeerd, die bijdragen aan de sociale structuren binnen de kernen van onze gemeente, zonder deze naar aard en inhoud te beïnvloeden. Jaarlijks dienen vrijwilligersorganisaties een aanvraag in voorzien van een activiteitenplan en begroting. Alle voorwaarden zijn vastgelegd in de Nadere regels Basissubsidie vrijwilligersorganisaties | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

In 2022 is er aan 173 verenigingen en stichtingen een basissubsidie verleend.

Initiatiefsubsidie

Dit is een bijdrage in de kosten van losse activiteiten die voor en door inwoners en/of organisaties in een kern worden opgepakt. De initiatiefsubsidie is onderverdeeld in verschillende regelingen. Allemaal met een specifiek beleidsdoel. Voor nu zijn de volgende regelingen van toepassing:

1. Initiatiefsubsidies Vrijwilligersorganisaties

Doel:

Het samenbrengen van inwoners in een kern in de gemeente Moerdijk waarbij het versterken van de sociale structuren binnen deze kern centraal staat

In 2022 zijn er 6 aanvragen geweest waarvan er 3 zijn toegekend (1 aanvraag ingetrokken).

2. Vitale en Cultuurrijke samenleving

Doel:

1. Een klimaat waarin inwoners hun talenten op het gebied van sport en cultuur kunnen ontwikkelen;

2. Het bevorderen van een gezonde leefstijl;

3. Het bevorderen van een vitale samenleving;

4. Borging en voortzetting van sportieve en cultuurrijke activiteiten.

In 2022 is er 1 aanvraag verleend.

3. Startsteun

Doel:

Ondersteuning in de opstart van duurzame kansrijke maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan een betere woon- of leefomgeving voor inwoners van de gemeente Moerdijk.

In 2022 zijn hiervoor geen aanvragen ingediend.

Evenementensubsidie

Met ingang van 9 april 2022 is de regeling evenementensubsidie aangepast Nadere regel Evenementensubsidie Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl) Inzet van deze regeling is evenementen te ondersteunen die de beleving van een kern of de gemeente Moerdijk in zijn geheel versterken. In de regeling zijn specifieke evenement gerelateerde kosten opgenomen die worden gesubsidieerd. De helft van deze kosten wordt op basis van offertes gesubsidieerd tot een maximum van € 10.000.

In 2022 zijn er 35 aanvragen ingediend, waarvan er 26 zijn toegekend (1 aanvraag ingetrokken).

Startsubsidie

Dit is een eenmalige subsidie die wordt verleend aan vrijwilligersorganisaties om een formele rechtspersoon te vestigen. Een vereniging of stichting.

Het gaat hierbij om een vast bedrag van € 300 ter vergoeding van kosten voor inschrijving bij de Kamer van Koophandel en notariskosten.

Op grond van overlegging van nota's van Kamer van Koophandel en notaris wordt het vaste bedrag aan de betreffende organisatie beschikbaar gesteld. Een startsubsidie wordt alleen aan vrijwilligersorganisaties verleend die ook in aanmerking komen voor een basissubsidie.

Er zijn in 2022 geen nieuwe verenigingen opgericht die bij ons een basissubsidie hebben aangevraagd en gebruik hebben gemaakt van de startsubsidie.

2. Subsidie voor uitvoeringsorganisaties

Deze subsidie wordt ook wel budgetsubsidie genoemd. Dit is een subsidie, waarbij de instelling of organisatie een gemaximeerd taakstellend bedrag krijgt om een tevoren overeengekomen activiteitsaanbod uit te voeren. Deze budgetsubsidies worden gehanteerd bij professionele instellingen, zoals bijvoorbeeld Surplus Welzijn en Bibliotheek West-Brabant en vrijwilligersorganisaties zoals bijvoorbeeld Stichting Stoffer en Blik of De Kinderboerderij die voor de gemeente een accommodatie exploiteert.

De subsidieverlening vindt deels op basis van wettelijke taken en deels op basis van autonome taken plaats. Zo dient de gemeente op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning het algemeen maatschappelijk werk in stand te houden. Daarentegen is het instandhouden van de kinderboerderij een autonome taak.

Met een budgetgesubsidieerde instelling of organisatie worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. De instelling of organisatie dient jaarlijks een jaarrekening en een inhoudelijk verslag te overleggen. Bij een subsidie vanaf € 50.000 dient tevens een accountantsverklaring te worden overlegd. In 2022 is aan 10 organisaties een budgetsubsidie verleend.

Paragraaf Woo (Wet Open Overheid)

Inleiding

De paragraaf Woo is een nieuwe paragraaf die in een eerdere begroting of jaarrekening nog niet was opgenomen. In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording (jaarrekening) verslag doen van de uitvoering ervan. De openbaarheidsparagraaf moet worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf. Deze verplichting geldt voor het eerst in de jaarrekening 2022.

1. Algemeen

De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo regelt het recht van burgers op informatie van de overheid en beoogt overheden transparanter te maken door overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken. Het kabinet stelt via het Gemeentefonds incidentele en structurele middelen beschikbaar voor de implementatie van de Woo.

2. Actieve openbaarmaking

De Woo verplicht overheidsorganisaties om zo veel mogelijk informatie actief openbaar te maken (naast het openbaar maken op verzoek). Daartoe is in de wet een lijst van 11 informatiecategorieën opgenomen, waarvan per 1 mei 2022 alleen de categorie wet- en regelgeving verplicht is. Voor het verplicht openbaar maken van de overige categorieën gaat een fasering van enkele jaren gelden. Dit heeft onder meer te maken met de moeizame ontwikkeling van een landelijk publicatieplatform. De eerste opzet is in december 2022 stopgezet en in 2023 zal worden geïnvesteerd in de ontwikkeling van een eenvoudiger variant. We volgen de landelijke ontwikkelingen en tasten daarnaast in regionaal verband mogelijke opties voor publicatie af.

Voor de verdere implementatie van de Woo is het van belang om duidelijk te hebben op welk ambitieniveau de gemeente inzet. Het college heeft besloten om vanaf 1 mei 2022 in te zetten op het ambitieniveau Basis+. Dit betekent dat via de Open overheid-pagina op de website de volgende informatie actief openbaar gemaakt wordt:

- het wettelijk minimum (wet- en regelgeving) +
- het openbaar maken van hetgeen we nu ook al openbaar maken (vergader- en besluitvormings-stukken e.d.) +
- het actief openbaar maken van de Woo-verzoeken (samenvatting).

Van daaruit kan de gemeente (eventueel) doorgroeien naar een hoger ambitieniveau. De gefaseerde inwerkingtreding van de verplichte categorieën biedt de gemeente tijd en ruimte om aan de verplichtingen te voldoen.

3. Passieve openbaarmaking/Woo-verzoeken

Op het gebied van passieve openbaarmaking (Wob- of Woo-verzoeken) kent de Woo de nodige veranderingen ten opzichte van de Wob. Nieuw is o.a. dat de burger het recht heeft een Woo-verzoek (naast schriftelijk) ook elektronisch in te dienen. Hiervoor is op de Open overheid-pagina op de website een webformulier geplaatst.

In 2022 is het aantal Wob/Woo-verzoeken explosief gestegen. De afgelopen jaren ontvingen we gemiddeld 10-15 Wob-verzoeken per jaar; in 2022 zijn 77 Wob-/Woo-verzoeken ingediend (waarvan 27 door één partij). De stijging van het aantal Woo-verzoeken is een landelijke tendens. Dit fenomeen kan worden verklaard door de politieke onrust bij de centrale overheid (Toeslagenaffaire, stikstof) en door onderwerpen die bij de gemeente zelf spelen (bijv. arbeidsmigranten). Dergelijke onderwerpen liggen gevoelig in de maatschappij en leveren kritische vragen – en Woo-verzoeken – op.

4. Woo-contactpersoon

De Woo-contactpersoon is een nieuwe rol die per 1 mei 2022 per bestuursorgaan is aangewezen. De rol en positie van Woo-contactpersoon wordt de komende jaren halfjaarlijks geëvalueerd. Op basis van de resultaten van de eerste evaluatie in december 2022, waarbij met name de stijging van het aantal Woo-verzoeken eruit sprong, wordt in 2023 een 2e Woo-contactpersoon aangewezen. We houden de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

5. Informatiehuishouding op orde

De verplichting in de Woo om de informatiehuishouding op orde te brengen en het duurzaam toegankelijk maken én houden van documenten zijn niet nieuw. Moerdijk heeft de laatste jaren actief ingezet op de verbetering van de informatiehuishouding door het opstellen van een informatievisie en aandacht te hebben voor duurzame informatievoorziening. Hieraan wordt vanuit verschillende invalshoeken binnen de organisatie gewerkt. We willen deze verbeteracties meer gestructureerd oppakken, afgezet tegen de (wettelijke) opgaven en ontwikkelingen die op ons afkomen. In 2022 hebben we een aanvang gemaakt met het opstellen van een programma voor informatiehuishouding op orde, waarna we via een routekaart de koers en ambitie kunnen bepalen, afgestemd op het ambitieniveau voor de implementatie van de Woo. Hiermee sluiten we aan bij het archieftoezicht en de eisen vanuit de Archiefwet.

Corona paragraaf

Inleiding

In maart 2020 werden we getroffen door wat later genoemd is de "Coronacrisis". Nadat deze crisis zich in 2021 in meer en mindere mate heeft doen laten voelen met nog een harde lockdown in december 2021, zijn uiteindelijk in maart 2022 alle coronamaatregelen verdwenen.

Ondanks dat er in 2022 dus maar voor een beperkt gedeelte sprake is geweest van maatregelen heeft dit toch voldoende impact gehad om, net als de afgelopen 2 jaar voor 2022 een aparte paragraaf hieraan te wijden.

De opzet van de paragraaf is, zij het in beperktere vorm, gelijk aan die van vorig jaar. Naast een algemeen beeld zal worden ingegaan op de financiële effecten.

Algemeen

Nadat op 19 december 2021 een harde lockdown werd afgekondigd uit voorzorg vanwege zorgen over de omikronvariant, konden in januari 2022 al snel weer versoepelingen plaatsvinden.

Op 3 januari werd aangekondigd dat scholen in het basis- en voortgezet onderwijs, de buitenschoolse opvang en winkels per 10 januari weer open mochten en buitensport voor jongeren werd weer mogelijk. Ondanks dat er sprake was van een groot aantal besmettingen werd op 25 januari verdere versoepelingen aangekondigd van de maatregelen. Vanaf 26 januari kon tussen 5 uur 's morgens en 10 uur 's avonds bijna alles weer open. Cafés, restaurants, theaters, musea en bioscopen, pretparken en dierentuinen. Ook sportcompetities en publiek bij sport werden weer toegestaan. Buiten en binnen bleef nog wel de verplichte anderhalve meter afstand gelden en in winkels en doorstroomlocaties als musea was maximaal 1 bezoeker per 5 vierkante meter toegestaan en binnen was een mondkapje verplicht bij het rondlopen. Voor de horeca, cultuursector en evenementen was vanaf 13 jaar een coronatoegangsbewijs verplicht.

In februari werden verdere versoepelingen aangekondigd. Per 18 februari werden sluitingstijden

verruimd naar 01.00 en vanaf 25 februari werd de anderhalve meter maatregel losgelaten waardoor ook het coronatoegangsbewijs niet langer verplicht was. Hierdoor kon carnaval weer als vanouds gevierd worden. Door ver reikende heropening van de samenleving werd door het ministerie aangekondigd dat vanaf het 2e kwartaal het generieke steunpakket eindigde. Vanaf 26 februari werden kwetsbare mensen uitgenodigd voor een herhaalprik.

In maart vervielen bijna alle coronamaatregelen. Per 23 maart werd het thuiswerkadvies opgeheven en het dragen van mondkapjes in het OV. Op 16 maart vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Hoewel er geen maatregelen meer van toepassing waren is er nog wel voor gekozen om dezelfde maatregelen als in 2021 toe te passen. Om spreiding van de kiezers mogelijk te maken werden de verkiezingen over 3 dagen verdeeld. Zo kon er gestemd worden op 14, 15 en 16 maart. Ook op de stembureaus waren maatregelen getroffen om de kiezers veilig hun stem uit te kunnen laten brengen. In Moerdijk zijn de verkiezingen zonder problemen verlopen.

Financiële effecten

In 2022 is de TOZO-regeling afgewikkeld. Het bedrag wat in 2022 aan compensatie is teruggevorderd van ondernemers bedroeg € 218.173. Dit bedrag moet worden terugbetaald aan het Rijk. Voor de gemeente is in feite dus sprake van een budgettair neutrale uitvoering.

Daarnaast heeft de gemeente van het rijk ook middelen ontvangen voor specifieke en generieke taken. Voor deze taken is een bedrag ontvangen in 2022 van ruim € 500.000. Daar waar de bijdrage een relatie heeft naar derden, is de vergoeding ingezet ten behoeve van deze derden.

Voor het exploitatietekort aan SW-bedrijven is een bedrag van € 14.500 ontvangen en doorbetaald aan de WVS. Voor de compensatie van de sluiting van zwembaden in januari is een bedrag van € 62.500 ontvangen en doorbetaald. Voor meerkosten Jeugd en

Wmo 2015 is een bedrag van € 40.000 ontvangen en doorbetaald. Als compensatie voor inkomstenderving over 2021 is een bedrag ontvangen van € 161.000. Voor extra maatregelen voor de gemeenteraadsverkiezingen is een bedrag ontvangen van € 54.000. Voor toezicht en handhaving op de Coronatoegangsbewijzen is een bedrag ontvangen en doorbetaald van € 71.000. Hiernaast is nog een bedrag ontvangen van ongeveer € 100.000 ten behoeve van bijzondere bijstand, schuldenbeleid en re-integratie. Op dit gebied hebben geen specifieke uitgaven plaatsgevonden op het gebied van Corona.

Verder is bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 een bedrag van ruim € 350.000 toegevoegd aan de exploitatie 2022 voor het opvangen van budgetmutaties die door corona veroorzaakt worden. Hiervan is ruim € 100.000 ingezet, met name voor de huurcompensatieregeling vrijwilligersorganisaties en voor de projecten vrijwilligers mantelzorg en project maatwerk taalonderwijs.

Conclusie

Doordat er enkel in het 1e kwartaal nog maatregelen van kracht waren en hierna enkel nog ingezet werd op lange termijnstrategieën is de impact van Corona op de organisatie en samenleving in 2022 beperkt gebleven ten opzichte van 2020 en 2021. Echter nog voordat deze crisis ten einde kwam deed de volgende crisis zich al aan. Door de start van de Russische invasie in Oekraïne op 24 februari kwam een vluchtelingenstroom op gang richting onder andere landen in Europa. De opvang van deze vluchtelingen had en heeft nog steeds een forse impact op de organisatie.

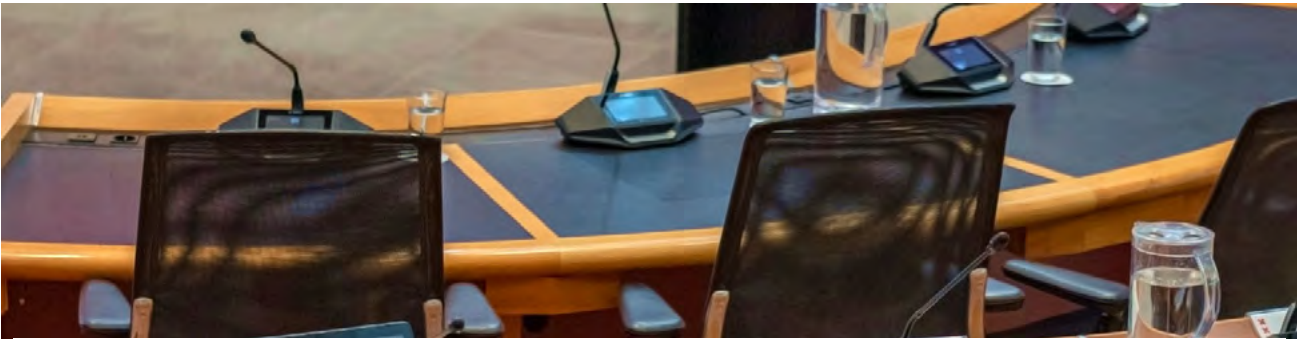
Beleidsindicatoren

Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij golden een aantal belangrijke uitgangspunten:

- de indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht;
- de raadsleden worden daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen;
- de indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten;
- de indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen;
- er worden bestaande bronnen gebruikt;
- de indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd;
- voor de indicatoren met betrekking tot het 'sociaal domein' is aangesloten bij de reeds bestaande 'Gemeentelijke monitor sociaal domein'.

Deze indicatoren dragen bij om de begroting en jaarverslagen beleidsmatiger te maken, zodat raadsleden op de belangrijke momenten in de planning & control cyclus zich een beeld kunnen vormen over behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten te kunnen vergelijken moeten deze indicatoren vanaf de begroting 2017 worden opgenomen.

Op de website www.waarstaatjegemeente.nl vindt u op het dashboard het onderdeel Besluit Begroting en Verantwoording. De hieronder vermelde indicatoren vindt u daar terug. De onderstaande gegevens zijn van 7 april 2023. De website plaatst doorlopend aangepaste indicatoren o.b.v. nieuwe gegevens uit de onderliggende bronnen. Voor de meest actuele indicatoren kan de bovenstaande link worden geraadpleegd.

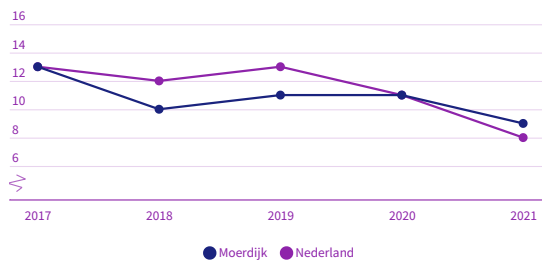

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

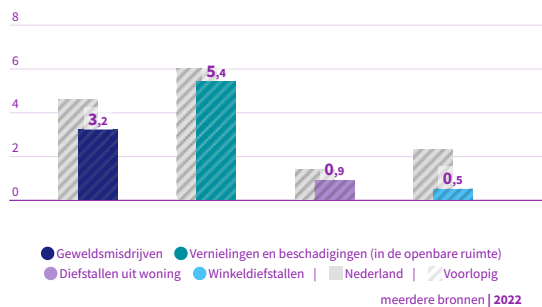
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Halt | 2017 - 2021

Misdrijven

Moerdijk, per 1.000 inwoners

meerdere bronnen | 2022

Economie

Funciemenging

56,4% Moerdijk
53,3% Nederland
Meerdere bronnen | 2021

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inw.15 t/m 64jr

171,6 Moerdijk
165,1 Nederland
LISA | 2021

Onderwijs

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

2,0
Moerdijk

2,7
Nederland

DUO/Ingrado | 2021

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

20
Moerdijk

20
Nederland

DUO/Ingrado | 2021

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,9%
Moerdijk

1,9%
Nederland

DUO/Ingrado | 2021

Sport, cultuur en recreatie

Sociaal domein

Niet-sporters

54,0%
Moerdijk

49,3%
Nederland

Meerdere bronnen | 2020

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

915,1
Moerdijk

805,5
Nederland

Meerdere bronnen | 2021

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval
kg per inwoner

Moerdijk

Nederland

169

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2021

Jongeren met een delict voor de rechter

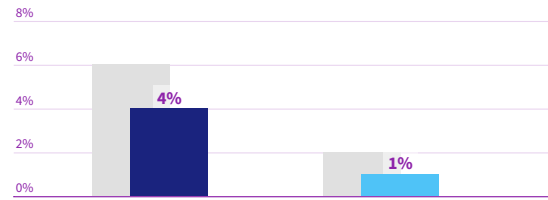
1%
Moerdijk

1%
Nederland

CBS Jeugd | 2021

Achterstand onder jeugd

Moerdijk

● Kinderen in uitkeringsgezin ● Werkloze jongeren | ■ Nederland

CBS Jeugd | 2021

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

79,6%
Moerdijk

26,8%
Nederland

berekening | 2020

Netto arbeidsparticipatie

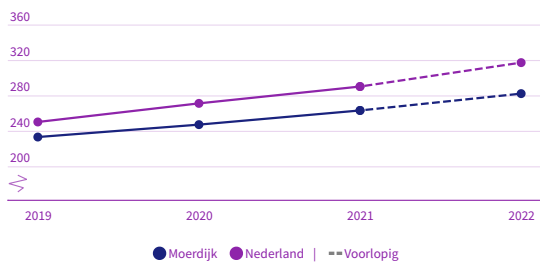
72,7%
Moerdijk

72,2%
Nederland

CBS | 2022

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde
x €1.000

CBS - WOZ | 2019 - 2022

Personen met een bijstandsuitkering
per 10.000 inwoners

Moerdijk

Nederland

431,2

CBS | 2021

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

5,9
Moerdijk

9,3
Nederland

BAG/ABF | 2022

Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

131,5 *
Moerdijk

197,7 *
Nederland

CBS | 2022 | *Voorlopig

Demografische druk

Moerdijk

73,8%

Nederland

70,3%

CBS | 2022

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

Moerdijk

13,8

Nederland

10,7

CBS Jeugd | 2022

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 717

Moerdijk

€ 823

Nederland

COELO | 2022

Jongeren met jeugdbescherming

1,1%

Moerdijk

1,1%

Nederland

CBS Jeugd | 2022

**Gemeentelijke woonlasten
meerpersoonshuishouden**

€ 869

Moerdijk

€ 905

Nederland

COELO | 2022

Jongeren met jeugdreclassering

0,2%

Moerdijk

0,3%

Nederland

CBS Jeugd | 2022

**Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo
per 10.000 inwoners**

660

Moerdijk

640

Nederland

CBS MSD WMO | 2022

Gerelateerde thema's

- › Thema Gemeentefinanciën

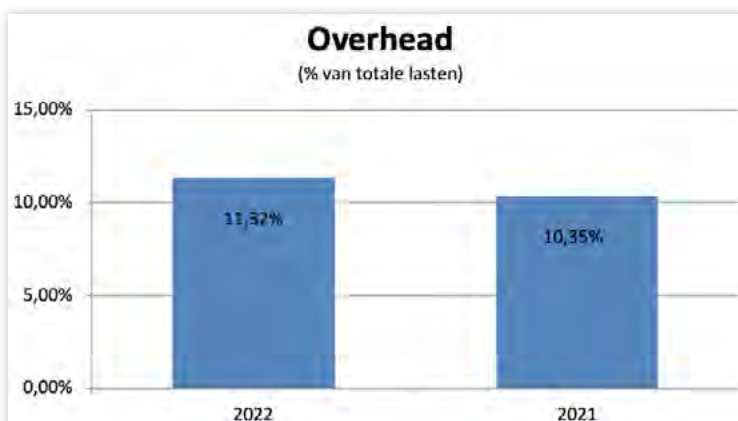
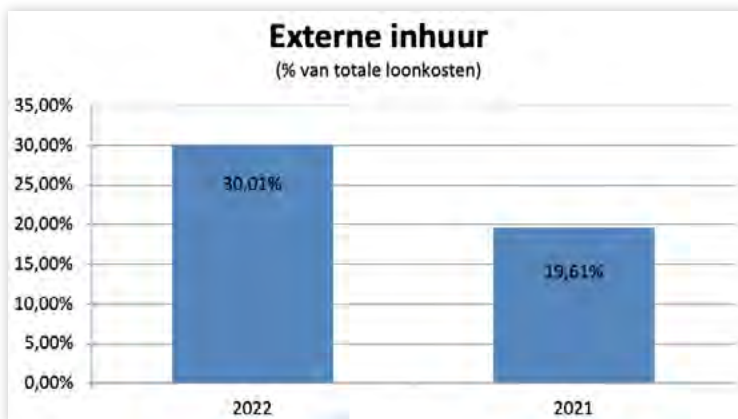
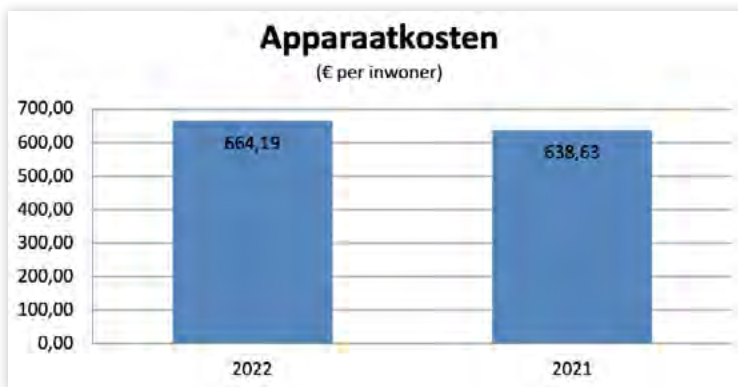
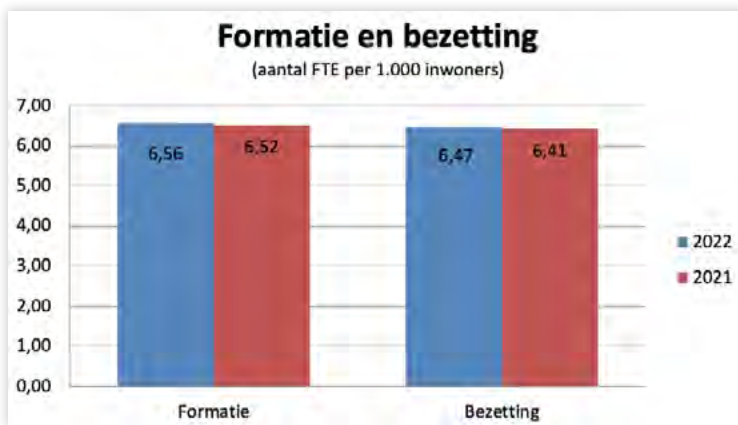
Meer over dit onderwerp

- › [Regeling beleidsindicatoren gemeenten](#)
- › [Aanpassingen beleidsindicatoren gemeenten](#)
- › [Definities beleidsindicatoren bestuur en organisatie](#)

Meer cijfers en informatie

- › [Overzicht beleidsindicatoren bestuur en organisatie in de database](#)
- › [Gegevensset beleidsindicatoren bestuur en organisatie](#)

Overige verplichte indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Regio	Waarde	Bron	Omschrijving
Formatie fte	per 1.000 inwoners	2022	Moerdijk	6,56	Eigen gegevens	Aantal fte per 1.000 inwoners
Formatie fte	per 1.000 inwoners	2021	Moerdijk	6,52	Eigen gegevens	Aantal fte per 1.000 inwoners
Bezetting fte	per 1.000 inwoners	2022	Moerdijk	6,47	Eigen gegevens	Bezetting aantal fte per 31-12 van het jaar, fte per 1.000 inwoners
Bezetting fte	per 1.000 inwoners	2021	Moerdijk	6,41	Eigen gegevens	Bezetting aantal fte per 31-12 van het jaar, fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	euro per inwoner	2022	Moerdijk	664,19	Eigen gegevens	Bedrag per inwoner
Apparaatskosten	euro per inwoner	2021	Moerdijk	638,63	Eigen gegevens	Bedrag per inwoner
Externe inhuur	%	2022	Moerdijk	30,01	Eigen gegevens	Kosten inhuur externen als % van totale loomsom + kosten inhuur externen
Externe inhuur	%	2021	Moerdijk	19,61	Eigen gegevens	Kosten inhuur externen als % van totale loomsom + kosten inhuur externen
Overhead	%	2022	Moerdijk	11,32	Eigen gegevens	Kosten overhead als % van de totale lasten
Overhead	%	2021	Moerdijk	10,35	Eigen gegevens	Kosten overhead als % van de totale lasten